

Germ. sp.

145

i

ΑΜΑΛΙΑ.

N.º 32a

Germ. sp. 145¹

Fortmann

DONUM
LUDOVICI II.

AUGUSTISSIMI
BAVARIÆ REGIS.

Anders Wambanz' & son Thor & Maria
Gemeinschaft von Mellegou

LEOYICI II

SEPT 1818

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΝ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Ἐκτετὴν ἰδίᾳ Ἐργοῦ κατὰ τὴν Συντακτικὴν.

1846.

IZTOTA

THE

OVERBOYLY

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ

ΟΛΛΕΜΒΟΥΡΓΗΣ

ΥΠΟ

Χ. ΦΟΡΤΜΑΝΝΟΥ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ

ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Ν. ΜΕΛΙΓΓΟΥ,

ΛΟΧΑΓΟΥ ΤΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ, ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ παρὰ τῇ Καπνικαρέᾳ.

1846.

121014

THE

121014

X. FORSMANN

METAPHORICA EK TOY TERMANIKOT

YPO

ΧΡΗΣΤΟΥ Ν. ΜΕΛΙΤΟΥ

ΒΟΧΑΛΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΟΥ, ΚΑΙ ΔΙΗΓΟΥ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΥ

TOT YHOPI

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Λογὴ τῆς οὐδὲν ὀνόματι τῆς Ακαδημαίας

1846

ΑΜΑΛΙΑ

ΤΗ

ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΗ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗ

ΤΗΣ

ΒΑΛΑΔΟΘΕΩ

ΕΙΣ

ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

ΚΑΙ

ΒΑΘΥΤΑΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΟΥ

ΤΗΝ

ΠΑΡΟΥΣΑΝ ΒΙΒΛΟΝ

ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Ο

ΧΡΗΣΤΟΣ Ν. ΜΕΛΙΓΓΟΣ.

А 1 А 1 А 1 А

ИТ

МЕТАВЕИОТАН ВАНКЕН

ИТ

ВАН А 1 А 1 А 1 А

ИТ

ТЕКНИОН ЕЛНОМОУИИ

ИТ

ВАНТАТОУ ЗЕВАНТОУ

ИТ

ВАНТОУ ВАНТОУ

ВАНТОУ

ВАНТОУ ВАНТОУ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΗΝ

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΜΑΛΙΑΝ.

ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΗ!

Ⓛ διακαῆς ζῆλος τὸν ὅποιον τρέφετε διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς φοιτώσης εἰς τὰ διδασκαλεῖα νεολαίας μας· τὸ ἀγαθουργὸν πνεῦμα τὸ ὅποιον προεδρεύει εἰς ὅλας τὰς ΒΑΣΙΛΙΚΑΣ πράξεις ΣΑΣ· καὶ τέλος ὁ ἔρως τὸν ὅποιον δεικνύετε παντοιοτρόπως διὰ τὴν δόξαν τῆς νέας πατρίδος ΣΑΣ, καὶ τὴν εὐτυχίαν τῶν ὑπηκόων ΣΑΣ, εἶναι διὰ τὴν ΥΜΕΤΕΡΑΝ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΑ τόσα δικαιώματα εἰς τὴν κοινὴν εὐγνωμοσύνην.

Τὸ κατ' ἐμέ ἐπιθυμῶν ἤδη νὰ πληρώσω τὸ ἐπιβάλλον μοι μέρος τοῦ κοινοῦ τούτου χρέους ἐνόμισα, ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ ὑπηρετήσω τὴν ΥΜΕΤΕΡΑΝ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΑ μὲ πλειοτέραν πίστιν, καὶ νὰ ΤΗ δώσω μεγαλήτερα δείγματα τῆς ἀφοσιώσεως καὶ εὐγνωμοσύνης μου, εἰμὴ κάμνων γνωστὴν εἰς τὸ Πανελλήνιον

τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἔθνους ἐκείνου, εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλει ἡ
Ἑλλὰς τὴν πρώτην ΧΑΡΙΕΣΤΑΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ
ΤΗΣ. Τούτου δὲ ἐκπληρωθέντος, ἵποῖον ἄλλο φαεννότε-
ρον ὄνομα ἔπρεπε μᾶλλον δικαίως καὶ καταλλήλως νὰ
θέσω ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς παρούσης μεταφράσεως ΤΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΣ, ὡς κορωνίδα ἀπα-
σῶν τῶν ἀρετῶν, παρὰ τὸ τῆς ΥΜΕΤΕΡΑΣ ΜΕΓΑΛΕΙ-
ΟΤΗΤΟΣ εἰς τὸ ὁποῖον πᾶσα Ἑλληνικὴ καρδία ἠλεκτρί-
ζεται, καὶ τὸ ὁποῖον ἅπας ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς προφέρει
μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ λατρείας; Ἐκπληρῶ ἄρα ἱερώτα-
τον καθήκον, περιχοσμῶν μὲ τὸ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΑΥΤΗΣ
ΟΝΟΜΑ, τὴν κεφαλίδα βιβλίου, τὸ ὁποῖον πρὸς τοῖς
ἄλλοις θέλει χρησιμεύσει καὶ πρὸς ἐκπαίδευσιν τῆς Ἑλ-
ληνικῆς νεολαίας, τῆς ὁποίας ἡ λαμπρὰ πρόοδος, ἀπau-

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

γάζουσα τὸ γλυκὺ φῶς τῆς ἐλπίδος, ἔχαμε πολλάκις
γ' ἀναβρύσωσιν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς ΣΑΣ τὰ ὄντως
μητρικά ΣΑΣ δάκρυα.

Γνωρίζω ὑπὲρ πάντα ἄλλον, **ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΗ**, τὴν
ὀλίγην ἀξίαν τῆς μεταφράσεώς μου, καὶ δὲν ἤθελον τολ-
μήσει νὰ ΣΑΣ τὴν ἀφιερῶσω, ἂν ἀπέβλεπον μόνον εἰς
αὐτήν· ἀλλ' ἀφ' ἑνὸς μέρους βέβαιος ὢν ὅτι ἡ **ΥΜΕΤΕΡΑ**
ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ ἀποβλέπει μᾶλλον εἰς τὴν προθυμίαν
τοῦ προσφέροντος, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀναλογιζόμενος μάλι-
στα, πόσον προσφιλὴς καὶ γλυκεῖα εἰς τὴν καρδίαν ΣΑΣ
πρέπει νὰ ᾔηται ἡ ἀνάμνησις τῶν πατρώων, ἔλαβον τὴν
τόλμην νὰ ΣΑΣ δώσω τὸ μεγίστης καὶ αἰδίου ἐυγνωμο-
σύνης ἐλάχιστον τοῦτο τεκμήριον.

Ἄν ἡ ἀνάγνωσις τῆς μεταφράσεώς μου ταύτης ἡδύ-

νατο, ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΗ, νὰ ἐλκύσῃ διὰ μίαν στιγμὴν
τὴν προσοχὴν ΣΑΣ, δένῃθελον τὴν νομίσαι ὅλως διόλου
ἀνωφελῇ εἰς τὸ κοινὸν, πεποιθῶς, ὅτι πᾶν ὅ,τι εἵλκυσε
τὰ βλέμματα τῆς ΥΜΕΤΕΡΑΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ
δέν στερεῖται παντὸς εἵδους πλεονεκτήματος.

Ὑποσημειοῦμαι μὲ βαθυτάτην ὑπόκλινιν

Τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΙΣ ἀποστέλλει εἰς τὴν προσημειωμένην

ἀλλὰ πονεῖται ὡς ἔχεται ὅτι καὶ ἐστὶν ἀπορροπία

ΣΑΣ ἀνίσταται Εὐπειθέστατος δοῦλος καὶ πιστὸς ὑπήκοος

τῶν ἀνωφελῶν καὶ τῶν Χ. Ν. ΜΕΛΙΓΓΟΣ.

λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ καὶ διευθυντὴς

τοῦ Γραφείου τοῦ Ὑπουργείου

τῶν Στρατιωτικῶν.

ΑΘΗΝΑΙ, τὴν 1 (13) Αὐγούστου 1846.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Η Ἱστορία τῆς Ὀλδεμβούργης οὐσα εἰς ἀλλεπάλληλον ἐπαφὴν μετὰ τῆς Γερικῆς Ἱστορίας τῆς Γερμανίας, καὶ ἀποτελοῦσα μέρος οὐσιῶδες αὐτῆς, καθίσταται ἐν γένει περισπούδαστος εἰς ἕκαστον φιλειδύμονα· εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ὅμως ἡ ἀνάγνωσις αὐτῆς, πρὸς τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα, παρέχει καὶ ἐν ἄλλο ἰδιαιτέρον θέλημα· μεταξὺ τῶν πολλῶν ἄλλων Σεβαστῶν Βασιλέων καὶ Βασιλίδων τῆς Εὐρώπης, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Ὀλδεμβούργη δικαίως ἐπαίρεται, ἐγκυαυχᾶται προσέτι καὶ εἰς τὴν χαριεστάτην καὶ εὐεργετικωτάτην ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ ἡμῶν ΑΜΑΛΙΑΝ, τὴν ἐκλαμπρύνουσαν τὸν ἀγλαόφορτον τῆς ΕΛΛΑΔΟΣ ΘΡΟΝΟΝ.

Ἀλλ' ὁ σκοπὸς τῆς μεταφράσεώς μου ταύτης δὲν περιορίζεται ἕως ἐδῶ· ἔχει χαρακτῆρα μεγαλήτερον καὶ μᾶλλον ἐπίσημον· πολλαπλασιάζοντες οὕτω τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ἱστορίας τῆς σοφῆς Γερμανίας ἐκπληροῦμεν ἱερὸν καθῆκον καὶ ὑψηλὴν ἀποστολήν· τὸ Γερμανικὸν ἔθνος μετὰ τοῦ ὁποίου τόσοι δε-

σμοὶ δυναστείας καὶ φιλολογίας μᾶς συνδέουσι, καὶ τόσα συμ-
φέροντα ἡμῶν συγχωρεῦνται, ἀπέκτησε δικαιώματα εἰς τὴν
εὐγνωμοσύνην μας· εὐρίσκομεν εἰς αὐτὸ, ὅχι μόνον ἓνα λαὸν
φίλον, καὶ πιστὸν φύλακα καὶ διερμηνέα τῶν ἀθανάτων συγ-
γραμμάτων τῶν ἐνδόξων προγόνων μας, ἀλλ' ἐπὶ κεφαλῇς
αὐτοῦ βλέπομεν προσέτι πολλὰς δυναστείας, ἐπὶ τῶν Θρόνων
τῶν ὁποίων ἀνταναχλῶσιν αἱ εὐεργετικώταται ἀρεταί, τὰς
ὁποίας θαυμάζομεν εἰς τὰς ΣΕΒΑΣΤΑΣ Ἡμῶν ΜΕΓΑ-
ΛΕΙΟΤΗΤΑΣ τὸν ΒΑΣΙΛΕΑ καὶ τὴν ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ
τῶν Ἑλλήνων.

Διὰ ταῦτα ἐλπίζω ὅτι ἡ Ἱστορία αὕτη δὲν θέλει ἀπα-
ρέσει εἰς τὸ Παρελλήνιον, οὔτε θέλει εἶσθαι παντάπασιν
ἀνωφελὲς καὶ διὰ τὴν διψῶσαν παιδείας νεολαίαν μας,
ἐπὶ τῆς ὁποίας βασιζονται αἱ γλυκύτεραι τῆς Πατρίδος
ἐλπίδες.

Ὡς πρὸς τὰς τυχόν ἀτελείας τῆς μεταφράσεώς μου, πέ-
ποιθα, ὅτι οἱ ἀναγνώσται ἀποβλέποντες εἰς τὴν ιδιόζουσαν
γλῶσσαν τοῦ Γερμανοῦ συγγραφέως, τοῦ ὁποίου αἱ ιδέαι
εἶναι δυσκολώταται νὰ μετενεχθῶσιν εἰς πᾶσαν ἄλλην διά-
λεκτον, θέλουν δείξει τόσῃν πρὸς ἐμὲ συγκατάβασιν, ὥσον
ἔδειξα ζῆλον νὰ ὑπηρετήσω τὴν ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ μου, συ-
ναινέσει ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ ἐπιχείρησα τὴν δημοσίευσίν της,

καὶ ὅσην ἐπιθυμίαν τρέφω τοῦ γὰ φανῶ κατὰ τι ὠφέλιμος
εἰς τὴν πατρίδα μου.

Περαιῶν ἤδη τὸν πρόλογόν μου τοῦτον, ἐν εὐάρεστον
καθῆκον μένει γὰ ἐκπληρώσω ἐνταῦθα· δὲν δύναμαι γὰ
δώσω πέρας εἰς τοὺς ἀπείρους κόπους, τοὺς ὁποίους κατέ-
βαλον εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην, χωρὶς γ' ἀποδώσω τὸν ὀφει-
λόμενον φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν Α. Ε. τὸν Ὑπουρ-
γὸν τῶν Στρατιωτικῶν, τὸν Ἐνδοξον Στρατηγὸν Κύριον
Χρῆστον Τζαβέλλα, ὅστις εὐηρεστήθη γὰ μοι χορηγήσῃ
τὴν ὅσον πρόθυμον τόσον ἐπωφελεῖ συνδρομὴν του, εἰς τὴν
δημοσίευσιν τῆς παρούσης μεταφράσεώς μου.

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι τὸ κοινὸν θέλει εὐαρέστως ἀποδεχθῇ
τὸ προσωπικὸν τοῦτο δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης.

ΑΘΗΝΑΙ, τὴν 1 (13) Αὐγούστου 1846.

Ο ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ.

Χ. Ν. ΜΕΛΙΓΓΟΣ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ τῆς ἀρχαίας καταστάσεως τοῦ τόπου, τῶν Κα-
τοίκων καὶ τοῦ Πολιτεύματος.

Η Ἱστορία τῆς ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΣ δὲν ἄρχεται κυρίως ἀπ' ἐκείνης τῶν ἐπαρχιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπαρτίζουν τὸ νῦν Μέγα Δουκάτον, τὸ ὁποῖον βραδύτερον ἔλαβεν ἀσήμεντόν τινα ἀρχὴν, ἔνεκα τῶν τόπων τοὺς ὁποίους κατόπιν συμπεριέλαβε· μολοντοῦτο ἡ προκαταρκτικὴ αὐτοῦ Ἱστορία, ὡς Ἱστορία τῆς Πατρίδος ἡμῶν, εἶναι ἀρκετὰ περισπούδαστος εἰς ἕκαστον φιλόπατριν, ἂν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὴν ἐκθέσωμεν εἰμὴ ἑλλειπῶς καὶ ἀτελῶς. Ἐνῷ οἱ ἄνθρωποι τῶν ἄλλων τόπων τοῦ τότε γνωστοῦ Κόσμου διεφημίζοντο ἤδη κατὰ χιλιάδας εἰς τὴν περιτροπὴν τοῦ ἱστορικοῦ βίου, ἐξυπνοῦντες κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ χώρας, ἐκ τῆς καταστάσεως ἐντελοῦς ληθαργίας καὶ βαρβαρότητος πρὸς ἐπίτευξιν μᾶλλον αὐτεξουσίου ὑπάρξεως, προοδεύοντες ἐν γένει εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, θέσιν κατέχοντες εἰς τὴν κοσμικὴν ἱστορίαν, καὶ ἐπανερχόμενοι ἐναλλάξ

ἀπὸ τὸ ἄκρον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἱστορικῆς βαρύτητος εἰς τελείαν σχεδὸν λήθην, μεχρισότου τὸ Ῥωμαϊκὸν ξίφος ἐξουσία-
 σεν ὅλην τὴν οἰκουμένην, τὰ σκοτεῖνά δάση τῆς Γερμανίας
 τούναντίον ἔπρεπεν εἰσέτι νὰ τέμνωνται καὶ τὰ ἔλη αὐτῆς
 ν' ἀποξηραίνωνται, ὅπως ἀποκατασταθῶσι κατοικήσιμα δι' ἀν-
 θρώπους. Διὰ τοῦτο γνωρίζομεν μικρόν τι μόνον πρὸ τῆς Χρι-
 στιανικῆς ἐποχῆς περὶ Γερμανικῶν λαῶν, οἵτινες ἦσαν εἰς
 τοιαύτην ὁμῶς κατάστασιν ἐξ αὐτῆς τῆς γεννήσεώς των, ἥτις
 δεικνύει ἔτι τὴν ἀνάπτυξιν τῆς λογικῆς μορφώσεως τῶν προ-
 γόνων μας ὁμοίαν μὲ τὴν κατάστασιν ὅλων τῶν προτέρων
 εἰσέτι προσαυξουσῶν γενεῶν. Ἀπόκλειστοι, ἄνευ συναφῆς μετὰ
 τοῦ λοιποῦ κόσμου καὶ ὀλοτελῶς περιορισμένοι εἰς τὰς ἰδίας
 πείρας καὶ ἀνάγκας, πιθανὸν νὰ κατόκουν ἀρκετὸν ἤδη χρόνον
 τὸ Γερμανικὸν ἔδαφος, ἀλλὰ πότε καὶ πόθεν κυρίως ἦλθον τοῦ-
 το δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ ὀρίσωμεν μετὰ θετικότητος·
 μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχον μόνον παραμορφωμένοι τινες παραδό-
 σεις ἄνευ γραπτῶν ἢ ἄλλων ἱστορικῶν μνημείων, ὅτε Ῥωμαῖοι
 συγγραφεῖς ἐπεχείρησαν νὰ συντάξωσιν εἰκόνα ἱστορικὴν περὶ
 τῆς πρώτης καταστάσεως τῆς πατρίδος μας, καθ' ἧς πληροφο-
 ρίας ἠδύναντο ἀμυδρῶς πως νὰ λάβωσιν ἐν μέσῳ ἐχθρικῆς
 συγκοινωνίας.

Ὅλαι αἱ Γερμανικαὶ φυλαὶ, μεταξὺ τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ
 ἀπαριθμήσωμεν περὶ τὰς ἑκατὸν διακρινομένας κατ' ὄνομα,
 ἔχουν τρεῖς περιληπτικὰς ἐπωνυμίας καὶ διαιροῦνται εἰς ΕΡΜΙΟ-
 ΝΙΟΥΣ κατοικοῦντας τὰ ἐνδότερα τῆς Γερμανίας, εἰς ΙΣΤΕ-
 ΒΟΝΙΟΥΣ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου, καὶ εἰς ΙΓΓΑΙΒΟΝΙΟΥΣ
 ἀρκτοδυτικῶς· μεταξὺ τῶν τελευταίων συμπεριλαμβάνονται
 οἱ κυρίως αὐτόχθονες, ἥτοι λαοὶ, οἵτινες παρουσιάσθησαν ἤδη
 κατὰ τὴν πρώτην ἱστορικὴν γνῶσιν τοῦ τόπου, ὡς πρωτότυποι
 κάτοικοι αὐτοῦ. Εἰς πόλιν ὁμῶς ἐξ αὐτῶν ἀνῆκον αἱ ἰδιαίτεραι
 κατ' ὄνομα γνωσταὶ φυλαὶ, τοῦτο μὴ δυνάμενοι νὰ προσδιορί-

σωμεν ἀκριβῶς, τὸ παραλείπομεν ὡς μικροῦ λόγου ἄξιον· ἀρκεῖ μόνον νὰ ἡξεύρωμεν ὅτι οἱ ἐνταῦθα κάτοικοι συνείχοντο μὲ τοὺς ΙΓΓΑΙΒΟΝΙΟΥΣ, ἥτοι μὲ τοὺς πρώτους κατοίκους, οἵτινες ἐκαλοῦντο ΧΑΥΚΟΙ, λαὸς ἐνδεής, πλὴν φιλήσυχος καὶ γενναῖος ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ ἐκδικήσεως προσγενομένης ὕβρεως ἢ περὶ ὑπερασπίσεως ἀπὸ κινδύνου, ἐπαπειλοῦντος τὸ πολυτίμητον αὐτῶν κτῆμα, τὴν ἐλευθερίαν. Κατῴκουν εἰς τὴν μεγάλην ζώνην μεταξὺ τῶν ποταμῶν τῆς ΕΜΣΗΣ καὶ τοῦ Ἄλβεως (Ἐλβης) πλησίον τῶν παραλίων ἐπὶ τῶν λειμόνων, εἰς χαμηλὰς καλύβας κτισμένας ἐπὶ προσχωμένων ἢ τεχνικῶς ὑψωθέντων ἀμμωδῶν λόφων, διάγοντες ἐνδεῶς ὡς ἀλιεῖς καὶ μᾶλλον ἀνέτως ὡς γεωργοὶ εἰς τὰ ἐνδότερα. Τὰ χωρία τῶν ἐξετείνοντο νοτιοδυτικῶς μέχρι τῶν κατοίκων τῆς ΑΝΩ-ΕΜΣΗΣ, τῶν ΒΡΟΥΚΤΗΡΙΩΝ ἢ ΜΥΝΣΤΕΡΛΑΝΔΩΝ, καὶ νοτιοανατολικῶς μέχρι τῶν ΚΑΤΤΩΝ ἢ ΕΣΣΩΝ (Hessen)· πρὸς δυσμὰς τῶν Χαυκῶν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τῆς Ἑμσης κατῴκουν οἱ ΦΡΕΙΣΟΙ, εἰς τὴν νῦν ΦΡΕΙΣΛΑΝΔΙΑΝ καὶ πέραν εἰς τὰς ΝΗΔΕΡΛΑΝΔΙΑΣ. Μεταξὺ τῆς ΕΜΣΗΣ καὶ τοῦ Ἄλβεως ῥέει ἐν τῷ μέσῳ ἡ Βεζέρα, καὶ οἱ Χαυκοὶ διαιροῦντο ὑπ' αὐτῆς εἰς ΜΕΓΑΛΟΥΣ καὶ ΜΙΚΡΟΥΣ, ἐξ ὧν οἱ τελευταῖοι κατῴκουν ἀποκλειστικῶς τὸ νῦν Ὀλδεμβουργικὸν Κράτος μεταξὺ τῆς Ἑμσης καὶ τῆς Βεζέρης.

Τὸ πολίτευμα τοῦ λαοῦ τούτου ὁμοίαζε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἐκεῖνο τὸ τῶν λοιπῶν γερμανικῶν φυλῶν, καὶ ἡ ἱστορία αὐτοῦ ἀτήμαντος καθ' ἑαυτὴν, ἔφθασε ἀτελῶς πῶς εἰς τοὺς μεταγενεστέρους.

Ὅτε τὸ κατακτητικὸν καὶ φιλέκδικον ξίφος τῶν Ῥωμαίων προσέβαλε τοὺς κατοίκους τῆς Γερμανίας, καὶ αὐτοὶ οἱ Χαυκοὶ δὲν ἀπέφυγον τὰς ἐπανελημμένας ἐπιδρομὰς αὐτῶν, καθότι οἱ Ῥωμαῖοι εὔρον συμφερώτερον τὸ νὰ δοκιμάσουν τὴν ἐπιδρομὴν τῶν ἀπὸ μέρους τῆς θαλάσσης, διὸ καὶ ἀπεβιβάζοντο

προηγουμένως παρὰ τοῖς ΒΑΤΑΒΟΙΣ τοῖς συμμάχοις αὐτῶν καὶ εἰσήρχοντο μετὰ ταῦτα, διὰ τῶν ἐκβολῶν τῆς Ἑμσης, καὶ τῶν ἄλλων ποταμῶν εἰς τὰ ἔσω τοῦ τόπου. Οὕτως ἔπραξεν ὁ ΔΡΟΥΣΟΣ, ὁ πρόγονος τοῦ Καίσαρος ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ, κατὰ διαφόρους ἐκστρατείας (121 Π. Χ.) καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ΤΙΒΕΡΙΟΣ. Οἱ Χαῦκοι ὥς καὶ οἱ Φρεῖσοι, ἐπαπειλούμενοι ὑπὸ τόσων κραταιῶν ἐχθρῶν, ἐνόμισαν καλῆτερα νὰ κάμωσι συνθήκας μετ' αὐτῶν, διὸ καὶ διετήρουν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ιδιοκτησίαν των.

Οὕτως ἐπολέμουν, δυστυχῶς μετὰ πλείστης ἀφοσιώσεως, εἰς τὰς Ῥωμαϊκὰς φάλαγγας κατὰ τῶν Γερμανῶν ἀδελφῶν των. Καὶ ὅτε ὁ ΕΡΜΑΝΝΟΣ ὁ ἡγεμὼν τῶν ΧΕΡΟΥΣΚΩΝ βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ ἀνδρείου λαοῦ του, ἐξόντωσεν εἰς τὸ ΤΕΥΤΟΜΒΟΥΡΓΙΚΟΝ δάσος τοὺς ὑπὸ τὸν Βάρρωνα Ῥωμαϊκοὺς λεγεῶνας (9. Μ. Χ.) καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ υἱὸς τοῦ ΔΡΟΥΣΟΥ ἦλθε νὰ ἐκδικηθῇ τὴν γενομένην ὕβριν, οἱ Χαῦκοι ἠνωμένοι μετὰ τῶν Ῥωμαίων ἐπολέμουν εἰς τὴν πέραν τῆς Βεζέρης συγκροτηθεῖσαν μάχην, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνικήθησαν οἱ ὑπὸ τὸν ΕΡΜΑΝΝΟΝ μετὰ αἱματηρὸν ἀγῶνα· ἀλλ' ὅμως δὲν ἐμπόδιζον φεύγοντα τὸν αἱματόφυρτον ἡγεμόνα τῶν ΧΕΡΟΥΣΚΩΝ. Ὁ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ κατὰ πρῶτον δὲν ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ἐκτείνῃ τὴν νίκην του, διὸ καὶ ἐπεβίβασθη αὐθις μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὰ πλοῖα παρὰ τῇ ΕΜΒΔΗ, φρούριον ἀνεγερθὲν ὑπὸ τοῦ Δρούσου· ἀλλ' ἀπώλεσεν ὑπὸ τῆς τρικυμίας τὸ πλεῖστον μέρος τῶν στρατευμάτων καὶ πλοίων του. Μόλον τοῦτο ὁ Γερμανικὸς οὗτος κατέστη ὀλίγον ἔπειτα πάλιν νικητῆς, καὶ μόνον ἢ εἰς Ῥώμην ἀνάκλησίς του ἐμπόδισε τὴν βεβαίαν ὑποδούλωσιν. Λέγεται ὅτι μετὰ ταῦτα οἱ Χαῦκοι διέρρηξαν τὸν μετὰ τῶν Ῥωμαίων δεσμόν των, τοῦλάχιστον περιεπλέχθησαν μετὰ τῶν τελευταίων εἰς πόλεμον, ὅστις ὅμως δὲν ἀπέβη δι' αὐτοὺς εὐτυχής. Ἄλλον πόλεμον εἶχον ἀκολουθῶς

μὲ τοὺς παρὰ τῇ Ἑμσῇ γείτονάς των τοὺς Ἀμσιβαρίους, οἵτινες κατετροπώθησαν καὶ ἐδιώχθησαν κατὰ μέρος ἐκ τοῦ τόπου των. Δὲν ἔπρεπε νὰ λάβῃ χώραν τοιαύτη πάλη μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Γερμανῶν, ἀλλ' οἱ Χαῦκοι δὲν ἠδύναντο νὰ συγχωρήσωσι καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ῥωμαίους τὰς ἀποκτηθείσας νίκας, καὶ τὴν αὐτοῖς προωρισμένην ὑποδούλωσιν, διὸ καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἐνθυμηθέντες ὀδυνηρῶς τὴν Γερμανικὴν καταγωγὴν των, ἐπολέμουν πολλάκις ἡνωμένοι μετὰ τῶν γειτόνων των διὰ νὰ ἀποτεινάξωσι τὸν Ῥωμαϊκὸν ζυγόν.

Οἱ ΧΑΥΚΟΙ ἐγκολποῦντο μετ' ἐμπαθῶν προλήψεων τὴν ἐθνικὴν τιμὴν καὶ ἐλευθερίαν των, καὶ ὥς ἐκ τούτου ἦσαν μᾶλλον παρὰ πᾶν ἄλλο ἔθνος κατὰλληλοι νὰ συμμεθέξωσι ἐκείνης τῆς συμμαχίας, ἥτις ἐσχηματίσθη ἐν μέσῳ τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος ἐκ τῶν λαῶν τῶν μεταξὺ τοῦ Κάτω Ῥήνου καὶ τῆς Βεζέρης, πρὸς ὑπεράσπισιν κατὰ ξένων κατακτητῶν, καὶ πρὸς διατήρησιν αὐτεξουσίου ἐλευθέρας ὑπάρξεως. ΦΡΑΓΚΟΙ ἐκαλοῦντο οἱ συμμετοχοὶ ἐν γένει, παρὰ τοῦ ΦΡΑΓΚ, τὸ ὁποῖον δηλοῖ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ. Οἱ ΧΑΥΚΟΙ μετὰ τῶν ΑΜΣΙΒΑΡΙΩΝ, ΒΡΟΥΚΤΗΡΙΩΝ, ΚΑΤΤΩΝ, ΧΑΜΑΒΕΡΙΩΝ, ΣΙΚΑΜΒΡΙΩΝ κτλ. ἀνῆκον εἰς τὴν κραταιὰν ταύτην ἐθνικὴν συμμαχίαν. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα «ΧΑΥΚΟΙ» ἐξέλειπε διὰ τοῦτο βαθμηδὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν ΦΡΑΓΚΩΝ. Τὸ πᾶν ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ μία τόσον μεγάλη ἐνθουσιασμένη πληθὺς ἀνθρώπων. Οἱ σύμμαχοι οὗτοι εἰς τὰς ἐπιχειρηθείσας παρ' αὐτῶν ἐκστρατείας ἐκδικήθησαν προσέτι καὶ τὴν Γερμανίαν διὰ τὴν γενομένην πρὸς αὐτὴν ὕβριν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τοὺς ὁποίους ἀπονευρωθέντας ἤδη ἐνίκησαν κατὰ κράτος, ὥστε ἐκτοτε οὐδὲν ἄλλο τόσον κατετρόμάζον, ὅσον τὸ γερμανικὸν ξίφος. Εἰσέτι οἱ ΦΡΑΓΚΟΙ ἐσχημάτιζον μεταξὺ των διαφόρους φυλάς ἄνευ κοινῶν ἀρχηγῶν· ἀλλὰ ἐν μικρῷ χρόνῳ (440 ε.) εὕρισκοντο συσσωματωμένοι ὑπὸ βασιλεῖς.

ΚΛΟΔΙΩΝ ὁ πρῶτος εἰς ἡμᾶς γνωστὸς βασιλεὺς τῶν Φράγγων ἐδήγησε τὸν λαόν του πέραν τοῦ Ῥήνου, ἀκολουθῶν τοὺς πρότερον ἤδη προπορευθέντας καὶ περίξ τῆς ΛΙΕΓΗΣ (Lüttich ἀποκατασταθέντας ἀδελφούς, καὶ κατέκτησε τὴν ΒΕΛΓΙΚΗΝ χώραν, ὡς διαρκὲς κτῆμα αὐτοῦ τε καὶ τῶν Φράγγων του. Κατὰ τὴν πέμπτην ἑκατονταετηρίδα ἐπεξετάθησαν ἐκεῖ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἕωσοῦ ὁ ΧΛΟΔΒΙΚΟΣ, εἰς τῶν μετὰ ταῦτα βασιλέων των (ἀπὸ 481. ε.) ἐπιχειρηματίας καὶ ἰσχυρὸς, κατὰ δὲ τὸν χαρακτῆρα ὅχι τόσον ἀξιέπαινος, καθυπέταξεν ἐν διαστήματι περίπου 30 ἐτῶν ὅλην τὴν Γαλλίαν καὶ ἄλλας ὡς καὶ γερμανικὰς γειτνιαζούσας χώρας, καὶ ἐθεμελίωσεν οὕτω ἐν μέγα καὶ κραταῖον ΦΡΑΓΓΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ, τοῦ ὁποίου ἡ δύναμις ἔκτοτε ηὔξανεν ἡμέρα τῇ ἡμέρα.

Οἱ κατοικοῦντες τὴν χώραν μας βεβαίως ἔλαβον ὅχι μικρὸν μέρος εἰς ἐκείνην τὴν ἀποδημίαν τῶν ΦΡΑΓΓΩΝ, διότι δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι συνεμερίζοντο τὸ κατακτητικὸν πνεῦμα ὅλης τῆς συμμαχίας, καὶ ὅτι ὁ ἐνδεὴς βίος τὸν ὁποῖον διῆγον εἰς τὴν πατρίδα των ἠνάγκαζεν αὐτοὺς εἰς τοῦτο μᾶλλον παρὰ πᾶσαν ἄλλην γειτονικὴν φυλὴν. Τοῦτο δὲ γνωρίζομεν ὅτι οἱ ἀπομείναντες ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπεχωρίζοντο πάλιν ἀπὸ τοὺς Φράγγους, οὐχὶ ὁμῶς ἐχθρικῶς, ἀλλὰ προσεκολλῶντο σιωπηλῶς εἰς τὸν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους παρομοίως ἐνισχυθέντα καὶ μέχρι τοῦ ΧΟΛΣΤΑΪΝ παρεκταθέντα λαὸν τῶν ΣΑΞΟΝΩΝ, καὶ ὅτι ἔλαβον μετ' ὀλίγον τὸ ὄνομα τούτων. Μᾶλλον πολυάριθμοι καὶ συμμετέχοντες τῆς συμμαχίας ταύτης συνεξεστράτευσαν ὑπὸ τὸν ΕΓΓΙΣΤΟΝ καὶ Ὁρσαν (449 ε.) μετὰ τῶν Ἀγγλοσαξόνων κατὰ τῆς ΑΓΓΛΙΑΣ ὅπου ἀπεκατεστάθησαν μετ' αὐτῶν διαρκῶς καὶ ἐθεμελίωσαν τὰ γνωστὰ ἑπτὰ Βασίλεια. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ Σαξονικὴ συμμαχία διήρκει ἐν Γερμανίᾳ καὶ οἱ ἐκεῖ μέιναντες

Χαῦκοι ἀνῆκον εἰς αὐτὴν ὡς πρότερον. Ἡ ἀποδημία ὁμῶς αὕτη ἐστέρησε πολλῶν κατοίκων τὰ παράλια. Ὡς ἐκ τούτου διέβησαν τώρα οἱ ΦΡΕΙΣΟΙ τὸν Ἑμσιν ποταμὸν καὶ κατέλαβον τὸν τόπον μέχρι τοῦ Ἄλβεως (Ἑλβης) καὶ πέραν αὐτῆς· οἱ εἰς τοῦτο τὸ μέρος μεμονωμένοι Χαῦκοι ἤλλαξαν ἐκ νέου τὸ ὄνομα καὶ ἐκαλοῦντο Φρεῖσοι. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν τὸ ἐν μέρος τῆς σημερινῆς Ὀλδεμβούργης ἦτο Φρεισικὸν τὸ ἕτερον Σαξονικὸν, ἂν καὶ ἀμφοτέρω ἡνωμένα διὰ κοινῶν ἡθῶν, καὶ ἐθίμων, καὶ δι' ἐνὸς σχεδὸν ὁμοιομόρφου πολιτεύματος, ἡδύναντο μάλιστα νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δύο διάφοροι λαοί. Ἡ ἱστορία ὁμῶς τῆς πατρίδος μας περιπλέκεται ἀπὸ τοῦδε μὲ τὰς περιπετείας ἀφ' ἐνὸς μέρους τῆς Σαξονίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου μετ' ἐκείνων τοῦ ΦΡΕΙΣΙΚΟΥ Βασιλείου.

Ὁ ΧΛΟΔΒΙΚΟΣ ὁ διαληφθεὶς Βασιλεὺς τῶν Φράγγων, τοῦ ὁποίου ἡ σύζυγος ἦτον ἤδη Χριστιανή, ὑπεσχέθη κατὰ μίαν ἐπικύνδυνον μάχην κατὰ τῶν ΑΛΛΕΜΑΝΩΝ, νὰ δεχθῇ τὸ Χριστιανικὸν δόγμα καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἂν ἐνίκα. Νικήσας δὲ ἐδέχθη τὸ βάπτισμα τὸ (496 ἔ.) αὐτὸς καὶ περίπου 3000 τῶν εὐγενεστέρων Φράγγων μετ' αὐτοῦ· ἀμέσως δὲ ἠκολούθησε τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἔθνους τὸ παράδειγμα τοῦ Βασιλέως του, ὁρμώμενοι ἴσως ἐκ πεποιθήσεως, διότι δὲν ἔλλειψαν ἐκτοτε Χριστιανοὶ κήρυκες τῆς σωτηρίας. Ἐν τούτοις ἐξηκολούθουν αἱ ἐξωτερικαὶ κατακτήσεις καὶ τὸ βλέμμα των διευθύνθη τέλος καὶ πρὸς τὸν τόπον τῶν βορεινῶν γειτόνων τῶν ΦΡΕΙΣΩΝ. Οὗτοι δὲ ἦσαν κατ' ἀρχὰς ἀρκούντως ἐξησφαιλισμένοι διὰ τῆς ἀνδρείας καὶ γενναιότητός των, ὡς καὶ διὰ τοῦ δυσβάτου τοῦ τόπου. Ἐπὶ τῶν διαδόχων ὁμῶς τοῦ Χλοδβίκου ὁ πόλεμος ἐξηκολούθει μετ' ἐπιμονῆς, ὥστε οἱ Φρεῖσοι κατεστάθησαν ὑποτελεῖς, καὶ ὑπεδουλώθησαν τέλος ὀλοτελῶς. Μέγα μέρος αὐτῶν ἐγκολπώθη τὸν Χριστιανισμόν διὰ τῶν δυναστικῶν διαταγῶν τῶν Φράγγων, μᾶλλον δ' ἐνήρ-

γησεν ἡ εἰρηνικὴ ἀποστολὴ Ἀγγλῶν μοναχῶν, μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ ΒΙΛΒΡΟΔΟΣ, ὁ ΒΟΥΛΦΡΑΜΟΣ· καὶ μετέπειτα ὁ ΒΙΝΦΡΙΔΟΣ ἐπονομασθεὶς ΒΟΝΙΦΑΤΙΟΣ, εἶναι τὰ σημαντικότερα ὀνόματα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς θρησκευτικῆς μεταβολῆς τῶν Φρείσων. Ὁ Βιλβρόδος ἐθεμελίωσεν ἤδη (κατὰ τὸ 696 ε.) τὴν πρώτην ἐπισκοπὴν, εἰς τὸ ΟΥΤΡΕΧΤΙΟΝ καὶ ἔτι καλλήτερα ἠὺδοκῆμυσεν ὁ Χριστιανισμὸς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἰσχυρογνώμονος Βασιλέως ΡΑΔΒΟΔΟΥ διὰ τῶν ἀκαταπονήτων προσπαθειῶν τοῦ Βινφρίδου· πολὺ ὁμῶς ἔλειπεν ἔτι, τοῦ νὰ παραδεχθῇ ὅλον τὸ ἔθνος τὸν Χριστιανισμόν· Ὁ δὲ Βονιφάτιος ἐφονεύθη μετὰ ταῦτα (κατὰ τὸ 755. ε.) πλησίον τοῦ ΔΟΚΟΥΜΙΟΥ ἐν τῇ ἀνατολικῇ Φρεισλανδίᾳ ὑπὸ τῶν ἐξαφθέντων εἰδωλολατρῶν· ἀλλ' ἄλλοι ἀπόστολοι τῆς σωτηρίας ἐξηκολούθουν ἐνεργοῦντες δραστηρίως καὶ προητοίμαζον μίαν ἐντελῆ φιλίωσιν μετὰ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ἥτις ἔλαβεν ὁμῶς χώραν μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ πολέμου τῶν Σαξόνων.

Ὁ πόλεμος οὗτος, τὸν ὁποῖον ἠνοίξεν ὁ Φράγγος Βασιλεὺς ΚΑΡΟΛΟΣ ὁ ΜΕΓΑΣ μετὰ τῶν ΣΑΞΟΝΩΝ, ἔπρεπε νὰ καλῇται μᾶλλον θρησκευτικὸς παρὰ κατακτητικὸς πόλεμος. Ἐλάβεν ἤδη ἀρχὴν κατὰ τὸ 772. ε. καὶ ἐξηκολούθει πολλὰ ἔτη μετ' ἄκρας ἐπιμονῆς. Ἄν καὶ δὲν ὑπέφερον νὰ ὑποταχθῶσιν οἱ Σάξονες ὑπὸ Φραγγικὴν ἐξουσίαν, αἰσθανόμενοι ἑαυτοὺς ἰσχυροὺς νὰ ζῶσιν καὶ νὰ κυβερνῶνται ἐλευθέρως, ἡ θρησκευτικὴ των ὁμῶς καρδίᾳ ἐξήφθη πολὺ μᾶλλον, διότι ἐπρόκειτο ν' ἀρνηθῶσι τὸ ἱερώτατον κτῆμα των τὴν εἰς τοὺς θεοὺς των πίστιν, νὰ καταδαφίσωσι τοὺς βωμοὺς των, ὡς θῦμα τῆς νομιζομένης πλάνης τῶν Χριστιανῶν καὶ νὰ ὀρκισθῶσιν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀληθείας, τῆς ὁποίας τὴν ἀξίαν καὶ σημασίαν ἠγνόουν. Ἀπ' ἐναντίας ἔπρεπε νὰ θεωρῶσι τὸν Χριστιανισμόν, ὅστις τοῖς ἐπλησίασε μετὰ αἱματηρῶν καὶ δυναστικῶν βημάτων, χειρότερον τοῦ αἰσχροῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας. Διὸ καὶ ὑπερασπίζοντο

ἐαυτοὺς ὡς ἀπηλπισμένοι, καὶ ὅταν ἡ ὑπεροχὴ τοὺς κατέστρεφε διὰ μίαν στιγμὴν, ἐξ ἄλλου συνήθριζον αὐθις νέας δυνάμεις καὶ οὕτω ἐμάχοντο μέχρι θανάτου ὑπὲρ πατρίδος. Ἀλλ' ἐὰν καὶ ἦνωσαν οἱ κυριώτεροι ἀρχηγοὶ των, ὁ ΒΙΤΤΕΚΙΝΔΟΣ, ὁ ΑΛΒΙΩΝ καὶ ὁ ΒΡΟΥΝΟΣ ἐν ἑαυτοῖς, διὰ τῆς γενναιότητος, ἐπιμονῆς καὶ φρονίμου ὁδηγίας των τὴν δύναμιν χιλιάδων, μεταδίδοντες τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖον τοὺς ἐνεψύχονεν εἰς τὸν λαόν των, δὲν ἀντεστάθησαν ὁμῶς ἐπὶ τέλους εἰς τὴν πάντοδυναμίαν τοῦ Φράγκου νικητοῦ.

Οἱ Σάξονες ἐβιάσθησαν νὰ δεχθῶσι τὸν Χριστιανισμόν· ὅθεν προσῆλθον οἱ τρεῖς ἀρχηγοὶ καὶ ἐδέχθησαν τὸ βάπτισμα. (κατὰ τὸ 785 ε.) Μέρος τοῦ ἔθνους τοὺς ἐμιμήθη, οἱ δὲ ἐπίλοιποι ὑπεχρεώθησαν διὰ τῆς βίας. Οἱ δὲ ΦΡΕΙΣΟΙ οἰκειωθέντες ἤδη μετὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔγειναν ὁλοκλήρως Χριστιανοὶ διὰ μιᾶς τελειωτικῆς μεταβολῆς. Ἡ μεταβολὴ αὕτη ἦτον ἀποτέλεσμα τῆς κλεισθείσης μετὰ τοῦ Καρόλου εἰρήνης, ὥστε ἀπὸ τοῦδε ἔμειναν ἐν γένει αὐτοὶ πιστοὶ εἰς τὴν νέαν θρησκείαν, ἐνῶ οἱ Σάξονες ἀντεστάθησαν ἐπιμόνως εἰς διαφόρους χώρας, ἕως οὗ καὶ παρ' αὐτοῖς ἡ Χριστιανικὴ πίστις, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐθριάμβευσε· ἐξωτερικῶς δὲ συνεφιλιώθησαν μετὰ τοῦ Καρόλου διὰ τῆς εἰρήνης τῆς ἐν ΣΕΛΤΣΗ (κατὰ τὸ 804 ε.) καὶ ἐσυσσώματώθησαν δυνάμει συνθήκης μετὰ τοῦ Φραγγικοῦ κράτους.

Ὁ Κάρολος κατῴρθωσε τώρα τὸν σκοπὸν του, ἐπεραίωσε τὴν πλήρη ὑποδούλωσιν τῶν ΣΑΞΟΝΙΚΩΝ καὶ ΦΡΕΙΣΙΚΩΝ τόπων μέχρι τῆς ΑΡΚΤΩΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ· ἀλλ' αἰσθανόμενος καλῶς, πόσον ἀπρόσφορα ἦσαν τὰ ἐφαρμοσθέντα βιαστικὰ μέτρα διὰ νὰ κερδίσῃ τὰς καρδίας τῶν προσβληθέντων, δὲν ἔλειψε νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα εἰρηνικὰ μέτρα διορίζων Χριστιανούς διδασκάλους, ἱερεῖς καὶ ἐπισκόπους, διὰ νὰ ἐξιλεωθῇ οὕτω ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ γνώμη καὶ τὸ αἶσθημα τῶν νικηθέντων.

Οὕτως ἐθεμελιώθησαν αἱ ἐπισκοπαὶ τῆς ΟΣΝΑΒΡΥΚΗΣ καὶ ΒΡΕΜΗΣ. Ἡ πρώτη ἀπέκτησε διὰ τοῦ ΒΙΧΟΥ, τοῦ ἀξίου μαθητοῦ τοῦ Ἀγίου Βονιφατίου, ἓνα ἐπίσκοπον, κατάλληλον εἰς τὰς τότε περιστάσεις τοῦ Σαξονικοῦ λαοῦ. Εἰς τὴν Βρέμην ἐχειροτονήθη ὀλίγα ἔτη μετὰ ταῦτα ὁ ΒΕΛΛΕΧΑΔΟΣ ὁμοίως ζηλωτῆς ἀνὴρ, καὶ ἡ νέα φυτεία ἐκαλλιεργήθη οὐχ ἥττον διὰ τῆς ἔμφορος ὁδηγίας τοῦ ἀνδρὸς τούτου (κατὰ τὸ 787. ε.) Εἰς τὰς δύο ταύτας ἐπισκοπὰς ἀνῆκον τότε φυσικῶ τῷ λόγῳ τὰ δύο μέρη τῆς Ὀλδεμβούργης, εἰς τὴν πρώτην μὲν τὸ Σαξονικόν εἰς τὴν δευτέραν δὲ τὸ Φρεισικόν· ἐν γένει δὲ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ σχέσεις ὑπῆρξαν ἐνταῦθα, ὥς εὐρίσκοντο καθ' ὅλον τὸν Χριστιανικὸν κόσμον ἢ ἀπ' ἀρχῆς, ἢ ὡς ἐκάστη ἔλαβεν ὑπαρξιν κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς.

Ὅχι τόσον ἀπλαῖ ἦσαν αἱ λοιπαὶ τοπικαὶ σχέσεις ὥς πρὸς τὸ πολίτευμα καὶ τὴν λοιπὴν πολιτικὴν κατάστασιν. Ἡ Γερμανία ὁλόκληρος εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς μίαν ἰδιάζουσαν πολιτικὴν κατάστασιν, σύμφωνον μὲ τὸ ἰδιάζον τῶν Γερμανικῶν λαῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος αἴσθημα. Προβλέπον καθ' ὅλα μόνον τὸ κοινὸν καλὸν καὶ θεμελιούμενον ἐπὶ τῆς γενικῆς θελήσεως τοῦ ἔθνους, τὸ πολίτευμά των ἐδύνατο ν' ἀναπτυχθῇ λίαν εὐεργετικῶς διὰ τοῦ προβαίνοντος πολιτισμοῦ καὶ διὰ τῆς συγκοινωνίας ἄλλων μᾶλλον πολιτισμένων λαῶν. Ἐπρεπεν ὁμῶς ἐνταυτῷ νὰ λάβῃ διαφόρους ἰδιαιτέρας μορφὰς καθ' ὅσον αἱ καθ' ἑκασταὶ φυλαὶ ἀπεχωρίζοντο μᾶλλον τοῦ γενικοῦ συνδέσμου, καὶ ἀπεκαθίσταντο ἀνεξάρτητα σώματα. Τοῦτο συνέβη τῷ καιρῷ ἐκείνῳ καὶ εἰς τοὺς Ὀλδεμβουργικοὺς Φρεῖσους καὶ Σάξονας. Κάρολος ὁ Μέγας ἄφησεν εἰς ἀμφοτέρους κατὰ μέγα μέρος τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα καὶ συνηθείας των, μόνον ἡ συσσωμάτωσίς των μετὰ τοῦ κράτους αὐτοῦ κατέστησεν ἀναγκαίως τινὰς νέας διατάξεις. Ἡ ὑπὸ τοῦ Καρόλου εἰς ὅλον τὸ κράτος του ἐνεργηθεῖσα διαίρεσις

εἰς Κομητείας ἔλαβε χώραν καὶ εἰς τὸν Φρεισικὸν καὶ Σαξονικὸν τόπον, ἀλλ' ἡ περιφέρεια αὐτῶν διεγράφη ἀφ' ἑαυτῆς ἕνεκα τῶν ἤδη ὑπαρχόντων τοπικῶν τμημάτων ΓΑΩΝ καλουμένων. Ἡ διαίρεσις αὕτη εἰς τμήματα ἢ ΓΑΟΥΣ ἦτον ἀρχαιοτάτη, καὶ ἡ νῦν Ὀλδεμβουργικὴ ἐπικράτεια περιεῖχε τότε ἐξ αὐτῶν τρία τὰ Σαξονικὰ τοῦ ΛΕΕΡΟΥ καὶ τῆς ΑΜΜΕΡΛΑΝΔΙΑΣ, καὶ τὸ Φρεισικὸν τμήμα τῆς ΡΟΥΣΤΡΙΓΓΕΝΗΣ. Τὸ πρῶτον ἐξετείνετο ἐπὶ τῆς ΔΕΙΠΧΟΛΤΣΗΣ, μέρος τῆς ΜΥΝΣΤΕΡΛΑΝΔΙΑΣ ΒΙΛΔΕΣΧΑΟΥΣΠΣ, ΑΡΣΤΕΤΗΣ, ΑΤΤΕΝΗΣ καὶ τοῦ ΔΕΛΜΕΝΧΟΡΣΤΙΚΟΥ (Geest). ΤΟ ΑΜΜΕΡΓΑΝΙΚΟΝ Τμήμα (Gau) ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ ΟΥΝΤΟΥ ποταμοῦ μέχρι τοῦ ΙΑΔΕΩΣ καὶ ΒΑΠΕΛΟΥ, τῆς ΒΑΡΔΕΝΒΟΥΡΓΗΣ, ΟΛΔΕΝΒΟΥΡΓΗΣ, ΤΣΒΙΣΕΝΑΝΗΣ, ΡΑΣΤΕΔΗΣ, ΒΕΣΤΕΡΣΤΕΔΗΣ καὶ ΑΠΕΝΗΣ. Τὸ Τμήμα τῆς ΡΟΥΣΤΡΙΓΓΕΝΗΣ περιεῖχε τέλος πάντων τὸ ἐπίλοιπον τρίτον μέρος τοῦ τόπου μεταξὺ τῆς ΒΕΖΕΡΗΣ καὶ τῆς Ἀνατολικῆς ΦΡΕΙΣΛΑΝΔΙΑΣ, ἀφ' ἧς ἀποχωρίζεται ὁμῶς ἡ ΣΤΕΤΙΓΓΕΡΙΚΗ ΧΩΡΑ ὡς ἰδιαιτέρον τμήμα. Ὁ Κόμης ἦτο ὑπάλληλος τοῦ Βασιλέως καὶ διωρίζετο ὑπ' αὐτοῦ, ἐδιοίκει ὁμῶς τὸν λαὸν κατὰ τὰς ἐπικρατούσας συνηθείας καὶ νόμους. Δὲν ἐκωλύετο μ' ὅλα ταῦτα ὁ λαὸς νὰ ἐκλέξῃ εἰς ἐτησίαις συνελεύσεις ΧΩΡΙΟΔΙΚΑΣ (Frohn) καλουμένους πρὸς διεκδίκασιν τῶν ἀσημάντων δικῶν, ὡς καὶ διὰ σημαντικωτέρας ὑποθέσεις τοὺς οὕτω καλουμένους ΑΣΕΓΑ-ΓΡΙΕΤΜΑΝΣ ἦτοι εἰρηνοδίκας. Παρὰ δὲ τοῖς τελευταίοις τούτοις διώρισεν ὁ Βασιλεὺς καὶ Βασιλικὸν ἐπίτροπον (Schültzen) πρὸς υπεράσπισιν τῶν βασιλικῶν δικαιωμάτων καὶ πρὸς εἰσπραξίν τῶν βασιλικῶν προσόδων. Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ὑποθέσεις διοικοῦντο ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων, διὰ νὰ μὴν ὑπερπηδῶσιν ὁμῶς οὗτοι, ὡς καὶ οἱ Κόμητες, τὰ καθήκοντά των ὁ Βασιλεὺς διώριζεν ἐνίοτε εἰς αὐτοὺς ἑκτακτον ἐπίτροπον (Sendgraf) εἰς τὸν ὁποῖον ἐδύναντο οἱ ἀδικούμενοι νὰ παρουσιάζωσι τὰ ἐνδεχόμενα παράπονά των, τοῦτο δὲ

ἔπαυσεν, ἀφοῦ οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ Κόμητες κατώρθωσαν νὰ οἰκαιοποιηθῶσι μόνοι τῶν ταύτην τὴν ἐντολήν.

Τοιουτοτρόπως ἐδύναντο οἱ ὑποδουλωθέντες νὰ εὐχαριστηθῶσιν εἰς τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῶν, διοικούμενοι ὑπὸ Κομήτων τῶν περισσοτέρων τῶν ὁποίων ἀγνοοῦμεν τὰ ὀνόματα. Ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν τελείαν ἔνωσιν τῆς Φρεισικῆς χώρας μετὰ τὸ Φραγγικὸν Βασίλειον, οἱ NORMANOI οἱ νῦν ΔΑΝΟΙ, NOR-
BEGAI καὶ ΣΟΥΗΔΟΙ, οἵτινες ἦσαν ἀκόμη εἰδωλολάτραι, εἰσέβαλον εἰς τὴν πατρίδα μας τὴν καθυπέταξαν καὶ τὴν ἀπεγύμνωσαν ἀνηλεῶς (κατὰ τὸ 810 ε.) Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς αὐτῶν ΓΟΤΦΡΕΔΟΣ ἀπέθανε φονευθεὶς ὑπὸ τῶν οἰκείων του, ἐνῷ ἐσκέπτετο περὶ νέων κατακτητικῶν ἐπιχειρήσεων κατὰ τῆς Φραγγικῆς ἐπικρατείας. Οἱ NORMANOI ἐδιώχθησαν μετὰ ταῦτα καὶ ἡ μεταξὺ τῶν ἀπογόνων τοῦ ΓΟΤΦΡΕΔΟΥ ἀναφυσῆσα ἔρις περὶ τοῦ Δανικοῦ στέμματος, ἀπέδωκε πάλιν εἰς τοὺς ΦΡΕΙΣΟΥΣ τὴν ἐλευθερίαν τῶν. Ὁ ΧΑΡΟΛΔΟΣ ἑγγονος τοῦ Γοτφρέδου, εἷς τῶν μνηστήρων τοῦ θρόνου, ἦτο κατ' ἀρχὰς εὐτυχής, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἔπρεπε νὰ φύγῃ ἐκ τῆς Δανίας, καὶ ἐβαπτίσθη μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας του καὶ πολλῶν μεγιστάνων Δανῶν ἐν ΜΑΓΟΝΤΙΑ κατὰ προτροπὴν τοῦ Αὐτοκράτορος ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΟΥΣ, υἱοῦ Καρόλου τοῦ Μεγάλου. Ὡς δῶρον παρὰ τοῦ ἀναδόχου του ἔλαβε τὴν Κομητείαν τοῦ Ρούστριγγεν, ἀλλ' ἔκαμε χρῆσιν τοῦ δώρου τούτου μόνον ἀφοῦ ἐκ νέου ἐδιώχθη ἐκ τῆς Δανίας. Οὗτος εἶναι ὁ πρῶτος γνωστὸς Κόμης εἰς ἐκείνην τὴν χώραν, δὲν εἶχεν δὲ περισσοτέραν ἐξουσίαν ἐκείνης τὴν ὁποίαν εἶχον καὶ οἱ ἄλλοι βασιλικοὶ ισόβαθμοι ὑπάλληλοι· διῆλθε κακῶς, διότι ἀπωλέσας τὴν εὐνοίαν αὐτοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος, εὔρε τὸν θάνατόν του εἰς τινα μετὰ τῶν γειτνιαζόντων Φραγγικῶν Κομήτων μάχην. Ὁ ΕΡΙΧΟΣ συγγενῆς τοῦ Ἀρόλδου ἐδοκίμασεν ἐκ νέου τὴν τύχην του. Ἀλλ' ὁ Λουδοβίκος ἐπροστάτευσεν τοὺς Φρεῖσους, καὶ αἱ μετὰ ταῦτα Νορμανικαὶ

προσβολαὶ προκαλούμεναι μέρος ἐκ ληστρικῆς ἑξέως, μέρος ἐκ διενέξεων κληρονομικῶν δικαιωμάτων, ἦσαν κατὰ μέγα μέρος ἀπλὰι ἀπόπειραι ἀκολουθησασαι ἑκατὸν σχεδὸν ἔτη συνεχῶς. Ἐν τούτοις διεγέρθη πόλεμος μεταξὺ τῶν υἱῶν Λουδοβίκου τοῦ εὐσεβοῦς καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ὁ ΛΟΘΑΡΙΟΣ προσέλαβε τοὺς Φρείσους εἰς τὸ μέρος του, ἀλλ' ἐνίκηθη. Κατὰ συνέπειαν νέου διαμελισμοῦ ὅλου τοῦ κράτους, ὁ τόπος τῶν Φρείσων τῆς ἡμετέρας χώρας ἀπεδόθη εἰς τὸν Γερμανὸν Βασιλέα Λουδοβίκον τὸν Β' (843. ε.) ὅστις ἀπεκατέστησε τὸ πρότερον πολίτευμα.

Ὀλίγον ἔπειτα οἱ Φράγγοι Βασιλεῖς δὲν ἔκρινον ἀρμόδιον, ἕνεκα τῆς ἀποκέντρου θέσεως τῆς χώρας, νὰ ὑπερασπίζωνται τὴν ἐπαρχίαν μας κατὰ τῶν διηνεκῶν Νορμανικῶν εἰσβολῶν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔστειλαν πλέον Κόμητας, παρητήθησαν ὀλιγῶς τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἄφησαν τοὺς Φρείσους νὰ κυβερνῶνται καὶ νὰ ὑπερασπίζωνται μόνοι των. Τοῦτο δὲ ἔπραξαν οὗτοι ὅχι μόνον μετὰ γενναιότητος καὶ ἐπιτυχίας, ἀλλ' ἐσχημάτισθη ἕκτοτε ἰδιαίτερον ἐπὶ προτέρων ἀρχῶν βασιζόμενον πολίτευμα, τὸ ὁποῖον κατέστη ἡ ἀρχὴ ἑνὸς πρωτοφανοῦς ἀντιπροσωπικοῦ συστήματος.

Ἡ ἀνωτάτη ἐξουσία κατήντησεν αὐθις ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς ἐθνοσυνελεύσεις, αἵτινες συνεκαλοῦντο κατὰ πρόσκλησιν τῶν δικαστῶν, ὡς πρότερον ἐπὶ τῶν Κομήτων, ἑτησίως κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς Πεντηκοστῆς εἰς τὴν ΟΥΠΣΤΑΛΒΟΜΗΝ πλησίον τῆς πόλεως ΑΥΡΙΧΗΣ ὑπὸ τρεῖς, δρεῖς. Ἐν αὐτῇ τῇ Συνελεύσει ἀπεφάσιζεν ἡ πλειονοψηφία τῶν ἀντιπροσώπων τῶν τμημάτων ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τῶν κατὰ καιροὺς δικαστῶν καὶ τῶν ἐπίσης παρὰ τοῦ λαοῦ ἐκλεχθέντων ῥητόρων ΤΑΛΕΜΑΝΩΝ. Αἱ ἀποφάσεις μετεβλήθησαν οὕτω εἰς νόμους καὶ ἐκαλοῦντο ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΑ (Willkühren.) Αὐτὰ προϊόντος τοῦ χρόνου συνελέχθησαν πολλαπλασίως καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν τῶν Κω-

δήκων ὁ τῶν Ρούστρέγγων ΑΣΕΓΑΒΟΕΚ καλούμενος, σώζεται μέχρι τῆς σήμερον. Ἐν τούτοις τὰ δικαστήριά μας ἀπέκτησαν τότε ὅλας τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν γειτονικῶν τόπων, ὥστε δικάζοντα περὶ περιουσίας, τιμῆς καὶ ζωῆς τῶν πολιτῶν, διὰ τῶν γνωστῶν ἱερῶν ἐξετάσεων, ἐτιμῶρουν μὲ τὸν διὰ πυρός, δι' ὕδατος, διὰ μονομαχιῶν κλ. θάνατον.

Τὸ αὐτὸ σχεδὸν πολίτευμα, ὡς παρὰ τοῖς Φρεΐσοις, μετὰ τὴν κατάστασιν τοῦ Καρόλου, ἐπεκράτει καὶ εἰς τὸ Σαξονικὸν μέρος, μόνον εἰς αὐτὸ διετηρήθη ἐπὶ μακροτέρῳ ἢ Φραγγικῇ τάξις καὶ οἱ κατ' ἀρχὰς ἐγκαθιδρυθέντες Κόμητες ἤξευραν ν' ἀσφαλίσωσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον δι' ἑαυτοὺς, τὴν διαδοχικὴν ἰδιοκτησίαν τῶν τμημάτων των, καὶ νὰ ἐξασκήσωσιν οὕτω, προϊόντος τοῦ χρόνου μίαν ὑπερβάλλουσαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ἐθνοσυνελεύσεων, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐκ τούτου κατηργήθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον· κατὰ τὰ λοιπὰ δὲ ἐπεκράτουν κατὰ τὴν δημόσιον διοίκησιν τῆς χώρας μας· αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ ὡς καὶ παρὰ τοῖς Φρεΐσοις. Αἱ γενικαὶ ἐθνοσυνελεύσεις συνεκαλοῦντο ἐτησίως εἰς τὴν ΜΑΡΚΛΗΝ παρὰ τὸν Βέζερὸν παταμόν, καὶ προστούτοις ὑπῆρχον καὶ ἄλλα διάφορα δικαστήρια, ἐξ ὧν ἕκαστον εἶχε καὶ ἰδιαιτέραν δικαιοδοσίαν. Ἐν τούτοις ἡ Σαξονικὴ μερὶς τῆς Ὀλδεμβούργης ἀπεδόθη ὁμοίως εἰς τὴν Ἐπικράτειαν ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΤΟΥ Β'. ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ κατὰ τὸν μεταξὺ τῶν υἱῶν Λουδοβίκου τοῦ Εὐσεβοῦς λαβόντα χώραν, ὡς ἐρρέθη, διαμελισμόν.

Περὶ δὲ τῆς ἱστορίας τῶν Σαξονικῶν τούτων τμημάτων γνωρίζομεν ἔτι ὀλιγώτερον ἐκείνης τοῦ Φρεισικοῦ τμήματος τοῦ Ρούστριγγεν, τὸ ὁποῖον ἐσχημάτιζε τὴν μικρὰν ἀρχὴν τῆς Ὀλδεμβούργικης Κομητείας, τῆς ὁποίας πρέπει πρὸ πάντων ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἱστορίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Ὀλδεμβουργίων, τῆς προόδου αὐτῶν καὶ τῶν πρώτων Κομήτων.

Ὁ περίφημος ἀρχηγὸς τῶν Σαξόνων ΒΙΤΤΕΚΙΝΔΟΣ, ἕνεκα τῶν κτημάτων, τὰ ὅποια εἶχεν εἰς τὸ Τμήμα τοῦ ΛΕΕΡΟΥ μάλιστα δὲ εἰς τὴν χώραν τῆς ΒΙΛΔΕΣΧΑΟΥΣΗΣ ὑπῆρξεν ὁ προπάτωρ τῶν μετὰ ταῦτα ἐπελθόντων Ὀλδεμβουργικῶν Κομήτων. Μολονότι περὶ αὐτοῦ τοῦ ιδίου δὲν δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμέν τι λεπτομερῶς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν περίστασιν ταύτην, περὶ τοῦ ἐγγόνου του ὅμως ΒΑΛΒΕΡΤΟΥ υἱοῦ τοῦ ΒΗΚΒΕΡΤΟΥ γνωρίζομεν ὅτι ἐξουσίαζεν μίαν Κομητείαν πλησίον τῆς εἰς αὐτὸν ἀνηκούσης χώρας ΒΕΛΔΕΣΧΑΟΥΣΗΣ, ὅπου καὶ ἐθεμελίωσε τὸ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ΦΕΧΤΗΝ μετατεθὲν Μοναστήριον τοῦ Ἀλεξάνδρου. (872 ε.). Πιθανὸν νὰ ᾔητον ἡ Κομητεία αὕτη τὸ Τμήμα τοῦ ΛΕΕΡΟΥ καὶ τῆς ΑΜΜΕΡΗΣ. Μετὰ ταῦτα ἔρχονται καὶ ἄλλοι Κόμητες τῆς χώρας ταύτης, τὰ περὶ τούτων ὅμως ἱστορούμενα εἶναι τόσον ἀμφίβολα καὶ ἐλλειπῆ, ὥστε δὲν δύνανται ν' ἀναπληρώσωσι τὴν ἱστορίαν τῶν ἀπογόνων τοῦ Βαλβερτέρου κατὰ τινὰς ἑκατονταετηρίδας. Μόνον ἐκ τοῦ ΕΛΙΜΑΡΟΥ τοῦ Α', τοῦ καὶ ΕΓΙΛΜΑΡΟΥ καλουμένου, καταγομένου μητρόθεν ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ Βιττεκίνδου, ἀρχεται ἡ βεβαία γραμμὴ τῶν Ἡγεμόνων τοῦ Ὀλδεμβουργικοῦ Οἴκου. Περὶ τούτου δὲν γνωρίζομεν ἄλλο τι μετὰ θετικότητος, εἰμὴ ὅτι ᾔητο Κόμης κραταῖος κατὰ τὰ Σαξονικὰ καὶ Φρεισικὰ μεθόρια (1108 ε.). Ἐπὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ΕΛΙΜΑΡΟΥ τοῦ Β', ἐσυστήθη πιθανὸν τὸ τῶν Βενεδικτίνων Μοναστήριον εἰς ΡΑΣΤΕΛΗΝ (1121 ε.) καθ' ὃν καιρὸν ὠκοδομήθησαν εἰς τὴν ΤΣΒΙΣΕΝΑΝΝΗΝ καὶ ΒΕΣΤΕΡΣΤΕΛΗΝ αἱ πρῶται Ἐκκλησίαι (1123 ε.) καὶ ἀφοῦ

εἰς 'ΡΑΣΤΕΔΗΝ καὶ ΒΙΦΕΛΣΤΕΔΗΝ τοιαῦται εἶχαν ἐγερθεῖ (1057) πρὸ πεντήκοντα περίπου χρόνων.

Ὁ υἱὸς τοῦ ΕΛΙΜΑΡΟΥ τοῦ Β' ἦτο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ὁ ΜΑΧΙΜΟΣ, ὅστις μνημονεύεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ πολυειδῶς, μάλιστα δὲ ὡς πρὸς τὰς σχέσεις του μετὰ τοῦ ΔΟΥΚΟΣ τῆς ΣΑΞΟΝΙΑΣ. Κάρολος ὁ Μέγας εἶχε καταργήσει τὸ ἀξίωμα τοῦ Δουκὸς, ὅπως ἀποκτήσῃ διὰ τῶν διορισθέντων ΚΟΜΗΤΩΝ καὶ ΕΥΓΕΝΩΝ ΕΦΟΡΩΝ (Edel Vögte) μᾶλλον ἀφοσιωμένους ὑπαλλήλους εἰς τὸν θρόνον του, ὥστε οὗτοι δὲν ἦσαν ἄλλο εἰμὴ ὑπάλληλοι τοῦ κράτους, προβιβαζόμενοι εἰς τὸν βαθμὸν τοῦτον διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς των. Ἐκτακτοὶ ὁμως περιστάσεις ἐσυγχώρουν τὸν ἐκ νέου διορισμὸν τῶν Δουκῶν, οἵτινες ἐξήρτῳντο ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ἔνεκά τινων γενικῶν ὑποχρεώσεων, ὀφειλομένων πρὸς αὐτὸν καὶ τὸ Κράτος. Τοιαύτης οὔσης τῆς ὑπεροχῆς των, ἤξευραν ταχέως ν' ἀποκτῶσιν δικαιοδοσίαν τοιαύτην, ἥτις ὑπερπηδοῦσα τὰ ὅρια μιᾶς ἀπλῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας, καθίστατο ἐπικίνδυνος εἰς τὸν ἴδιον ἀρχηγὸν τοῦ Κράτους. Ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν οἱ Κόμητες εὔρον εὐκαιρίαν νὰ οἰκαιοποιηθῶσι διαδοχικῶς τὸ ἀξίωμα τοῦτο.

Κατὰ φυσικὸν λόγον ἔπρεπε νὰ προαχθῶσιν εἰς ταύτας τὰς θέσεις οἱ ἔχοντες μεγίστην σημασίαν καὶ ἐπιρροὴν ἄνδρες, καὶ οὗτοι ἦσαν οἱ υἱοὶ τῶν Κομήτων, τόσον διὰ τὰς προηγουμένας πατρικὰς ἐκδουλεύσεις, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐντὸς τῶν Κομητειῶν πλουσίαν κτηματικὴν κληρονομικὴν περιουσίαν των. Ὅ,τι δὲ ἀπ' ἀρχῆς παρεχωρήθη ἀπὸ ὑπαγόρευσιν ἀπλῆς φρονήσεως, τοῦτο ἐντὸς ὀλίγου ἐγένετο δικαίωμα συνηθείας. Ὅθεν αἱ Κομητεῖαι παρεχωροῦντο κατὰ πᾶσαν κληρονομικὴν διαδοχὴν ἀπέναντι τινῶν εἰς τὸ Κράτος χορηγηθεῖσων ἐκδουλεύσεων, καὶ μία τοιαύτη παραχώρησις ἰδιοκτησίας τοῦ Κράτους ἐκαλεῖτο Τιμάριον (Φέουδον). καὶ αὐτὰ τὰ Δουκάτα κατ' ἑκτασιν με-

γαλητέραν δὲν ἦσαν εἰμὴ Τιμάρια, καὶ ἐπειδὴ ἀμφότεροι οἱ τε Δοῦκες καὶ οἱ Κόμητες ἐφρόντιζον μᾶλλον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἢ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους, καὶ ἐπειδὴ προσέτι προϊόντος τοῦ χρόνου αἱ σχέσεις των πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα ἐχαλαρόντωντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, κατεστάθησαν ὀγλήγορα κραταιοὶ καὶ σχεδὸν ἀνεξάρτητοι.

Ἐνῶ οἱ Δοῦκες ἐδύναντο ἀφ' ἑνὸς νὰ κάμωσι κατάλληλον χρῆσιν τῆς καλῆς θελήσεως τῶν Κομήτων, περιστάσεως δοθείσης, οὗτοι δὲ ἔπρεπεν ἀφ' ἑτέρου νὰ κήδωνται πολὺ τῆς προστασίας καὶ συμβοηθείας τῶν πρώτων, καὶ οὕτως οἱ Κόμητες ἤρχισαν νὰ ἐξαρτῶνται κατὰ τινα τρόπον ἀπὸ τοὺς Δούκας, ὥστε ἐγένοντο νῦν τιμαριοδόχοι (Vassal) αὐτῶν, ἡγουν ἔλαβον παρ' αὐτῶν τιμάρια.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ὅταν ἦτο Δοῦξ τῆς Σαξονίας ΕΡΡΙΚΟΣ ὁ ΛΕΩΝ, ἀνὴρ ὑπερήφανος, ἐνταυτῷ δὲ κραταιὸς, τολμηρὸς, φίλαρχος, καὶ πάντοτε περιπεπλεγμένος εἰς αἱματηροὺς πολέμους, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ ΦΕΔΕΡΙΚΟΣ ὁ Α΄. κατὰ τινα χρόνον εὐρέθη ἔνεκα τούτου εἰς μεγάλην στενοχωρίαν. Ὁ Κόμης ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ τὸν συνέδραμε διηνεκῶς καὶ πιστῶς, δὲν ἔλλειψεν ὅμως νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης συμμαχίας πρὸς τὸ συμφέρον του, εἴτε διότι ἐσκόπευε νὰ ἐκδικηθῇ, εὐκαιρίας τυχούσης, κατὰ τῶν ἐλευθεροφρόνων Φρείσων, εἴτε διότι ἐπιθυμοῦσε νὰ ἐκτείνῃ τὴν ἡγεμονίαν του διὰ τῆς χώρας των. Ἡ ἄρνησις τούτων νὰ συστρατεύσῃ μετὰ τοῦ Δουκὸς συνέτεινε νὰ παρακινήσῃ τοῦτον νὰ ἐκστρατεύσῃ κατ' αὐτῶν (1155 ε.) Δὲν κατώρθωσεν ὅμως τὸ παραμικρὸν κατὰ τῶν ἐξαιρέτως προπαρασκευασθέντων Φρείσων, μάλιστα δὲ διὰ τὸ δύσβατον τῆς τοποθεσίας. Πρὸς ἐξασφάλισιν ὅμως τοῦ Χριστιανοῦ, ὁ Ἐρρίκος διέταξε νὰ οἰκοδομηθῇ φρούριον εἰς τὴν τότε ἀσήμαντον πόλιν τοῦ ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΟΥ, ἥτις ὅχι μόνον ἦτον ἐπιτήδειος πρὸς τοῦτο

διὰ τὴν πρόσφορον θέσιν τῆς, ἕνεκα τῆς συμβολῆς τῶν ποταμῶν ΑΑΡΕΝΗΣ καὶ ΧΟΥΝΤΗΣ, ἀλλ' ἠυκόλυνε τὰ μέγιστα πᾶσαν ἐνδεχομένην εἰσβολὴν εἰς τὴν Φρεισικὴν χώραν.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ τότε διώρισεν ὡς φρουράν εἰς τὸ φρούριον τοῦτο τοὺς στρατιώτας του. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης τῆς Ἀμμέρης οἱ Κόμητες ὠνομάσθησαν Κόμητες τοῦ ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΟΥ. Ἡ εἰς τμήματα διαίρεσις τῆς Ἐπικρατείας εἶχε καταργηθῇ πολὺν χρόνον πρότερον.

Ἰσως ὁ Δούξ δὲν προησθάνθη ὅτι διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ φρουρίου τούτου ἐσκέπτετο πολὺ κακῶς ὑπὲρ τῶν ιδίων αὐτοῦ συμφερόντων. Αἱ ὑπάρχουσαι μετὰ τοῦ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ φιλικαὶ σχέσεις, ὡς καὶ αἱ μετὰ τῶν λοιπῶν ὑπὸ τοῦ ὑπεροπτικοῦ Δουκὸς κακομεταχειρισθέντων ἐπισκόπων καὶ Ἡγεμόνων, ἔλαβον πέρας ταχέως.

Οὗτοι ὅλοι ἐσυμμάχησαν κατ' αὐτοῦ καὶ ὁ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ἤρχισε τὸν πόλεμον, ἀλλ' οὗτος δὲν ἀντεστάθη εἰς τὴν ὑπεροχὴν. Ὀλίγον βοηθούμενος ὑπὸ τῶν φίλων του ἐδιάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ κλεισθῇ ἐντὸς τῶν τειχῶν τοῦ Ὀλδεμβούργου. Ὁ Ἑρρίκος τὸ ἐπολιόρκει ἱκανὸν χρόνον εἰς μάτην (1168. ε.) Ἀλλ' ὁ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ἀπεβίωσε, καὶ δύο ἀνεψιοὶ του ὁ ΙΩΑΝΝΗΣ καὶ ὁ ΒΟΥΡΧΑΡΔΟΣ ἐπρόδωσαν εἰς τὸν Ἑρρίκον τὴν ιδιοκτησίαν τοῦ θείου των, ἥτις ἔπρεπε κατὰ τὸ κληρονομικὸν δίκαιον νὰ μεταβῇ εἰς τοὺς υἱοὺς τούτου, καὶ ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὴν Κομητείαν, ὡς βραβεῖον τῆς προδοσίας των. Ἀλλ' ὅμως καὶ αὕτῃ ἡ πτώσις τοῦ Δουκὸς ἤγγιξε. Ὁ Αὐτοκράτωρ Φεδερίκος τὸν καθήρεσε τοῦ ἀξιώματός του, (1180. ε.) καὶ διένειμε τὸν τόπον του μεταξὺ ἄλλων ἐπισκόπων καὶ Ἡγεμόνων. Ἐν μέρος τοῦ Δουκάτου ἀπήλαυσεν ὡς τιμᾶριον ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Δουκὸς ὁ ΒΕΡΝΧΑΡΔΟΣ τῆς ΑΝΧΑΛΤΗΣ, ὥστε ἀπὸ τοῦδε πρέπει νὰ ἐννοῶμεν ὑπὸ τὸ ὄνομα ΣΑΞΟΝΙΑ μόνον τὸ μεσηδρινότερον μέρος τῆς προτέρας

Σαξονικῆς χώρας. Τὰ συμβάντα ταῦτα ἐπέφερον διὰ τὴν Ὀλδεμβούργην τὸ ἀκόλουθον ἀποτέλεσμα, τοῦ νὰ ἀποκτήσωσιν οἱ υἱοὶ τοῦ Χριστιανοῦ, ὁ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ καὶ ὁ ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ τὴν πατρικὴν κληρονομίαν, καὶ νὰ μὴν ἔχωσι πρὸς τούτοις πλέον σχέσεις μετὰ τοῦ Δουκὸς τῆς Σαξονίας· ἀλλ' ἦλθον εἰς ἄμεσον συνάφειαν μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος, ἤγουν, ἀπεκατεστάθησαν ἄμεσοι Ἡγεμόνες τῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ ἡ δεινὴ ἐποχὴ ἐνήργησε τόσον δραστηρίως, ὥστε ἡ Ὀλδεμβούργη ἐγκατελείφθη ταχέως εἰς ἑαυτὴν μόνον καὶ ἀπεκατέστη ὑλοτελῶς ἀνεξάρτητος. Οἱ προμνησθέντες ἀνεψιοὶ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ τοῦ Α' ἐπρεπε νὰ εὐχαριστηθῶσι μὲ τὴν ΒΙΑΔΕΣΧΑΟΥΣΗΝ, ἥτις ἔκτοτε ἀπεχωρίσθη διὰ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας τῆς Ὀλδεμβούργης.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ τόπος διετηρήθη ἀκόμη εἰς εὐχάριστον κατάστασιν νομίμου ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος, ἐπειδὴ ἕκαστος ἰδιοκτῆτης τριῶν ζευγαρίων γαιῶν ἠδύνατο νὰ συνεδριάζῃ ὡς πάρεδρος (Schöffen) εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ οὕτως εἰς ἕκαστον ἀπενεμήθη ἡ δικαιοσύνη ὑπὸ τῶν ὁμοτίμων του. Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ὑπερασπισθῶσι τὰ δικαιώματά των κατὰ ξένων προσβολῶν, ἐξεπλήρονον τὸ χρέος τοῦτο, ὡς καὶ πᾶσαν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἐλευθέρως καὶ ὡς ἕκαστος ἐδύνατο. Εἰς τοῦτο συνέδραμον ὅλοι οἱ ἐλεύθεροι ἰδιοκτῆται, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνῆκον καὶ οἱ μικροκτηματῖαι, καὶ ἐχορηγοῦσεν ἕκαστος ἀναλόγως τῆς ἰδιοκτησίας του ἓνα ἢ πλείονας ὀπλοφόρους.

Ἀλλ' οἱ εὐτυχεῖς οὗτοι χρόνοι ἤρξαντο ταχέως νὰ συλλαμβάνωσι τὸ σπέρμα τῆς διαφθορᾶς, διὸ καὶ κατεποντίσθησαν εἰς τὴν γενικὴν ἀπώλειαν, ἥτις συνήθως καλεῖται βαρβαρότης τοῦ Μεσαιῶνος. Ἡ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατακυριεύουσα ἀμάθεια ἔπνιξεν ὅλας τὰς ὑψηλοτέρας ἀνάγκας, νύξῃσε τὴν εἰσβάλλουσαν ἀνομίαν, ἥτις εὖρεν ἤδη ἰσχυρὸν ὑποστήριγμα

ἕνεκα τῆς ἀποχωρίσεως τῶν ἰδιαιτέρων Κυριαρχιῶν καὶ Ἡγεμονιῶν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ δεσμοῦ τῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ ἐγέννησε πρὸς τούτοις μίαν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν ἠθικῆς διαφθορᾶς. Ὅθεν ἕκαστος ἔπρεπε νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν αὐτοδικίαν, τῆς προστασίας τῶν νόμων, μὴ ἰσχυούσης ἀρκούντως. Εἰς τοὺς χρόνους τούτους τοῦ ἀγρίου δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου (Faustrechts), ὅπου δὲν ἴσχυεν οὔτε ὁ φόβος τῆς ἀρχῆς, οὔτε ἡ κοινὴ γνώμη, ὁ μὲν ἐπροστάτευε τὴν πενιχρὰν περιουσίαν τοῦ ἀδυνατοτέρου, ὁ δὲ τὴν καταπιεζομένην ἀθωότητα. Ἐπονείδιστος κατάστασις καταπατημένων ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὑπῆρξεν ἡ ἀναπόφευκτος συνέπεια τοιαύτης διαφθορᾶς. Ἄν καὶ πρότερον πλησίον τῶν εὐγενῶν καὶ ἐλευθέρων ὑπῆρξαν ἤδη καὶ ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΟΙ καὶ ΔΟΥΛΟΠΑΡΟΙΚΟΙ, οἱ τελευταῖοι οὗτοι ὁμῶς δὲν κατεθλίβοντο. Νῦν δ' εἶχεν ἄλλως. Οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ βοηθήσωσιν ἑαυτοὺς καὶ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι τῶν ἥττον εὐπορούντων ἐλευθέρων προσέτρεχον εἰς τὴν προστασίαν ἐνὸς ἰσχυροτέρου, ἐνὸς Μοναστηρίου, ἐπισκόπου, Κόμητος ἢ ἄλλου κτηματίου καὶ ἐδέχοντο ὑποχρεώσεις καὶ χορηγήσεις, αἵτινες εἰς πολλὰ μέρη ἐξετείνοντο μέχρι τῆς αἰσχυρᾶς δουλείας καὶ σωματικῆς ὑποτελείας.

Φυσικῶς τῷ λόγῳ οἱ πλεῖστοι ἔδραμον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν κραταιοτέρων κτηματιῶν, καὶ οὗτοι ὥς ἐκ τούτου ἐγιναν ἔτι ἰσχυρότεροι, καθότι ἐπέβαλον εἰς τοὺς πρὸς αὐτοὺς προσελθόντας κυρίως τὴν ὑποχρέωσιν τῆς εἰς τὸν πόλεμον συστρατείας. Τοιοῦτοι κραταιοὶ εὐγενεῖς ἦσαν τότε οἱ ἤδη ΦΙΚΕΝΣΟΛΤΟΙ, οἱ ΒΕΣΤΕΡΧΟΛΤΟΙ, κ. τ. λ. Πρὸ πάντων δὲ ὠφελήθησαν οἱ Κόμητες ἐκ τῶν περιστάσεων τούτων δυνάμει τῆς ἐκπαλαί ὑπερισχυούσης ὑπεροχῆς των. Περὶ αὐτοὺς ἐσυσσωρεύοντο κατ' ἐξοχὴν οἱ ἥττον ἰσχυροὶ εὐγενεῖς, οἵτινες προσωκοδόμησαν πέριξ τοῦ φρουρίου τῶν Κομήτων τὰς ὠχυρομέ-

νας οίκίας των· ὅθεν ἐκαλοῦντο ΑΚΡΟΟΙΚΟΙ (κάτοικοι τῆς Ἄκρας) καὶ ἠύνοοῦντο καὶ ἐπροστατεύοντο ἰδιαιτέρως ὑπὸ τῶν κομμάτων· μὲ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου, τοιοῦτοι εὐγενεῖς ἀπεκαθίσταντο καθ' ὅμοιον τρόπον εἰς τὰ σύνορα τῆς Κομητείας καὶ συνέτεινον τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐξουσίας τῶν κομμάτων.

Βοηθεία τῶν ὑποτελῶν τούτων εὐγενῶν, οἱ Κόμητες ἐξέτεινον βαθμὴδὸν τὰ δημόσια καθήκοντά των, μεχριστότου ἀπεκατεστάθησαν ἀπόλυτοι διοικηταὶ τοῦ τόπου. Ἡ δὲ διοίκησις δὲν ἐδύνατο νὰ ᾔῃναι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰμὴ παλλὰ ἀπλῇ, καθότι οἱ πολλαπλάσιοι διοικητικοὶ κλάδοι τῆς ἐνστάσεως ἐποχῆς ᾗσαν εἰσέτι ἄγνωστοι, καὶ ἐκτελοῦντο μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἰδίων κοινοτήτων, διότι φόροι δὲν ἐπληρώνοντο. Οἱ Κόμητες, ὡς καὶ οἱ μικροὶ κτηματῖαι ἔζων ἐκ τῶν ἐσόδων τῶν κληρονομημάτων των καὶ ἐπροβλέποντο πρὸς τούτοις ὑπὸ τῶν ὑποτελῶν καὶ δουλοπαροίκων των μετὰ διαφόρων ἐδωδίσμων. Μόνον προκειμένης ἀναποφεύκτου ἀνάγκης τὸ ἔθιμον ἐπέτρεπε νὰ συγκαλεσθῶσιν οἱ κάτοικοι, διὰ νὰ ψηφίσωσι φόρους.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν τότε περιφέρειαν τῆς Ὀλδεμβουργικῆς Κομητείας, αὕτη πιθανῶς ἐκτείνετο μέχρι τοῦ ΙΑΔΕΩΣ καὶ ΒΑΠΕΛΟΥ ποταμῶν, οἵτινες ἐσχημάτιζον εἰσέτι τὰ βόρεια μεθόρια πρὸς τὴν Φρεισικὴν χώραν· ἀπὸ τοῦ δε ὁμῶς ἐξετάθη βαθμὴδὸν, διότι οἱ Κόμητες ἐπεμελοῦντο κατ' ἐξοχὴν νέων κατακτήσεων. Περὶ δὲ τῶν περαιτέρω συμβάντων τοῦ Κόμητος ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ΤΟΥ Β'. ἡ Ἱστορία ἀναφέρει, ὅτι οὗτος ἠκολούθησε τὴν πρόσκλησιν τοῦ Αὐτοκράτορος Φεδερίκου τοῦ Α'. καὶ ἐσταυροφόρησαν εἰς Παλαιστίνην (1187. ε.) ἀλλ' εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του ἐφονεύθη εἰς ΒΕΓΔΟΡΠΗΝ (1136. ε.) ὡς ἄδεται, κατ' εἰσῆγησιν τοῦ ἀδελφοῦ του ΜΑΥΡΙΚΙΟΥ. Καὶ οἱ Φρεῖσοι ἐξεστράτευσαν κατ' ἀρχὰς τῆς Δεκάτης Τρί-

της ἑκατονταετηρίδος σωρηδὸν διὰ τὸν ἱερὸν πόλεμον, ὠθούμενοι βεβαίως καὶ ὑπὸ θρησκευτικοῦ ζήλου, πολὺ δε μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων στενοχωρίων, διότι τοὺς ἐπὶ ἤλθον ἐπανειλημμέναι πλημμύραι, αἵτινες κατεπόντισαν, ὡς λέγεται, ἑπτὰ Ῥουστριγγικὰς ἐνορίας, ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκεται τώρα ὁ Ἰάδιος Κόλπος· (ε. 1218—1221). Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ἦσαν εἰσέτι χωρισμένοι κατ' ἔθιμα καὶ συνηθείας, καθὼς καὶ κατὰ πολίτευμα ἀπὸ τῶν Ὀλδεμβουργικῶν γειτόνων των, ὥσπερ ἄλλόφυλοι.

Κατὰ τὸ 1232 ἔτος διάταγμα τοῦ Αὐτοκράτορος ΦΕΔΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ Β'. παρεχώρησεν εἰς ὅλους τοὺς Ἡγεμόνας τοῦ Γερμανικοῦ κράτους, (καὶ ἐπομένως εἰς τοὺς Κόμητας τῆς Ὀλδεμβούργης) τὴν ἀνεξάρτητον ἐνέργειαν ὅλων τῶν δικαιωμάτων, ἐξουσιῶν καὶ δικαστικῶν καθηκόντων, τὰ ὅποια ἄλλοτε ἐξήσκησαν ἐν ὀνόματι τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐκτοτε ἦσαν οἱ Κόμητες οἱ νόμιμοι διαδοχικοὶ Κύριοι τοῦ τόπου. Φυσικῶς ἔπρεπε διὰ τοῦτο ν' αὐξήσῃ ἡ προσπάθεια πρὸς ἐπέκτασιν τῆς ἐπικρατείας των, ἐνῶ τὸ φιλοπόλεμον τῶν γενεῶν τοῦ μεσαιῶνος δικαιολογούμενον ἐνώπιον τῆς δημοσίου γνώμης, προσήνεγγεν ἰσχυρὰν συνδρομὴν εἰς τοιαῦτα ἐπιχειρήματα. Ταχέως εὐρέθησαν ἀφορμαὶ, διότι προσέτι ἐμισοῦντο οἱ γειτονικοὶ Φρεῖδοι διὰ τὴν φιλελευθερίαν των.

Τὸ Φρεισικὸν μέρος τῆς ἐνεστώσης Ὀλδεμβουργικῆς ἐκαλεῖτο ὡς γνωστὸν ΡΟΥΣΤΡΙΓΓΕΝ. Τὸ ἀνατολικὸν μέρος αὐτῆς, ὁ τόπος μεταξὺ τοῦ Βεζέρου καὶ Οὔντου ποταμῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν μετὰ ταῦτα τεσσάρων ΔΗΜΩΝ, ὡς καὶ τοῦ Λειμῶνος τῆς ΟΣΤΕΡΣΤΑΔΗΣ πέραν τοῦ Βεζέρου, ἐκαλεῖτο ΣΤΕΔΙΝΓΕΡΙΚΗ ΧΩΡΑ. Αὕτη κατεπιέζετο νῦν δεινῶς, τόσον ὑπὸ τῶν κατὰ τὰ μεθόρια εἰς ὠχυρωμένας Ἄκρας οἰκούντων Ὀλδεμβουργίων Εὐγενῶν, οἵτινες ἐνταυτῷ ὡς ἐπίτροποι ἐξήσκουν τὴν τῶν Κομήτων δικαιοδοσίαν εἰς τὰ μικρότερα

τμήματα, ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς Ἀρχιεπισκόπους τῆς Βρέμης. Ἀλλ' ἡ τῶν ΣΤΕΔΙΝΓΕΡΙΩΝ φιλελευθερία ἐξύπνησε μετὰ τῆς προσ-
 αυξούσης εὐημερίας, καὶ ἐξερράγη τέλος πάντων ἔνεκα ἀσημάν-
 των ἀφορμῶν. Αὐτοὶ κατηδάφισαν τινὰ τῶν φρουρίων ταύτων,
 ἀπήλαυνον τοὺς εὐγενεῖς τοῦ τόπου καὶ αὐτοὶ οἱ ἱερεῖς μισού-
 μενοι ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης ἔνεκα πλεονεξίας, ὑπερβολικῶν
 ἀξιώσεων καὶ σκανδαλώδους διαγωγῆς, ἠναγκάσθησαν νὰ φύ-
 γωσι ταχέως πέραν τῶν συνόρων. Ἔτι μᾶλλον δὲ ἐξηγριώθησαν
 οἱ Στεδινγέριοι, διότι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Βρέμης Χ. ΑΡΤΒΙΓΟΣ
 ὁ Β'. ἐκήρυξεν ἐκκλησιαστικὸν ἀφορισμὸν κατ' αὐτῶν (ε. 1204).
 Ἀνδρείως ἀπέκρουσαν πᾶσαν προσβολήν, ἥτις ἐπαναλαμβάνετο
 συνεχῶς ἀπὸ μέρους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐνωμένου μετὰ τῶν
 Ὀλδεμβουργικῶν καὶ Βιλδεσχαουσικῶν Ἡγεμόνων, Εὐγενῶν
 καὶ Ἱπποτῶν. Τέλος πάντων ὁ τῆς Βρέμης Ἀρχιεπίσκοπος Γερ-
 χάρδος ὁ Β'. διέταξε νὰ κηρυχθῇ ἐπ' ἁμβωνος μία σταυροφο-
 ρία κατὰ τῶν ὡς αἵρετικῶν φημισθέντων Στεδινγερίων, καὶ
 ἐπειδὴ ὁ Πάππας Γρηγόριος Θ'. εἰδοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀρ-
 χιεπισκόπου περὶ τῶν συμβεβηκότων, προσεκάλεσε τοὺς γειτα-
 νικοὺς Ἐπισκόπους πρὸς ἐξόντωσιν τῶν αἵρετικῶν, εἰς Στρα-
 τὸς σταυροφόρων ἐκ 40,000 ἀνδρῶν συνέρευσε ἐξ ὅλης τῆς
 Βεστφαλίας καὶ ἐφώρμησεν, ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Δουκὸς ΦΕ-
 ΔΕΡΙΚΟΥ τῆς BRAVANTΙΑΣ κατὰ τοῦ ἀτρομήτου μικροῦ
 τούτου λαοῦ (ε. 1234). Μετ' ἐσχάτης ἀνδρείας ἐμάχοντο
 κατὰ τῆς ὑπερβαλλούσης δυνάμεως ταύτης, τέλος πάντων δὲ
 ὑπέκυψαν εἰς τὴν ἀποφασιστικὴν αἱματηρὰν μάχην πλησίον
 τῆς ΑΛΤΕΝΕΣΗΣ, ἀφοῦ ἔπεσαν ὑπὲρ τὰς ἐξ χιλιάδας τῶν ἀν-
 δρειοτέρων ἀνδρῶν των, ἥτοι τὸ ἥμισυ ὅλων τῶν στρατευ-
 μάτων (ε. 1234). Οἱ νικηθέντες ἀπελύθησαν τοῦ ἐκκλησιαστι-
 κοῦ ἀφορισμοῦ, ἀλλὰ κακομετεχειρίσθησαν πολὺ σκληρῶς ὑπὸ
 τῶν κοσμικῶν συναγωνιστῶν δι' ἐπιβληθεῖσιν χρηματικῶν
 ποινῶν καὶ δημεύσεως γαιῶν. Κυρίως δὲ οἱ Κόμητες τῆς Ὀλ-

δεμβούργης, οἱ υἱοὶ τοῦ Μαυρικίου, ΟΘΩΝ ὁ Β΄. καὶ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ὁ Γ΄. ἀπέκτησαν δι' ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἱππότας των σημαντικὰς γαίας ὡς ἰδιοκτησίαν των· τὸ ἐπίλοιπον ἐπεστράφη εἰς τοὺς νικηθέντας, ὡς δασμοφόρος καὶ ὑποτελῆς ἰδιοκτησία.

Ἐν τούτοις ἔχασεν ἡ Ὀλδεμβούργη ἀπ' ἄλλου μέρους τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν συνένωσιν τῆς ΒΙΛΔΕΣΧΑΟΥΣΗΣ, διότι οἱ Κόμητες ΕΡΡΙΚΟΣ καὶ ΒΟΥΡΧΑΡΔΟΣ, πρὶν φονευθῶσιν εἰς τὸν κατὰ τῶν Στεδινγερίων πόλεμον, τὴν ἐχάρισαν ὡς Τιμάριον εἰς τὴν Βρέμην, (1232. ε) καὶ ὕστερον ὁ υἱὸς τοῦ τελευταίου, ΕΡΡΙΚΟΣ ὁ ΤΟΞΟΤΗΣ, κατατρέχων τοὺς υἱοὺς τοῦ ἀδελφοῦ του, ΛΟΥΔΟΛΦΟΝ ΚΑΙ ΕΡΡΙΚΟΝ, καὶ χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν Ὀλδεμβούργην, τὴν παρεχώρησεν ὀλοτελῶς εἰς τὸν ἐξάδελφόν του τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ΙΛΔΕΒΟΛΔΟΝ ἀπέναντι μιᾶς χρηματικῆς ποσότητος (ε. 1270) καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὅθεν δὲν ἐπέστρεψε πλέον.

Ἀποθανόντων ὀλίγων μετὰ ταῦτα ἀτέκνως τῶν υἱῶν τοῦ ἄνω εἰρημένου Λουδόλφου, ἐξηλείφθη ὀλοτελῶς ἡ γενεὰ τῆς Βιλδεσχάουσης καὶ οἱ Κόμητες τῆς Ὀλδεμβούργης, ἂν καὶ ᾗσαν οἱ νόμιμοι κληρονόμοι αὐτῶν, ἠναγκάσθησαν νὰ εὐχαριστηθῶσι μὲ μόνον τὴν χώραν τῆς ΒΥΡΔΕΝΗΣ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀνυψώθη πλησίον τῆς ἔτι ἀνησυχούσης Στεδινγερικῆς χώρας ἐπὶ τοῦ Δέλμου ποταμοῦ, ἐν φρούριον ΔΕΛΜΕΝΧΟΡΣΤΗ καλούμενον. Ὁ Κόμης ΟΘΩΝ ὁ Β΄. ὅστις τὸ ἀνήγειρε (ε. 1247) τὸ ἐκλεξε διηνεκῇ κατοικίαν του ἀντὶ τοῦ πατρικοῦ Πύργου τοῦ παρὰ τῇ ΒΕΡΓῃ, διὰ τὸ ὅποιον ἐφημίσθη, ἂν καὶ οἱ Βρεμαῖοι ἠναντιοῦντο πολλάκις διὰ τῶν ὅπλων κατὰ τῆς Οἰκοδομῆς τοῦ φρουρίου τούτου. Μετ' οὐ πολὺ ἠγέρθη καὶ ἡ Δελμενχόρστη εἰς Κομητείαν, ἐπειδὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ΟΘΩΝΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ Ι΄. καὶ ΟΘΩΝ ὁ υἱὸς τοῦ προαποθανόντος Χριστιανοῦ, ἐδέχθησαν οἱ πρῶτοι

τὸν τίτλον τοῦ Κόμητος τῆς ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΣ καὶ ΔΕΛΜΕΝΧΟΡΣΤΗΣ. Ἀπὸ τοῦδε μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ Κόμητος ΓΥΝΘΕΡΟΥ (ε. 1648) ἡ Δελμενχόρστη παρίσταται πότε μὲν ἡνωμένη μετὰ τῆς Ὀλδεμβούργης, πότε δὲ χωρισμένη, διότι ὑπαρχόντων πολλῶν κληρονόμων τοῦ Κομητικοῦ Οἴκου, οὗτοι ἐσυνήθιζον νὰ κατέχωσι τὸν τόπον ἀδιαιρέτως, ἢ ἐμοίραζον αὐτὸν μεταξὺ των.

Οἱ Ὀλδεμβούργιοι Κόμητες τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐδαπάνησαν πολλὰ πρὸς ἐκκλησιαστικοὺς σκοποὺς, ἴσως κατὰ συνέπειαν τοῦ ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὃν διήγειρεν ὁ μετὰ τῶν Στεδινγερίων πόλεμος.

Εἰς τοιοῦτον ζῆλον ἐχρεώσται τὴν θεμελίωσίν του τὸ μοναστήριον τῆς ΟΥΔΗΣ ὡς καταφύγιον τῶν διὰ τοῦ πολέμου ἐκ Βεργδόρπης φυγαδευθέντων Κιστερκιανῶν μοναχῶν, (ε. 1236). Καὶ οἱ υἱοὶ Χριστιανοῦ τοῦ Γ' ἐδήλωσαν τὸν ζῆλον των διὰ πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν δωρημάτων, καὶ ἀνεγέρσεως μοναστηρίων καὶ καταστημάτων, ιδίως δὲ τῆς ἐν Ὀλδεμβούργῃ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ τῶν ΚΑΛΑΝΔΩΝ (ἐνώσεως κληρικῶν πρὸς βοήθειαν δυστυχούντων κ. τ. λ.) καὶ αὐτοῦ τοῦ Μοναστηρίου τῆς ΒΟΡΣΤΕΛΗΣ εἰς τὴν χώραν τῆς Ὁσναβρύκης (ε. 1250). Εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην ἡγέρθη τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ ὁμοίως διὰ φροντίδος ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ Ι'. ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΛΑΜΒΕΡΤΟΥ (ε. 1270) μεθ' ἧς ἡνώθη ὕστερον (ε. 1277) ἐν κατάστημα Ἀρχιερατικὸν (Domherrnstift) συνιστάμενον ἐκ 16 ἐκκλησιαστικῶν διαφόρου βαθμοῦ. Τέλος πάντων συμπίπτει τῷ χρόνῳ τούτῳ ἡ θεμελίωσις τοῦ Μοναστηρίου τῶν Δομενικάνων καλογραίων εἰς Βλακενβούργην (ε. 1294) ἀνεγερθέντος ὑπὸ τινων ἱπποτῶν.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς γενικὰς τοπικὰς σχέσεις, αὐταὶ ἔπαθον ἤδη ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ Ι'. Ὁθωνος διαφόρους τροπολογίας καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου ἔτι περισσοτέρας, ἐνῶ ἐκυβέρνηων οἱ

υἱοὶ τοῦ πρώτου, ὁ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην καὶ
 ΘΩΝ ὁ Γ' εἰς τὴν Δελμενχόρστην, καὶ μετὰ ταῦτα οἱ υἱοὶ
 τοῦ ὑστέρου, ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ ΙΑ. καὶ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ὁ Δ'. ἐκεῖνος
 μὲν εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην, οὗτος δὲ εἰς τὴν Δελμενχόρστην,
 καὶ τέλος πάντων ὁ ΚΟΡΡΑΔΟΣ ὁ Α'. εἰς τὴν Ολδεμβούργην.
 Ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον ἐκέρδησαν κατ' ἐξοχὴν διὰ φι-
 λικῆς συγκοινωνίας μετὰ τῶν γειτόνων ΒΡΕΜΑΙΩΝ, καὶ ἡ ὑπό-
 ληψις καὶ ἡ δύναμις τῶν Κομήτων ἠϋξήσεν τὰ μέγιστα διὰ
 τῆς καταπιέσεως ὑπεροπτικῶν ἐγχωρίων εὐγενῶν, οἵτινες ἐσκό-
 πευον νὰ κατασταθῶσι τόσοι ἀνεξάρτητοι ἀπέναντι τῶν Κο-
 μήτων, ὅσον ἦσαν οὗτοι ἀπέναντι τοῦ Αὐτοκράτορος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ Κορράδου τοῦ Α'. καὶ Β'. Μαυρικίου τοῦ Γ'. καὶ
 Διτερίκου τοῦ Εὐδαίμονος, καὶ περὶ γειτονικῶν
 πολέμων.

Ἡ μετὰ τῶν κατοίκων Βρέμης φιλία τῶν Κομήτων προέ-
 κυψε μάλιστα ἐκ κοινῶν προσπαθειῶν, τὸ νὰ ἐκτείνωσι τὴν
 ἐξουσίαν των ἐπὶ τῶν γειτνιαζόντων λαῶν· ἀμφοτέρωι εἶχον
 εἰς τοῦτο διαφόρους σκοποὺς, οἱ μὲν Βρεμαῖοι, διὰ νὰ ἐξασφα-
 λίσωσιν ὅσον ἔνεστι τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις των, ἐζήτουν νὰ
 κατακτήσωσι τὰς ὀχθας καὶ τὰ παράλια. Οἱ δὲ Ὀλδεμβούρ-
 γιοι ἐπροσπάθουν κυρίως νὰ ἀποκτήσωσι νέους τόπους, καὶ νὰ
 ἐλκύσωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν Ῥουστριγγικὴν χώραν. Ὅθεν ἀμφο-
 τέροι συνεφιλιούντο τώρα μᾶλλον παρά ποτέ, ἂν καὶ δὲν ἐδύ-
 ναντο ν' ἀποφύγωσιν μιᾶς τοιαύτης ἐγωϊστικῆς φιλίας πᾶσαν
 αἱματηρὰν σύγκρουσιν.

Ὁ Κόμης Ἰωάννης ὁ Γ'. εὕρισκετο ἤδη εἰς συμμαχίαν με-

τὰ τῶν Βρεμαίων, οἵτινες, ἀμφότεροι ὑπεχρέωσαν τοὺς 'Ρουστρίγγιους νὰ μὴν οἰκοδομῶσι πλέον φρούρια πλησίον τοῦ Βεζέρου ποταμοῦ, καὶ νὰ παύσωσι τὰς ληστείας· μ' ὅλον τοῦτο οὗτοι ἐξηκολούθουν νὰ ληστεύωσι καὶ νὰ λεηλατῶσι, καὶ μόνον ἡ ὑπεροχὴ ἐδύνατο νὰ ἀντενεργήσῃ δραστηρίως εἰς τὰς παρανομίας τοῦ Αἰῶνος. Οὕτως ἐγεννήθησαν αἱματηραὶ πάλαι, διότι καὶ οἱ 'Ρουστρίγγιοι ἦσαν λαὸς κραταίος· οὗτοι εἶχον ὑποκύψει πρὸ ἐτῶν εἰς διαφόρους ἐντὸς λιθοκτίστων φρουρίων οἰκοῦντας Ἀρχηγούς ΔΡΟΣΤΟΥΣ καλουμένους, καὶ ὡς ἐκτούτου ἡ ἐπιρροή τῶν εἰς Οὐπσταλσβόμην ἐθνοσυνελεύσεων ἐχαλαρόνετο οὐσιωδῶς, ἂν καὶ οἱ προεστῶτες οὗτοι ἐκλέγοντο ὑπὸ τοῦ ἰδίου λαοῦ, καὶ ἐμποδίζοντο νὰ παρατείνωσι τὴν ἐξουσίαν των ὑπὲρ τὸ δέον. Ἐκ δὲ τῆς αὐξούσης ἐπιδρομῆς ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν ἐμψυχωθέντες πάλιν, συνῆλθον ἐπομένως εἰς τὴν Οὐπσταλσβόμην (ε. 1323) ἀνενέωσαν ἐκεῖ τοὺς ἀρχαίους νόμους των καὶ ἠνώθησαν συμφώνως πρὸς πᾶσαν ἐνδεχομένην ἀντίστασιν.

Παρόμοιαι ἀνάγκαι κανονισμένης δικαιοδοσίας ἀνεφάνησαν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰς ὅλην τὴν Βεστφαλίαν, μάλιστα εἰς τὴν Ολδεμβούργην ὁ Κόμης Ἰωάννης διέταξεν ἐκ νέου τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν ἐμπεριεχομένων Σαξονικῶν νόμων εἰς τὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα KATOHTPON TΩN ΣΑΞΟΝΩΝ (Sahe-senspiegel) γνωστὴν συλλογὴν (ε. 1336). Ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἀνετέθη εἰς ΕΦΟΡΟΥΣ (Vögten) ἔχοντας καὶ συμπαρέδρους καλουμένους (Schöffen), εἰς δὲ τὰς πόλεις ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων, καὶ τὰ ἰδιαίτερα αὐτῶν ἐπιτηδεύματα κτλ. ἀπῆλθον ἀκριβέστερον δικαστικὸν διοργανισμόν. Διὸ Κόρράδος ὁ Α' εὐγνωμονῶν διὰ τὴν χορηγηθεῖσαν εἰς αὐτὸν βοήθειαν εὐηρεστήθη νὰ δώσῃ εἰς τοὺς Ολδεμβουργίους τὸν διοργανισμόν τῶν Βρεμαίων μεθ' ὅλων τῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων, τὰ ὅποια ὁ διοργανισμὸς οὗτος πρὸς τὸν εἰς τοὺς

πολίτας. (ε. 1345). Ἡ πόλις Δελμενχόρστη τὸν ἔλαβεν ἐπίσης μετὰ ταῦτα, (ε. 1371). Πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα μεταρρυθμίσεις λαβοῦσαι χώραν συγχρόνως καὶ μεταγενεστέρως, δὲν δύνανται νὰ περιγραφῶσιν ἐνταῦθα ἐκτεταμένως.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅμως, ὅτι ἦσαν ἐν χρήσει καὶ εἰς τὸν τόπον μας τὰ μυστικά δικαστήρια τῆς Βεστφαλίας (Fehngerichte) τούτέστι τὰ δικαστήρια ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὅποια τὰ πρᾶτ-τόμενα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα ἐδικάζοντο ὑπὸ οὕτω καλουμένων ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ (Freischöffen) προεδρευομένων ὑφ' ἐνὸς ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ (Freigraf) εἰς τόπους μυστικούς ὀνομαζομένους ΕΛΕΥΘΕΡΟΔΙΚΕΙΑ (Freistühlen).

Ὁ Κόμης Κόρραδος ἤξευρεν ὅμως νὰ ὑπερασπισθῇ ἀρκούν-τως τὴν ὑπόληψίν του κατὰ τοιούτων καὶ ὁμοίων ἀτοπημά-των, ὥστε ἡ Διοίκησίς του ἀπέκτησε μεγάλην δύναμιν τοῦ-λάχιστον κατὰ τῶν ἄλλων εὐγενῶν. Οἱ σημαντικώτεροι τού-των τῶν ἀντιπολιτευομένων τὸν Κόμητα, ἦσαν οἱ εὐγενεῖς ROBERTOS ΔΕ ΒΕΣΤΕΡΧΟΛΤ, τοῦ ὁποίου τὴν ἔδραν δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν καὶ ὁ ἐκ Στεδίνγης ΛΥΔΕΡΟΣ ΜΟΥΝΔΕΛ· ὁ Κόρραδος τοὺς ἐνίκησε, βοηθεία τῶν πιστῶν Ὀλδεμβουργίων του καὶ ἄλλων φίλων εὐγενῶν.

Μετὰ τῶν διαδόχων τῆς Βιλδεσχαούσης ΙΩΑΝΝΟΥ καὶ ΓΕΡΧΑΡΔΟΥ τῆς Ὅης (vonder Hoyer), ὡς καὶ μετὰ τῶν συγ-γενῶν Κομήτων τῆς Δελμενχόρστης ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ τοῦ Δ'. καὶ Ὁθωνος τοῦ Δ'. οἵτινες συνεκυβέρνησαν ἐκεῖ, ὁ ΚΟΡΡΑ-ΔΟΣ ἔζη φιλικῶς, ἀφοῦ τῷ παρεχώρησαν οὗτοι δικαιώματα ση-μαντικά, τὰ ὅποια ἀντεποιοῦντο ἐπὶ τῆς Φρεισλανδίας (ε. 1340) καὶ συνωμολόγησε μετὰ τούτων μίαν οἰκογενειακὴν συνθήκην πρὸς ἀποτροπὴν πρὸς ἀλλήλους παραχωρήσεως τῶν κληρονα-μικῶν κτημάτων (ε. 1360) Οὐχὶ ὀλίγη ἀπονέμεται εἰς αὐτὸν τιμὴ διὰ τὸν τρόπον, μεθ' οὗ ὑπερασπίσθη τοὺς BRE-

ΜΑΙΟΥΣ. Πρὸ πολλοῦ ἤδη ὑπῆρξε μεταξὺ τῶν πολιτῶν πόλεμος ἐνίοτε αἱματηρὸς, ἕνεκα μιᾶς διαφιλονικουμένης ἐκλογῆς ἐπισκόπου. Οὗτος ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ΟΘΩΝΟΣ ἢ μᾶλλον τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ ΜΑΥΡΙΚΙΟΥ ἀμφοτέρων Ὀλδεμβουργίων. Ὁ Τελευταῖος οὗτος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀρχιεπισκοπικὴν ἑδραν, διότι ἡ πλειοψηφία τῶν ἐκλογέων ἀνηγόρευσε ἀντ' αὐτοῦ τὸν ΓΟΔΟΦΡΕΔΟΝ ἐπίσκοπον τῆς ΟΣΝΑΒΡΥΚΗΣ. Περὶ τούτου ἠγέρθη πολυετὴς φιλονεικία μεταξὺ τῶν δύο κομμάτων, ἥτις κατήντησεν ἔτι ἐχθρικωτέρα, ὅτε οἱ Βρεμαῖοι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ΓΟΦΡΕΔΟΥ, (ε. 1361). ἐκήρυξαν ἐκ νέου Ἀρχιεπίσκοπον τὸν ΑΛΒΕΡΤΟΝ τῆς ΒΡΟΝΣΒΙΚΗΣ, ὅστις καὶ ἐπικυρωθεὶς ὑπὸ τοῦ Πάππα, ἐγκαθιδρύθη ὑπὸ τοῦ πατρός του τοῦ Δουκὸς δι' ἐνόπλων δυνάμεων. Ἡ καταδυνάστευσις αὕτη ἐκορύφωσε τὰ πάθη καὶ ἐπέφερε πολλὰ δεινὰ εἰς τὴν πόλιν ὡς ἐκ τῶν διηνεκῶν στάσεων. Τότε ὁ Κόμης Κόρράδος ἦλθε πρὸς σωτηρίαν. Φρικτὴ ἐκδίκησις ἐπέπεσεν εἰς τοὺς στασιαστὰς, ὅταν τῷ ἠνεώχθησαν αἱ πύλαι, ἀλλὰ κατὰ συνέπειαν τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἐπῆλθε συμβιβασμός, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ ΑΛΒΕΡΤΟΣ ἔπρεπε νὰ συγκατατεθῇ νὰ δεχθῇ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἀρχιερατικῆς συγκλείτου, (Dom Capitel) ὅπως ἂν ᾖ, ὑπὲρ ἢ κατ' αὐτοῦ (ε. 1366).

Ἀτυχία τοῦ Κορράδου ὑπῆρξεν ὅμως, ὅτι ἐξεστράτευσεν τώρα μετὰ τῶν Βρεμαίων καὶ κατὰ τῶν ΡΟΥΣΤΡΙΓΓΙΩΝ, οἵτινες κατέκουν τὴν νῦν ΣΤΑΔΙΚΗΝ καὶ ΒΟΥΔΙΑΔΙΝ-ΓΕΡΙΚΗΝ ΧΩΡΑΝ. Οὗτοι ὠφελήθησαν ἐκ τῶν Βρεμικῶν περιπλοκῶν, ἵνα πράξωσιν ἀτιμωριτὶ ληστείας κατὰ τῶν πλοίων· ἐκτὸς τούτου οἱ Ὀλδεμβούργοι ἐπιθυμοῦσαν νὰ κατέχωσι τὴν μικρὰν ταύτην χώραν, διὸ καὶ ἐξεστράτευσαν μετὰ βίας κατὰ τῆς Βλέξης 1368. καὶ μὴ ψηφοῦντες τὴν ἀντίστασιν τῶν χωρικῶν, συμπεριέλαβον ὀλίγους μόνον ὀπλισμένους. Ἀλλ' ὁ

ἐκεῖ ἀρχηγὸς ΙΚΕΒΟΛΛΙΓΓΟΣ ἐπέπεσεν αἰφνηδίως μετὰ τῶν ἀνδρείων του ἐν ΚΟΛΔΕΒΑΡΦΗ ἐπ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἠφάνισεν ἐξ ὀλοκλήρου. Καὶ ὁ Κορράδος μεθ' ἐνὸς τῶν υἱῶν του, καὶ ὁ ἀδελφὸς του Μαυρίκιος ἐφονεύθησαν. Μία νέα ἀτυχὴς εἰσβολὴ τῶν ἐπιζησάντων υἱῶν τοῦ Κορράδου, ΚΟΡΡΑΔΟΥ ΤΟΥ Β', καὶ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ΤΟΥ Ζ'. ἐξέτισε κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος τὸ αἶσχος τῶν Ὀλδεμβουργίων (ε. 1369).

Ἐν τούτοις οἱ Ῥουστρίγγιοι ἤρχισαν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς νὰ ἐτοιμάζωσι τὴν ὑποδούλωσιν, ἐπειδὴ ἐκ τῶν ὑπὲρ τὸ δέον πολλαπλασιασθέντων ἀρχηγῶν οἱ μὲν δὲν συνεννοοῦντο, οἱ δὲ διέκειντο ἐν φανερά ἔχθρᾳ.

Ὁ Ἀρχηγὸς ΛΥΒΒΕ ΟΝΝΕΚΕΝ ἀπὸ ΡΟΔΕΝΚΙΡΧΗΣ μετὰ τὰς εἰρημένας εἰσβολὰς τῶν Ὀλδεμβουργίων, μετέβη μεθ' ὅλης τῆς ἐνορίας του ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Βρεμαίων.

Ἡ περίστασις αὕτη βέβαια διήγειρεν ἐκ νέου τὴν ἐπιθυμίαν τούτων νὰ γίνωσι κύριοι ὅλης τῆς φρεισλανδίας μέχρι τοῦ Ἰάδεως πρὸς ἐντελῇ ἀσφάλειαν τῆς Βεζεροπλοΐας. Τὸ σχέδιόν των ὑπεστήριζαν ὁ ΣΙΒΕΘ-ΧΙΝΡΥΧΣ καὶ ὁ ἔδων ΒΕΙΜΚΕΝ, ὅστις εἶχε τὸν πύργον του εἰς ΔΑΝΓΑΣΤΗΝ καὶ ἦτον ἀρχηγὸς τῶν πλείστων Ῥουστρίγγιων, τῶν κατοικούντων ἐξ ἀριστερῶν τοῦ Ἰάδεως ποταμοῦ, ὀνομαστί δὲ καὶ τῶν Ἰενερίκων. Ἡ πρώτη προσβολὴ τῶν κραταιῶν τούτων συμμάχων ἐγένετο κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ΕΣΕΝΣΧΑΜΜΗΣ ΧΑΓΙΟ ΧΟΣΚΕΝ, ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς ἦτον ὁ κραταιότερος, ἀφ' ἑτέρου δὲ προσωπικὸς ἐχθρὸς τοῦ ἔδωνος, καὶ ἐνταυτῷ ἐμισεῖτο κυρίως ὑπὸ τῶν Βρεμαίων, ἕνεκα τῶν ληστειῶν του. Κατετροπώθη καὶ ἐδιάσθη νὰ παραδοθῇ εἰς τὸ αὐθαίρετον τῶν ἐχθρῶν του (ε. 1381). Τόση δ' ἦτον ἡ βαρβαρότης τοῦ αἰῶνος, ὥστε οἱ Βρεμαῖοι λαμβάνοντες εἰς τὴν ἐξουσίαν των τὴν ΕΣΕΝΣΧΑΜΜΗΝ συνήνεσαν, ὥστε ὁ ἔδων νὰ ἐκτελέσῃ κατ' αὐτοῦ τὴν ἐκδίκησίν του κατ' ἀπάνθρωπον τρόπον. Κατὰ συνέπειαν τούτου ὑπετάχθησαν

ὁμοίως οἱ ἄρχηγοὶ τῆς ΒΛΕΞΗΣ, καὶ ΓΟΛΤΖΒΑΡΔΗΣ. Οἱ μὴ θελήσαντες νὰ ὑποκύψωσιν, δὲν ἀπέφυγον διὰ πολὺν χρόνον τὴν τύχην των, διότι καὶ οἱ ΟΛΔΕΜΒΟΥΓΙΟΙ προσῆλθον εἰς τοὺς ἐχθρούς των. Ὁ Κόμης ΚΟΡΡΑΔΟΣ ὁ Β΄. κατόρθωσεν, ὥστε οἱ κάτοικοι τῆς οὕτω καλουμένης ΦΡΕΙΣΙΚΗΣ ΒΕΛΗΣ (χώρας) τοῦ τμήματος ΒΑΡΕΛ μετὰ τῶν ἐνορίων ΙΑΔΗΣ ΤΣΕΤΕΛΗΣ, καὶ ΒΟΚΧΟΡΗΣ, ἀνεγνώρισαν τὴν ἡγεμονίαν του. Τὸ κατόρθωμα ὅμως τοῦτο δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ εἰς ἀσφάλειαν, διὰ τῆς αὐξήσεως ταύτης ἀνεζωπυρήθη ἰσχυροτέρα παρὰ ποτὲ ἡ ἐπιθυμία μεγαλητέρων ἔτι ἀποκτήσεων, καὶ οἱ μάχιμοι ἱππῶται ἐδίψων λείας. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, Μαυρίκιος ὁ Γ΄. υἱὸς Κορράδου τοῦ Β΄ ἠνώθη μετὰ τῶν Βρεμαίων καὶ τοῦ ἱπποτικοῦ σώματος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου (Βρέμης), ἐξεστράτευσαν ἄνευ ἀναβολῆς κατὰ τοῦ τόπου μεταξὺ τοῦ Ἰάδεως καὶ τοῦ Βεζέρου, ὅπου εἶχον μεταβεῖ πολλοὶ δυσαρεστημένοι Ρουστρίγγιοι μετὰ τῆς περιουσίας των, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ ΔΙΔΔΕ-ΟΝΝΕΚΕΝ ἀπὸ ΛΑΓΓΒΑΡΔΗΣ καὶ αὐτὸς ὁ Δίδδης δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντισταθῇ ἐπὶ πολλοῦ. Ἡναγκάσθη νὰ δώσῃ τὰ πιστὰ εἰς τοὺς Βρεμαίους καὶ νὰ ὑποφέρῃ, ὥστε οἱ Ολδεμβούργιοι ν' ἀναχωρήσωσι μετὰ μεγάλων λαφύρων. (ε. 1400). Μέρος τι τοῦ μικροῦ τούτου τόπου ἔμεινεν εἰσέτι ἀπείρακτον· ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος οἱ Ῥουστρίγγιοι ἠττήθησαν αὐθις πλησίον τῆς ΛΑΓΓΒΑΡΔΗΣ, καὶ οὕτως ὁ Δίδδε-Οννεκεν κατέστη ἐντελῶς ὑποτελής.

Τέλος πάντων ἐγεννήθησαν δυσარέσκειαι μεταξὺ τῶν ἰδίων φίλων. Ὁ ὑπὸ τῶν Βρεμαίων ἐν Ἀτενσίᾳ πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ἡγεμονίας των ἀνεγερθεὶς Πύργος καλούμενος Ἄκρα τῆς εἰρήνης Friedeburg (ε, 1406) δὲν ὑπῆρξε πρόσφορος εἰς τὰ γενικὰ συμφέροντα τῶν Ὀλδεμβουργίων, ἐκτὸς ὅτι, κατὰ προτέραν τινα συνθήκην δὲν ἐσυγχωρεῖτο νὰ οἰκοδομηθῶσι πλέον Πύργοι ἐπὶ τοῦ Βεζέρου ποταμοῦ. Μετὰ τοῦ Μαυρικίου τοῦ Γ΄.

ἐκυβέρνηων τότε εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην οἱ Ἀνεψιοὶ τοῦ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ὁ Ζ΄. καὶ ΔΙΤΕΡΙΚΟΣ. ὁ ΕΔΩΝ ΒΕΙΜΚΕΝ καὶ ὁ Ἀρχηγὸς ΔΙΔΔΕ ΛΥΒΒΕΣ ἀπὸ Ροδενκίρχης εἶχον ἐνωθῇ μετὰ τοῦ Χριστιανοῦ διὰ νὰ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῶν Βρεμαίων, ὑποστηριζομένων ὑπὸ τῶν Κομήτων τῆς ΟΗΣ καὶ ΔΕΙΠΧΩΛΤΖΗΣ. Ἀλλ' ἐνίκηθησαν κατὰ κράτος πλησίον τῆς Γολτσβάρδης (ε 1406.) καὶ αὐτὸς ὁ Χριστιανὸς ἠχμαλωτίσθη καὶ ἀπέκτησε μόνον τὴν ἐλευθερίαν του διὰ πολλῶν χρηματικῶν λυτρῶν καὶ ἐνυποθήκευσε τὴν χώραν τῆς ΒΥΡΔΕΝΗΣ, ἀφοῦ ἠναγκάσθη ν' ἀναδεχθῇ καὶ ἄλλας ταπεινωτικὰς ὑποχρεώσεις.

Ὁ Δίδδε Λύββεν ἐδιώχθη καὶ ἡ Ἄκρα τῆς εἰρήνης δὲν ἐσυγχώρει πρὸς καιρὸν οὐδεμίαν ἀντίστασιν εἰς τὴν Βουδιαδινγερικὴν χώραν· διότι καὶ ἡ ἐπιχείρησις τῶν υἱῶν τοῦ Δίδδε Λύββεν, τοῦ νὰ καταστρέψωσι τὸν Πύργον τοῦτον ἀπέβη ἐπιματαίω. Αὐτοὶ ἠχμαλωτίσθησαν καὶ ἀπεκεφαλίσθησαν εἰς Βρέμην μετ' ἄλλων 24 ἐγχωρίων των (ε 1418). Τώρα ἐσυμμάχησεν ὁ Ἐγγονος τοῦ Ἐδωνος Βείμκεν ΣΕΒΕΤ - ΠΑΠΙΓΓΑΣ ἀπὸ Ίευέρης μετὰ τοῦ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ τῆς ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΣ, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθωσαν.

Οἱ Βρεμαῖοι ἔσπευσαν νὰ φέρωσιν ἐκ νέου εἰς ὑποταγὴν τοὺς ὑπὸ τοῦ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ἐγερθέντας Φρεῖσους, καὶ ἠνάγκασαν τοὺς Ἀρχηγούς τῆς ΒΛΕΞΗΣ, ΒΟΥΡΧΑΒΗΣ, ὡς καὶ τὸν γαμβρὸν τοῦ Ἐδωνος Βείμκεν, Λύββε - Σιδέτ ἀπὸ Λαγγβάρδης, νὰ δώσωσιν εἰς αὐτοὺς τὰ πιστά. Πρὸς ἐντελῇ ἀσφάλειαν τῆς κατακτήσεως ἀπήλαυσαν παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος ΣΙΓΙΣΜΟΝΔΟΥ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς κατοχῆς ὅλης τῆς Σταδικῆς καὶ Βουδιαδινγερικῆς χώρας, (ε 1420) καὶ συνεπεία ταύτης ἐγκαθίδρυσαν τὸν Βρεμαῖον Ἀρχηγὸν ΙΩΑΝΝΗΝ ΦΡΕΕΖΗΝ ὡς Δρόστον εἰς τὴν Ἄκραν τῆς εἰρήνης.

Πλὴν μόνον μετ' ἐγκαρδίου ἀγανακτήσεως ὑπέμειναν οἱ κα-

ταπιεσμένοι Φρεῖσοι καὶ μετὰ χαρᾶς ἐδράζαντο τῆς εὐκαιρίας, ὅταν ὁ ΣΙΒΕΤ ΠΑΠΙΓΓΑΣ ἐπεχειρίσθῃ ἐκ νέου νὰ ἐκδικηθῇ τὴν τιμὴν τοῦ τόπου. Οἱ τῶν Φρεῖσων ἀρχηγοὶ συνῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς Ἑταιρίαν, εἰς ἣν ἀνῆκον εἰσέτι ὁ ΟΚΩΝ ΔΟΝ ΒΡΟΟΚΕΣ ἀπὸ Αὐρίχης, καὶ ΦΩΚΩΝ ΟΥΚΕΝΑΣ ἀπὸ τῆς ΒΡΟΚΜΕΡΙΚΗΣ ΧΩΡΑΣ. Οἱ Βρεμαῖοι δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν κραταιὰν προσβολὴν αὐτῶν (ε. 1423). Ὁ Δρόστος Ἰωάννης Φρεέζης ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἄκραν τῆς Εἰρήνης, καὶ τότε οἱ Φρεῖσοι ἀνέκτησαν τὴν ἀρχαίαν ἐλευθερίαν των (ε. 1424). Οἱ Βρεμαῖοι ὑπέκυψαν νῦν εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν περιστάσεων ἄνευ νέων ἐπιχειρήσεων· ἀλλ' ὁμως αἱ ἄκραι τῆς Γολτζβάρδης καὶ τῆς Εἰρήνης ἔπρεπε νὰ καταδαφισθῶσιν.

Ἐν Ὀλδεμβούργῃ ἐκυβέρνηα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ θείου του Μαυρικίου (ἀπεβίωσε τὸ 1420) καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Χριστιανοῦ τοῦ Ζ'. (ε. 1423) μόνος ὁ Διτερῖκος, ὅστις διὰ τῆς δευτέρας συζύγου του (ε. 1424) ΕΔΒΙΓΗΣ τῆς ΟΛΣΑΤΙΑΣ ὑπῆρξεν ὁ προπάτωρ τῶν βορείων Ἡγεμόνων, διὸ καὶ ἐπωνομάσθη ὁ ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἀπρονόητός τις πόλεμος μετὰ τοῦ ΑΡΧΗΓΟΥ τοῦ ΛΕΕΡΟΥ, εἰς ὃν μετέσχεν ὁ Διτερῖκος μόνον, ἴσως ἔνεκα ζηλοτυπίας κατὰ τῆς αὐξούσης τούτου δυνάμεως, ἢ ἔνεκα φιλίας πρὸς τὸν συγγενῇ του τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ΤΗΣ ΒΡΕΜΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΝ, ἐπέφερεν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ὅλους τοὺς συμμάχους του ὀδυνηρὰς πληγὰς. ΟΚΩΝ ΘΟΝ ΒΡΟΟΚΕΣ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Αὐρίχης καὶ τῆς Βροκμερικῆς χώρας, καὶ ὁ ΦΩΚΩΝ ΟΥΚΕΝΑΣ πρότερον σύμμαχοι καὶ φίλοι ἐδυσαρעστήθησαν μετὰξὺ των καὶ ὁ Ὄκων εἶχεν ἀξιώσεις, ἃς ὁ Φώκων δὲν ἠθέλησε νὰ ἀναγνωρίσῃ. Οὗτος ἐβασίζετο κατὰ τοῦτο εἰς τὸν Σιξέθ Πάπιγγαν, τὸν κραταῖον γαμβρόν του, καὶ ὁ Ὄκων, καὶ τοι κραταῖος, δὲν ἠθέλησεν αὐτὸς μόνος νὰ

μάχεται, διὸ ἐζήτησε καὶ ἀπέκτησε τὴν συμμαχίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς ΒΡΕΜΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Κόμητος τῆς Δελμενχόρστης, διὰ τῆς βοηθείας τῶν Κομήτων τῆς ΟΗΣ καὶ ΔΕΙΠΧΟΛΤΖΗΣ, ὡς καὶ ἐπὶ τέλους τῆς τοῦ Κόμητος Διτερίκου τῆς Ὀλδεμβούργης.

Ἀλλ' ὁ Φώκων εἶχε διαρρήξει τὰ προχώματα καὶ ἐδέχθη τὸν κατὰ πολὺ ὑπερέχοντα ἐχθρὸν εἰς τὰ παρὰ τῇ ΔΕΤΕΡΝΗ ἀδιάβατα ἔλη καὶ τὸν κατέστρεψε κατὰ κράτος, ὅστις θελήσας ν' ἀποφύγῃ τὸ ξίφος, ἐχάθη εἰς τοὺς Βάλτους, καὶ μόλις τὸ ἥμισυ τῶν Συμμάχων ἔσπευσε νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του. Οἱ Κόμητες ΙΩΑΝΝΗΣ τῆς Ριτβέργης καὶ Κορράδος τῆς Δειπχόλτζης ἔπεσαν ἐκεῖ, ὁ Ὄθων τῆς Ὄης καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ΝΙΚΟΛΑΟΣ ἠχμαλωτίσθησαν καὶ ὁ ΔΙΤΕΡΙΚΟΣ μόλις ἐσώθη (ε. 1426). Ἡ μετὰ μικρὸν ἥττα τοῦ Ὄκωνος (ε. 1427) καὶ ἄλλων ἐχθρῶν κατέστησαν τέλος πάντων τὸν Φώκωνα κύριον ὅλης τῆς ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΦΡΕΙΣΛΑΝΔΙΑΣ. Ἀλλ' ἡ τύχη αὕτη δὲν διήρκησεν ἐπὶ πολὺ· οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι του ἐδυσαρεστήθησαν, οἱ δὲ κληρονόμοι τοῦ Ὄκωνος ἐπροσπάθουν νὰ ἐκδικηθῶσι, καὶ ἡ ἐπανελημμένη ἥττά των ἐνεψύχωσε τὸν Φώκωνα καὶ τὸν Σιβέθ Πάπιγγαν, διὰ νὰ προσβάλωσι καὶ αὐτοὺς τοὺς Βρεμαίους καὶ Ὀλδεμβουργίους, οἵτινες εἶχον συνδράμει ἐκείνους ἐκ νέου, ἀλλ' ἐνίκηθησαν (ε. 1430) καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ὀπισθοδρομήσωσι. Ὁ δὲ Φώκων δὲν ἔμεινε πλέον ἀσφαλὴς ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἐν Λεέρῳ πολιορκουμένην Ἄκραν του· ἐδραπέτευσεν εἰς τὴν Εἰρηνοάκραν του (ἄλλη παρὰ τὴν προμνησθεῖσαν Ἄκραν τῆς εἰρήνης) ἐνῶ ὁ Σιβέθιος κατετροπώθη ὑπὸ τῶν Ἀμβουργίων εἰς τὴν ΛΥΤΤΕΛΣΒΟΥΡΓΗΝ, καὶ ἀπέθανεν ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἐκ τῶν πληγῶν του. Ὁ Διτερῖκος ἐκυρίευσεν τέλος πάντων καὶ τὴν Εἰρηνοάκραν. Ὁ Φώκων ἠχμαλωτίσθη φεύγων, καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεγνώρισαν τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ὀλδεμβουργείου Κόμητος, καὶ ἕτεραι τέσσαρες Φρεισικαὶ ἐνορίαι, ἥγουν ὁ

ΑΓΙΟΣ ΜΑΓΝΟΣ, ἡ ΒΙΣΕΛΗ, ἡ ΕΤΖΕΛΗ καὶ τὸ ΧΟΡΣΤΕΝ ἀναδεχθεῖσαι τινὰς ὑποχρεώσεις.

Ἀσήμεντος ἄλλη συνέβη πάλιν τοῦ ΔΙΤΕΡΙΚΟΥ μετὰ τοῦ Κόμητος Ὄθωνος τῆς Ὄης, ἥτις, τελεσθείσης τῆς ἐκδικήσεως, ἔμεινεν ἄνευ περαιτέρω συνεπειῶν, διότι τὴν κατοχὴν τοῦ τμήματος τῆς Ἀρπστέτης, τὸ ὁποῖον ἀνῆκεν εἰς τὴν Ὄην, ἀπέκτησεν ὁ Διτερικός μετὰ ταῦτα δι' ἐνὸς δανείου (ε. 1439) τὸ ὁποῖον δὲν ἐδύνατο ν' ἀποπληρωθῇ κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν προθεσμίαν, διὸ ἡ Ἀρπστέτη ἀκολούθως ἔμεινεν εἰς τοὺς πλησιεστέρους κληρονόμους καὶ διαδόχους τοῦ Διτερικού. Ἐν τούτοις ἐπανελήφθη ἡ πρὸς τοὺς Κόμητας πρᾶξις παραχωρήσεως τῆς ΦΡΕΙΣΙΚΗΣ ΒΕΛΗΣ, ὑπὸ τῶν ἐκεῖ Ἀρχηγῶν ἘΔΩΝΟΣ καὶ Ἰλλιέσου (ε. 1419) καὶ ὁ Σιβέθ Πάπιγγας παρομοίως ἐγκατέλειψε τὰς τυχούσας ἀξιώσεις του (ε. 1428). Ἀλλ' ὅμως ὁ τόπος διέμεινεν εἰσέτι ὑπὸ τοὺς ἰδιαιτέρους Ἀρχηγούς του.

Σημαντικωτέρα ὑπῆρξεν ἡ ἀνάκτησις τῆς Κομητείας τῆς ΔΕΛΜΕΝΧΟΡΣΤΗΣ, ἥτις ἀνῆκεν ἤδη 22 ἔτη εἰς τὴν Βρεμικὴν ἐκκλησίαν. Ὁ Κόμης Ὄθων τῆς Δελμενχόρστης συμπεριλαβὼν καὶ τὸν υἱόν του ΝΙΚΟΛΑΟΝ τὴν εἶχε ὑποθηκεύσει ἕνεκα δανείων, τὰ ὁποῖα ἐκ διαλειμμάτων ἔκαμε, καὶ ὀλίγον ἔπειτα βεβαιωθείς, ὅτι ὁ Νικόλαος θέλει γίνεαι ἐν καιρῷ Ἐπίσκοπος τῆς Βρέμης, τὴν παρεχώρησεν ὁλοκλήρως εἰς τοὺς δανειστάς του, ἂν καὶ τοιαῦται ἀποξενώσεις ἀντέκειντο εἰς τὸ πνεῦμα τῆς οἰκογενειακῆς συνθήκης τοῦ (ε. 1360). Ὁ Νικόλαος τῷ ὄντι ἔγεινε Ἀρχιεπίσκοπος (ε. 1421) καὶ μετ' οὐ πολὺ οἱ ὑπήκοοι τῆς Δελμενχόρστης ἀνεγνώρισαν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Βρέμης. Πλὴν στενοχωρούμενος δεινῶς κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη ὑπὸ τῶν δανειστῶν, παρητήθη τῆς ἐπισκοπῆς, ἐκλείσθη εἰς τὴν Δελμενχόρστην καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν τοῦ Κόμητος Διτερικού. Οὗτος βλέπων τὴν ἄδικον

συμφωνίαν τοῦ πατρός του, ὑπεσχέθη νὰ τὸν ὑπερασπισθῇ, εἰὰν τὴν ἀκυρώσῃ. Ὁ Νικόλαος τὸ ἔπραξε συνομολογήσας νέαν συνθήκην μετὰ τοῦ Διτερίκου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὅτι ποτὲ οὔτε ἐκ τῆς Ὀλδεμβουργικῆς, οὔτε ἐκ τῆς Δελμενχόρστης νὰ μὴ δύναται νὰ ἀπαλλοτριωθῇ τί πλέον εἰς ξένους, καὶ ὅτι ἀμφότεροι ὑπεχρεώθησαν νὰ συζήσωσι, συνκυβερνήσωσι καὶ συνδράμωσιν ἀλλήλους κοινῶς εἰς τὰ ἔξοδα (ε 1436). Πρὸς τούτῳ εἶχον κερδίσει καὶ τὸ ἀστυκὸν συμβούλιον τῆς Βρέμης, ὥστε ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ μὴν ὑποστηριζομένη ὑπὸ τούτου, ἔπρεπε νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς τὴν πράξιν ταύτην.

Ὁ Διτερίκος μ' ὅλας τὰς ἀνδραγαθίας καὶ ἀρετάς του δὲν ἐδύνατο κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς του, ν' ἀποκτήσῃ τὴν εἰς τὸν γέροντα ποθητὴν ἡσυχίαν, διότι περιεπλέχθη εἰς ἔριδας μετὰ τοῦ κλήρου, αἵτινες τῷ ἐπέσυραν τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἀφορισμὸν, καὶ οὕτως ἀπεβίωσεν (ε 1440) εἰς Δελμενχόρστην. Τὸ λείψανόν του δὲ μετεφέρθη εἰς Ὀλδεμβούργην καὶ ἐναπετέθη διὰ νυκτὸς ἄνευ τινὸς τελετῆς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Λαμβέρτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ὁ Κόμης Γερχάρδος. Πάλιν μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν Φρείσων. Κόμης Ἰωάννης ὁ ΙΔ'. Ἀπόκτησις τῆς Σταδικῆς καὶ Βουδιαδινγερικῆς χώρας. Κόμης ΑΝΤΩΝΙΟΣ ὁ Α'.

Ἐκ τοῦ δευτέρου συνοικεσίου του ἄφησεν ὁ Κόμης Διτερίκος τρεῖς υἱοὺς, τὸν ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΝ ΓΕΡΧΑΡΔΟΝ καὶ ΜΑΥΡΙΚΙΟΝ, οἵτινες ἔμελλον κατὰ τὸ κληρονομικὸν δίκαιον νὰ μοιρασθῶσιν τὰ πατρικά των κτήματα. Ἀλλὰ μεσιτεία ΑΔΟΛ-

ΦΟΥ τοῦ Δουκὸς τῆς Ὀλσατίας, καὶ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς του τῆς Κομίσσης Ἐδβίγης τῆς Ὀλδεμβούργης, πρὸς τὸν ὁποῖον εἶχε προσφερθεῖ καὶ τὸ στέμμα, ὁ χριστιανὸς ἀνυψώθη εἰς τὸν Δανικὸν Βασιλικὸν Θρόνον (ε 1448). Ἐκτὸς τούτου συνεργεία τοῦ θείου ὁ Κόμης ΓΕΡΧΑΡΔΟΣ εἶχεν ἀπολαύσει τὴν Ὀλδεμβούργην καὶ Δελμενχόρστην, ὁ δὲ ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ ἐνηγκαλίσθη τὸ ἱερατεῖον, διὰ νὰ εὕρῃ ἐκεῖ τὴν ἡσυχίαν του, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα δὲν ὑψοχωρήθη μὲ τὴν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐπιρροήν του, καὶ ἀπῆλθε παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τὸ ἥμισυ τοῦ τόπου ὡς κληρονόμημα, καὶ ἐπροσπάθει ταχέως ν' ἀποκτήσῃ διὰ τῆς βίας τὰ αὐτῷ ἀρνηθέντα δικαιώματα, ἂν καὶ ἐδύνατο μόνον ν' ἀποκτήσῃ, τὸ ἐν τρίτον, παραιτηθέντος τοῦ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ τῆς κληρονομικῆς μερίδος του πρὸς ὄφελος τοῦ Γερχάρδου (ε 1454). Ὁ Μαυρίκιος εἶχε τὴν συνδρομὴν τῶν Βρεμαίων, καὶ τοῦ νῦν πενθεροῦ του τοῦ Κόμητος τῆς ΟΗΣ. Οὕτως ἠγέρθη καταστρεπτικὸς ἀδελφικὸς πόλεμος, ὅστις ἐξακολουθῶν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, πότε μὲν διεκόπτετο διὰ προσπαθειῶν συμφιλιώσεως, πότε δὲ ἀνανεοῦτο μετὰ μεγαλητέρας πικρίας, ἐωσότου μεσάζοντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Βρέμης καὶ αὐτοῦ τοῦ Κόμητος ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΗΣ ΟΗΣ, κατωρθώθη ὁ συμβιβασμός (ε 1463). Εἰς τὸν Μαυρίκιον ἀπεδόθη ἡ Δελμενχόρστη, καὶ ὁ Γερχάρδος ἐκράτησε δι' ἑαυτὸν τὴν Ὀλδεμβούργην, χωρὶς ὅμως νὰ φαίνωνται ἀμφότεραι αἱ Ἡγεμονίαι ὡς χωρισμέναι ἀπ' ἀλλήλων. Ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν ὁ Μαυρίκιος (ε 1464). καὶ ὁ Γερχάρδος ἔσπευσε νὰ λάβῃ εὐθὺς εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ τὴν Δελμενχόρστην, ὡς κηδεμῶν τῶν ἀπομεινάντων τέκνων τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ὁ Γερχάρδος ἔπρεπεν ἐν τούτοις νὰ μάχηται καὶ κατ' ἄλλου ἐπικινδύνου ἐχθροῦ, ὅστις τὸν ἐπαπειλοῦσε δολίῳ τρόπῳ νὰ τὸν ἀφαιρέσῃ τὴν ΦΡΕΙΣΙΚΗΝ ΒΕΔΗΝ. Ταύτην τὴν ἐπαρχίαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἤδη ἀποκτήσει ὁ Κόμης Κορράδος ὁ

Β'. (ε 1386) καὶ ἀπὸ τῆς ὁποίας εἶχον παραιτηθῇ νεωστὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ΙΕΥΕΡΗΣ ΓΟΕΔΕΝΗΣ καὶ ΒΕΡΔΟΥΜΗΣ πρὸς ὄφελος τῆς Ὀλδεμβούργης (ε 1457), ἐνόμισεν ὁ Ἀρχηγὸς ΟΥΛΕΡΙΧΟΣ τῆς ΓΡΕΤΣΥΛΗΣ, ὅτι δύναται νὰ τὴν οἰκειοποιηθῇ ἀκωλύτως. Οὕτως ἀπεκατεστάθη Κύριος ὅλης σχεδὸν τῆς Ἀνατολικῆς Φρεισλανδίας, καὶ διὰ νὰ μὴ κινδυνεύσῃ τόσον εὐκόλως, ὥς πρότερον ὁ ΦΩΚΩΝ ΟΥΚΕΝ, τὴν εἶχεν μεταβιβάσει εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Φεδερίκον τὸν Γ'. καὶ ἐδέχθη ἀπέναντι τούτου ὑπὸ τὸν Τίτλον ἐνὸς ΚΟΜΗΤΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ, ὡς τιμᾶριον οὐ μόνον τὴν ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΝ ΦΡΕΙΣΛΑΝΔΙΑΝ, ἀλλὰ καὶ τὴν ΙΕΥΕΡΗΝ, ΤΗΝ ΦΡΕΙΣΙΚΗΝ ΒΕΛΗΝ ὡς καὶ τὴν ΣΤΑΔΙΚΗΝ καὶ ΒΟΥΔΙΑΔΙΝΓΕΡΙΚΗΝ ΧΩΡΑΝ, λόγῳ ὅτι ὅλαι αὗται ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀνατολικὴν Φρεισλανδίαν (ε 1454). Ἐνῷ ἡτοιμάζετο ὁ Οὐλερίχος νὰ καθέξῃ παρομοίως τοὺς τελευταίους τούτους τόπους, ἠνώθησαν οἱ γειτονεύοντες μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπαπειλούμενοί ἀρχηγοὶ εἰς στενὴν συμμάχίαν, καὶ ὁ Κόμης ΓΕΡΧΑΡΔΟΣ προσῆλθεν ὁμοίως εἰς αὐτήν. Ὁ ἀρχηγὸς ΣΙΒΕΘ τῆς Εσένσης ἦτον ἀπὸ μέρους τοῦ Οὐλερίχου, καὶ ἀμφότεροι δὲν ἤργοπώρησαν νὰ προλάβωσι μίαν ἔνωσιν τῶν συμμάχων. Ἐξεστράτευσαν κατὰ τοῦ ΤΑΝΩΝΟΣ ΔΥΡΕΝ τῆς Ἰευέρης, κατετρόπωσαν τὸ στράτευμά του παρὰ τῇ ΒΙΤΜΟΥΝΔΗ, ἠχμαλώτισαν πολλοὺς, ἀλλ' ἐν ᾧ ἐπέστρεφον μετὰ τῆς λείας των, ὁ Τάνων ἐνδυναμωθείς ἀπὸ ἐπικουρικὸν στράτευμα, συγκείμενον ἀπὸ Ὀλδεμβουργίους, τοὺς ἐπρόφθασε καὶ μέρος μὲν ἐξ αὐτῶν ἠφάνισε, μέρος δὲ ἠχμαλώτισεν ἢ διεσκόρπισε. Μετ' οὗ πολὺ ὅμως ὁ Σιβέθ ἐκδικήθη πικρῶς κατὰ τῆς Ἰευέρης. Μετὰ ταῦτα εἰσέβαλε εἰς τὴν ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΙΚΗΝ ΑΜΜΕΡΛΑΝΔΙΑΝ ὅπου δὲν εὔρεν σχεδὸν κάμμίαν ἀντίστασιν. Ἀλλ' ὁ Κόμης ΓΕΡΧΑΡΔΟΣ ἔσπευσεν εἰς τὴν πρώτην εἵδησιν νὰ προὔπαντήσῃ τὸν ἐχθρὸν, καὶ κλείσας εἰς τοὺς Φρείσους τὴν

μεταξύ ΜΑΝΣΙΓΓΗΣ καὶ ΦΙΚΕΝΣΟΛΔΗΣ δίοδον, τοὺς προσέβαλε ὀριστικῶς. Φρικτὴ ὑπῆρξεν ἡ αἵματοχυσία μεταξύ τῶν συμπυκνωθέντων σωρῶν, ὅταν ἐπροσπάθησαν νὰ δι-εξέλθωσι μαχόμενοι τὰς ὀργισμένας φάλαγγας τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὀλίγοι μόνον ἐσώθησαν. Ὁ ΟΥΛΕΡΙΧΟΣ ἐφάνη αὖθις ἀτυχῆς εἰς μίαν ὑστερωτέραν ἐπιχείρησιν, καὶ ἐσωφρονίσθη τέλος πάντων εἰς τρόπον, ὥστε εὐχαριστήθη μετὰ τοῦ Τίτλου τοῦ Κόμητος τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τῆς ἀποκλειστικῆς κατοχῆς τῆς ἀνατολικῆς Φρεισλανδίας. Νῦν δὲ ἡ κατοχὴ τῆς Φρεισικῆς Βέδης διήγηρε τὸν φθόνον τῶν προτέρων συμμάχων. Ἀλλ' ὁ Κόμης τῆς Ὀλδεμβούργης, πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἀξιώσεών του, ἀνήγειρεν ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς ἀνατολικῆς Φρεισλανδίας τὸ Φρούριον τῆς ΝΑΥΕΝΒΟΥΡΓΗΣ (ε 1462). Τὴν δὲ ΦΑΡΕΛΗΝ δὲν ἐδύνατο νὰ τὴν λάβῃ ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν ἐξουσίαν του πρὶν τοῦ θανάτου τοῦ ἐκεῖ ἀρχηγοῦ Χαΐου (1481).

Ὁ Γερχάρδος ἀπέδειξεν εἰς τὸν πρότερον πόλεμον κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Μαυρικίου, ὡς καὶ εἰς τὰς προμνησθείσας προσπάθειάς ὑπὲρ τῆς Φρεισικῆς ΒΕΔΗΣ, ὅτι ἦτο πάντοτε ἕτοιμος νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ δικαιώματά του μετ' ἄκρας ἐπιμονῆς, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐζημιώθη σημαντικὰ εἰς τὴν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ Βασιλέως Χριστιανοῦ ἔριδα, περὶ τῆς ΣΛΕΣΒΙΓΗΣ καὶ ΟΛΣΑΤΙΑΣ, τὴν ὁποίαν ἐπροκάλεσεν ὁ θάνατος τοῦ θείου του Δουκὸς Ἀδόλφου (ε 1459). Ὁ Χριστιανὸς μὲν δὲν ἀνεγνώρισαν οἱ ἀντιπρόσωποι ὡς Κύριον τῶν τόπων τούτων, ἐπροσπάθησε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἀδελφόν του διὰ τῆς παραχωρήσεως τῶν ἐπὶ τῆς Ὀλδεμβούργης κληρονομικῶν δικαιωμάτων του, καὶ πρὸς τούτοις διὰ μιᾶς σημαντικῆς ποσότητος χρημάτων. Ἀλλ' ὁ Γερχάρδος ἐπρόσμενεν ἀνυπομόνως τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν μία τυχούσα ἀναβολὴ τῶν προθεσμιῶν τῆς πληρωμῆς ἐδύνατο νὰ τῷ δώσῃ αἰτίαν διενέ-

ξεων, καὶ νὰ γίνῃ κατὰ συνέπειαν τούτου Κύριος τῆς Ὀλσατίας· οὕτω καὶ ἐγένετο. Ὁ Γερχάρδος ἐπροσπάθει κατ' ἀρχὰς νὰ στερεωθῇ εἰς τὴν Ὀλσατίαν εἰρηνικῶς, καὶ ὁ Χριστιανὸς τὸν ἐπολιτεύθη ἀδελφικῶς τῷ τρόπῳ μᾶλλον ἀφ' ὅ,τι τοῦ ἔπρεπεν, ἔνεκα τῶν ραδιουργιῶν του. Ὁ δὲ Γερχάρδος ἠνάγκασε τὸν Βασιλέα τέλος πάντων νὰ προσδράμῃ εἰς τὰ ὅπλα, ὅστις καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ΑΜΒΟΥΡΓΙΩΝ καὶ ΛΥΒΕΚΚΙΩΝ ἀπέκτησεν εὐκολὸν νίκην, καὶ ἠνάγκασε τὸν Γερχάρδον νὰ εὐχαριστηθῇ μετ' ἀποζημιώσεως 6,000 Φιορινίων. Μετὰ δὲ δύο ἔτη ἐπεχειρίσθη οὗτος αὖθις νὰ θηρεύσῃ τὴν τύχην του, ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν φορὰν ἐτράπη ἔτι μὲ περισσοτέραν καταισχύνῃν εἰς φυγὴν.

Ἐν τούτῳ ἦτον ἀναγκαιοτάτη καὶ ἡ παρουσία τοῦ Γερχάρδου εἰς τὴν Κομητείαν του τῆς Ὀλδεμβούργης. Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ τῆς Βρέμης ἐκαυχᾶτο πρὸ πολλοῦ ὅτι εἶχε νέας ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς ΔΕΛΜΕΝΧΟΡΣΤΗΣ, ἑωσοῦ Ἐρρίκος ὁ Β'. Ἀρχιεπίσκοπος Βρέμης καὶ Μυνστερῆς, βαρυνθεὶς τὰς ματαίας διαπραγματεύσεις, ἔδραξε τὰ ὅπλα, καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς πόλεως Βρέμης, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Ἀμβουργίων καὶ Λυβεκκίων ἐξεστράτευσεν μὲ ἀρκετὴν δύναμιν κατὰ τῆς Δελμενχόρστης, ἥτις ὁμῶς μεσιτεία τῶν Κομήτων τῆς Οἰθῆς ἐσώθη ταύτην τὴν φορὰν, ἀναγνωρισάντων τούτων τὴν Βρεμικὴν τιμαρικὴν ἀνωτέραν Ἡγεμονίαν ἐν ὀνόματι τοῦ ἀνήλικος ἀνεψιοῦ των ΙΑΚΩΒΟΥ υἱοῦ τοῦ Μαυρικίου (ε 1473).

Ὁ δὲ Κόμης Γερχάρδος εὕρισκετο ἐν τούτοις εἰς πόλεμον μεθ' ὧν καὶ ἐπεχειρίσθη μίαν ματαίαν εἰσβολὴν εἰς τὴν ΦΡΕΙΣΙΚΗΝ ΑΜΜΕΡΛΑΝΔΙΑΝ κατὰ τῆς χήρας τοῦ θανόντος Οὐλερίχου ΘΕΔΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΦΡΕΙΣΛΑΝΔΙΑΣ, ἥτις ἐξησφαλίσθη διὰ μιᾶς συμμαχίας μετὰ τῶν ἀρχηγῶν τῆς ΙΕΒΕΡΗΣ, ΓΟΕΔΕΝΗΣ καὶ ΚΝΙΠΧΑΟΥΣΗΣ καὶ μάλιστα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἐρρίκου. Οὗτος λοιπὸν ἐξεστρά-

τευσεν ἐκ νέου κατὰ τοῦ Γερχάρδου, ἐκυρίευσεν ἐν πρώτοις ἐν φρούριον, ἐγερθὲν ὑπὸ τοῦ τελευταίου ἐπὶ τοῦ Βεζέρου ποταμοῦ, ἐπῆρε τὴν Ἀρπστέτην, καὶ ἤρχισε μετὰ ταῦτα νὰ πολιορκήσῃ τὴν Ὀλδεμβούργην (ε 1474), ἑλλειψις τροφῶν καὶ ἄλλα σημαντικὰ αἷτια ἐνήργησαν ὅμως νὰ ἄρῃ τὴν πολιορκίαν. Τώρα ἐσυρμάχησεν ὁ Γερχάρδος μετὰ ΚΑΡΟΛΟΥ ΤΟΥ ΤΟΛΜΗΤΙΟΥ Δουκὸς τῆς Βοργονδίας καὶ τῶν κάτω χωρῶν (Νιεδερλανδίας) ὅστις ὀρέγετο τὴν Φρεισλανδίαν. Ὁ Γερχάρδος ἠθέλησε νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὴν κατάκτησιν αὐτῆς, καὶ ὁ Κάρολος τῷ ὑπεσχέθη νὰ τοῦ παραχωρήσῃ μετὰ ταῦτα τούτους τοὺς τόπους ὡς τιμᾶριον, ὅθεν ὁ Γερχάρδος ἔμπλεος ἐμπιστοσύνης ἐξεστράτευσεν κατὰ τῶν Φρείσων, ἵνα ἀναζητήσῃ διὰ τῆς εἰας τὴν Ἀκραν τῆς Εἰρήνης (Friedeburg) παρὰ τῶν Ἀνατολικῶν Φρείσων, λόγῳ, ὅτι ὁ ἀποβιώσας ΣΥΡΚ ἀρχηγὸς τῆς Ἀκρας ταύτης, τὴν εἶχε καταλείψει εἰς αὐτόν. Ἀλλ' οἱ Φρεισικοὶ ἀρχηγοὶ ΣΕΙΦΚΕΣ καὶ ΧΑΙΟΣ τὸν ἀπέρριψαν μετ' αἰσχύνης πέραν τῶν ὁρίων, καὶ μίαν νέα εἰσβολὴ τῶν Βρεμαίων τὸν ἠνάγκασεν νὰ ὑποφέρῃ σιωπηλῶς τὴν παθοῦσαν συμφοράν. Εἰς δὲ τοὺς τελευταίους ἐπῆλθε λίαν αἰσθαντικὴ τιμωρία, ἔνεκα ταύτης τῆς ληστρικῆς εἰσβολῆς· οὗτοι ἀφοῦ εἶχον κατερείψει τὰ ἐκκλησιαστικὰ χωρία, ΕΔΕΒΕΧΤ, ΤΒΙΣΕΝΝΑΝ καὶ ΒΕΣΤΕΡΣΤΕΔ καὶ λαφυραγωγῆσαι ὁλοκλήρως τὸ Μοναστήριον τῆς Ραστέδης, κατεγίνοντο νὰ περάσωσι μετὰ τῆς λείας των τὸ ἔλος, ὅτε ὁ Κόμης Γερχάρδος τοὺς ἔφθασεν μετὰ τῶν ἱππέων του, καὶ βοηθείᾳ τῶν Μοορειμερίων, ἐνοικούντων παρὰ τῷ χωρίῳ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩ, τοὺς μὲν ἐφόνευσεν τοὺς δὲ ἐδίωξεν εἰς τοὺς βάλτους, ἢ ἀπήγαγεν αἰχμαλώτους (ε 1476). Αὕτη εἶναι ἡ ὑπὸ τ' ὄνομα Βρεμικὸν Βάπτισμα γνωστὴ ἡττα. Μ' ὅλον τοῦτο αἱ ἐχθροπραξίαι ἐξηκολούθουν, ὁ δὲ Κόμης τῆς Ὀλδεμβούργης εἶχεν ἀποκτήσει ἔκτοτε σημαντικὴν ὑπεροχὴν, καὶ κατῴρθωσεν διὰ τοῦτο ὀλίγον μετέπειτα νὰ κάμῃ ἐπω-

φελῇ συνθήκην μετὰ τῶν ΒΡΕΜΑΙΩΝ ἐν ΚΒΑΚΕΝΒΡΥΚΗ (ε 1476).

Μολοντοῦτο ὁ τόπος τοῦ Γερχάρδου δὲν παρεχώρησε ποτὲ εἰς τὰς γειτνιαζούσας ἐμπορικὰς πόλεις τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὸ ἐμπόριόν των ἀσφάλειαν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἐρρίκος κατηγόρησε διὰ τοῦτο τὸν Κόμητα, ὅτι δὲν φυλάττει τὴν ὁμολογηθεῖσαν εἰρήνην, καὶ ἐκστρατεύσας ἐκ νέου ἐπολιόρησε διὰ μιᾶς τὴν Δελμενχόρστην καὶ Ὀλδεμβούργην (ε 1482). Ὁ Γερχάρδος ἔνεκα τούτου ἦλθεν εἰς μεγάλην στενοχωρίαν, ἀφ' ἧς ἐδυνήθη μόνον νὰ σωθῇ δι' ἐνὸς ἀπηλπισμένου μέτρου, ἡγουν παραδώσας τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τοὺς υἱούς του. ΕΝ ΦΕΧΤΩ συνωμολογήθη συνθήκη μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἀλλ' οὗτος ἐξηκολούθει τὴν πολιορκίαν τῆς Δελμενχόρστης ἔτι μᾶλλον ἐπιζήλως, καὶ δὲν ἀνεπαύθη ἐωσότου παρεδόθη εἰς αὐτόν (ε 1483). Τὰ τέκνα τοῦ Κόμητος ΜΑΥΡΙΚΙΟΥ ὁ ΙΑΚΩΒΟΣ καὶ ἡ Αἰλβίγη ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσιν τὴν πατρικὴν των κληρονομίαν, καὶ ὁ πρῶτος κατέφυγεν εἰς ΔΑΝΙΑΝ, ὅπου μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν ἄνευ ἀπογόνων, καὶ ἡ τελευταία ἐθρήνει τὴν ζωὴν της εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς ΒΛΑΚΕΝΒΟΥΡΓΗΣ. Ὁ Ἐρρίκος ἦτον ἐν ταυτῷ ἐπίσκοπος τῆς Μυνστέρης, καὶ ἠθέλησε νὰ θεωρηθῇ ἡ Δελμενχόρστη μόνον ὡς Μυνστερικὴ ιδιοκτησία ἐναντίον τῶν βασιμῶν ἀξιώσεων τῆς Βρεμαϊκῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τοῦτο διὰ τὰς χρηματικὰς καὶ στρατιωτικὰς θυσίας, ἃς προσέφερε κατ' ἐξοχὴν ἡ Μυνστερικὴ χώρα. Ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ φέρῃ ὀλοκλήρως εἰς πέρας τὰς ἐπιθυμίας του, διότι κατὰ πρῶτον ἐγκαθιδρύθησαν δύο Δρόστοι (ἐπίτροποι) εἰς τὴν Δελμενχόρστην, ὁ εἰς διὰ τὴν ΒΡΕΜΗΝ καὶ ὁ ἄλλος διὰ τὴν ΜΥΝΣΤΕΡΗΝ. Μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐπισκόπου Ἐρρίκου (ε 1496) περιῆλθε τὸ φρούριον διὰ δολίου τρόπου εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν κατοχὴν τῆς ΜΥΝΣΤΕΡΗΣ, εἰς

ἦν ἔμεινεν ἔκτοτε διὰ πεντήκοντα περίπου ἔτη. Διάφορα δυστυχήματα ἐνεπύκρυνον τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Γερχάρδου, ὅστις τὰ ἡσθάνθη μετὰ πικρᾶς ἀγανακτήσεως, καὶ τοι προβέβηκώς τῇ ἡλικίᾳ. Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδόλφου εἶχε πέσει εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Φρεισικοῦ Δρόστου ΣΙΒΚΕ ΤΗΣ ΛΕΓΓΗΣ (ε 1483), καὶ ὁ Γερχάρδος ἔπρεπε ν' ἀφήσῃ εἰς τοὺς λοιποὺς υἱοὺς τοῦ νὰ τὸν σώσωσι. Πόσον τὸ συμβᾶν τοῦτο τὸν κατέθλιψε, προκύπτει ἐκ τοῦ ἀδομένου ἐξῆς περιστατικοῦ, ὅτι ὁ Γερχάρδος ἐφόνευσεν ἰδιοχείρως διὰ ξίφους τὸν Σίβκεν, ὅταν ἔπεσε μετὰ τρία ἔτη εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ. Ὁ δὲ Ἀδόλφος παρεδόθη μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς ἀδελφούς τοῦ, συνεπεία ἐνὸς συμβιβασμοῦ μετὰ τῶν Φρείσων περὶ προσδιορισμοῦ τῶν μεθορίων.

Ὅ, τι δὲ ὑπερελύπει τὸν γέροντα Κόμητα ἦτον, ὅτι ἐνῶ οἱ υἱοὶ τοῦ εἶχον τὴν ἐξουσίαν, αὐτὸς καὶ τοι πεποιθὼς εἰς τὴν ἀκεραίαν εἰσέτι δραστηριότητά τοῦ, ἐθεωρεῖτο νῦν περιττός, διὸ ἐπροσπάθει νὰ διασκεδάσῃ τὸν καιρὸν τοῦ περιηγούμενος.

Περὶ δὲ τῶν περιηγήσεών τοῦ τούτων δὲν ἔχομεν εἰμὴ ἀτελῆ γνῶσιν, κατὰ τὸ 1492 ἔτος παρευρέθη, ὑπὲρ τοῦ Δουκὸς ΕΡΡΙΚΟΥ τῆς Βολφενδύτελης, εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Βρονσβικῆς, καὶ μετὰ ταῦτα εἶχε σκοπὸν ν' ἀποθάνῃ ἡσύχως ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ ἀνίλεως Ἀρχιεπίσκοπος Ἐρρίκος, ὅστις ἐφοβεῖτο δῆθεν νέους κινδύνους ἐκ τῶν συμβουλῶν αὐτοῦ, ἔπεισε τοὺς ἀπανθρώπους υἱοὺς τοῦ γέροντος νὰ μὴ τὸν δεχθῶσι. Διὰ τοῦτο ἀπῆλθεν ἐκ νέου εἰς ξένα μέρη καὶ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα (ε 1499) εἰς τὴν ΚΟΜΠΟΣΤΕΛΛΗΝ τῆς Ἰσπανίας, ὅπου ὑπῆγεν ὡς προσκυνητής.

Ἐκ τῶν ἐξ υἱῶν τοῦ Γερχάρδου δύο ἀπέθανον ταχέως, τέσσαρες φαίνονται, ὅτι συνεμερίζοντο μᾶλλον ἢ ἦττον τὴν Κυβέρνησιν, ἐωσότου ἐπελθουσῶν ἀποβιώσεων, ἔμεινε μόνος ὁ Ἰωάννης ὁ ΙΔ'. Ἡ Ὀλδεμβούργη εὕρισκετο τότε εἰς θέσιν ἐπικίνδυνον, διότι ἀφ' ἐνὸς μέρους ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἐρρίκος

ἔμεινεν ἀνήσυχος μέχρι τοῦ θανάτου του, καὶ ἀπ' ἄλλου ὁ τῆς Ἀνατολικῆς Φρεισλανδίας ἀρχηγὸς ΕΔΤΣΑΡΔΟΣ ἠύξησε πολὺ κατὰ τὴν δύναμιν καὶ ὑπόληψιν, καὶ ἔπρεπε διὰ τοῦτο νὰ τὸν πολιτεύωνται. Κατ' ἀρχὰς οἱ Ὀλδενβούργιοι εἶχον συνδέσει συμμαχίαν μετὰ τούτου (ε 1472), ἀλλὰ μετ' ὀλίγον οἰκογενιακαὶ σχέσεις καὶ φρόνησις ἀπήτουν νὰ προστατευθῶσιν οἱ ἀδυνατότεροι γείτονες τοῦ ΕΔΤΣΑΡΔΟΥ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ του· οὔτοι ἦσαν κατ' ἐξοχὴν οἱ γαμβροὶ τοῦ Ἰωάννου, ὁ ΕΔΩΝ ΒΕΙΜΚΕΝ τῆς ΙΕΥΕΡΗΣ καὶ ὁ ΕΡΩΝ ΟΜΚΕΝ τῆς ΕΣΕΝΣΗΣ, ὁ πρῶτος ἦλθε ταχέως εἰς ἔριδας μετὰ τοῦ ΕΔΤΣΑΡΔΟΥ, ἔνεκα τῆς ΙΝΧΑΟΥΣΗΣ καὶ ΚΝΙΠΧΑΟΥΣΗΣ καθ' ἃς ὑπερασπίζετο ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἑρρίκου, ἐχθροῦ τοῦ ἀνατολικοῦ Φρεισικοῦ ἀρχηγοῦ. Ἐντεῦθεν ἦλθε καὶ ὁ Κόμης Ἰωάννης εἰς φιλικωτέρας σχέσεις μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου (ε 1495) καὶ ἀμφότεροι ἐξεστράτευσαν ἀπέναντι τῆς ΦΡΙΔΕΒΟΥΡΓΗΣ τῆς ἀνατολικῆς Φρεισίας, ἐνῶ ἄλλο τάγμα αὐτῶν, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε προσέλθει καὶ ὁ Ἑρὼν Ὁμκεν, ἐνησχόλησε τοὺς Φρεῖσους εἰς ἄλλα μέρη.. Ἐν τοσούτῳ ἡ Ἰευέρη ἐδύνατο μόλις νὰ διατηρηθῇ, ἐὰν ἡ πόλις ΒΡΕΜΗ δὲν εἶχε κατωρθώσει προσωρινήν τινα εἰρήνην. Ἀλλὰ τώρα ξένη τις δύναμις ἐπαπεῖλει νὰ καταβροχθίσῃ τὸν τε τόπον τοῦ Ἐδτσάρδου, ὡς καὶ τοὺς γειτνιαζόντας Φρεισικοὺς Ἡγεμόνας. Ὁ αὐτοκράτωρ ΜΑΞΙΜΙΛΙΑΝΟΣ Α'. ὅστις διὰ μέσου τῆς συζύγου του ΜΑΡΙΑΣ εἶχε γίνει κληρονόμος τοῦ πενθεροῦ τοῦ ΚΑΡΟΛΟΥ τοῦ ΤΟΛΜΗΡΟΥ (ε 1498), διώρισε τὸν Δοῦκα τῆς Σαξονίας ΑΛΒΕΡΤΟΝ διαδοχικὸν τοποτηρητὴν εἰς τὰς κάτω χώρας, εἰς ἃς κατ' ἀρχαιοτέρας ἀξιώσεις συμπεριλαμβάνετο καὶ τὸ τιμᾶριον τῆς Φρεισίας· ὁ Ἀλβέρτος ἔπεισε ταχέως μέρος τῶν ΟΛΛΑΝΔΙΚΩΝ Φρεῖσων ν' ἀναγνώρισωσι τὴν ἡγεμονίαν του καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ ἡδόκησεν εὐθὺς μετὰ ταῦτα νὰ παρατείνῃ τὴν περιφέρειαν αὐτῆς, ὥστε ἰδίως ἡ ΙΕΥΕΡΗ, ἡ

ΕΣΕΝΣΗ ἡ ἀνατολικὴ **ΦΡΕΙΣΙΑ** καὶ ἡ **Γροενίγγη** (ε 1499) συμπεριλαμβάνοντο ἐν αὐτῇ. Ὁ Ἀλβέρτος ἐτοιμάζετο νὰ ὑποτάξῃ διὰ τῆς βίας τοὺς ἐναντιουμένους, καὶ ὁ κακοῦργος Ἐδτσάρδος ἐπροτίμησε νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Ἀλβέρτου, διὰ νὰ σώσῃ τὰς ἐπαρχίας του. Ἡ **Γροενίγγη** εἶχε νῦν νὰ ὑποφέρῃ κατὰ πρῶτον τὴν προσβολὴν των, ἀλλὰ διετηρήθη βοηθεία τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ **ΟΥΛΤΡΑΙΕΚΤΟΥ**. Ὁ Ἔρων καὶ ὁ Ἐδων προσέδραμον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς **Μυνστέρης**, καὶ οὕτως ἐματαιώθη κατὰ μέγα μέρος τὸ σχέδιον τοῦ Ἀλβέρτου. Ἡ δὲ ἐπιχείρησίς του δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει περαιτέρω. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν **ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΝ** ὁ Ἰωάννης ἐνόμισεν, ὅτι δὲν ἐδύνατο ν' ἀντισταθῇ εἰς τόσῃν ἐπαπειλητικὴν δύναμιν, καὶ διὰ τοῦτο προσεκολλήθη ὁμοίως εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν τῆς **Μυνστέρης**. Τοῦτο δ' ἔπραξε κυρίως διὰ τὸν λόγον, ὅτι οἱ ξένοι κατακτηταὶ ἐματαιώσαν τὰς ἐλπίδας του ἐπὶ τῆς κατακτήσεως τῆς μέχρι τοῦδε αὐτονόμου **Βουδιαδινγερικῆς** χώρας.

Τὴν πρώτην κατ' αὐτῆς προσβολὴν (ε 1499) ἐνήργησε βοηθεία τῆς ἀπὸ τῆς πολιορκίας τῆς **Γροενίγγης** ἐπιστρεφούσης **ΜΕΛΑΙΝΗΣ** φάλαγγος, ἥτοι μιᾶς συμμορίας ὀπλοφόρων περιπλανομένων καὶ μισθῷ ὑπηρετούντων ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Κυρίου των. **ΟΙ ΒΟΥΔΙΑΔΙΓΕΡΙΟΙ** ἐνίκηθησαν καὶ ἀνεγνώρισαν τὴν ἐξουσίαν τοῦ **Κόμητος**. Πρὸς διατήρησιν δὲ τῆς κατακτήσεώς του ἐνόμισεν ὅτι, παραιτούμενος προσωρινῶς τῶν ἐπὶ τῆς **Δελμενχόρστης** ἀξιώσεών του, ἠδύνατο νὰ ἐξασφαλίσῃ δι' ἑαυτὸν τὴν σύμπραξιν τῆς **Μυνστέρης**. Κατὰ τὸ ἀκόλουθον ὅμως ἔτος οἱ ἀπὸ αἴσθημα ἐλευθερίας ἐνθουσιασμένοι **Βουδιαδινγέριοι** ἀπέλυσαν τὴν φρουρὰν τοῦ **Ἰωάννου** καὶ ἀπέκτησαν τὴν προστασίαν τοῦ Ἐδτσάρδου, ὅστις εὐχαριστεῖτο ἴσως νὰ ὑποθάλῃ τὰς προκειμένας φιλονεικίας. Νῦν δ' ἐξύπνησαν ἐκ νέου καὶ αἱ ἐπιθυμίαι τῶν **Βρεμαίων** ν' ἀποκτήσωσι τὴν **Σταδινγερικὴν** καὶ **Βουδιαδινγερικὴν** χώραν, καὶ ὁ τότε Ἀρχιε-

πίσκοπος ΙΩΝΑΝΗΣ ΡΟΔΕΣ διάδοχος τοῦ Ἑρρίκου, ὅστις εἶ-
 χεν ἐκλέξει βοηθὸν τὸν ποτὲ διάδοχόν του, υἱὸν τοῦ δυ-
 νατοῦ Δουκὸς ΕΡΡΙΚΟΥ τῆς ΒΡΟΝΣΒΙΚΗΣ, κατώρθωσε τὴν
 συμμαχίαν τοῦ τελευταίου μετὰ τοῦ Κομήτου τῆς Ὀλδεμ-
 βούργης, ὅστις εἶχε πολλὴν ἀνάγκην αὐτῆς, διότι μετὰ
 τὴν ῥηθεῖσαν φθορὰν εἰς τὴν Σταδινγενρικὴν καὶ Βουδια-
 δινγενρικὴν χώραν, ἀπελπίσθη πάσης ἐπιτυχίας, περιοριζόμενος
 εἰς τοὺς οἰκείους του· ἀλλ' ὅμως τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἐδικαιο-
 λόγησε τὰς ἐλπίδας του, διότι οἱ σύμμαχοι εὗρον τὸν τόπον
 ἀδιάβατον ὡς ἐκ τῶν πολλῶν βροχῶν, καὶ τοὺς κατοίκους
 καλὰ προπαρασκευασμένους πρὸς ἀντίστασιν, καὶ ἐπομένως
 ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσιν ἄπρακτοι (ε 1501). Οἱ Βου-
 διαδινγέριοι ἔχαιρον τώρα τινὰ ἔτη ἡσυχίας ἀπὸ ἐξωτερικῶν
 ἐχθρῶν, ἐνῶ ἡ πόλις τῆς Ὀλδεμβούργης ἐκυριεύθη ὑπὸ ταρα-
 χῶν, ἐξομαλυνθειςὼν μόλις κατὰ τὸ 1501 ἔτος. Ἀλλὰ τώρα
 ἐπῆλθε εἰς τοὺς Βουδιαδινγενρίους μία τρομερὰ πλημμύρα, ὃ
 οὕτω καλούμενος ΚΑΤΑΚΛΕΙΣΜΟΣ τοῦ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ἢ τοῦ
 ΠΑΓΕΤΟΥ (ε 1511) καθ' ὃν ἐχάθησαν πολλοὶ ἄνθρωποι καὶ
 κατεποντίσθησαν διάφορα χωρία εἰς τὰ ὕδατα.

Ἐν τούτοις ἀπέθανεν ὁ Δουξ Ἀλβέρτος τῆς Σαξονίας, καὶ ὁ
 υἱὸς του Γεώργιος ἦτο πρόθυμος νὰ συμμαχήσῃ μετὰ τοῦ Κο-
 μήτου τῆς Ὀλδεμβούργης, διὸ ὁ Ἐδτσάρδος δυσαρεστεῖτο
 μετ' ἐκείνου καὶ κατέστη τέλος φανερός ἐχθρὸς του, ἀλλ' ὁ
 Γεώργιος εἶχε, τόσῃν ἐπιρροῇ παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι, ὥστε
 οὗτος ἐκήρυξε ἀφορισμὸν αὐτοκρατορικὸν κατὰ τῶν ἀνα-
 τολικῶν Φρεισικῶν Κομήτων (ε 1513). Οἱ Δοῦκες τῆς
 ΒΡΟΝΚΒΙΣΗΣ Ἑρρίκος ὁ πρεσβύτερος τῆς ΒΟΛΦΕΝΒΙΤΛΗΣ,
 Ἑρῖχος τῆς Καλεμβέργης καὶ ΕΡΡΙΚΟΣ τῆς ΛΥΝΕΒΟΥΡΓΗΣ
 μετ' ἄλλων διαφόρων Κομήτων ἐνδυναμωθέντες διὰ τῶν Ὀλ-
 δεμβουργικῶν στρατευμάτων ἐξεστράτευσαν ὑπὲρ τοῦ Γεωργίου
 πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀφορισμοῦ κατὰ τοῦ Ἐδτσάρδου καὶ ἤρ-

χισαν τὴν ἐκστρατείαν των, εἰσβάλλοντες εἰς τὴν Σταδινγερικὴν καὶ Βουδιαδινγερικὴν χώραν. Συνεπεία τούτου ὑπῆρξε τρομερὰ σφαγὴ τῶν κατοίκων τῶν Λειμώνων, οἵτινες νομίζοντες ὅτι ἐφρουροῦντο ἀποχρόντως ὑπὸ τῆς τοποθεσίας, εἰς τὴν ὁποίαν εὗρισκοντο, προσεβλήθησαν αἰφνης κατὰ νῶτα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, τοὺς ὁποίους προδότης τις εἶχεν ὁδηγήσει διὰ τοῦ ἔλους.

Εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην συνέδραμε πιστῶς ὁ ΕΡΩΝ ΟΜΚΕΝ τῆς ΕΣΕΝΣΗΣ, καὶ ὁ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ τῆς ΙΕΥΕΡΗΣ υἱοὶ τοῦ Ἐδωνος, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον μέρος καὶ εἰς ὅλην τὴν ἐπακόλουθον ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Ἀνατολικῆς Φρεισίας. Ὁ Ἐδτσάρδος ἔπαθε δύο σημαντικὰς ἡττας μίαν παρὰ τῷ Μοναστηρίῳ τῆς Μερχαούσης, καὶ ἑτέραν παρὰ τῇ Δετέρνῃ (ε 1516), διὰ τῶν ἐπανεϊλημμένων τούτων ἡττων αἱ δυνάμεις τοῦ ἐθραύσθησαν τοσοῦτον, ὥστε ἐγκαταλειφθεὶς καὶ ἐπαπειληθεὶς μάλιστα ὑπὸ τῶν συμμάχων του, ἔκαμε συνθήκην οὐδόλως διαφέρουσαν ἐντελοῦς ὑποταγῆς μετὰ τοῦ Βασιλέως ΚΑΡΟΛΟΥ τῆς ΙΣΠΑΝΙΑΣ, τοῦ μετὰ ταῦτα Αὐτοκράτορος ΚΑΡΟΛΟΥ τοῦ Ε'. εἰς ὃν εἶχε παραχωρήσει διὰ μετρητῶν ὁ Δούξ Γεώργιος τὰ δικαιώματά του ἐν ἔτος πρότερον. Ἐδέχθη τὴν Κομητείαν του ὡς Τιμάριον παρὰ τοῦ Καρόλου, καὶ πρὸς τούτοις ἐγκαθιδρύθη τοποτηρητῆς εἰς Γροενίγγην μὲ ἐτήσιον μισθὸν (ε 1517). Ἐκτοτε ἀπέκτησεν ἐκ νέου ὑπόληψιν εἰς τὸν τόπον του, ἀνέκτησε πολλὰ τῶν ἀπολεσθέντων, μεταξὺ ἄλλων τὴν Εἰρηνοάκραν καὶ ἀπέκτησε παρομοίως τὴν Ἡγεμονίαν τῆς ΙΕΥΕΡΗΣ. Εἰς ταύτην κατεστάθησαν μόνοι κληρονόμοι τρεῖς ἀνήλικες θυγατέρες τοῦ νεωτέρου ΕΔΩΝΟΣ ΒΕΙΜΚΕΝ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ των Χριστοφόρου (ε 1515). Αὗται ἂν καὶ κηδεμονευόμεναι ὑπὸ τοῦ θείου των τοῦ Κόμητος Ἰωάννου τῆς Ὀλδεμβούργης, δὲν ἐδυνήθησαν ν' ἀποφύγωσιν ἕνεκα τῶν δεινῶν περιστάσεων τοῦ νὰ δεχθῶσι τὴν πρότασιν μέλλοντος

συνοικεσίου μετὰ τῆς οἰκίας τοῦ Ἑδτσάρδου, διότι ποίαν ἄλλαν βοήθειαν ἐδύναντο νὰ προσμένωσι, ἐν ᾧ ὁ τελευταῖος εὐρίσκετο πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Ἱευέρης. Συμφωνία δὲ τοῦ συνοικεσίου τούτου ἦτο νὰ δοθῇ ὡς προῖξ ἡ Ἱευέρη· καὶ ὁ πανούργος Κόμης ἔλαβεν ἀμέσως καὶ τὴν κατοχὴν αὐτῆς. Ὁ Κόμης Ἰωάννης δὲν ἐνόμισε φρόνιμον ἢ δυνατόν νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τοῦτο, ἀλλὰ ὑπολογίζων μεγαλήτερα συμφέροντα, ἔκαμεν ὡς καὶ ἡ Βρονσβίκη, εἰρήνην μετὰ τοῦ Ἑδτσάρδου ἐν ΤΣΕΤΕΛΗ, ὅπου ἀπεπερατώθησαν αἱ διαφοραὶ πρὸς ἀμοιβαίαν (ε 1517) εὐχαρίστησιν.

Διὰ τῆς εἰρήνης ταύτης αἱ ἀξιώσεις τοῦ Ἑδτσάρδου ἐπὶ τῆς Σταδινγερικῆς καὶ Βουδιαδινγερικῆς χώρας ἀπεκλείσθησαν ἐντελῶς. Οἱ τέσσαρες κατακτηταὶ τὴν εἶχον διανείμει μεταξὺ τῶν, καὶ ὀνομαστὶ εἰς τὸν Κόμητα Ἰωάννην εἶχεν ἀποδοθῇ ὅλη ἡ Σταδινγερικὴ χώρα, ὡς TIMARION τῆς BRONSBIKΗΣ.

Ἐξ ἔτη δὲ μετὰ ταῦτα (ε 1423) ὁ Ἰωάννης δι' ἀγορᾶς κατέστη κάτοχος ὅλης τῆς Σταδινγερικῆς καὶ Βουδιαδινγερικῆς χώρας, καὶ τὴν ἐδιοικοῦσε μέσον τοῦ Δρόστου, ERRIKΟΥ ΤΗΣ ΑΠΕΝΗΣ, ἐδρεύοντος εἰς τὸ νεόκτιστον Φρούριον τῆς Ὀφελγοένης, καὶ βοηθουμένου ὑπὸ τεσσάρων ἐγχωρίων δικαστῶν, καὶ ἐνὸς ἐπιτρόπου τῶν προσόδων. Καὶ αὕτη ἡ χώρα τῆς Βριδένης ὑποθηκευθεῖσα ἀπὸ τὸ 1407 ἔτος εἰς τὴν Βρέμην ἐπανῆλθε δώδεκα ἔτη πρότερον εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην.

Ἰπῆρξεν εὐτυχία διὰ τὸν Ὀλδεμβούργειον Κόμητα, ὡς καὶ διὰ τοὺς Βουδιαδινγερίους, ὅτι ἡ νέα αὕτη ἀπόκτησις τόπων ἐγένετο κατ' ἐποχὴν, ἥτις ἤρχισε πλέον ν' ἀναλάβῃ ἀπὸ τὰς καταστρεπτικὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου (Faustrecht), καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς μᾶλλον ὑγιεῖς ἀρχὰς, ἄλλως πως οἱ εἰσέτι δυσαρεστούμενοι ἡττηθέντες, ἤθελαν δράξαι τὰ ὅπλα καὶ προσπαθῆσαι ν' ἀνακτήσωσι τὴν ἀρχαίαν ἐλευθερίαντων δι' αἰ-

ματηρᾶς αὐτοδικίας, ἐν γένει ἀνεπτύχθη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ νομοθεσία τῶν Ὀλδεμβουργίων, ὥς καὶ τὸ πολίτευμά των κατὰ τὰς τοπικὰς ἀνάγκας· ἀλλ' αὐτὸ τὸ φαινόμενον χρεωστεῖται μᾶλλον εἰς τὴν γενικὴν τάσιν τῆς ἐποχῆς, παρὰ εἰς τὴν πατρικὴν πρόνοιαν τοῦ ΙΩΑΝΝΟΥ, διότι εἰς ὅλον τὸ Γερμανικὸν Κράτος ἡ κοινὴ γνώμη ἤρχισε νὰ αἰσθανθῇ τὰ τρομερὰ ἀτοπήματα τῆς ἀναρχίας καὶ τὴν ἀνάγκην καταλλήλων θεσμοθεσιῶν πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἐπικρατούσης πανταχοῦ αὐτοδικίας. Ὁ αὐτοκράτωρ ΜΑΞΙΜΙΛΙΑΝΟΣ (ε. 1495) ἔφερε τὴν Γενικὴν εἰρήνην εἰς τὸ Κράτος, καὶ ἔκτοτε ἀπηγορεύθησαν πᾶσα αὐθαιρεσία καὶ αὐτοδικία ἐπὶ βαρεῖα ποινῇ, καὶ παρεπέμφθησαν αἱ τυχοῦσαι ἐγκλήσεις ἐνώπιον τοῦ συγχρόνως ἐγκαθιθρυθέντος Δικαστηρίου τοῦ Κράτους (Reich Kammergericht), εἰς τὸ ὁποῖον ὑπέκειντο καὶ αὐτοὶ οἱ Ἡγεμόνες τῆς Γερμανίας· καὶ κατὰ συνέπειαν ἐσχηματίσθησαν βαθμηδὸν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους τακτικὰ τοπικὰ δικαστήρια, ὁργανισμένα κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ ἀνωτάτου τούτου δικαστηρίου τοῦ Κράτους, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καὶ ἐξαρτῶντο κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον. Τὸ γενικὸν δὲ τοῦτο κῦρος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τοῦ Κράτους ἐβασίζετο οὐ μόνον εἰς τὰς γενικὰς ἀνάγκας τῶν λαῶν, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς ὑπάρχοντας τιμαρικοὺς δεσμοὺς τῶν Κομητειῶν, Ἡγεμονιῶν κτλ. Ἄν καὶ αὗται ᾔσαν πολὺ ἀδύναται καὶ οἱ Αὐτοκράτορες εὐρέθησαν ἐνίοτε εἰς μεγάλην στενοχωρίαν νὰ διατηρῶσι τὴν ἑκπαλαὶ καθιερωθεῖσαν ὑπεροχὴν των, μ' ὅλον τοῦτο ἡ σχέσις ὑπῆρξε μεταξὺ ὅλων τῶν προυχόντων τῆς Γερμανίας διὰ τὰς πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα πραγματικὰς ὑποχρεώσεις των. Καὶ μετὰ τῆς Ὀλδεμβούργης προϋπετίθετο σιωπηλῶς ἡ σχέσις αὕτη, διὰ τοῦτο ἐζητεῖτο ἐνίοτε παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος ἡ συνδρομὴ της διὰ τὰς ἀνάγκας ὁλοκλήρου τοῦ Γερμανικοῦ Κράτους. Ὁ Κόμης Ἰωάν-

νης δὲν ἠθέλησε νὰ δώσῃ τοιαύτην συνδρομὴν, νομίζων ἑαυτὸν ἐλεύθερον πάσις ὑποχρεώσεως κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν δίκαιον. Ῥητῶς δὲ ἠρνήθη νὰ στείλῃ εἰς τὸν στρατὸν τῆς αὐτοκρατορίας προσδιορισθέντα τινὰ ἀριθμὸν ὀπλοφόρων, καὶ νὰ πληρώσῃ τὰς ἀνηκούσας αὐτῷ χρηματικὰς συνεισφοράς, πρὸς διατήρησιν τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου τοῦ Κράτους. Ἀλλ' ἡ ἄρνησις αὕτη ἀπέβη δι' αὐτὸν κακῶς. Ὁ Κραταῖος Αὐτοκράτωρ ΚΑΡΟΛΟΣ ὁ Ε'. δὲν ἐσυγχώρησε νὰ ὑπεκφύγῃ ὁ Κόμης, κατὰ τὴν συνθήκην τῶν προκατόχων του, τὰς τοιαύτας ὑποχρεώσεις, ἀφίνων αὐτὰς σιωπηλῶς ἀνεκπληρώτους, ἀλλὰ τὸν ἔθεσεν ὑπὸ ἀφορισμὸν τοῦ Κράτους, ἀφ' οὗ μόλις εἶχεν ἀπαλλαχθῇ διὰ προθυμοτέρας τῶν ἐνοχῶν του ἐκπληρώσεως· καὶ (ε 1525) ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα ἀπεβίωσε.

Τοῦτον διεδέχθη ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ ΙΕ' ἄνευ συμμετοχῆς τῶν τριῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον παρεχώρησε τὰς ἡνίκας τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἓνα ἐξ αὐτῶν, τὸν Κόμητα ΑΝΤΩΝΙΟΝ, μείναντες εὐχαριστημένοι οἱ λοιποὶ ΓΕΩΡΓΙΟΣ καὶ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ. Μετὰ τινὰ ἔτη οὗτος ὠρέχθη νὰ ἀναζητήσῃ τὴν Κομητείαν, καὶ ἐπειδὴ τῷ ἠρνήθη αὐτὴν ὁ Ἀντώνιος, ἤρχισε νὰ σκεφθῇ περὶ βιαίων μέτρων, ἐνωθεὶς μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Γεωργίου. Διὰ τοῦτο παρεκινήθη ὁ Ἀντώνιος πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ ἀσφάλειαν νὰ ἐπιθυμήσῃ ἐκείνιν τὴν σχέσιν, κατὰ τῆς ὁποίας ὁ πατὴρ του πόσον ἠναντιώθη, ἔχουν τὴν Τιμαρικὴν Ἡγεμονίαν τοῦ Αὐτοκράτορος. ΚΑΡΟΛΟΣ ὁ Ε'. τῷ ἐχορήγησε κατ' αἵτησίν του ἐν τιμάριον (ε 1531) τὸ ὁποῖον συμπεριέλαβε καὶ τὴν Στανδιγερικὴν καὶ Βουδιαδινγερικὴν χώραν μετὰ τῆς Δελμενχόρστης. Οὕτως ἐξασφαλίσθη ὁ Ἀντώνιος κατὰ τῶν ἀδελφῶν του, διὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς προστασίας, καὶ οὗτοι ἠὲ χαριστήθησαν κατὰ τὸ παρὸν μεθ' ἑνὸς ἐτησίου μισθοῦ 900 Φιορινίων, μεχρισότου διεκπεραιωθῶσιν αἱ ἀξιώσεις των διὰ τῶν δικαστηρίων. Οὐδεὶς πλέον διεφιλονεῖκει τὴν κατοχὴν τῆς

Ὀλδεμβουργικῆς δυναστείας ἐπὶ τῆς Σταδινγερικῆς καὶ Βουδιαδινγερικῆς χώρας. Ὁ Κόμης Ἐδτσάρδος, ἐπροσπάθησε νὰ διεξάξῃ παρὰ τῷ ἀνωτάτῳ Δικαστηρίῳ τοῦ Κράτους, τὰς εἰς τὴν τελευταίαν Εἰρήνην τῆς Τζετέλης εἰσαχθείσας ὑποθέσεις του, ἀλλ' ἀπεξίωσε πρὶν τῆς γενομένης ἀποφάσεως (ε 1528). ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Ἐδτσάρδου ὁ Κόμης ΕΝΝΩΝ, ἦτο πρόθυμος νὰ νυμφευθῇ τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἀντωνίου, οὗτος δὲ ἀφ' ἑτέρου ἠθέλησε νὰ λάβῃ σύζυγον τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἐννωνος. Τὸ ἀλληλοσυνοικέσιον τοῦτο ἐγέννησε μίαν συνθήκην, καθ' ἣν ὁ μὲν Ἐννων, δὲν διεφιλονεῖκει πλέον εἰς τὸν Κόμητα τῆς Ὀλδεμβούργης τὴν κατοχὴν τῆς Βουδιαδινγερικῆς χώρας, οὗτος δὲ ὑπέσχετο νὰ μὴν ᾔηται πλέον ἐμπόδιον εἰς τὸν Ἐννονα διὰ τὰς ἐπὶ τῆς Ἰευέρης ἀξιώσεις του (ε 1529). Ἡ συνθήκη αὕτη ἔμεινεν ἐν ἰσχύϊ, ἂν καὶ ἡ μνηστὴρ τοῦ Κόμητος Ἀντωνίου ἀπέθανεν ἔτι πρὶν τοῦ συνοικεσίου.

Αὕτη ὅμως ἡ συνθήκη ἐπέφερε νέας ταραχὰς καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ΙΕΥΕΡΗΝ, ἐνταῦθα εἶχεν ἀναλάβει τὴν Κυβέρνησιν, ἡ μέση τῶν ἀδελφῶν ΜΑΡΙΑ, ἐνῶ οἱ ἀνατολικοὶ Φρεῖσοι κατεῖχον εἰσέτι τὸν τόπον καὶ τὸ Φρούριον, χωρὶς νὰ ἐκπληρωθῇ μέχρι τότε ἡ ὁμολογηθεῖσα συμφωνία. Ἡ Μαρία ὀργίσθη διὰ τοῦτο λίαν, ἔνεκα τοῦ συνοικεσίου τοῦ Κόμητος Ἐννωνος μετὰ τῆς Κομήσσης τῆς Ὀλδεμβούργης, καὶ ἐσκέφθη περὶ ἐξασφαλίσεως τῆς πατρικῆς κληρονομίας της κατὰ τῶν ἐπιβούλων ληστῶν. Κατ' ὁρμήν νὰ κερδίσῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς τὸν ἐξ ἀνατολικῆς Φρεισίας Δρόστον ΒΟΥΓΚ καὶ διὰ συνδρομῆς αὐτοῦ νὰ σχηματίσῃ ἐν σχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐπέτυχεν. Ἡ φρουρὰ τοῦ Φρουρίου προσεβλήθη καὶ ἐδιώχθη ἀπροσδοκῆτως βοηθεία τινῶν μισθωμένων ΒΡΟΝΣΒΙΚΩΝ, καὶ οἱ ἄλλοι ὑπάλληλοι τῆς ἀνατολικῆς Φρεισίας ἀπεμακρύνθησαν. Τώρα ἐξεστράτευσεν κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἐννωνος ὁ ἀρχηγὸς ΦΟΛΕΦ τῆς ΚΝΙΠΧΑΟΥΣΗΣ κατὰ τῆς Ἰευέρης, ἀλλ' ἡ πόλις αὕτη ἐπυρπολήθη ἐπίτηδες ὑπὸ τῶν ἰδίων κατοίκων της, καὶ δὲν προσέφερεν ὠφέλειάν τινά εἰς

τὸν ἐχθρὸν, μολονότι ἡ Μαρία μετὰ τῶν ἀδυνάτων πιστῶν
 τῆς εὐρίσκετο εἰς μεγάλην στενοχωρίαν ἐν τῷ Φρουρίῳ. Ἀλλ' ὁ
 Βούγκ ἐπρόφθασε νὰ τὴν σώσῃ ἐγκαίρως, προσδραμὼν εἰς τὴν
 τότε Κυβερνήτριαν τῶν κάτω χωρῶν MARIAN τὴν ἀδελφὴν
 Καρόλου τοῦ Ε. καὶ τὴν παρεκίνησε νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν προστα-
 σίαν τῆς τὴν Μαρίαν τῆς Ἰευέρης, καὶ νὰ διατάξῃ τὸν Κόμητα
 τῆς ἀνατολικῆς Φρεισίας νὰ παύσῃ τὰς ἐχθροπραξίας του. Εἰς
 τοῦτο μὲν ὑπήκουσεν ὁ Ἕννων, ἀλλὰ δὲν ἀνεχώρησε. Τότε ὁ
 Βούγκ δὲν εὔρεν ἄλλην σωτηρίαν διὰ τὴν Μαρίαν, παρὰ νὰ τὴν
 συμβουλεύσῃ νὰ παραδώσῃ ὑπὸ Τιμαρικὴν προστασίαν τὴν ἡγε-
 μονίαν τῆς Ἰευέρης εἰς τὸν αὐτοκράτορα ΚΑΡΟΛΟΝ τὸν Ε. ὡς
 Δοῦκα τῆς BRABANTΙΑΣ καὶ Κόμητα τῆς ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ, καὶ
 οὕτω ὁ Ἕννων προσκληθεὶς ἐπανειλημμένως ἠναγκάσθη τῷ ὄντι
 ν' ἀναχωρήσῃ καὶ νὰ καθυποβάλῃ τὰ δικαιώματά του εἰς τὸ
 Νεορλανδικὸν δικαστήριον (ε 1532). Τοῦτο δὲ ἀπέβη κακῶς
 διότι ἡ Μαρία ἐκέρδισε τὴν δίκην (ε 1533) καὶ ὁ Ἕννων ἔμει-
 νε προσέτι χρεώστης τῶν προξενηθέντων ἐξόδων. Ὅτε δὲ ἡ
 Ἰευέρη ἐπαπειλήθη ὑπὸ τοῦ ΒΑΛΤΑΖΑΡΟΥ τῆς ΕΣΕΝΣΗΣ
 (ε 1540) ἡ μέχρι τότε μεταξύ των διαρκέσασα δυσἀρέσκεια
 μετεβλήθη εἰς φιλικὸν δεσμὸν, εἰς ὃν βεβαίως ὁ Ἕννων εὔρε τὸ
 συμφέρον του, ἐπειδὴ ἡ Μαρία ἀπέναντι τῆς χορηγουμένης βοή-
 θείας, ὅχι μόνον παρητήθη τῆς ἄνω εἰρημένης ἀπαιτήσεως τῶν
 ἐξόδων τῆς, ἀλλὰ τοῦ ἠνοιξε καὶ ἐλπίδας ἐπὶ τῆς Ἰευερικῆς
 κληρονομίας. Ὁ Ἕννων ἔστειλε μετὰ ταῦτα στρατεύματα εἰς
 τὴν Ἰευέρην, τὰ ὅποια ἀπέκρουσεν ὁ Βαλταζάρος. Ἀλλ' ἡ Μα-
 ρία μὴ νομίσασα ἑαυτὴν ἐξησφαλισμένην κατὰ τῆς ἐπιστροφῆς
 του, ἠνώθη μετὰ τῶν Βρεμαίων, ὁμοίως ἐχθρικῶς διατεθειμέ-
 νων κατὰ τοῦ Βαλταζάρου, εἰσέβαλε μετὰ τούτων εἰς τὰ ἴδια
 κτήματά του καὶ τὸν ἔφερεν εἰς μεγάλην στενοχωρίαν. Ἀλ-
 λ' ὁμῶς δὲν ἐπέζησεν εἰς τὴν δυστυχίαν του, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ
 Δρόστος Βούγκ ἀφῆκεν ἐνταῦθα τὸ πνεῦμα.

Ἐν τῷ μεταξύ διήρκει ἔτι ἡ περὶ ἐξουσίας φιλονεικία μεταξύ τῶν Ὀλδεμβουργίων ἀδελφῶν, καὶ ὁ ΑΝΤΩΝΙΟΣ συγκατένευσε τέλος πάντων νὰ δεχθῇ προσωρινῶς τὸν ΙΩΑΝΝΗΝ καὶ ΓΕΩΡΓΙΟΝ διὰ δέκα ἔτη ὡς συνάρχοντας. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἠγέρθησαν νέαι δυσκολίαι διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ, ὅστις δεχθεὶς τὸ διαμαρτυρούμενον δόγμα, εἶχε χάσει ἐν τούτοις τὰς ἐν Κολωνίᾳ ἐκκλησιαστικὰς προσόδους του. Ὅλαι δὲ αἱ φιλονεικίαι αὗται ἐτελείωσαν μόνον κατὰ τὸ 1542 ἔτος δι' ἐνὸς ἄλλου συμβιβασμοῦ, εἰς ὃν προσεκολλήθη καὶ ὁ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ. Ὁ συμβιβασμὸς οὗτος ἔσχυε διὰ μόνον ὀκτὼ ἔτη, ἀλλὰ διετηρήθη μετὰ τινων τροποποιήσεων διὰ παντός. Μετ' ὀλίγον ἀπέθανον καὶ ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Γεώργιος κατὰ τὸ 1552 ἔτος.

Τὸ μὴ ἀσφαλές δὲ τῆς κατοχῆς τῆς ἡγεμονίας δὲν ἐμπόδισε τὸν Κόμητα Ἀντώνιον, νὰ εὕρῃ εὐκαιρίαν διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην τὴν μνησθεῖσαν ὡς τιμάριον Αὐτοκρατορικὸν παραχωρηθεῖσαν Κομητείαν τῆς Δελμενχόρστης, ἣτις εὕρισκετο ἔτι ὑπὸ ΜΥΝΣΤΕΡΙΚΗΝ κατοχὴν. Ἐννέα ἤδη ἔτη ὡς ἔγγιστα πρότερον οἱ Ὀλδεμβούργοι, ἕνεκα τῆς καταδράφσεως τοῦ Μοναστηρίου τῆς ΟΥΔΗΣ, εἶχον ἐπιπέσει κατὰ τοῦ Ἐπισκόπου ΦΡΑΓΓΙΣΚΟΥ τῆς ΜΥΝΣΤΕΡΗΣ ἐν Φέχτῃ καὶ τὸν ἐπέφερον σημαντικὰς ζημίας, ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν αὖθις, ἐκτὸς δὲ τῆς ζημίας, ἣτις τοῖς ἐπροξενήθη ὑπὸ τῶν Μυνστερλανδῶν διὰ τῆς ἐρημώσεως τῆς Βιρδεμβούργης καὶ τῶν περιπολιῶν, ἀπέναντι τῆς ὁποίας ἐκδικήθησαν ἀνωφελῶς μόνον διὰ τῆς λεηλασίας τῆς Βιλδενσχαούσης, ἀναγκασθέντες εἰς εἰρήνην, ἣτις ἄφησε τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Μυνστέρης, κάτοχον τῆς Δελμενχόρστης καὶ Ἀρπστέττης. Τώρα δὲ ὁ συνεπείᾳ τῶν ταραχῶν τῆς θρησκευτικῆς μεταβολῆς (τοῦ Λουθήρου) πλησίον εὕρισκόμενος αὐτοκρατορικὸς στρατὸς, εἰς ὃν ὑπεσχέθη ὁ Ἀντώνιος νὰ χορηγήσῃ τροφάς, ἐνεθάρρυνε τὸν Κόμητα

εἰς τὴν ἀπόπειραν γενναίου τινὸς τολμήματος· ἐν τάχει συνέταξεν ὁ Ἀντώνιος ἐκ τῶν πιστῶν ὑπηκόων του, ἀψίμαχον φάλαγγα, καὶ τὴν ὠδήγησεν ἐν ὥρᾳ νυκτὸς, ἐφοδιασμένην μεθ' ὅλων τῶν χρειάζομένων ἐκτὸς τῆς πόλεως· οὐδεὶς ἐγνώρισε ποῦ. Μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ δρόμου ἀνεκοίνωσεν εἰς αὐτὴν ὁ Ἀντώνιος τὸ ἐπιχείρημά του· ἐγκάρδιαί τινες λέξεις ἤρκουν νὰ ἐνθαρρύνωσι τοὺς κατ' ἀρχὰς θαυμάζοντας πολεμιστάς· πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς ληστευθείσης ιδιοκτησίας τοῦ Κυρίου των, καὶ ὀλίγον μετὰ ταῦτα εὐρέθησαν ἐνώπιον τῆς Δελμενχόρστης τῆς ὁποίας ἡ φρουρὰ μὴ προορῶσα παντάπασιν μίαν τοιαύτην προσβολὴν, ἐκοιμᾶτο ἡσύχως. Ἔτι ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς ἐπροχώρησαν διὰ τῆς κρεμαστῆς γεφύρας, μέχρι τῶν πασσάλων τῶν ὀχυρώσεων, καὶ ἐνῶ ἀπέκτεινον αὐτοὺς, ἡ σάλπιγξ τοῦ Πυργοφρουροῦ ἐξύπνησε τὴν φρουράν, ἀλλ' ἐὰν καὶ αὕτη ὑπερασπίσθῃ γενναίως, οἱ Ὀλδεμβούργιοι ἐνίκησαν ὅλα τὰ ἐμπόδια, ἀνέβησαν τὰ τείχη καὶ ἐκυρίευσαν τὸ φρούριον, ἐξ οὗ ἀπήγαγον τὰ σημαντικώτερα πρόσωπα αἰχμαλώτους εἰς τὸ Ὀλδεμβούργον· καὶ τὸ πλησίον φρούριον τῆς Ἀρπστέττης δὲν ἐδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ πολὺν χρόνον, ὅθεν παρεδόθη, καὶ οὕτω ὁ Ἀντώνιος ἐγκατεστάθη ἐντὸς ὀλίγου καθ' ὅλον τὸ Δελμενχορστικὸν Ὀλδεμβουργικὸν κληρονόμημα, χωρὶς ν' ἀναγκασθῇ νὰ ὑπερασπισθῇ κατὰ τῆς ἐκδικήσεως οἰουδήποτε ἐχθροῦ (ε 1547).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Θρησκευτικὴ μεταβολή. Ἰωάννης ὁ ΙΕ'. Καὶ Ἡγεμονία Ἰεβέρης.

Ὁ Κόμης Χριστόφορος ἐβοήθησε πιστῶς καὶ ἀδελφικῶς κατὰ ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν τὸν ἀδελφόν του, ὡς καὶ κατὰ τὴν

ἄνω μνησθεῖσαν περίστασιν. Τοῦτο δὲ προῆλθε κυρίως ἐκ τῆς συμφωνίας τῶν φρονημάτων των ὡς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ, ἧτις ἀνεφάνη κατὰ τὴν πρώτην ἀνάπτυξιν τῆς Λουθηρικῆς διδασκαλίας εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην. Ὁ Χριστόφορος, ὡς διατρίψας ἀρκετὸν χρόνον παρὰ τῇ ΕΣΙΚῇ ΑΥΛῇ, παρεδέχθη τοιαύτας ἀρχάς, ἐπροσπάθει νὰ τὰς διαδώσῃ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του μεταξὺ τῶν Ὀλδεμβουργίων, καὶ τὴν προσπάθειάν του ταύτην συνεμερίσθη ἐντὸς ὀλίγου ὁ Κόμης Ἀντώνιος· ἀπὸ τῆς ἐποχῆς μάλιστα καθ' ἣν ἐδιοίκει ἡ μήτηρ των Ἄννα μετὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ ΙΕ. τὴν Κομητείαν, ἡ πρώτη ἀφορμὴ ἐδόθη εἰς τὸν τόπον τοῦτον (1525) ὑπὸ τοῦ ΕΔΩΝΟΣ ΒΟΛΙΓΓΟΥ εἰς Ἐσενσχάμην, καὶ ὀλίγον μετὰ ταῦτα ὁ ΕΔΩΝ ΙΟΥΡΙΧΟΣ ΣΤΙΤΧΑΡΔΟΣ εἰς ΡΟΔΕΝΚΥΡΧΗΝ, ὁ ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΕΧΛΕΡΟΣ εἰς ΤΣΒΙΣΕΝΑΝΗΝ καὶ ὁ ΕΡΜΑΝΟΣ ΚΡΙΣΠΙΝΟΣ εἰς ΕΔΕΒΕΧΤΗΝ ἠκολούθησαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὸ παράδειγμα του εἰς τὴν διακήρυξιν τῆς νέας διδασκαλίας. Παρόμοιαι ἀφορμαὶ ἐδόθησαν εἰς τὸ Ὀλδεμβούργον κυρίως ὑπὸ τοῦ ἱεροκήρυκος ΟΥΑΛΤΕΡΟΥ ΡΕΝΤΖΕΛΜΑΝΟΥ καὶ τοῦ ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ ΟΥΜΜΙΟΥ ἐκ Σταδλανδίας, ὅστις ἔζησε διάφορα ἔτη μετὰ τοῦ Λουθήρου εἰς Βιττεμβέργην. Ἡ δὲ Ἄννα ἀποστρέφουσα τὴν νέαν διδασκαλίαν, τὴν ἀντέκρουσε κατὰ δύναμιν, καὶ ὑπεστηρίχθη εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Σιπχόφτρου, πρώην διδασκάλου τῶν νέων Κομήτων, ὅστις ἂν καὶ ἐμάχετο μετὰ ζήλου κατὰ τῶν εἰσχωρησασῶν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ καταχρήσεων, δὲν ἐπεδοκίμασε μ' ὅλα ταῦτα τὴν διδασκαλίαν τοῦ Λουθήρου. Ἀλλ' αἱ προσπάθειαι τῆς Κομήσσης ἀπέβησαν μάταιαι, διότι οἱ δύο υἱοὶ τῆς ἔλαβον ὑπὸ τὴν προστασίαν των τὸν Οὔμμιον, αὕτη δὲ ἡ ἰδίᾳ ἀπέθανε μετ' οὐ πολὺ (ε. 1531), καὶ ὁ Κόμης Ἀντώνιος ἀνέλαβε τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως. Οὗτος ἐδείχθη δημοσίως ὁπαδὸς τῆς νέας διδασκαλίας καὶ ἡ μετάφρασις τῆς Λουθηρικῆς Γερμανικῆς βίβλου εἰς

τὴν διάλεκτον τῆς κάτω Σαξονίας ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου ΟΔΔΕΡ-
ΣΕΝ εἰς ΑΜΜΕΛΒΑΡΔΗΝ καὶ ὑπὸ τοῦ εἰς Λυβέκκην Δόκτω-
ρος ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΟΥΓΕΝΧΑΓΕΝΟΥ (ε. 1534) προήγαγεν ἔτι
μᾶλλον τὸ ἔργον τῆς θρησκευτικῆς μεταβολῆς. Πρὸ πάντων δὲ
συνετέλεσεν εἰς τὴν μεταβολὴν ταύτην ὁ ἐκ Βρύγης Ματθαῖος
Ἀλάρδος Μοναχὸς, ὅστις λειποτακτήσας ἐξ ἑνὸς Μοναστηρίου
κατέφυγεν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Κόμητος Ἀντωνίου, ὅστις
διὰ τῆς εὐγλωττίας του ἀπέκτησε μεγαλητέραν ἐπιρροὴν εἰς
τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ, παρὰ ὁ λόγιος ΟΥΜΜΙΟΣ. Τοιουτοτρό-
πως προπαρασκευάσθη βαθμηδὸν ἡ ἐντελής μετάβασις τῶν
Ὀλδεμβουργίων εἰς τὴν διαμαρτυρουμένην θρησκείαν.

Ὁ Κόμης Χριστόφορος ὁμῶς ἐπὶ πολὺν χρόνον δὲν ἐδυνήθη
νὰ ἐνασχοληθῇ πλέον εἰς τοιαύτας ὑποθέσεις, διότι κατεγίνετο
εἰς πόλεμον ἀξιοσημείωτον εἰς τὴν Δανικὴν ἱστορίαν. Μετὰ
τὴν κατάκτησιν τῆς Δελμενχόρστης μετέβη εἰς τῶν διαμαρ-
τυρουμένων τὸν συμμαχικὸν στρατὸν, ὃν ἐδιοίκει ὁ Κόμης
ΑΛΒΡΕΧΤΟΣ τῆς ΜΑΣΦΕΛΔΗΣ κατὰ τῶν ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΩΝ,
ὁ δὲ Ἀντώνιος ἀπ' ἐναντίας ψηφίσας μόνον τὸ αὐτοῦ συμφέ-
ρον ἐβοήθησε ταυτοχρόνως τὸν Καيسαριανὸν στρατὸν μὲ τροφὰς
καὶ στρατιώτας. Ἠλευθερώθη δὲ ἐκ ταύτης τῆς δυσκόλου θέ-
σεως διὰ τῆς νίκης τοῦ ΜΑΝΣΦΕΛΔΟΥ κατὰ τῶν Καيسαρια-
νῶν παρὰ τῇ Δρακενβούργῃ ἐν τῇ Κομητείᾳ τῆς Ὄης (ε.
1547), χωρὶς νὰ δυσκολευθῇ ἔνεκα τούτου εἰς τὴν διατήρησιν
τῆς Δελμενχόρστης. Εἰς ταύτην δὲ τὴν ἐπαρχίαν εἰσῆχθη με-
τὰ μεγίστου ζήλου ἡ θρησκευτικὴ μεταβολή, ὥστε ἐντὸς ὀλί-
γου ἐδύνατο νὰ καταργηθῇ τὸ ἐκεῖ κατάστημα τῶν ἀνω-
τέρων ἱερατικῶν (Domherrnstift) τὰ μέλη τοῦ ὁποίου ἔλαβον
ισόβιον σύνταξιν, καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἔσοδα ἐχρησίμευσαν εἰς
τὴν σύστασιν μιᾶς νέας σχολῆς. Τὸ ἴδιον ἔγεινε καὶ εἰς
τὴν Ὀλδεμβούργην. Τὰ χρήματα τῆς ἐπισκοπῆς ὡς καὶ τὰ
κτίρια παρεχωρήθησαν εἰς τὴν Λατινικὴν Σχολὴν τῆς Ὀλδεμ-

βούργης, ἥτις ἐθεμελιώθη πρὸ 200 περίπου χρόνων, καὶ τῆς ὁποίας τὰ ἔσοδα γυξήνθησαν ἀκολουθῶς ἔτι σημαντικώτερα δι' ἀστυκῶν πόρων (ε. 1574). Τὰ λοιπὰ δὲ ἐκκλησιαστικὰ καταστήματα μετέβησαν εἰς τὴν περιουσίαν τῶν Κομήτων, ὡς τὸ Μοναστήριον τῆς Οὔδης ἢ Ραστέδης, ἢ ὁποία παρεχωρήθη ὡς σιτηρέσιον εἰς τὸν Κόμητα Χριστόφορον, καὶ ἡ ΝΕΥ-ΕΝΧΟΥΝΤΕΝΤΟΡΦΗ ΒΛΑΝΚΕΝΒΟΥΡΓΗ, τὰ κτήματα τοῦ τάγματος τῶν ἱπποτῶν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου (τῆς Μελίτης) ΧΑΝ, ἢ ΣΤΡΥΚΧΑΟΥΣΗ ἢ ΒΡΕΔΕΧΟΡΝΗ, ἢ ΡΟΔΕΝΣΗ, ἢ ΙΝΝΤΗ καὶ ἡ ΣΤΙΚΗ. Ἐντοσοῦτῳ ὁ Κόμης Χριστόφορος προσεκάλεσεν ὅλους τοὺς ἱεροκλήρυκας τοῦ τόπου ν' ἀκολουθήσουν εἰς τὰς διδασκαλίας των ἀκριβῶς τὴν οὕτω καλουμένην ΟΜΟΛΟΓΙΑΝ τῆς ΑΥΓΟΥΣΤΗΣ, δηλ. τὸ σύμβολον τῆς πίστεως τῶν διαμαρτυρουμένων, τὸ ὁποῖον εἶχον παρουσιάσει ὡς γενικὸν τύπον κατὰ τὴν ἐν Αὐγούστη δίαιταν τοῦ Κράτους (ε. 1530), καὶ νὰ καθαιρέσωσιν ὅλην τὴν καθολικὴν λειτουργίαν. Εἰς τὴν ΙΕΥΕΡΙΚΗΝ χώραν ἐνικήθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἢ κατ' ἀρχὰς ἀποστροφή κατὰ τῆς νέας διδασκαλίας ὑπὸ τε τοῦ παραδείγματος τῶν γειτόνων καὶ τῶν ἐγγχωρίων ἱεροκλήρυκων, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἐπαρχία αὕτη συνεμερίσθη τὴν ἀγανάκτησιν τῆς Ὀλδεμβούργης κατὰ τοῦ περὶ προσωρινῆς ἀποκαταστάσεως κανόνος (Interimsformel) τὸν ὁποῖον Κάρολος ὁ Ε'. νικήσας ἐν τῇ παρὰ ΜΙΑΒΕΡΓΗ μάχῃ (ε. 1547) κατὰ κράτος τοὺς συμμαχήσαντας διαμαρτυρουμένους, ἐπροσπάθει νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν, μέχρι τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως μιᾶς γενικῆς ἐκκλησιαστικῆς συνόδου. Οὐδὲν κόμμα, οὔτε τὸ δυτικόν, οὔτε τὸ τῶν διαμαρτυρουμένων, ἐδύνατο νὰ εὐχαριστηθῇ μὲ τὸν κανόνα τοῦτον, διότι συνεμετεῖχε τῶν ἀρχῶν τῶν Δυτικῶν καὶ τῶν διαμαρτυρουμένων καὶ ἀπῆτει μάλιστα παρὰ τῶν διαμαρτυρουμένων τὴν ἄρνησιν τῶν δογμάτων των· ὅθεν ἡ Ὀλδεμβούργη μεθ' ὅλων των λοιπῶν διαμαρτυρουμένων διεμαρτυρήθη κατ' αὐτοῦ τοῦ Κανόνος

Καὶ μετ' ὀλίγον ὁ πρόην σύμμαχος τοῦ Καρόλου ὁ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ τῆς ΣΑΞΟΝΙΑΣ, ἠνάγκασε τὸν Αὐτοκράτορα διὰ μιᾶς ἀπρονοήτου ἐπιδρομῆς (ε. 1552) εἰς συμβιβασμὸν λίανσύμφορον εἰς τοὺς διαμαρτυρουμένους, ὅστις μετὰ ταῦτα ἐπικυρωθεὶς ἀπὸ τὴν ἐν Αὐγούστη γενικὴν Δίαιταν τοῦ Κράτους (1555) ἐπεξετάθη τόσον, ὥστε ἔκτοτε ἔμειναν τὰ πράγματα ὡς εἶχον, καὶ ὁ Δυτικισμὸς ἐξέλιπεν ἐν τῷ τόπῳ ὀλοτελῶς.

Ὁ Κόμης Χριστόφορος, ὅστις κατεγίνετο μᾶλλον μέχρι τοῦδε εἰς κοσμικὰς πολεμικὰς διενέξεις, παρὰ εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν προορισμὸν του, ἐπρόκρινε μ' ὅλον τοῦτο νὰ περάσῃ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς του ἡσύχως εἰς Ράσεδην, καὶ χαιρόμενος διὰ τὴν εὐτυχῇ πρόοδον τῆς θρησκευτικῆς μεταβολῆς, συνήργει τὸ ἐξῆς ἐν ἡσυχίᾳ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον, τελευτήσας κατὰ τὸ 1566 ἔτος.

Ὁ Κόμης Ἀντώνιος ὅμως ἐδόθη ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὰς Διοικητικὰς ὑποθέσεις, ἐκτὸς μικρᾶς τινοῦ διακοπῆς, ἣν ἐπέφερε μία ἐκαστρατεία ἐπιχειρηθεῖσα (ε. 1559) συνάμα μετὰ τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΥ τοῦ Β', τῶν Δουκῶν ΑΔΟΛΦΟΥ καὶ ΙΩΑΝΝΟΥ τῆς ΟΛΣΑΤΙΑΣ, κατὰ τῶν ΔΙΤΜΑΡΣΩΝ λαοῦ οἰκοῦντος ἐν τῇ Ὀλσατικῇ χώρᾳ, καὶ ὡς ἐκ τούτου προέκυψαν πολλὰ ὠφέλιμα κυβερνητικὰ μεταρρυθμίσεις. Ἀλλ' ὅμως εἶναι λύπης ἄξιον, ὅτι ὁ Ἀντώνιος δὲν ἀπέφυγε κατὰ τὴν ἐπικράτειαν ταύτην πᾶσαν αὐθαιρεσίαν καὶ σκληρότητα. Τοιαύτας σκληρὰς πράξεις ἠδύναντο μᾶλλον ὑπομονητικῶς νὰ ὑποφέρωσι τὰ ἀρχαῖα Ὀλδεμβουργικὰ μέρη, ἀλλ' ὅχι αἱ νεοαποκτηθεῖσαι Σταδινγερικαὶ καὶ Βουδιαδινγερικαὶ χῶραι. Ἐντεῦθεν ἐγεννήθησαν μεγάλα παράπονα καὶ δυσμενεῖς διαθέσεις, αἵτινες ἐδύναντο νὰ σβυθῶσι μόνον δι' ἐπιδοτικῶν παραχωρήσεων ἀπὸ μέρος τοῦ Κόμητος. Αὗται δ' ἐδόθησαν εἰς τὴν ἐν ΟΒΕΛΓΟΕΝΝῃ (ε. 1568.) καὶ ἐν ΒΟΛΦΕΝΒΥΤΤΕΛῃ (ε. 1571.)

συνθήκην, μεσιτευόντων τῶν Δουκῶν ΕΡΡΙΚΟΥ καὶ ΙΟΥΛΙΟΥ τῆς ΒΡΟΝΣΒΙΚΗΣ. Ἐν τοῖς ἄλλοις ὁ Ἀντώνιος ἦτο καὶ ἔμεινεν ὡς ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων τῆς ἐποχῆς μᾶλλον ἢ πᾶς ἄλλος τῶν προκατόχων του, Κύριος ἀνεξάρτητος τοῦ τόπου του, διότι διὰ τοῦ γενικοῦ κύρους τῆς γενικῆς εἰρήνης καὶ διὰ τῶν εἰσαχθεισῶν συνεπείᾳ αὐτῆς τακτικῶν δικαστηρίων, ἡ κραταιὰ καὶ ἐπίβουλος εὐγένεια περιωρίσθη ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν νόμων. Ἀπ' ἄλλου μέρους οἱ μέχρι τοῦδε καταπιεσθέντες καὶ ἄποροι χωρικοὶ ἤρχισαν νὰ εὐμερῶσι, καὶ αὕτη ἡ κατάστασις τῆς παροικο-ὑποτελείας καὶ δουλείας καθίστατο ἀνεκτὴ διὰ τῆς ἐλαττωθείσης ἤδη βαρβαρότητος τῶν καταπιεστῶν. Οἱ ὑπήκοοι ἐδύναντο ν' ἀναπαύωνται εἰς τὴν προστασίαν καὶ ἀσφάλειαν τῶν νόμων καὶ τοῦ ἡγεμόνος, τὸν ὁποῖον ἐθεωροῦσαν ὡς φυσικὸν προστάτην των κατὰ τῶν ἀδικιῶν καὶ βιαιοπραγιῶν τῶν εὐγενῶν. Ἀλλ' ἡ κυρία αἰτία τῆς αὐξανούσης ἐπιρροῆς τῶν Ὀλδεμβουργείων Κομήτων ἦτο μία τῶν συνεπειῶν τῆς θρησκευτικῆς μεταβολῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ καὶ ἄλλα δικαιώματα μετέβησαν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν μέχρι τοῦδε ἐκκλησιαστικῶν προεστώτων, εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Κομήτων· ὁ κόμης Ἀντώνιος ὠφεληθεὶς ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων ἔθεσεν οὕτω τὴν θάσιν ἐνὸς κοινωφελεστεροῦ πολιτεύματος, τὸ ὁποῖον ἀνεπτύχθη ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῶν υἱῶν του· ἰδιαιτέραν προσοχὴν ἐπέστησεν εἰς τὴν σύστασιν προχωμάτων, δι' ὧν ὅχι μόνον ἐπροφυλάττετο ἡ ἰδιοκτησία τῶν παρὰ τὰ παράλια οἰκούντων ἀπὸ καταστρεπτικῶν πλημμύρων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης, τὰ ὁποῖα ἀφήρπαζον τεμμάχια γαιῶν καλλιεργησίμων. Σημαντικαὶ τοιαῦται ἐργασίαι εἶχον γείνει ἤδη ἐπὶ τῶν προτέρων Κομήτων· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Ἀντωνίου περιεφράχθησαν μάλιστα ὁ Γρόδεν παρὰ τῇ ΛΑΓΓ-ΒΑΡΔΗ (Λογκφλέτ) καὶ ἡ λίμνη τῆς Ἀρρίενης (ε. 1531), ἡ ἄμμος τῆς Βλέξης, (1539)· καὶ τῆς ΕΣΕΝΣΧΑΜΗΣ, καὶ αἱ

χωραι τῆς INTERΗΣ (1553) ὁ Χαϊενσλοτικὸς (ε. 1556) καὶ ὁ Τονσενσερικὸς Γρόδεν (1566) ἡ δὲ χρῆσις τῶν οὕτω ἀποκτηθῆσων γαιῶν ἀνῆκε συνήθως εἰς τὸν ἡγεμόνα. Ποίας λυπηρὰς καταστροφὰς δ' ἐπροξένησεν ἐνίοτε ἡ θάλασσα, τ' ἀπέδειξεν ἡ φρικτὴ πλημμύρα τῶν ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ καλουμένη, ἡ ὁποία μόνον ἐν τῇ Βουδιαδινγερικῇ χώρᾳ ἀφῆρπασε τὴν ζωὴν πολλῶν ἑκατοντάδων ἀνθρώπων, καὶ ἐπροξένησε πρὸς τούτοις μίαν ζημίαν ὑπολογιζομένην εἰς 300,000 φιορίνια (1570 ε.)

Ὁ Κόμης Ἀντώνιος ἐτελεύτησε μετὰ τεσσαράκοντα τεσσάρων ἐτῶν ἡγεμονίαν κατὰ τὸ ἔτος 1573. Οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ ΙΣ'. καὶ Ἀντώνιος ὁ Β'. ἐξ ὧν ὁ πρῶτος κατ' ἀρχὰς ἐδιοίκει μόνος, εὐρὼν τὸν τόπον εἰς εὐχάριστον κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ ἐπαχθὲς κληρονομικὸν δικαίωμα τῆς ΔΑΝΙΑΣ (Anvarthschaft.) ἐπὶ τῆς Ὀλδεμβούργης, ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τῶν ἀρρένων διαδόχων τῆς Ὀλδεμβούργης. Ὁ Βασιλεὺς ΦΡΕΔΕΡΙΚΟΣ ὁ Β'. καὶ οἱ Δοῦκες ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ ΓΕΡΟΝΤΟΤΕΡΟΣ, καὶ ΑΔΟΛΦΟΣ τῆς ΣΛΕΣΒΙΓΗΣ ΟΛΣΑΤΙΑΣ εἶχον κληρονομικὰς ἀπαιτήσεις καὶ συγγενικὰς ἀξιώσεις, διὰ τὰς ὁποίας ἔλαβον μικρόν τι πρὸ τοῦ θανάτου Ἀντωνίου τοῦ Α'. (ε. 1570) μὲ τὴν διαβεβαίωσιν ὅμως τοῦ Αὐτοκράτορος ΜΑΞΙΜΙΛΙΑΝΟΥ τοῦ Β'., ὅτι αὐτοὶ, ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτῶν θέλουσι φθάσει εἰς τὴν τιμαρικὴν ἀπόκτησιν τῶν τόπων τούτων, ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τῶν ἀρρένων Ὀλδεμβουργικῶν ἀπογόνων. Ὁ Ἀντώνιος ἠθέλησε τοῦλάχιστον νὰ ὑπολογισθῶσιν καὶ οἱ κατὰ θηλυγονίαν κληρονόμοι· ἀλλ' ἐν τούτοις ἀπέθανε χωρὶς νὰ τὸ κατορθώσῃ. Ἐπειδὴ δὲ ἔζων εἰσέτι δύο τῆς Ὀλδεμβούργης Κόμητες, τὰ ἀποκτηθέντα ὠφελήματα τῆς Δανίας ἐφαίνοντο εἰσέτι πολὺ μεμακρυσμένα, καὶ διὰ τοῦτο Ἰωάννης ὁ ΙΣ'. δὲν ἀπέκαμε φροντίζων διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου καὶ ἐπιφέρων τὰς ἀναγκαίας βελτιώσεις εἰς τὴν ὑπάρχουσαν νομοθεσίαν.

Ὁ μέχρι τοῦδε ὑπουργὸς τῶν Κομῆτων ἦτον ὁ ΚΑΓΓΕΛΑ-
ΡΙΟΣ, καὶ ὁ Ἰωάννης ἐπρόσθεσεν ἔτι δύο συμβούλους, οἵτινες
ἀπετέλουν τὴν Καγγελαρίαν, ἣτις μετὰ ταῦτα ἐκλήθη ΑΥΛΙ-
ΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ καὶ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ. Ὁ τόπος διηρεῖτο
εἰς ἐπαρχίας (Vogteien), τὰ δὲ φρούρια τῆς ΑΠΕΝΗΣ,
ΝΕΪΕΝΒΟΥΡΓΗΣ, ΟΒΕΛΓΟΕΝΝΗΣ, ΙΕΥΕΡΗΣ, καὶ ΟΛΔΕΜ-
ΒΟΥΡΓΗΣ, εἶχον ἓνα ἀρχηγὸν ἦτοι ΔΡΟΣΤΟΝ μεθ' ἑνὸς
γραφέως καὶ ἑνὸς εἰσπράκτορος, καὶ μετὰ τούτων ὁ Κό-
μης Ἰωάννης διέταξε νὰ ἐνωθῶσι τὰ τοπικὰ δικαστήρια. Οἱ
Βουδιαδινγέριοι ἀπήλαυσαν παρ' αὐτοῦ ἰδιαιτέραν δικαστικὴν
ἀρχὴν, συνομολογηθεῖσαν ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς Ὁβελγοέννης, καὶ
ἓνα νέον κανονισμόν περὶ προκυμαίων, καὶ μετὰ ταῦτα τῷ
ἔδωσαν ἐπισήμως τὰ πιστά. (ε. 1574). Πρὸς τούτοις ἔλαβε
τὸ ΤΟΠΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ τῆς Βυρδένης (ε. 1574), καὶ τὸ
ΔΙΚΑΙΟΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΚΥΜΑΙΩΝ καὶ περὶ προχωμάτων ΤΗΣ
ΣΤΕΔΙΝΓΕΡΙΚΗΣ καταλλήλους τινὰς βελτιώσεις (ε. 1579).

Εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς Κυβερνήσεώς του ὁ Ἰωάννης δεχθεὶς, ὡς
καὶ ὁ πατὴρ του, τὸ λουθηρικὸν δόγμα, ἐπροσκάλεσε τὸν Ἀρ-
χιεροκέρυκα ΧΑΜΕΛΜΑΝΝΟΝ ὡς πρῶτον Ἀρχιεροκέρυκα εἰς
τὴν Ὀλδεμβούργην (ε. 1573) ὅστις τότε μετὰ τοῦ Συμβούλου
τῆς Κυβερνήσεως ΤΙΛΙΓΓ, τῶν Ἱεροκηρύκων ΜΕΪΝΧΑΡΔΟΥ
καὶ ΒΟΥΡΙΝΟΥ ἐσχημάτισαν λουθηρανικὸν Συμβούλιον, (Con-
sistorium). Ὁ νέος ἐκκλησιαστικὸς κανονισμὸς ἦτον ἡ πρώτη
ἐργασία των, καὶ ἔμελλε νὰ διατηρηθῇ δι' ἑτησίων ἐκκλησια-
στικῶν συνελεύσεων τῶν Ἱεροκηρύκων καὶ τῶν Συνόδων. Ὁ
Ἰωάννης συνέπραξε δραστηρίως πρὸς στερέωσιν τοῦ Λουθηρικοῦ
δόγματος, ὡς καὶ δὲν ἐδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως συμβουλευθεὶς
μεθ' ἑνὸς τοιούτου οἷος ὁ Χαμελμάννος. Ἡ παραδοχὴ ἑνὸς
Σχεδίου Συνθήκης (Concordienformel) τὸ ὁποῖον ἀπέβλεπε τὴν
ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθοῦς διδασκαλίας τοῦ Λουθηρανισμοῦ
ἀπέτυχεν εἰς Ὀλδεμβούργην, καθὼς καὶ πανταχοῦ. (ε. 1577)

Ὁ Χαμελμάννος τὸ εἶχεν ὑπογράψει μετ' ἄλλων τινῶν ἱεροκηρύκων, καὶ ἐπαρηγορεῖτο, ὅτι οἱ λοιποὶ ἐμποδίζοντο ὡς ἐκ τῆς πάνωλης, τῆς ἐπικρατούσης τότε ἐν Ὀλδεμβούργῃ (ε. 1577 καὶ 1578). Ταχέως δὲ ἐφανερώθη ἡ ἀντιπολίτευσις, καὶ ὁ Χαμελμάννος ἐλυπεῖτο ἔτι περισσότερον, ὅταν εἶδε καὶ τὸν ἴδιον Ἰωάννην, ἀμφιβάλλοντα καὶ κλίνοντα μᾶλλον πρὸς τοὺς ἐλευθεροφρονοῦντας διαμαρτυρουμένους.

Ἐν τούτοις ἐγεννήθη διχόνοια μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν **ΙΩΑΝΝΟΥ** καὶ **ΑΝΤΩΝΙΟΥ**, ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος μετὰ τὸ συνοικέσιον τοῦ Ἰωάννου μετὰ τῆς Κομήσσης τῆς **ΣΒΑΡΤΖΒΟΥΡΓΗΣ ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ**, ἀπῆρτησε τὴν ἴσην διανομὴν τοῦ τόπου. Ἡ προσωρινὴ εἰς αὐτὸν παραχώρησις τῆς Δελμενχόρστης μετὰ τῆς Ἀρπστέτης, Βαρέλλης καὶ ἄλλων τινῶν κτημάτων, δὲν τῷ ἤρκει ἐπὶ πολλοῦ, καὶ οὕτω εἰσῆχθη δίκη περὶ δικαιότερας διανομῆς ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Δικαστηρίου (ε. 1597), πρὶν τοῦ τέλους τῆς ὁποίας ἀπεβίωσαν ἀμφοτέρω.

Σημαντικὴν αὔξησιν ἀπῆλαισε κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν Ἰωάννης ὁ **ΙΕ'**. διὰ τῆς ἀποκτήσεως τῆς ἡγεμονίας τῆς **ΙΕΥΕΡΗΣ**, ἐπειδὴ ἡ ἄτεκνος Μαρία τὸν ἐγκατέστησε κληρονόμον ὡς συγγενῇ της, καὶ ἔτι ζῶσα ἐνήργησε νὰ λάβῃ οὗτος τὰ πιστὰ τῶν κατοίκων (ε. 1574) ἡ Μαρία ἀπέθανε κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος· ὁ Ἰωάννης ἔσπευσε νὰ λάβῃ τὴν κατοχὴν καὶ ἐπέκτησεν ἐπίσης τὴν παρὰ τοῦ Βασιλέως **ΦΙΛΙΠΠΟΥ** τῆς **ΙΣΠΑΝΙΑΣ** ὡς **ΔΟΥΚΟΣ** τῆς **ΒΡΑΒΑΝΤΙΑΣ**, τοπαρχικὴν παραχώρησιν τοῦ Τιμαρίου τούτου. Κατὰ τῶν αἰεὶ ἀθεμελιώτων νῦν δὲ ἐκ νέου ἐπαναληφθεῖσων ἀξιώσεων τοῦ Κόμητος τῆς Ἀνατολικῆς Φρεισίας, ἐξησφαλίσθη διὰ δύο τακτικῶν ἀποφάσεων τοῦ ἐν Βρυξέλλῃ δικαστηρίου (ε. 1588 καὶ 1591). Συνεπεία τῆς νέας ταύτης κληρονομίας, ὁ Ἰωάννης ἐξηκολούθησε τὴν ὑπὸ τῆς **Μαρίας** ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Δικαστηρίου τῆς **ΣΠΕΙ-**

ΡΑΣ εἰσαχθεῖσαν δίκην περὶ τῆς ΙΝΧΑΟΥΣΗΣ καὶ ΚΝΙΠΧΑΟΥΣΗΣ, αἵτινες διὰ τῆς προστασίας τοῦ Κόμητος Ἐδτζάρδου, περιῆλθον εἰς χεῖρας παρανόμων κληρονόμων. Ἀπεφασίσθη αὐτῇ ὑπὲρ τοῦ Ἰωάννου (ε. 1592), ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ ἀπόφασις ἔμεινεν εἰσέτι ἀνενέργητος, ἐνόσω οὗτος ἔζη. Διάφοροι διενέξεις μετὰ τῆς πόλεως τῆς Βρέμης, μάλιστα δὲ ἔνεκα τῆς Βεζεροπλοΐας καὶ ἄλλων τινῶν δικαιωμάτων, ἀναφερομένων εἰς τὸν ποταμὸν τοῦτον, ἐξωμαλύνθησαν τέλος πάντων διὰ αὐτοκρατορικῆς μεσολαβήσεως (ε. 1576), καὶ διὰ αὐτὴν τὴν ΒΙΑΔΕΣΧΑΟΥΣΗΝ ὑπῆρξεν ἤδη ἀπὸ τοῦ καιροῦ Ἀντωνίου τοῦ Α. διένεξις μετὰ τῆς Μυστερικῆς Κυβερνήσεως ἣτις μετεβλήθη μάλιστα ἐπὶ Ἰωάννου εἰς βιαιοπραγίαν (ε. 1575), ἀλλὰ κατηυνάσθη προσωρινῶς κατὰ τὸ ἔτος 1595. Πρὸς τούτοις ἀπέκτησεν ὁ Ἰωάννης τὸ τμήμα τῆς ΑΡΠΣΤΕΤΤΗΣ ὡς τιμωρικὸν κτῆμα, ἐνῶ ἕως τότε ἀνῆκεν εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην μόνον ὡς ἐχέγγυον δι' ἀπληρώτους χρηματικὰς προκαταβολάς. Οἱ Κόμητες τῆς ΟΗΣ εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ τὸ ἐπεχεγγυῶσι, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ τελευταίου αὐτῶν, τοῦ Κόμητος ΟΘΩΝΟΣ. μετέβη εἰς τὸν Δούκα ΙΟΥΛΙΟΝ τῆς ΒΡΟΝΣΒΙΚΗΣ ΛΥΝΕΒΟΥΡΓΗΣ. (ε. 1582) Οὗτος συνεφώνησε μετὰ τοῦ Ἰωάννου, ὥστε ὁ τελευταῖος νὰ κρατήσῃ ἀπὸ τῶρα τὴν Ἀρπστέττην ὡς τιμᾶριον τῆς Βρονσβίκης (ε. 1602.)

Ἐν τοσοῦτῳ εἰς αὐτὴν μάλιστα τὴν πόλιν τοῦ Ὀλδεμβούργου ἔλαβον ἀπὸ τοῦ 1580 ἔτους χώραν ἐπανειλημμέναι δυσάρεστοι σκηναί, καθότι οἱ πολῖται, ἀντιπροσωπευόμενοι ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῆς πόλεως ἐνόμισαν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίζωσι τὰ ἀρχαῖα ὑπὸ Κορράδου τοῦ Α. παραχωρηθέντα προνόμιά των, κατὰ τῶν δυσχάριστων ἐπεμβάσεων τῆς Κομητειακῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλ' αἱ διενέξεις ἔπαυσαν διὰ φιλικῶν συμφωνιῶν, ἐνίοτε δὲ διὰ βίας ἢ δυναστείας ἐκ μέρους τῶν Κομήτων, ἀλλὰ δὲν ἀπεπερατώθησαν ὅλα ταῦτα τελιωτικῶς μέχρι τοῦ

1594 ἔτους· τρία ἔτη μετὰ ταῦτα, (ε 1597) ἀπετεφρώθη μέγα μέρος τῆς πόλεως ὑπὸ μιᾶς πυρκαϊᾶς, καὶ ἡ ζημία ὑπελογίσθη εἰς 12573 τάλληρα, ἐνῶ ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει ὡς καὶ δύο ἔτη πρότερον οἱ κατοικοῦντες τὰς ὄχθας τοῦ Βεζέρου καὶ Οὔντου ποταμῶν, ὡς καὶ τὰ παράλια ἔπαθον δεινῶς διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν προκυμαίων. Ὁ Ἰωάννης ἀπέτρεψεν ἀπὸ τὴν πόλιν διὰ καταλλήλων μέτρων τὸν κίνδυνον μιᾶς ἐπιδρομῆς Ἰσπανικῶν στρατευμάτων, ἅτινα ἐστρατοπέδευσαν ἐπὶ τῶν Ὀλδεμβουργικῶν μεθορίων, ἕνεκα τῆς ἐπαναστάσεως τῶν ΟΛΛΑΝΔΩΝ κατὰ τῆς Ἰσπανικῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Κόμητα πολεμικὸν φόρον διὰ νὰ μὴν ἐχθροπράξωσι, ἄλλως εἶχε συλλέξει ἱκανὰ στρατεύματα, καὶ ἐξησφάλισε δι' ἑαυτὸν χρείας τυχούσης καὶ τὴν σύμπραξιν τοῦ Δουκὸς τῆς ΒΡΟΝΣΒΙΚΗΣ. Ἀλλ' ἡ τύχη κατέστησεν ὅλα ταῦτα περιττά. Οἱ Ἰσπανοὶ ἀπῆλθον χωρὶς νὰ ἐκδικηθῶσι (ε 1599).

ἔχομεν καὶ πολλὰ ἄλλα παραδείγματα τῆς κοινωφελοῦς δραστηριότητος τοῦ Ἰωάννου. Εἰς ταῦτα πρέπει νὰ συγκαταλέξωμεν τὴν σύστασιν τοῦ πρώτου Φαρμακοποιείου (ε 1598), τὴν ἐμψύχωσιν μιᾶς ἀλικῆς παρὰ τῇ ΣΤΕΙΝΧΑΟΥΣΗ καὶ ΟΚΣΕΙΑΗ (ε 1597) τὴν οἰκοδομὴν ἐνὸς νέου φάρου ἐπὶ τῆς Βανγερόγης (ε 1597), καὶ τὴν σύστασιν ἐνὸς τυπογραφείου εἰς Ὀλδεμβούργην (ε 1599), τοῦ ὁποίου τὰ πρῶτα προϊόντα ἦσαν ἡ Κατήχησις τοῦ ΛΟΥΘΗΡΟΥ, καὶ τὰ χρονικά τοῦ ΧΑΜΕΛΜΑΝΝΟΥ, καὶ τέλος ἡ αὔξησις τῆς ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Κόμητος Χριστοχόρου ὑπαρχούσης Βιβλιοθήκης. Μεγάλα ὠφελήματα παρέσχον τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ τὰ προκυμαῖα προχώματα τῶν παραλίων, τὰ ὁποῖα ὁ Ἰωάννης ἐξηκολούθει μετ' ἀπείρων δυσκολιῶν καὶ θυσιῶν, ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς Κυβερνήσεως μέχρι τοῦ θανάτου του. Ἐδῶ ἀνήκει μάλιστα τὸ πρόχωμα τοῦ ΒΟΙΤΒΑΡΔΕΡΟΥ καὶ ΓΟΛΤΖΒΑΡΔΕΡΟΥ ΓΡΟΔΕΝΟΥ (ε 1586) καὶ τοῦ (Hobens) εἰς τὴν ἐπαρχίαν ΡΟΔΕ-

ΚΙΡΧΗΣ (ε 1591). Πρὸς τούτοις ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ τοῦ παρὰ τῇ Ἑλλένσῃ προχώματος, δι' οὗ ἐσυστήθη ἡ συγκοινωνία μετὰ τῆς Ἰεσσερικῆς χώρας. (1596). Δὲν ἦτο σπάνιον νὰ ἴδῃ τις παρόντα τὸν Ἰωάννην, ἐνθαρρύνοντα τοὺς ἐργάτας. Ἐν κρυολόγημα κατὰ τοιαύτην περίστασιν τῷ ἐπέφερε τὸν θάνατον (ε 1603) ἀφοῦ πρὸ μικροῦ εἶχε κάμει τὴν διαθήκην του. Ἀξιωματημὸν εἶναι αὕτη διὰ τοῦ εἰς αὐτὴν προσδιωρισθέντος δικαιώματος τῆς πρωτοτοκίας ἐν τῇ Κομητικῇ οἰκογενείᾳ, δυνάμει τοῦ ὁποίου, ὑπαρχόντων πολλῶν κληρονόμων, ὁ μεγαλύτερος τὴν ἡλικίαν ἔπρεπε ν' ἀναλάβῃ τὴν Κυβέρνησιν, οἱ δὲ λοιποὶ νὰ γείνωσιν Συνταξιοῦχοι. Καὶ ὁ Ἰωάννης διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐμιμῆτο τὸ παράδειγμα τῆς Αὐστρίας, θέλων νὰ προλάβῃ εἰς τὸ μέλλον βλαβεράς διενέξεις ἐν τῇ Κομητικῇ οἰκογενείᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Ὁ Κόμης Ἀντώνιος Γυνθέρους. Ἐπιβαλλόμενα τέλη παρὰ τὸν Βέζερον ποταμόν. Δεινὰ τοῦ πολέμου κατὰ συνέπειαν τῶν ταραχῶν τῆς θρησκευτικῆς μεταβολῆς.

Ἡ μνησθεῖσα διαθήκη ἀπέκτησεν εἰς τὸ μέλλον μεγάλην ἰσχὺν, διότι ἐκ τῶν κληρονόμων τοῦ Ἰωάννου μόνος ὁ Κόμης **ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΓΥΝΘΕΡΟΣ** ἐπέζη, καίως ἐκ τούτου μὴν ὑπαρχουσῶν ἀπαιτήσεων, τὸ δικαίωμα τῆς πρωτοτοκίας καθιερώθη ἀφ' ἑαυτοῦ. Ἡ ἐξηκοντακαιτετραετὴς Κυβέρνησις τοῦ Κόμητος Ἀντωνίου Γυνθέρου, ἣν ἤρχισεν εἰκοσαετῆς (ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος διετέλει ὑπὸ κηδεμονίαν τῆς Δανίας κατὰ

τὴν διάταξιν τοῦ πατρὸς του) εἶναι πολυτρόπως ἀξιωμακ-
νευτος διὰ τὴν Ὀλδεμβουργικὴν Ἱστορίαν, τόσον διὰ τὰς
προσωπικὰς ἀρετάς του, ὡς ἀπέκτισεν εὐκόλως δι' εὐτυχοῦς
φυσικῆς κλίσεως, διὰ μαθήτεως καὶ τέλος διὰ μακρυνῶν πε-
ριηγήσεων, ὅσον καὶ διὰ τὰς περιπεπλεγμένας περιστάσεις
τῶν χρόνων ἐκείνων, αἵτινες παρέιχον αὐτῷ τὴν εὐκαιρίαν
νὰ ἀναπτύξῃ ὠφέλιμον δραστηριότητα ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ τόπου.

Σκανδαλώδης διαφορά δι' αὐτὸν ἦτον ἡ ἔτι παρὰ τοῦ πα-
τρὸς του κληρονομηθεῖσα δίκη περὶ τῆς Δελμενχόρστης, ἣν
προέθετο νὰ τελειώσῃ τὸ ὀγρηγορώτερον πρὶν νυμφευθῇ.

Μετὰ τοῦ θείου του, τοῦ Κόμητος ΑΝΤΩΝΙΟΥ τοῦ Β'.
ὅστις ἐπέμεινεν εἰσέτι εἰς τὴν ἴσην διανομὴν, δὲν ἠδυνήθη νὰ
περαιώσῃ τὸ παραμικρόν. Ὁ γενόμενος μεταξὺ τοῦ Δουκὸς
τῆς Βρονσβίκης καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Μυνστέρης συμβι-
βασμὸς, διελύθη ἔνεκα τούτου (ε 1606) ὡς καὶ ὁ ἕτερος συμ-
βιβασμὸς, ὁ διὰ μεσιτείας τοῦ Δουκὸς τῆς Βρονσβίκης καὶ τοῦ
Κόμητος τῆς ΛΙΠΠΗΣ, πληρεξουσίων τοῦ Αὐτοκράτορος, ἔμει-
νεν ἐπίσης ἄνευ ἀποτελέσματος (ε 1606). Πολλὰ ἔτη διῆλθον
ἀπὸ τῆς ἀποποιήσεως τοῦ Κόμητος τοῦ νὰ γίνῃ ἡ διανομὴ
μετὰ τοῦ θείου του κατ' ἴσα μέρη διὰ κλήρου, ὅσον δραστη-
ρίως καὶ ἂν ἐπέσπευσε τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ὁ Ἀντώνιος εἰς
τὸ Αὐτοκρατορικὸν Αὐλικὸν Δικαστήριον. Μόνον μετὰ τὸν θά-
νατον τοῦ Κόμητος Ἀντωνίου τοῦ Β'. (ε 1619) ἀνεφάνη-
σαν νέαι ἐλπίδες πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς διαφορᾶς, αἵτι-
νες ἔμειναν ὁμως ἐν πρώτοις ἀνεκπλήρωτοι, ἔνεκα τῶν ἐ-
πελθουσῶν ταραχῶν τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου, ἐωσήτου
(ε 1633) ἐπῆλθε συμβιβασμὸς μετὰ τοῦ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ (τε-
θνηκότος ἤδη τοῦ Ἑρρίκου τοῦ ἄλλου υἱοῦ Ἀντωνίου τοῦ Β'.)
ἐπικυρωθεὶς μετὰ ταῦτα (ε 1636) παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὁ
Χριστιανὸς παρητήθη τινῶν ἀξιώσεων του καὶ ἀπήλαυσε πρὸς
τὴν Δελμενχόρστην ΤΗΝ ΧΩΡΑΝ ΤΗΣ ΒΥΡΑΕΝΗΣ, καὶ

ἀκόμη χρηματικὰς ἀποζημιώσεις δι' ἑαυτὸν καὶ τὰς ἀδελφάς του. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα διὰ μίαν δεκαετίαν, ἕως οὗ ἀπέθανε τέλος πάντων ἄτεκνος ὁ Χριστιανὸς (ε 1647), καὶ ἠνώθη ἡ Κομητεία τῆς Δελμενχόρστης διὰ παντός μετὰ τῆς Ολδεμβούργης (ε 1648). ἀπέναντι δὲ τούτου παρέδωκεν ὁ Κόμης Ἀντώνιος Γυνθέρος εἰς τὰς ἀδελφάς τοῦ Χριστιανοῦ τὴν κληρονομίαν, συνισταμένην εἰς μετρητὰ, διάφορα κτήματα, οἰκοδομὰς καὶ ἄλλας ιδιοκτησίας καὶ δικαιώματα, διατηρῶν ὅμως ἐπ' αὐτῶν τὴν Ἡγεμονικὴν Ἐξουσίαν.

Τοιοῦτον αἷσιον τέλος ἔλαβε μία ὑπόθεσις, ἥτις κατ' ἀρχὰς ἔδιδεν εἰς τὸν Ἀντώνιον Γυνθέρον τόσας μικρὰς ἐλπίδας, ὥστε οὗτος ἐκινδύνευε νὰ χάσῃ τὴν κατοχὴν τῆς Κομητείας, εἰάν ὁ θεὸς του ἤθελεν ἐπιτύχει ἀπὸ τὸ Αὐτοκρατορικὸν Δικαστήριον τὴν διὰ κλήρου διανομήν. Ἀλλὰ δὲν παρημέλησεν ἕνεκα τούτου καμμίαν ἐπαρχίαν τῆς Ἡγεμονίας του, ἀλλ' ἔκαμε παντοῦ βελτιώσεις, ἐξ ὧν δὲν ἠδύνατο νὰ προσπορίσῃ οἷονδ' ἕποτε συμφέρον, ἐν περιπτώσει ἀτυχοῦς διεκπεραιώσεως τῆς δίκης. Οὕτως ἐπεχειρίσθη κατὰ τὸ 1604 ἔτος νέαν οἰκοδομήν τοῦ παλατίου του, ἥτις ἐπεραιώθη ὅμως μόνον μετὰ ἐννέα ἔτη. Τὰ προχώματα τῶν παραλίων καὶ ὄχθων ἐξηκολούθει μετὰ ἴσου ζήλου καὶ κατώρθωσε νὰ τὰ τελειώσῃ εὐτυχῶς, μάλιστα τὰς παρὰ τῇ Ἑλλένσῃ δυσκόλους ἐργασίας, ἂν καὶ διεμαρτύρετο συχνάκις ἡ Ἀνατολικὴ Φρεισία λόγῳ, ὅτι ἡ ἐπιχείρησις αὕτη ἦτο παράνομος (ε 1615), καὶ ἐπροσπάθει ὁ Κόμης τῆς Ἀνατολικῆς Φρεισίας μετὰ τοῦ ΗΡΩΝΟΣ ΦΡΕΙΤΑΓ, ἀρχηγοῦ τῆς πλησίον κειμένης ΓΟΕΔΕΝΗΣ νὰ κινήσῃ ἀπαιτήσεις ἐπὶ τοῦ περιφραχθέντος Γροδένου ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Δικαστηρίου· ἀλλ' ἡ δίκη δὲν διεκπεραιώθη, καὶ ἡ Ολδεμβούργη ἐμεινεν εἰς τὴν κατοχὴν.

Ὑπόθεσις πολὺ ἀξιολογωτέρα διὰ τὸν τόπον ἦτον ἡ ἀπόκτησις τῶν τελωνείων τοῦ ΒΕΖΕΡΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ, ἅτινα συστή-

θέντα ἤδη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου, ἐπεμελοῦντο νῦν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Γυνθέρου μετ' ἐπανελημμένου ζήλου. Οἱ Ὀλδεμβούργιοι, οἱ μὴ ἔχοντες ἀντίθετα συμφέροντα, δὲν εὗρον ἄδικον τὴν σύστασιν ἐνὸς τελωνείου ἐπὶ τοῦ Βεζέρου πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν σημαντικῶν ἐξόδων τῶν προχωμάτων, τὰ ὅποια μάλιστα ἐδαπανοῦντο, οὕτως εἰπεῖν, πρὸς ὄφελος ὅλης τῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ὁ Β'. (ε 1623) ὡς καὶ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ὁ Γ'. (1645) ἐνέκριναν τὴν αἴτησιν τοῦ Κόμητος καὶ τῷ μετεβίβασαν ἐγγράφως ὡς κληρονομικὸν τιμᾶριον τὰ τελωνεῖα τοῦ Βεζέρου, ἡ δὲ παραχώρησις αὕτη ἐπεκυρώθη ἐν τῇ ΒΕΣΤΦΑΛΙΚῇ Εἰρηνῇ· ἀλλ' ἡ ἐπίμονος ἀντίστασις τῶν ἀδικουμένων κατὰ τοῦτο Βρεμαίων διετάραξεν ἐνίοτε καὶ διὰ τῆς βιαιοπραγίας, τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἀποκτηθέντος δικαιώματος, ἕως οὗ ὁ Αὐτοκράτωρ τοὺς ἐτιμώρησε δι' ἀφορισμοῦ.

Ἀλλ' ὁ Κόμης ἐνήργησε τὸ δικαίωμα τῆς χάριτός του, παραχωρῶν εἰς αὐτοὺς προνόμια τινὰ, καὶ ἔμεινεν ἕκτοτε ἐν ἡσυχῇ κατοχῇ τῶν τελωνείων τοῦ Βεζέρου (ε 1659).

Ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε προκαλέσει ἐν τῇ λοιπῇ Γερμανίᾳ ἡ θρησκευτικὴ ἔρις, ἀντιπροσωπευομένη ἀμφοτέροθεν ὑπὸ ἰσχυρῶν κομμάτων μετὰ τῶν Ἡγεμόνων, αἵματηροὺς πολέμους, οἱ ὅποιοι διήρκησαν, ἐκτὸς μικρᾶς διακοπῆς, ἐπὶ τριάκοντα ἔτη. Ἐν πρώτοις ἐσχηματίσθη Σύνοδος ὀπλιτικὴ τῶν διαμαρτυρουμένων καλουμένη Ἐνωσις (1610), καὶ πρὸς ταύτην ἐν τῷ ἰδίῳ ἔτει μία Γενικὴ Συμμαχία. Ἡ πρώτη ἀφορμὴ πρὸς πολέμους συγκρούσεις μετὰ τῶν ἐτοιμομάχων Κομήτων παρουσιάσθη εἰς τὴν Βοημίαν καὶ διέχυσεν ἀπ' ἐκεῖ τὸ καταστρεπτικὸν τῆς πῦρ ἐφ' ὅλης τῆς Γερμανίας, διότι οἱ διαμαρτυρούμενοι τῆς Βοημίας ἔλαβον παρευθὺς βοήθειαν παρὰ τῆς Ἐνώσεως, καὶ οἱ Δυτικοὶ ἦτοι Λιγουῖσται εἶδον ἑαυτοὺς προκεκλημένους εἰς τὴν πάλιν. Ὁ ΜΑΤΘΑΙΟΣ ἦτον Αὐτοκρά-

τωρ, ἀλλ' ἀπέθανε (ε 1619) καὶ ἐνῶ οἱ Δυτικοὶ ἐκλεῖξαν τὸν ἐξάδελφόν του ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΝ Αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας ὡς καὶ Βασιλέα τῆς Βοημίας, οἱ διαμαρτυρούμενοι ἐπαρουσίασαν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΟΝ ΕΚΛΕΚΤΟΡΑ ΦΕΔΕΡΙΚΟΝ τοῦ ΠΑΛΑΤΙΝΑΤΟΥ, ΩΣ ΒΑΣΙΛΕΑ ΤΗΣ ΒΟΗΜΙΑΣ. Ἀλλ' ἡ τύχη τοῦ ἀπεφασίσθη. Οἱ Λιγουῖσται, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων ἦτον ὁ ΜΑΞΙΜΙΛΙΑΝΟΣ τῆς ΒΑΥΑΡΙΑΣ, ἐνίκησαν τὸ κόμμα τοῦ ΦΕΔΕΡΙΚΟΥ, δὲν τῷ ἐσυγχώρησαν πλέον τὴν κατοχὴν τοῦ κληρονομικοῦ τόπου του, καὶ τὸν ἠνάγκασαν νὰ καταφύγῃ εἰς ΟΛΛΑΝΔΙΑΝ παρὰ τῷ θείῳ του τῷ Πρίγγιπι τῆς Αὐραντίας. Οὕτω αἱ πολεμικαὶ σκηναὶ ἐπλησί-ασαν τὰ μέρη μας· διότι εἶχε θραυσθεῖ ἡ ἰσχὺς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ τόλμη τῶν διαμαρτυρουμένων. Οἱ ἐξαγριωθέντες συνήχθησαν περὶ τὸν Φεδερϊκον, καὶ ὁ ΕΡΝΕΣΤΟΣ ΤΗΣ ΜΑΝΣΦΕΛΔΗΣ ὁ ἡττηθεὶς ἐν Βοημίᾳ Στρατηγὸς τῆς Ἐνώσεως δι-ετήρει τὰς ἐλπίδας τοῦ ὡς ἀτρόμητος, ἂν καὶ τῷ ἐπῆλθεν ὡς καὶ εἰς τὸν ἐνεστῶτα σύμμαχόν του τὸν Δοῦκα ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΝ ΤΗΣ ΒΡΟΝΣΒΙΚΗΣ καὶ ἄλλη πικρὰ δυστυχία ἐν τῇ μάχῃ τῆς ΛΟΩ (ε 1624). Οἱ διαμαρτυρούμενοι ὅμως ἐνεδυναμώθη-σαν περισσότερο διὰ τῆς προσελεύσεως τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ τοῦ Δ'.

Τοιαῦται ὑπῆρξαν αἱ σχέσεις τῆς Γερμανίας, εἰς ἃς ἔπρεπεν ἡ Ὀλδεμβουργικὴ χώρα νὰ εὐχαριστῆται μετὰ τὴν κοινὴν ἀποτυχίαν, καὶ νὰ φοβῆται ἔτι μεγαλητέραν δυστυχίαν. Ὁ Κόμης Ἀντώνιος Γυνθέρως παρεχρίμαζεν ἡσυχος καὶ ἤξευρε νὰ ἐτοιμάσῃ διὰ τῆς φρονήσεώς του εἰς τὸν τόπον τοῦ τύχην ὑποφερ-τὴν, ὅποιαν ἄλλοι πολλοὶ τόποι δὲν ἠδύναντο νὰ ἀπολαύσωσιν εἰς τὰς προκειμένας περιστάσεις. Ὁ Μανσφελδικὸς στρατὸς ἐξηγριωμένος καὶ ζῶν μόνον ἀπὸ ληστείας, δὲν ἐκῆδετο οὔτε τῆς τιμῆς τῶν γυναικῶν, οὔτε τῶν κτημάτων· ἐλθὼν ἐξ Ὀλ-λανδίας περιεφέρετο κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Μυνστερικὴν χώραν,

καὶ εἰς τὰ περίχωρα τῆς ΜΕΠΠΕΝΗΣ ΚΛΟΠΕΝΒΟΥΡΓΗΣ, ΒΙΛΔΕΧΑΟΥΣΗΣ καὶ ΦΕΧΤΗΣ, ὕστερον δὲ μετέβη εἰς τὴν ἀνατολικὴν Φρεισίαν (ε 1622), καὶ ἀπῆτει παρὰ τῶν κυριευθέντων φρουρίων τῆς ΣΤΙΚΧΑΟΥΣΗΣ καὶ ΦΡΥΔΕΒΟΥΡΓΗΣ, ὡς καὶ παρὰ τοῦ Κόμητος ΕΝΩΝΟΣ, τοῦ εὐρισκομένου ἤδη εἰς μεγάλην στενοχωρίαν, ὡς ἀποζημίωσιν τὴν ὑπέρογκον πασότητα 600,000 ταλλήρων. Συγχρόνως σχεδὸν ἐζήτησε παρὰ τοῦ Κόμητος Ἀντωνίου Γυνθέρου ἐν δάνειον 150,000 ταλλήρων, τὴν ἐλευθέραν δίοδον, καὶ στρατιωτικὴν βοήθειαν. Εὐτυχῶς ὅμως ὁ Κόμης εἶχε μείνει μέχρι τοῦδε οὐδέτερος, χωρὶς νὰ λάβῃ οὐδὲν μέρος, καὶ πρὸς τοῦτο εἶχε προβλεφθῇ ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων μετ' ἀσφαλιστηρίων ἐγγράφων· ἀλλ' ἦτον ἐνταυτῷ δύσκολον νὰ ἀνθέξῃ τοιουτοτρόπως εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν περιστατικῶν, ὥστε νὰ μὴν ἐπιπέσῃ ψόγος τις ἐπ' αὐτοῦ, ἐνῷ μάλιστα ὑπῆρχε μέγιστος κίνδυνος νὰ πράξῃ τις εὐάρεστόν τι εἰς οὐδὲν κόμμα. Πρὸ μικροῦ εἶχε λάβει ὁ Ἀντώνιος Γυνθέρος νέον ἀσφαλιστήριον ἐγγράφον, ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΒΡΟΝΣΒΙΚΗΣ καὶ διὰ τοῦτο ἀπέρριψε κατὰ πάντα τρόπον τὴν ἀπαίτησιν τοῦ Μανσφέλδου. Οὗτος, τιμῶν τὸν δοθέντα λόγον τοῦ συναγωνιστοῦ, ἠύχαριστήθη κατὰ μέγα μέρος καὶ κατέλαβε μόνον διὰ μικρὸν χρόνον τὸν φραγμὸν τῆς ΕΛΛΕΝΣΗΣ. Ἐνοπλος δύναμις, ἔτοιμος πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως καὶ τοῦ τόπου, καὶ τώρα ἔτι αὐξηθεῖσα, ἐδύνατο ξεθαίως νὰ φρουρήσῃ τὸν Κόμητα κατὰ τὸ παρὸν καὶ ἐναντίον ἐχθρικωτέρων προσβολῶν (ε 1623). Ταχέως δ' ἀπεδείχθη πόσον ἀρμόδιος ἦτον αὐτὴ ἡ προετοιμασία ἐνώπιον ὅλων τούτων τῶν ἀσφαλιστηρίων ἐγγράφων. Ὁ Λιγούιστικὸς Στρατηγὸς ΤΙΛΛΥΣ ἐφώρμησε κατὰ τοῦ Μανσφέλδου, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ διέταξε τὸν Κόμητα νὰ συγχωρήσῃ εἰς ἐκεῖνον τὴν δίοδον, καὶ νὰ τὸν ἐφοδιάσῃ μετὰ τροφῶν. Ὁ Ἀντώνιος Γυνθέρος, φοβούμενος, ὅτι οὕτως ἤθελεν ἐμ-

πλεχθῇ εἰς ἐρίδας, ἥ ὅτι ἡ Ὀλδεμβούργη ἤθελεν ἀποκα-
τασταθῇ τὸ θέατρον τοῦ πολέμου, ἀπευθύνθη πρὸς τὸν Βασι-
λέα ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΝ τὸν Δ'. τῆς ΔΑΝΙΑΣ ζητῶν παρὰ τού-
του ἐπικουρικὰ στρατεύματα· εἰς μάτην ἐπεκαλέσθη ἐνταυτῷ
τοῦ Αὐτοκράτορος τὴν μεσολάβησιν ὑπὲρ τῆς Εἰρήνης. Ὁ δὲ
Μανσφέλδος, πρὸς ὃν ἦλθον ΓΑΛΛΙΚΑ ἐπικουρικὰ στρατεύμα-
τα, ἀνύψωσε μᾶλλον ὑπερηφάνως τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἐνησχο-
λήθη νὰ ἐτοιμάσῃ αἱματηρὰν ὑποδοχὴν εἰς τὸν Αὐτοκρατορι-
κὸν στρατόν. Διὰ νὰ τῷ μείνῃ δὲ ἀνοικτὴ ἡ Ὀλδεμβούργη,
ἀπηγόρευσε εἰς τὸν Κόμητα τὴν ὑποδοχὴν Δανικῶν στρατευ-
μάτων, καὶ ὅταν αὐτὰ ἐπῆλθον, εἰσῆλθε μετὰ τινῶν ἑκατοντά-
δων ΔΡΑΚΟΝΤΩΝ ἱππέων (Dragonern) εἰς τὴν Ἰεσερικὴν χώραν.
Ἄσχηρός τις περίστασις διήγειρεν ἐνταῦθα τὴν ὁρμὴν τῶν Ἰεσε-
ραίων πρὸς αἱματηρὰν ἐκδίκησιν κατὰ τῶν ξένων. Οἱ πλεῖ-
στοι ἐνικήθησαν ἢ ἐζωγρήθησαν. Οἱ προσελθόντες Ὀλδεμβούρ-
γιοι, ὡς καὶ οἱ νῦν τῷ ὄντι εἰσελθόντες δύο ἡμισυ χιλιάδες
Δανοὶ ἔπεισαν τὸν Μανσφέλδον νὰ παραβλέψῃ τὴν αἱματηρὰν
πράξιν, καὶ νὰ διαπραγματευθῇ ἀντὶ τούτου περὶ χρηματικῶν
προκαταβολῶν, ἃς ἀπῆλαυσε, καὶ οὕτω ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς
πρότερον ἤδη καταληφθείσης ΚΝΙΠΧΑΟΥΣΗΣ.

Ὁ ΤΙΛΛΥΣ ἦτο νῦν ἐγγύς· εἶχε διασκορπίσει ἤδη τὰς φά-
λαγγας τοῦ Δουκὸς Χριστιανοῦ καὶ εὗρίσκετο μετὰ τοῦ μεγαλη-
τέρου στρατοῦ του εἰς Βαρδεμβούργην, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ ἀπο-
τραπῇ ἡ δίοδος αὐτοῦ διὰ τῆς Ὀλδεμβούργης· πρὸς τοῦτο ἐφαί-
νετο ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἡ ἀναχώρησις τοῦ Μανσφέλδου, ὅστις
δὲν ἐπείθετο ν' ἀναχωρήσῃ, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτοιμάζετο εἰς πόλεμον.

Διὰ πολὺν χρόνον δὲν ἐδύνατο νὰ προσμείνη τις πλείονα ἀνα-
βολὴν δι' ἱκεσιῶν παρὰ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Στρατηγοῦ, ἀν καὶ
οὗτος δὲν ἐφοβεῖτο τὴν κακοκαιρίαν τοῦ χρόνου καὶ εὔρε συμφε-
ρώτερον νὰ λάβῃ χειμερινὰ οἰκήματα ἐν τῇ ΕΣΣΙΑ. Ὁ Ἀντώνιος
Γυνθέρως ὁμῶς ἐρρίψεν εἰς τὴν Δελμενχόρστην πολυαριθμοτέ-

ραν φρουράν, καὶ οἱ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΙ ΦΡΕΙΣΟΙ ἐβάρυνθησαν κατὰ τοσοῦτω τὴν εἰς τὸν τόπον των διαμονὴν τῶν ὀχληρῶν ξένων, ὥς ὁ Μανσφέλδος ἀνεχώρησε τέλος πάντων μετὰ τῶν Γαλλικῶν καὶ Βρονσβικικῶν συμμάχων του (ε 1624) τινὰς μῆνας πρότερον τῆς ἄνω μνησθείσης μάχης τῆς ΛΟΩ· ἀλλ' ἀπῆλαυσε διὰ ἔξοδα τοῦ δρόμου του μίαν προσυμφωνηθεῖσαν ποσότητα 200,000 Φιορινίων. Ἡ Ἀνατολικὴ Φρεισία πρὸς τούτοις ὁμοιάζειν ἔρημον, καὶ χιλιάδες τῶν ἐγκατοίκων εἶχον εὔρει τὸν θάνατόν των κατὰ τούτους τοὺς τρομεροὺς χρόνους.

Ἐν τούτοις ἡ ἄνω μνησθεῖσα ἀναχώρησις ἀπὸ ΚΝΙΠΧΑΟΥΣΗΣ ἀπέναντι μιᾶς χρηματικῆς πληρωμῆς, ὑπῆρξεν ὠφέλιμος διὰ τὸν Κόμητα Ἀντώνιον Γυνθέρον, διότι οὗτος ἐγένετο ἡγέμων τῆς Ἰευέρης, καὶ συνεπεία τῆς μνησθείσης δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἔλαβεν ὀριστικῶς τὴν κατοχὴν τῆς ἡγεμονίας ταύτης.

Ὁ ΒΑΡΩΝΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΒΙΛΧΕΛΜΟΣ τῆς Ἰνχαούσης καὶ Κνιπχαούσης, ὅστις μέχρι τότε διετηρεῖτο πάντοτε βοηθεία τῶν ἀνατολικῶν Φρείσσων, ἐζήτησε, συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Μανσφέλδου, τὴν περαιτέρω ἀσφάλειάν του. Αὕτῃ ἡ ἀποστασία καὶ ἡ διηνεκὴς προσπάθεια τοῦ Ὀλδεμβουργικοῦ Κόμητος ὑπὲρ τῆς ἐκτελέσεως τῆς προτέρας ἀποφάσεως, παρεκίνησαν ἐκ νέου τὸν Αὐτοκράτορα νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐπετράπη εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Δανίας, καὶ εἰς τὸν Δοῦκα Χριστιανὸν τὸν μεγαλήτερον τῆς Βρονσβίκης, νὰ συνδράμωσι τὸν Κόμητα Ἀντώνιον εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῆς κατοχῆς. Μόνον ἀφοῦ ἔλαβε τὰ λύτρα ὁ Μανσφέλδος, κατορθώθη τοῦτο· καὶ ἐπειδὴ ὁ Φίλιππος Βιλχέλμος μετὰ διατηρήσεως τοῦ τίτλου του ἐδέχθη ὡς ἀπολογισμὸν μίαν ποσότητα 50,000 ταλλήρων, οὕτω ἡ Κνιπχαούση κατέστη ἀπὸ τότε ἀφιλονείκητον Ἰευερο-Ολδεμβουργικὸν κληρονομικὸν κτῆμα.

Ὁ Ἀντώνιος Γυνθέρος ἐφαίνετο τώρα ἀπηλλαγμένος τῶν μεγάλων φόβων διὰ τὸν τόπον του, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ περαιτέ-

ρω πολεμικὰ συμβάντα. Οὕτω ἐδείκνυον τούλάχιστον τὰ πράγματα ἔνεκα τῆς στιγμιαίας ὑπεροχῆς τῶν ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΩΝ. Ἀλλὰ τώρα ἐτέθη ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ὁ Δ' ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ δεσμοῦ τῶν διαμαρτυρουμένων. Ὁ Κόμης Ἀντώνιος Γυνθέρος ἔλαβε διὰ τοῦτο παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τὴν ἔντιμον ἐπιταγὴν νὰ καταπραΰνη τὸν Χριστιανόν, ἣν καὶ ἐξέτελεσε παρὰ τῷ τελευταίῳ ἐπανειλημμένως καὶ αὐτοπρόσώπως· ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τοὺς κόπους του. Ἐκ νέου ἠναψεν ἡ δᾶς τοῦ πολέμου ἐν Γερμανίᾳ καὶ οἱ ἐχθρικοὶ στρατοὶ ἐπλησίασαν ἐκ νέου εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην. Ὁ Τιλλὺς εὐρίσκετο εἰς τὴν Ὁσναβρυκικὴν χώραν, ὁ Μανσφέλδος εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπικὴν τῆς Βρέμης (ε 1625). Εὐτυχῶς ὁ Βασιλεὺς Χριστιανὸς δὲν ἐπέμεινε εἰς τὴν κατ' ἀρχὰς αἰτηθεῖσαν παράδοσιν τῶν φρουρίων τῆς Δελμενχόρστης καὶ Ἀρπστέτης· ἄλλως ἀναμφιβόλως ὁ Κόμης ἐθεωρεῖτο ὡς ἐχθρὸς ὑπὸ τοῦ Τιλλύ. Τοιουτοτρόπως δὲ ὑπῆρχε σύμπνοια μεταξὺ ἀμφοτέρων. Ὁ Τιλλὺς ὑπεσχέθη, ὅτι θέλει κήδεσθαι τοῦ τόπου, καὶ ὁ Χριστιανὸς ἔπραξε τοῦτο ἔτι προαιρετικῶς· ἀλλ' ὅλαι αἱ παρελθούσαι δυστυχίαι ἦσαν μόνον ἀρχὴ πολλῶν παθημάτων, τὰ ὅποια ἐβασάνιζον τώρα τὴν Ὀλδεμβούργην διὰ πέντε ἔτη. Οὔτε ὁ Μανσφέλδος, οὔτε ὁ Χριστιανὸς ὑπῆρξαν εὐτύχεῖς. Ἐκεῖνος ὑπέκυψεν εἰς τὰς προσβολὰς τοῦ ΒΑΛΛΕΝΣΤΑΙΝΟΥ εἰς ΔΕΣΣΑΥΗΝ, οὗτος δὲ συγχρόνως σχεδὸν ἐνικήθη κατὰ κράτος ὑπὸ τοῦ ΤΙΛΛΥ εἰς τὸ ΔΟΥΤΤΕΡΟΝ ἐπὶ τοῦ ΒΑΡΕΝΟΥ ΟΡΟΥΣ ἐν Βρονσβίκῃ (ε 1626). Ὁ Χριστιανὸς κατέφυγεν εἰς τὸ κράτος του, ἔχων μόλις εἰσέτι τὴν γενναιότητα νὰ προσμείνῃ κατὰ τὴν φυγὴν του εἰς στρατόπεδον ὠχυρομένην παρὰ τῇ ΣΤΑΔΗ, τὰ κατὰ τρίτην φορὰν ἐπαναληφθέντα προβλήματα εἰρήνης ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου Κόμητος τῆς Ὀλδεμβούργης. Ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ Τιλλὺς κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος ἐπροχώρησεν εἰσέτι μέχρι τῶν συνόρων, ἔλαβεν εἰς τὴν κατοχὴν του τὴν Ἀρπστέτ-

την, καὶ ἐδύνατο νὰ παρακινηθῇ μόνον διὰ μιᾶς ποσότητος 30,000 ταλλήρων νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἰς Ὀλδεμβούργην εἰσβολὴν τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ, περιφερομένου εἰς τὴν γειτνιάζουσαν Μυστερικὴν ἐπικράτειαν· καὶ τοῦτο μόνον διὰ μικρὸν χρόνον. Ἐν τῷ ἐπομένῳ ἤδη ἔτει (ε 1627) ἡ παραδοχὴ Αὐτοκρατορικῶν στρατευμάτων δὲν ἐδύνατο πλέον νὰ μὴ γίνῃ δεκτὴ, ἐπειδὴ ὁ Χριστιανὸς διωκόμενος ἀπὸ τοῦ Βεζέρου ποταμοῦ, κατέφυγεν εἰς τὸ κράτος του, καὶ ταῦτα ἀκολουθοῦντα αὐτὸν, εὔρον τὴν Ὀλδεμβουργικὴν χώραν ἐξ αἰτίας τῆς θέσεως τῆς παρὰ πολὺ συμφέρουσαν· ὥστε ἠθέλησαν εἰσέτι νὰ τὴν περιτριγυρήσωσιν· οὕτω λοιπὸν εἰσῆλθον οἱ Αὐτοκρατορικοὶ εἰς τὰ μεθόρια, ἐν πρώτοις εἰς τὴν ΣΤΕΔΙΝΓΕΡΙΚΗΝ ΧΩΡΑΝ, μετὰ ταῦτα ἐπεσκέφθησαν οἱ καταδυνασταὶ οὗτοι ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ ἐφορεῖον τῆς ΑΤΤΕΝΗΣ, τὰ φρούρια ΑΠΕΝΗΣ καὶ ΟΒΕΛΓΟΕΝΝΗΣ ΙΕΥΕΡΛΑΝΔΙΑΣ, τέλος δὲ καὶ τὴν Βουδιδινγερικὴν χώραν· ἂν καὶ εὕρισκοντο εἰς φιλικὸν τόπον, τὰ ἐξηγριωμένα πνεύματα δὲν εἶχον συνειθίσει νὰ ζήσωσιν ἐνταῦθα ἐν τοιαύτῃ ἕως τότε ἀσυνήθει εὐταξίᾳ· ἐγκλήματα παντὸς εἴδους ἐκτελοῦντο ἀτιμωρητὶ καὶ ἀνελέγκτως, διότι οἱ Ἀρχηγοὶ, τόσον ὁ ΒΑΛΛΕΝΣΤΑΙΝΟΣ ὥς καὶ ὁ Τιλλὺς δὲν ἠθέλησαν ν' ἀκροασθῶσι τὰ παράπονα τῶν Ὀλδεμβουργίων. Ἐκτὸς δὲ τῆς δυστυχίας ταύτης, ἔπρεπε νὰ ἐφοδιασθῶσι τὰ στρατεύματα προσέτι μετὰ μετρητῶν καὶ λοιπῶν ἀναγκαίων, διότι οὕτω ἀπῆται ὁ τότε τρόπος τοῦ πολεμεῖν. Πόσον δὲ ἐξηντλήθη ἐξ αἰτίας τούτου ὁ μικρὸς τόπος, ἔνεκα τῶν διαρκούντων στρατιωτικῶν καταλύσεων, καὶ πόσα κατ' ἄλλους τρόπους δεινὰ ἔπαθε, τοῦτο εὐκόλως ἐννοεῖται· ἐν ταυτῷ δὲ πολὺ ἐπίκρανε τὸν Κόμητα Ἀντώνιον Γυνθέρον ἡ στενοχωρία τοῦ τόπου του, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ ἐνεργήσῃ τι διὰ τῶν ἐπανειλημμένων ἱκεσιῶν του παρὰ τοῖς Στρατηγοῖς καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Αὐτοκράτορι, οἵτινες τὸν ὑποπτεύοντο ὡς συνεγνοημένον μετὰ

τῶν ἐθνῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, ἐνεκα τῆς σχέσεώς του μετὰ τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας, καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς του εἰς τὴν διαμαρτυρουμένην ἐκκλησίαν. Ἐπρεπε δὲ νὰ εὐχαριστῇται, ὅτι ἔμεινε μόνος Κύριος εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην, ἐνῶ ἡ Δελμενχόρστη ἔπρεπε νὰ δεχθῇ παρομοίως Αὐτοκρατορικὴν φρουράν. Κατ' ὅρθωσιν νὰ δικαιολογηθῇ περὶ τῆς ὑπεψίας ταύτης ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις συνεμέρισθη τὴν λύπην του, ἀφίνων καὶ αὐτὸν καὶ τὸν τόπον του εἰς τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια μόνον ἠδύναντο νὰ φέρωσιν ἐλάφρωςιν τινα εἰς τοὺς καταπεπιεσμένους· ἡ δὲ Ἰευέρη ἠλευθερώθη ἀπὸ στρατιωτικὰς καταλύσεις.

Ἡ ἀδυναμία τῶν διαμαρτυρουμένων συμμάχων ἐφαίνετο μὲν νὰ ἐπιφέρῃ διὰ τὴν Γερμανίαν ἀνάπαυσιν τινα ἀπὸ τῶν ἀπείρων δεινῶν τοῦ πολέμου· ἀλλ' ἐνόσω οἱ αὐτοκρατορικοὶ ἐπολέμουν μετὰ τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας, περὶ κατοχῆς τοῦ φρουρίου τῆς ΣΤΡΑΛΣΟΥΝΔΗΣ, τὰ στρατεύματα δὲν ἐδύναντο ν' ἀποσυρθῶσιν ἐκ τῶν ἐνταῦθα μερῶν, καθὼς καὶ ἐκ τῆς Ὀλδεμβούργης. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐξέδωκε κατὰ τῶν ἡττηθέντων διαμαρτυρουμένων ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΠΕΡΙ ΥΠΟΣΤΡΟΦΗΣ (Restitutions Edict) καθ' ὃ ἔμελλον νὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς τοὺς Δυτικοὺς ὅλαι αἱ ἀπὸ τῆς ἐν Αὐγούστη θρησκευτικῆς εἰρήνης (ε 1555), εἰς τοὺς διαμαρτυρουμένους περιελθοῦσαι ἐπισκοπαὶ, Ἀββατίαι, Μοναστήρια, Ἐκκλησίαι καὶ Σχολαί, καὶ δι' οὗ ἐν γένει αἱ τῶν διαμαρτυρουμένων ὑποθέσεις ἐτίθεντο εἰς θέσιν ὀλίγον εὐχάριστον.

Ἡ ἐνυπάρχουσα ἀγανάκτησις ἐπρόσμενε διὰ τοῦτο νέαν εὐκαιρίαν πρὸς ἐκδίκησιν, ἂν καὶ ἡ νῦν μετὰ τῆς Δανίας ὁμοίως συνωμολογηθεῖσα εἰρήνη δὲν παρεῖχεν ἐλπίδα τινὰ τοιαύτης (ε 1629). Ὁ Κόμης Ἀντώνιος Γυνθέρους ἐζήτει διὰ τοῦτα κατὰ τὴν ἐν Ῥατισβόνη Αὐτοκρατορικὴν δίκαιαν (ε 1630) νὰ ἐνεργήσῃ ἐκ νέου τὸν ἀποσυρμὸν τῶν Αὐτοκρατορικῶν στρα-

τευμάτων, καὶ τὰ παρόμοια παράπονα πολλῶν ἄλλων Γερμανῶν ἡγεμόνων περὶ τῶν στρατιωτικῶν βαρῶν, ἐπέφερον τῶρα εὐτυχέστερον ἀποτέλεσμα. Νῦν δὲ ἐπαπείλει νέος κίνδυνος ἀπὸ μέρους τοῦ Βασιλέως τῶν ΣΟΥΗΔΩΝ ΓΟΥΣΤΑΥΟΥ ΑΔΟΛΦΟΥ, ὅστις ἡτοιμάζετο εἰς πόλεμον ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τῶν διαμαρτυρουμένων, νομισθέντος ἤδη ἀπολωλότης. Ἐπρόκειτο λοιπὸν περὶ τοῦ δυσχεροῦς ζητήματος, ἂν οὗτος καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτοῦ ἤθελον φανεῖ πρόθυμοι, ἐν περιπτώσει ἀποσυρμοῦ τῶν Αὐτοκρατορικῶν ἐκ τῆς Ὀλδεμβούργης, νὰ μὴν ὠφεληθῶσι τὸ κατ' αὐτοὺς ἀπὸ τὸ κατάλληλον τῆς θέσεως τοῦ τόπου. Ὁ Ἀντώνιος Γυνθέρως εἶχε λοιπὸν πρὸ πάντων νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸν Γουστάυον Ἀδόλφον, ὅστις ἐκστρατεύσας ἤδη, ἄφησε νὰ τὸν παρακαλέσωσιν ἱκανὸν χρόνον ἀνωφελῶς, ἐνῶ οἱ Αὐτοκρατορικοὶ μάλιστα κατεῖχον εἰσέτι τὴν Ὀλδεμβούργην. Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις δὲν ἀντεστάθη τέλος πάντων πλέον οὔτε ὁ ΤΙΛΛΥΣ εἰς τὰς εὐεργετικάς, καὶ διὰ τῶσων σημαντικῶν λόγων ὑποστηριζομένας ἰκεσίας τοῦ Κόμητος, ὅθεν ἐπὶ συμφωνίᾳ, ὅτι ὁ Κόμης χρειᾶς τυχούσης, θέλει ἐπιστρέψει τὰ ὠχυρομένα μέρη μόνον εἰς τοὺς ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΥΣ, εἰσέβαλεν εἰς τὴν ἐπὶ Ὀδέρης ΦΡΑΓΚΟΦΟΡΤΗΝ, καὶ ἀπελευθέρωσε τὴν Ὀλδεμβούργην (ε 1631). Ἡ ζημία, ἥτις προέκυψε διὰ τὸν τόπον ἐκ τῶν Στρατιωτικῶν Καταλυμάτων, ὑπελογίσθη εἰς τινὰ ἑκατομμύρια ταλλήρων. Τώρα δ' ἐπρόκειτο ἐκ νέου ν' ἀπολαύσῃ τις τὴν ἀναγκαίαν ἀσφάλειαν παρὰ τοῦ ΣΟΥΗΔΟΥ Βασιλέως, ἥτις ἐδόθη τέλος πάντων ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅτι οἱ Αὐτοκρατορικοὶ θέλουσι τηρήσει τὰ συμφωνηθέντα. Ἡ περίστασις ὅτι ὁ Γουσταύος Ἀδόλφος διεύθυνε νῦν τὰ βήματα πρὸς τὰ ἔσω τῆς Γερμανίας, ἀπήλλαξεν εὐτυχῶς τὴν Ὀλδεμβούργην τῶν δεινῶν κατὰ τὸν ἐπίλοιπον χρόνον τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου. Οὕτω κατὰ τὸ 1632 ἔτος, ὅταν μέρος τῶν Αὐτοκρατορικῶν ἦλθεν εἰς τὴν ΑΡΠΣΤΕΤΤΙΚΗΝ,

οἱ Σουηδοὶ εἰς τὴν ΒΥΡΑΕΝΙΚΗΝ ΧΩΡΑΝ, καὶ ὅταν οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐζήτουν παρὰ τοῦ Κόμητος χρηματικὸν φόρον καὶ ἐλευθεροσυλλεξίαν στρατιωτῶν, οὗτος ἤξευρε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν εἰς ταῦτα ἄρνησίν του. Μεγαλητέρους κινδύνους ἐπέφερον τὰ ἔτη 1635 καὶ 1636, ὅτε οἱ Αὐτοκρατορικοὶ ἐκυνήγουν ἐν τάγμα Σουηδικόν, καταφυγόν εἰς τὴν Δελμενχόρστην, θέσαντες φρουράν εἰς τὰ φρούρια Ἀρπστέτης καὶ Δελμενχόρστης. Ἀλλὰ τὰ περιστατικὰ ταῦτα συνέτεινον εἰς τὸ νὰ φυλάξῃ ὁ παραπενοούμενος Κόμης ἐντελῇ ἀμεροληψίαν, καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ τῷ δοθῇ πᾶσα περίθαλψις. Περαιστικὸς ἦτο παρομοίως ὁ κίνδυνος, ὅστις ἐπαπεῖλει τὸ μέλλον ἔτος ἀπὸ μέρους τῆς ἀνατολικῆς Φρεισίας, ἣτις ἐφρουρεῖτο ὑπὸ ΕΣΣΙΚΩΝ στρατευμάτων. Ὁ Αὐτοκρατορικὸς Στρατηγὸς Κόμης GOETZ ἐκινήθη πλέον νὰ τὰ διώξῃ καὶ ἔπρεπεν οὕτω νὰ κινήσῃ διὰ τὴν Ὀλδεμβούργην. Ὁ Ἀντώνιος Γυνθέρους ἠρνήθη εἰς τὸν Κόμητα τῆς ἀνατολικῆς Φρεισίας τὴν κατὰ τῶν Ἑσσων ἐπικαλεσθεῖσαν βοήθειαν, διὰ νὰ μὴ τὰ χαλάσῃ μετὰ τοῦ Σουηδικοῦ κόμματος, ἤξευρε δὲ νὰ πολιτεύηται καὶ τόσον χρόνον τὸν Κόμητα Γόετζ· ἕωσοῦ τὰ μετὰ ταῦτα πολεμικά συμβάντα ἀπῆτησαι τὴν παρουσίαν του εἰς ἄλλα μέρη. Μία ἀπὸ τοῦ Σουηδικοῦ μέρους κατὰ τὸ 1641 ἔτος κοινοποιηθεῖσα χρηματικὴ ἀπαίτησις, λόγῳ συνεισφορᾶς πρὸς ἀνάγκας πολεμικὰς, ἀπετράπη εὐτυχῶς, καὶ τέλος πάντων παρῆλθε καὶ ὁ ἐπαπειλὼν κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος κίνδυνος. Ἦτο δὲ ὁ τελευταῖος, ὃν εἶχε νὰ φοβηθῇ ἡ Ὀλδεμβούργη κατὰ τὸν τριακονταετῆ πόλεμον. Τὰ ἀγαθὰ τῶν ἀληθῶς ἡγεμονικῶν προσπαθειῶν τοῦ Ἀντωνίου Γυνθέρου ἐχαίρετο νῦν παρομοίως τὸ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην (ε 1638), ἀλλὰ διὰ βραχὺν μόνον χρόνον ὡς ἐχέγγυον προκαταβληθεισῶν χρηματικῶν ποσοτήτων ἀπὸ τοῦ Βρονσβικο-Βολφενβυττελικοῦ κληρονομήματος, εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην δοθὲν τμήμα τῆς Στολτζεναούσης. Ὁ Κόμης ἤξευρε ν' ἀπολαύσῃ

τάς εἰς τοὺς ὑπηκόους του παραχωρηθείσας εὐκολίας. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τελευταῖον μνησθέντα συμβάντα ἦσαν μᾶλλον ἐπαπειλήτικα παρά καταστρεπτικά, δυνάμεθα κυρίως νὰ θεωρήσωμεν τὸ 1631 ἔτος ὡς ἐκεῖνο τῆς ἐλευθερώσεως τῆς Ὀλδεμβούργης· καὶ ὁ Ἀντώνιος Γυνθέρους τὸ διατήρησεν εἰς μνήμην κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος δι' ἐνὸς φιλανθρωπικοῦ καταστήματος, μεταξὺ αὐτῶν ἡγούν τὸ μοναστήριον τῆς ΒΛΑΝΚΕΝΒΟΥΡΓΗΣ εἰς πτωχοτροφεῖον, καὶ ὀρφανοτροφεῖον, καὶ προσδιορίζων πρὸς διατήρησιν αὐτοῦ τὰ εἰσοδήματα, τὰ ὅποια ἀπῆλαυσε πρότερον ἡ Κυβέρνησις, καὶ τὰ ὅποια ἤρξασε προσέτι δι' ἰδίων μέσων. (ε 1632)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Κληρονομικὴ διαδοχὴ τοῦ Ἀντωνίου Γυνθέρους, καὶ αἱ περὶ αὐτῆς διατάξεις αὐτοῦ.

Ἡ ΒΕΣΤΦΑΛΙΚΗ ΕΙΡΗΝΗ (ε 1648) ἀπεκατέστησεν εἰς ὅλην τὴν Γερμανίαν, καθὼς καὶ τὴν εἰς Ὀλδεμβούργην ἡσυχίαν, καὶ ἐπρονόησε διὰ διάφορα συμφέροντα τοῦ τόπου. Ὁ δὲ Ἀντώνιος Γυνθέρους, ὅστις εἶχεν ἐνώσει αὐτὸς κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος τὰς δύο Κομητείας, ἐσκέπτετο τῶρα κατ' ἐξοχὴν περὶ τῶν οἰκογενειακῶν ὑποθέσεών του, μάλιστα περὶ τῆς μελλούσης κληρονομικῆς διαδοχῆς, διότι ἦτο πλέον προβεβηκὼς τῷ χρόνῳ, καὶ διότι ἡ (ε 1635) ἐν ἡλικίᾳ 52 ἐτῶν συναφθεῖσα ὑπανδρεῖα του μετὰ τῆς Πριγκιπέσσης ΣΟΦΙΑΣ ΔΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΤΗΣ ΟΛΣΑΤΙΑΣ ΣΟΝΔΕΡΒΟΥΡΓΗΣ, δὲν παρεῖχε πλέον ἐλπίδα δι' ἄρρενας διαδόχους. Οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς του ἦσαν, ἡ ἀδελφὴ του ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ ἡ Πριγκιπέσσα τῆς Ἀνχάλτης-Τζέρπστ μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Ἰωάννου, καὶ ὁ Κόμης ΑΝΤΩΝΙΟΣ τῆς ΑΛΔΕΝΒΟΥΡΓΗΣ υἱὸς

του, γεννηθεὶς ἐκτὸς νομίμου γάμου μετὰ Κυρίας τινὸς τῆς ΟΥΝΓΝΑΔΗΣ. Ἀμφότεροι δὲ, ἀφοῦ ἀπῆλαυσεν ἡ Δανία τὸ δικαίωμα τῆς διαδοχῆς, ἐκληρονομούν μόνον τὰ ἰδιωτικὰ κτήματα τοῦ Κόμητος, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν Τιμαρικὴν Ἡγεμονίαν τῆς Ὀλδεμβούργης καὶ Δελμενχόρστης, διὰ τὴν ὁποίαν ἐφιλονείκουν νῦν ὁ Δούξ τῆς ΟΛΣΑΤΙΑΣ ΓΟΤΤΟΡΠΗΣ, καὶ ὁ Βασιλεὺς τῆς ΔΑΝΙΑΣ, μετὰ τοῦ Δουκὸς τῆς ΟΛΣΑΤΙΑΣ ΠΛΟΕΝΗΣ. Ὁ Κόμης Ἀντώνιος Γυνθέρους ἠθέλησε λοιπὸν ἀφ' ἐνὸς μέρους ν' ἀφήσῃ εἰς τοὺς οἰκείους του ὅσα ἠδύνατο πλείότερα ἰδιωτικὰ κτήματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ λάβῃ ὁ υἱὸς του Ἀντώνιος παρὰ τῆς μητρὸς τοῦ Πρίγγιπος Ἰωάννου, περὶ οὗ ἐλήφθη πλέον πρόνοια, ἓνα μεγαλήτερον κληροδότημα. Ἀμφότερα ταῦτα ἐδύναντο νὰ γίνωσι μόνον διὰ συνθηκῶν, ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἐπαρουσίασε τὰς πλείστας δυσκολίας, διότι ἦτον εἰσέτι ἀναποφάσιστον, τίς ἐκ τῆς Ὀλσατικῆς γραμμῆς πρέπει νὰ θεωρηθῇ κυρίως ὡς νόμιμος Ἡγεμὼν, διὰ νὰ συμφωνήσῃ μετὰ τούτου τὰ δέοντα.

Τὸ διαδοχικὸν δικαίωμα τοῦ Τιμαρίου ἐννοεῖτο ἀφ' ἑαυτοῦ ἀνῆκον εἰς τὴν ΟΛΣΑΤΙΚΗΝ ΟΙΚΙΑΝ· καὶ ὅταν μετὰ ταῦτα αὕτη διηρέθη εἰς Δουρικὴν Ὀλσατικο-Γοττορπικὴν καὶ εἰς ΒΑΣΙΛΙΚΗΝ - ΔΑΝΙΚΗΝ γραμμὴν, ἐξησφαλίσθη κατὰ τὴν γνωστὴν ἀπόφασιν τῆς Αὐτοκρατορίας, ἀπὸ τοῦ 1570 ἔτους εἰς ἀμφοτέρας ἡ μέλλουσα Τιμαρικὴ διαδοχὴ τῆς τυχόν κενῆς Ἡγεμόνος Κομητείας, τὸ δὲ εἰς ταύτην κυρωθὲν δικαίωμα τῆς πρωτοτοκίας κατηργήθη παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων διὰ μεταγενεστέρως συνθήκης ἐν Ῥενδσβούργῃ (ε 1646) καὶ ἀντὶ τούτου παρεδέχθησαν μίαν μέλλουσαν ἰσομερῆ διανομὴν. Νῦν δὲ εἶχεν ἐξέλθει ἐκ τοῦ Βασιλικοῦ Δανικοῦ οἴκου, καὶ ἄλλη μία γραμμὴ, ἡ ΟΛΣΑΤΙΚΟ - ΣΟΝΔΕΡΒΟΥΡΓΙΚΗ ἦτοι Πλοενικὴ, ἣν ἀντιπροσώπευε τώρα ὁ ΙΩΑΧΙΜ ΕΡΝΕΣΤΟΣ ΤΗΣ ΠΛΟΕΝΗΣ. Οὗτος, ἂν καὶ παραγκωνισθεὶς εἰς τὰς ἄνω μνησθείσας

ὑποθέσεις, ἦτον ὅμως ὁ πλησιέστερος συγγενὴς τοῦ κοινοῦ προκάτορος τῆς οἰκογενείας, τοῦ Κόμητος ΔΙΤΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΕΥΔΑΙΜΟΝΟΣ, διὸ καὶ ἐπεκαλεῖτο τὴν μέλλουσαν ὁλόκληρον κατοχὴν τῶν Ὀλδεμβουργικῶν Κομητειῶν· καὶ ἀπήλαυσεν ἤδη μέρος αὐτῆς διὰ τοῦ ἐγγυήσει τοῦ Αὐτοκράτορος βληθέντος εἰς ἐνέργειαν δικαιώματος τῆς διαδοχῆς (ε 1642). Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὁ Κόμης Ἀντώνιος ἠδύνατο νὰ φέρῃ σημαντικὰ ἀποτελέσματα, ἀναγνωρίζων τὰ δικαιώματα τοῦ ἐνὸς ἢ ἄλλου μέρους. Ἐπρόκειτο ἐνταῦθα, νὰ ἐνεργήσῃ μετὰ φρονήσεως καὶ περισκεψίας, ἵνα μὴ ἀπολέσῃ τὸ ἀληθὲς συμφέρον του εἰς τὰς ἀμφιβόλους ταύτας περιστάσεις. Διὰ τοῦτο ἐθεώρει ὁ Κόμης φρονιμώτερον νὰ προσηλωθῇ εἰς τοὺς δύο ἐν ἀξιώσει κραταιότερους, τὸν Βασιλέα καὶ τὸν Δοῦκα τῆς Γοττόρπης. Κατὰ συνέπειαν τούτου συνεκροτήθη συνέλευσις διὰ πληρεξουσίων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἐν Ῥενδσβούργῃ (1649). Ἐνταῦθα συνωμολογήθη μία συνθήκη, εἰς ἣν ὁ Κόμης ἀνεγνώρισε τὴν Τιμαρικὴν διαδοχὴν τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Δουκὸς, οὗτοι δὲ παρεχώρησαν εἰς τὴν πλήρη κατοχὴν του ὅλα τὰ ἀπὸ Ἀντωνίου τοῦ Α΄. ἀποκτηθέντα ἐκκλησιαστικὰ καὶ κοσμικὰ κτήματα, ἐπιφυλαττομένης ὅμως τῆς ἡγεμονικῆς ἐξουσίας των ἐπὶ τινων τόπων δι' ἀνταλλαγῆς ἀνηκόντων εἰς τὸ Τιμάριον, ὀνομαστὶ δὲ τοῦ τμήματος τῆς ΦΑΡΕΛΗΣ, τῆς ἡμισείας ἐφορείας τῆς ΙΑΔΗΣ. ὥς καὶ τῶν εἰσοδημάτων τῶν τελωνείων τοῦ Βεζέρου ποταμοῦ. Εἰς τὴν χήραν τοῦ Κόμητος ἐδόθη πρὸς συντήρησίν της τὸ τμήμα τῆς ΝΕΥΕΝΒΟΥΡΓΗΣ καὶ ἐτησίως 3000 τάλληρα, πρὸς τούτοις δὲ ὑπεσχέθη πᾶσα ἀναγκαία προστασία εἰς τὸν ἴδιον Κόμητα καὶ εἰς τοὺς οἰκείους του.

Δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀποφασίσωσι τι περὶ τῆς Σταδινγερικῆς καὶ Βουδιαδινγερικῆς χώρας, ἐπειδὴ εἰς αὐτάς τὸ ἀφορῶν κληρονομικὸν Τιμαρικὸν δικαίωμα ἀνῆκε κατὰ πλεῖστον μέρος εἰς

τὴν ΒΡΟΝΣΒΙΚΙΚΗΝ οἰκογένειαν. Ἀλλὰ πρότερον ἤδη διε-
φιλονεικήθησαν αἱ Τιμαρικαὶ ὑποχρεώσεις, μάλιστα ἀφοῦ ἐξέ-
λιπε μὲ τὸν θάνατον τοῦ ΦΕΔΕΡΙΚΟΥ ΟΥΛΕΡΙΧΟΥ ἡ γραμ-
μὴ τοῦ Δουκὸς ΕΡΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΟΥ τῆς Βρον-
σβίκης - Βολφενβυττέλης τοῦ πρώτου Τιμαριάρχου, ἐπειδὴ
τότε ἡ Βρονσβικο-Λυνεβουργικὴ γενεὰ ἐπροσπάθει, ὥστε ὁ Κό-
μης Ἀντώνιος Γυνθέρος, ὅστις δὲν συμπεριελήφθη τότε, ν' ἀ-
ναγνωρίσῃ καὶ ἐπικυρώσῃ τὰς λόγῳ κληρονομικῶ ἀνηκούσας
εἰς αὐτὴν καὶ διὰ συνθηκῶν συνωμολογηθείσας ἀπαιτήσεις τῆς.

Μετὰ πολλὰς ἀντιρρήσεις ὁ τελευταῖος οὗτος τὰς ἀνεγνώ-
ρισε τῷ ὄντι ἀποδῶσας εἰς τὸν Δοῦκα ΦΕΔΕΡΙΚΟΝ (ε 1648),
καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ εἰς τὸν Δοῦκα ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ τῆς
Βολφενβυττέλης (ε 1650) τὸ ἀπαιτηθὲν Τιμαρικὸν χρέος.
Εἰς τὸ ἔθνος τοῦτο ἐπλανήθη ὁ εἰρηνόφιλος Ἀντώνιος Γυνθέ-
ρος· καὶ τούτου γενομένου, ἐπροσπάθει ν' ἀποκτήσῃ τὸ Τι-
μαρικὸν δικαίωμα ἐφ' ὅλης τῆς Βουδιαδινγερικῆς χώρας, καὶ
προσαποκτήσῃ καὶ ἄλλα, διότι τὸ Τιμαρικὸν δικαίωμα τῆς
Βρονσβίκης ἐκτείνεται μόνον ἐπὶ τοῦ τριτημορίου αὐτῆς καὶ
τῆς Σταδλάνδης. Ὅσῳ μᾶλλον μετὰ τὴν Ρένδοβουργικὴν
συνθήκην ἐκῆδετο ὁ Κόμης, ὥς καὶ οἱ διάδοχοι, τοῦ Τι-
μαρίου, καὶ ἐπροσπάθουν νὰ ἐξομαλύνωσι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην,
τόσῳ πλέον ηὔξησεν ἡ Βρονσβίκη τὰς ἀπαιτήσεις τῆς, αἵτινες
παρουσιάσθησαν τέλος πάντων οὕτω, ὥστε ἀπητήθη ἡ Τιμα-
ριαρχία ἐφ' ὅλης τῆς Σταδινγερικῆς καὶ Βουδιαδινγερικῆς χώ-
ρας, ἡ παραχώρησις τῶν τμημάτων Ἀρπστέτης καὶ Στολτσε-
ναούσης ἄνευ ἀποζημιώσεως, πρὸς δὲ καὶ μία ἐτήσιος πληρωμὴ
10,000 ταλλήρων διὰ τὴν παραχώρησιν τῆς ΒΥΡΔΕΝΙΚΗΣ
χώρας. Ἐπανειλημμέναι προσπάθειαι συνθήκης εἶχον καταντή-
σει τὰ πράγματα ἐπὶ τὸ δυσχερέστερον. Ὁ Ἀντώνιος ὅμως
δὲν ἀπέκαμε. Μία τρίτη ἀπόπειρα κατώρθωσε τέλος πάντων
μίαν τελειωτικὴν ἀπόφασιν εἰς Ἀμβούργον μεταξὺ τῶν ἀφ' ἐ-

νός μέρους ἀντιπροσωπευομένων Ἡγεμόνων τῆς Ὀλδεμβούργης, Δανίας καὶ Ὀλσατογοττόρπης, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν λαβόντων μέρος ἐκ Βρονσβίκης (ε 1653). δι' ἧς ἀπεφασίσθη, ὅτι τὸ τμήμα τῆς Στολτζεναούσης ἔχει ν' ἀποδοθῇ ἀπέναντι πληρωμῆς 20,000 ταλλήρων εἰς τὴν Βρονσβίκου-Λυνεβούργην, ὡς καὶ ἡ Ἀρπστέττη ὁμοίως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου Γυνθέρου, ὅτι ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Δούξ πληρώνοντες μίαν ποσότητα 60,000 ταλλήρων, θέλουν δεχθῇ ὡς Τιμάριον παρὰ τῆς Βρονσβίκης ὅλην τὴν Σταδινγερικὴν καὶ Βουδιαδινγερικὴν χώραν, καὶ ὅτι τέλος πάντων τὰ ἐπὶ τῶν χρόνων Ἀντωνίου τοῦ Α'. ἀνεγερθέντα προκυμαῖα ἀνήκουσιν εἰς τὸ Τιμάριον, τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐλευθέραν διάθεσιν τοῦ Κόμητος.

Τοιοῦτοτρόπως ἐπροφύλαξεν ὁ Κόμης τῆς Ὀλδεμβούργης ἐντελῶς τὸν τόπον τοῦ ἀπὸ μέλλοντα διαμελισμὸν, καὶ ἠδυνήθη νὰ προσφέρῃ τώρα εἰς τοὺς οἰκείους τοῦ σημαντικὰ κληρονομικὰ κτήματα. Ταῦτα δ' ἔπρεπε ν' ἀποχωρισθῶσιν εἰσέτι ἰδιαιτέρως ἐκ τοῦ Τιμαρίου, τὸ ὅποῖον ὅμως κατωρθώθη κατὰ τὰ ἔτη 1653 καὶ 1654 ἄνευ σημαντικῶν δυσκολιῶν. Οὕτως ἀφηρέθησαν αἱ μέγισται δυσχέρειαι, αἵτινες ἤναντιοῦντο εἰς τὴν περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ πρόνοιαν, ἀλλ' οὐχὶ ὅλαι· διότι ἠθέλησε νὰ τῷ προσποκτήσῃ καὶ ἄλλα περισσότερα, ἀφ' ὅ,τι εἶχεν ἐλευθερίαν νὰ διανέμῃ, καθὼς Π. Χ. τὰ οὕτω καλούμενα ΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΣΕΩΣ (Fidei comiss Gietêrn) ἡγουν ἐκεῖνα τὰ ὅποια κατὰ τὴν διαθήκην ΙΩΑΝΝΟΥ τοῦ ΙΣ'. δὲν ἐδύναντο νὰ πωληθῶσι, καὶ τὰ ὅποια ἐν ἐλλείψει νομίμων κληρονόμων τοῦ Ἀντωνίου Γυνθέρου, ἔπρεπε νὰ μείνωσιν εἰς τὴν ἀδελφὴν τοῦ ἢ εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτῆς. Τούτου ἕνεκα συνωμολόγησε μετὰ τῆς Ἡγεμονίδος Μαγδαληνῆς καὶ τοῦ υἱοῦ τῆς Ἰωάννου νὰ λάβῃ ἐν τρίτον αὐτῶν (ε 1654 καὶ 1656) ὡς ἀποζημιώσιν τῶν ἐξόδων του, καὶ ὁ Ἰωάννης νὰ λάβῃ εἰς τὴν κατοχὴν

του τὰ λοιπὰ δύο τρίτα. Ὁ Ἀντώνιος Γυνθέρος ἠδύνατο μὲν νὰ διαθέσῃ ἐλευθέρως τὸ τμήμα τῆς Φαρέλης, ὅχι ὁμῶς ὡς ἐπικράτειαν ἀνεξάρτητον, ἀλλὰ μόνον τὸ δικαίωμα τῆς ἐξουσίας τῶν μελλόντων ἡγεμόνων τῆς Ὀλδενβούργης ἐδύνατο νὰ μεταβιβάσθῃ εἰς τὸν ΑΝΤΩΝΙΟΝ τῆς ΑΛΔΕΝΒΟΥΡΓΗΣ, ὑψωθέντα ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς τὸν βαθμὸν τῶν Κομήτων τῆς Αὐτοκρατορίας (ε 1653). ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ τμήματος ἀπέκτησε παρὰ τῶν δύο κληρονόμων τοῦ Τιμαρίου χάριν τοῦ υἱοῦ του, καὶ μετὰ ταῦτα ὅλην τὴν ἐφορείαν τῆς Ἰάδης (ε 1659).

Πρὸς τούτοις παρητήθησαν ἡ Πριγκιπέσσα Μαγδαληνὴ καὶ ὁ Ἰωάννης τῆς Ἀνχάλτης πρὸς ὄφελος τοῦ Ἀντωνίου τῆς Ἀλδενβούργης, ἀπέναντι μιᾶς ἀποζημιώσεως 35,000 ταλλήρων, ἀπὸ τῆς διαδοχῆς των ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας Κνιπχαούσης (ε 1657), ἣτις ἀνῆκεν εἰς αὐτοὺς ὡς πρότερον ἐγκαθιδρυθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Γυνθέρου· διετήρησαν ὁμῶς δι' ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἀπογόνους των τὰ δικαιώματα τῆς ἐπιγονίας, ἐν περιπτώσει ἐκλείψεως τῆς γενεᾶς τῶν Κυρίων τῆς Κνιπχαούσης. Οὕτω ἀπεδόθη μετὰ ταῦτα εἰς τὸν Κόμητα τῆς Ἀλδενβούργης ἡ ἡγεμονία αὕτη (ε 1658), ὡς καὶ ἡ ἐπικύρωσις τῆς ιδιοκτησίας τῆς ἡγεμονίας, χορηγηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ΚΑΡΟΛΟΥ τοῦ Β' τῆς Ἰσπανίας, ὅστις ἦτο καὶ Δουξ τῆς Βραβαντίας καὶ ἀνώτερος Τιμαριάρχης τῆς Ἰευέρης καὶ Κνιπχαούσης, ὡς ἐλεύθερον καὶ ἀπεριόριστον κληρονομικὸν Τιμάριον (ε 1666). ἠλευθέρωσε τὸν γέροντα Κόμητα πάσης φροντίδος διὰ τὴν μέλλουσαν εὐημερίαν τοῦ υἱοῦ του· ὁ δὲ Ἰωάννης τῆς Ἀνχάλτης ἐγκατεστάθη εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Ἰευέρης, ζῶντος ἔτι τοῦ Γυνθέρου (ε 1660).

Ἐκτὸς τῶν ἤδη εἰρημένων κτημάτων, ἀπῆλαυσεν ὁ Ἀντώνιος τῆς Ἀλδενβούργης καὶ ἓνα σημαντικὸν ἀριθμὸν ἄλλων κτημάτων εἰς τὴν Ἰευέρην καὶ Βουδιαδινγερικὴν χώραν. Ἐκ τῶν

ἐσόδων τῶν τελωνείων τοῦ Βεζέρου ἀπεφασίσθη ἐν τρίτον δι' αὐτὸν, ἐν τρίτον διὰ τῆς Ἰευέρης τοὺς κληρονόμους, καὶ τὸ τελευταῖον τρίτον διὰ τοὺς Τιμαρικοὺς διαδόχους τῆς Ὀλδεμβούργης. Ἀκριβεῖς προσδιορισμοὶ ἐγένοντο ὁμοίως περὶ τῆς τυχὸν μετὰ ταῦτα διαφιλονεικηθησομένης κληρονομικῆς διαδοχῆς, ὀνομαστὶ περὶ τῆς Φαρέλης, Ἰάδης καὶ τῶν ἐκεῖσε κτημάτων, ὡς καὶ περὶ τῆς Ἡγεμονίας τῆς Κνιπχαούσης καὶ τῶν κτημάτων τῆς καταπιστεύσεως, ἐξ ὧν ἡ πρώτη ἔμελλε νὰ δοθῇ εἰς τὸν Τιμαρικὸν διάδοχον, τὰ δὲ τελευταῖα εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰωάννου, καὶ ἐν περιπτώσει ἐκλείψεως τῆς γενεᾶς αὐτῶν εἰς τοὺς Τιμαρικοὺς κληρονόμους τῆς Ὀλδεμβούργης.

Ὅλους τοὺς μοναδικοὺς τούτους προσδιορισμοὺς κατέταξεν ὁ Ἀντώνιος Γυνθέρος ἔτι μίαν φορὰν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ, (ε. 1663) ἐνῷ τὸ πλεῖστον ἦτο πλέον διατεθειμένον· καὶ ἐν αὐτῇ διέθεσε καὶ τὰ περὶ τῆς συζύγου του, καὶ ἄφησε νὰ δίδωνται ἐκ τῶν ἐσόδων τῶν τελωνείων παρὰ τὸν Βεζέρον ἐτησίως 3000 τάλληρα πρὸς κατασκευὴν προκυμαίων, καὶ περιφραγμῶν τῶν παραλίων.

Ὁ Κόμης Ἀντώνιος Γυνθέρος εἶχε διέλθει νῦν τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔτος, καὶ παρεκινήθη ἔνεκα τούτου καὶ τῆς στενοχωρίας ἐκ μέρους τῶν διαδόχων τοῦ τιμαρίου του, νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τοὺς τελευταίους, ζῶντος ἔτι αὐτοῦ, τὰς Κομητείας τῆς Ὀλδεμβούργης καὶ Δελμενχόρστης, καὶ νὰ κυβερνήσῃ ἀπὸ τοῦδε μόνον ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Δουκὸς, διατηρῶν ὅμως ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ ἔσοδα τοῦ Κόμητος, μέχρι τοῦ θανάτου του. Τοῦτο δ' ἐγένε δι' ἐπιστήμου πράξεως ἐν Ῥαστέδῃ (1. 8βρ. 1664), ὅπου ὁ ΑΝΤΩΝΙΟΣ τῆς ΑΛΔΕΝΒΟΥΡΓΗΣ, διορισθεὶς ὡς μέλλον Κυβερνήτης ὑπὸ τῶν Τιμαριάρχων, ἀνεπλήρωσε τὸν τόπον τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Δουκός.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Κόμης Γύνθερος ἐνησχολεῖτο γὰ ἐξομαλύνῃ

ἐνταυτῷ διὰ συνθηκῶν διαφόρους δυσκολίας, ὑπαρχούσας μετα-
 ξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν γειτόνων του. Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην κατ'ἐξο-
 χὴν ἀνάγονται αἱ μετὰ τῆς Βιλδεσχαούσης προσπάθειαι του,
 περὶ ρυθμίσεως τῶν ὁρίων τοῦ τόπου, τῆς Βοσκῆς καὶ τῶν τε-
 λωνείων τῆς ΑΛΤΕΝΑΗΣ· καὶ μ' ὅλας τὰς προσπάθειας του,
 δὲν ἠδυνήθη νὰ κατωρθώσῃ οὐδέν. Παρόμοιαι διενέξεις ὑπῆρξαν
 ἤδη πρὸ πολλοῦ χρόνου μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Φρεισίας, ὅπου
 ἠκολούθουν καθημερινῶς δυσάρεστοι σκηναὶ, διότι τὸ δι-
 καίωμα τῆς βοσκῆς τῆς ἀλιείας κ.τ.λ. εἶχε ταρακτικὴν
 ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς βιομηχανίας τῶν κατοίκων τῶν μεθορίων.
 Ἡ περὶ τούτων ἐξομάλυνσις ἐγένετο κατὰ τὸ ἔτος 1664. Αἱ
 πρῶην καταπραῦνθεῖσαι (ε 1606) μετὰ δὲ τὴν περαίωσιν τοῦ
 περιφραγμοῦ ἀνανεωθεῖσαι, καὶ αὖθις (ε 1633) εἰρηνευθεῖσαι
 διενέξεις περὶ μεθορίων μετὰ τοῦ ΓΟΕΔΕΝΣΟΥ περὶ τῆς ἀποξη-
 ρανθείσης λίμνης τοῦ Γροδένου Ἐλλενσερίας καλουμένης, ἐπέφερον
 κατὰ τὸ 1665 ἔτος τὴν ἀνάγκην νέας συνθήκης, ἣτις ἐγέννησεν
 ἀκολούθως τὰ ἀλλεπάλληλα παράπονα. Δυσκολωτέρα ὑπῆρξεν ἡ
 τῶν ὁρίων ρύθμισις τῆς ΒΥΡΔΕΝΙΚΗΣ χώρας, ἐπειδὴ τὸ Βρε-
 μαϊκὸν Τμῆμα τῆς ΑΓΕΝΗΣ τὴν διεπέρασε· διὰ τοῦτο ἔπρεπεν
 ὁ Κόμης Γυνθέρους ν' ἀφίσῃ ἀπεραίωτον ταύτην τὴν ὑπόθεσιν·
 συνωμολόγησεν ὁμως περὶ ἄλλων περιπεπλεγμένων τοπικῶν
 ὑποθέσεων (ε 1651 καὶ 1653) μίαν ἐπωφελεῖν συνθήκην. Φό-
 βους δὲ μεγάλους ἔπρεπε νὰ συλλάβῃ εἰσέτι ὁ Κόμης περὶ τὸ
 γῆράς του διὰ τὴν Δελμενχόρστην, καὶ τίς οἶδε τὸ συμβησόμε-
 νον, ἂν δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἤδη αὐτὸ τὸ Δανικὸν ὄνομα σημαν-
 τικὸν ὑποστήριγμα, καὶ ἐὰν ἐκτὸς τούτου δὲν διετηροῦντο ἐκεῖ-
 θεν διὰ μεσεκτειῶν τὰ δικαιώματα τοῦ Κόμητος. Ἡ Βρέμη καὶ
 ἡ Μυνστέρη ἐνόμισαν ἀνέκαθεν, ὅτι ἔχουσιν ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς
 Δελμενχόρστης. Κατὰ τὴν Βεστφαλικὴν εἰρήνην παρεχωρήθη
 λοιπὸν ἡ ἐπικράτεια τῆς Βρέμης, συμπεριλαμβανομένης τῆς Βιλ-
 δεσχαούσης, εἰς τὴν ΣΟΥΗΔΙΑΝ ὡς Δουκάτον. Πρὸς ἐξασφάλει-

σιν δὲ κατ' αὐτῆς ἔγινε ρητῶς μνεῖα τῶν Ὀλδεμβουργικῶν ὑποθέσεων ἐν τῇ μεταξὺ Σουηδίας καὶ Δανίας κλεισθείσῃ **ΚΟΠΕΝΧΑΓΙΚῃ ΕΙΡΗΝῃ**, (ε 1660) διότι οὐ μόνον ἐξησφαλίσθησαν αἱ μετὰ τῆς Ἰευέρης, Κνιπχαούσης καὶ Φαρέλης ἐνεργηθεῖσαι συμφωνίαι, ἀλλ' ἐνταυτῷ παρητήθη ἡ Σουηδία ὅλων τῶν τυχόν ἐπὶ τῆς **ΔΕΛΜΕΝΧΟΡΣΤΗΣ** δικαιωμάτων της. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ μέρους τῆς **ΜΥΝΣΤΕΡΗΣ** περὶ Δελμενχόρστης εἰσαχθεῖσα δίκη, δὲν ἦτον ἀκόμῃ ἀποφασισμένη, καὶ ὁ νῦν Ἡγεμὼν Ἐπίσκοπος **ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ** τῆς **ΓΑΛΕΝΗΣ** ἤθελεν ἴσως παρακινηθῆ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν βίαν, ὡς καὶ ἐφαίνετο ἐκ τῶν πολεμικῶν αὐτοῦ προπαρασκευῶν, (ε 1665) ἐὰν δὲν περιεπλέκετο εἰς πόλεμον μετὰ τῶν Βελγίων. Ὁ Κόμης Γυνθέρως ἠτοιμάσθη διὰ μίαν τοιαύτην περίπτωσιν· ἐξησφαλίσθη πρὸς τούτοις ὑπὸ τῶν ὑποτελῶν τοῦ τιμαρίου συνδραμόντων αὐτὸν οὕτω πως, ὥστε, ἐὰν ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Μυνστέρης ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην του, δὲν ἤθελεν ἔχει νὰ φοβηθῇ ὁ Κόμης ἀποτέλεσμα τι ἐπιβλαβές. Ἀλλ' ἡ ὀλίγον μετὰ ταῦτα μεταξὺ Μυνστέρης καὶ τῶν Κάτω Χωρῶν ἐν **ΚΛΕΥΤῃ** συνωμολογηθεῖσα εἰρήνη, ἐπέφερε καὶ διὰ τὴν Ὀλδεμβούργην τὸ ἀποτέλεσμα, ὅτι συμπεριελήφθη ρητῶς ἐν αὐτῇ (ε 1666). Καὶ ὁμῶς ἐκρέματο αἰεὶ ἔτι ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Τιμαρικοῦ Δικαστηρίου τῆς Αὐτοκρατορίας, ἐὰν ἡ Δελμενχόρστη εἶχε νὰ πέσῃ αὐθις εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Μυνστέρης, ἐωσοῦ ὁ τελευταῖος (ε 1670) ἀπεπέμφθη ὀλικῶς μετὰ τῶν ἀξιώσεών του.

Ὁ Κόμης Ἀντώνιος Γυνθέρως δὲν ἔζη πλέον νὰ ἴδῃ τοῦτο· ἀπεβίωσε τὴν 19 Ἰουνίου 1667 εἰς Ῥαστέδην κατὰ τὸ 84 ἔτος τῆς ἡλικίας του κυβερνήσας 64 ἔτη. Καλὴ θέλησις, ἀκαταπόνητος προσπάθεια διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου, εἰς ἣν μόνον δὲν ἀνταπεκρίνοντο κατὰ τοὺς ὑστέρους χρόνους αἱ προσπάθειαι διὰ ἰδιοτελῇ οἰκογενειακὰ συμφέροντα, περίσκεψις,

ἐπιμονή, πόθος εἰρήνης ἦσαν αἱ διακρίνασαι τὴν Κυβέρνησιν του ἀρεταί, αἵτινες γνωρίζονται μάλιστα ἐκ τῶν πράξεών του. Εἶναι πρὸς τούτοις ἀξιέπαινος, ὅτι ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς ἐγνώριζε νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἱκανότητα καὶ νὰ τὴν βραβεύσῃ ἐπαξίως πρᾶγμα διὰ τὸ ὁποῖον διεμαρτυρήθησαν πολυτρόπως κατ' αὐτοῦ, διαρκούσης τῆς Κυβερνήσεώς του, ἀπ' ἄλλου μέρους παρέλαβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ἄνδρας ἱκανοὺς νὰ ἐνεργήσωσι τὰ σχέδιά του μετὰ ὁμοίας περισκέψεως καὶ φρονήσεως· ὁ ΠΡΩΤΙΟΣ, ὁ ΧΟΛΒΕΔΗΣ, ὁ ΒΩΝ, ὁ ΠΙΧΤΕΛ, ὁ ΟΥΜΜΙΟΣ, ὁ ΜΙΛΙΟΣ, ὁ ΒΟΛΤΖΟΓΕΝ, μετὰ ταῦτα ὁ τῆς ΚΟΕΤΕΡΙΤΣΗΣ, ὁ τῆς ΕΣΠΕΝΗΣ καὶ ὁ ΕΛΕΡΣΙΓ, ἐξ ὧν οἱ τρεῖς τελευταῖοι ἐσχημάτισαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ Μυστικοσυμβούλιον τοῦ Κόμητος, ἦσαν οἱ ἐνεργητικώτεροι συνεργάται τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Κόμητος.

Τοιοιυτοτρόπως ἐκλινεν οὗτος ἀείποτε πρὸς μίαν στερεῶς κανονισμένην καὶ ἐνεργητικὴν κατάστασιν, καὶ ὡς ἐκ τούτου προέκυψαν ἀξιόλογοι μεταρρυθμίσεις νόμων, οἰκονομίας, καὶ ὅλων τῶν σχέσεων τῶν ὑπηκόων. Ἐνῶ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ὑποθέσεις ἐδιοικοῦντο ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου, ἡ νῦν εἰσαχθεῖσα διαίρεσις τοῦ τόπου εἰς ΤΜΗΜΑΤΑ καὶ ΕΦΟΡΕΙΑΣ ἐπαρουσίαζε διὰ τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις τὰ πλέον εὐχάριστα ὠφελήματα. Τὰ πέντε τμήματα, ἅτινα ὑποδιηροῦντο αὖθις εἰς ἐφορεῖας ἦσαν ἡ ΦΑΡΕΛΗ, ΝΕΙΕΝΒΟΥΡΓΗ, ΑΠΕΝΗ, ΟΦΕΛΓΟΕΝΝΗ, καὶ τὸ τῆς ΒΥΡΔΕΝΗΣ· ἐκτὸς τούτων ὑπῆρξαν δώδεκα ἐφορεῖαι, ἡ οἰκογενειακὴ ἐφορεῖα τῆς ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΣ, αἱ τέσσαρες ἐφορεῖαι τῶν λειμῶνων, ἐκεῖναι τοῦ ΜΟΟΡΙΜ ΣΤΡΥΚΧΑΟΥΣΕΝ, ΟΛΔΕΜΒΡΟΚ, καὶ ΑΜΜΕΛΒΑΡΔΗΣ, ὕστερον αἱ ἐφορεῖαι τοῦ ΣΦΕΥ, ΒΥΣΤΕΛΑΝΔΗΣ, ΑΤΤΕΝΗΣ, ΒΑΡΔΕΝΒΟΥΡΓΗΣ, ΤΖΒΙΣΕΝΝΑΝΗΣ, ΙΑΔΗΣ καὶ ΡΑΣΤΕΔΗΣ. Οἱ ἔφοροι καὶ ἐπίτροποι, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τῶν τελευταίων μετὰ τοῦ διαλειφθέντος Καγγελαρίου συγκείμενα τοπικά Δικαστήρια, εὕρισκοντο εἰς σημαντικωτέραν θέσιν ὑπὸ

τὴν Ὀλδεμβουργικὴν Καγγελαρίαν παρομοίως τὰ τοπικὰ δικαστήρια εἰς Ίευέρην καὶ Κνιπχάουσην. Εἰς τὴν Δελμενχόρστιν, ἣτις διηρεῖτο εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ἐφορείαν ΔΕΛΜΕΝΧΟΡΣΤΗΣ καὶ εἰς τὰς ἐφορείας ΣΤΟΥΡ, ΒΕΡΝΗΣ καὶ ΑΛΤΕΝΕΣΣΗΣ, διετηρήθη ἰδιαιτέρα Καγγελαρία. Ἡ Σταδινγερικὴ καὶ Βουδιαδινγερικὴ χώρα ἐχαίρετο ὁμοίως προνόμια, προελθόντα ἐκ προτέρων χρόνων, καθ' ἃ αἱ ἐκεῖ δίκαι δὲν μετεβιβάζοντο εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην, ἀλλὰ διεκπεραιοῦντο ἐπιτοπίως ὑπὸ Ὀλδεμβουργίων πληρεξουσίων ἱκανῶν καὶ ἐγγχωρίων. Συνεπεία τούτου ἐγκαθίδρυσεν ὁ Ἀντώνιος Γυνθέρους τέλος πάντων εἰς ΟΦΕΛΓΟΕΝΗΝ (ε 1664) ἓν διαρκὲς δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἑνὸς ἐγγχωρίου δικαστοῦ, ἡδύνατο ν' ἀποφασίσῃ μέχρι τῆς ποσότητος 50 ταλλήρων, καὶ ἐδίκαζε κατ' ἰδιαίτερον πολὺ συζητηθέντα καὶ κυρωθέντα τοπικὸν Κώδικα.

Μεταβολαὶ εἰσῆχθησαν καὶ εἰς τὸν ὑπάρχοντα τρόπον τοῦ γενικοῦ ὀπλισμοῦ τοῦ τόπου· ἐπειδὴ ἡ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἱππέων ὑπόχρεως εὐγένεια ἐπρόκρινε τώρα νὰ ἀντικαθιστᾶται διὰ χρημάτων πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἄλλων εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὑποχρεωμένων δὲν ἐξήρκει πλέον κατὰ τὸν τριακονταετῆ πόλεμον, διὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ προδράμωσιν εἰς στρατολογίας (Werbungen), καὶ οἱ οὕτω συναχθέντες στρατιῶται διετηροῦντο καθ' ὅλα διὰ δημοσίων χρημάτων, ἐνῶ πρότερον οἱ ὑποκείμενοι εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἔπρεπε νὰ φροντίσωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν. Τούτου ἕνεκα ἔπρεπε νὰ ἐπιβληθῇ ἑκτακτος φόρος, ὅστις ὕστερον, ἕνεκα τῆς διαρκείας τῶν ἀναγκαζόντων περιστάσεων, διετηρεῖτο προσωρινῶς, καὶ ἐκυρώθη τέλος πάντων συναινέσει τοῦ Τιμαρικοῦ Δικαστηρίου τῆς Αὐτοκρατορίας, ὡς μόνιμος τοπικὸς φόρος (ε 1654). Ὀλίγον τι πρὶν τοῦ θανάτου τοῦ Ἀντωνίου Γυνθέρου ἀνέβαινεν εἰς 60,000 τάλληρα χρυσά.

Μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας ἐξηκολούθησαν καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀντωνίου Γυνθέρου οἱ διὰ τὸν τόπον τόσον ὠφέλιμοι περιφραγμοί· ἐγένετο ἤδη μνεία τῆς ΕΛΛΕΝΣΕΡΙΑΣ λίμνης τοῦ Γροδένου, ἣτις εἶχεν ἀποξηρανθῆ, ὥς καὶ μετὰ ταῦτα ἐξηράνθη ἡ ΙΑΔΙΚΗ καὶ ΒΑΠΕΛΛΕΡΙΚΗ ΣΕΙΑΗ (τόπος ἀμμώδης καὶ πλημμυρῶς)· (ε. 1634) ἐγένετο ἡ ἀπόκτησις τοῦ Γροδένου παρὰ τῇ ΓΑΡΜΣΕΡΗ ΣΕΙΑΗ καὶ τῆς ΣΕΕΦΕΛΔΗΣ (ε 1638), τοῦ νέου Ὁβένσου (ε 1649) καὶ τοῦ Γροδένου τοῦ ΒΛΑΟΥΧΑΝΔΕΡΙΚΟΥ (ε 1659) ὥς καὶ τῆς ΣΒΕΪΒΟΥΡΓΗΣ, ἣτις ὅμως δὲν ἀπεκτήθη ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, εἰμὴ διὰ συνδρομῆς ἐνὸς κυρίου τῆς ΒΕΡΓΕΝΗΣ· Καὶ ὅμως αἱ ἐπάλξεις κατὰ τῆς ὁρμῆς τῶν ὑδάτων ἔμειναν δι' ὅλων τῶν προσπαθειῶν εἰς ἐπικίνδυνον κατάστασιν, καὶ τὰ μέρη ταῦτα ἔπαθον διὰ τοῦτο, ἐπὶ κυβερνήσεως τοῦ Κόμητος Ἀντωνίου Γυνθέρου καθ' ἐπτά ἐπανειλημμένας φορὰς, σημαντικὰς ζημίας ἐκ τῶν πλημμυρῶν, ὅθεν ἀπέναντι τούτων, δύναται μόλις νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ διὰ τῆς πυρκαϊᾶς τῷ 1615 ἔτει γενομένη ζημία, ἣν εἶχε νὰ διορθώσῃ ἡ πόλις τῆς Ὀλδεμβούργης.

Ὅχι ὀλιγώτερον ἐπέβλεπεν ὁ Κόμης Γυνθέρος τὰ ἀστυκὰ πράγματα· καὶ ἂν δὲν ἐνήργει ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τῆς κυρίως βιομηχανίας, ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, καὶ λοιπῶν ἐπαγγελμάτων τῶν ἐγγχωρίων, διάφοροι ὅμως καλαὶ διατάξεις αὐτοῦ δεικνύουσι τὸν πόθον, ὃν εἶχε ν' ἀπαντήσῃ ὅπου ἐδύνατο τὰς ἀνάγκας. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ συστηθεῖσα ἐβδομαδικὴ πανήγυρις ἐχρησίμευσε πολὺ πρὸς τὸν πορισμὸν τῶν πρὸς τὸ ζῆν καὶ ἄλλων ἀναγκαίων. Ἡ νέα οἰκοδομὴ τοῦ Βουλευτηρίου τῆς πόλεως (ε 1635), ὥς καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. Νικολάου (ε 1647) ἦσαν ἐπιχειρήσεις, δι' ὧν διενέμοντο ἐλεημοσύναι εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις, τὰς ὁποίας ἕκαστος ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἄνευ τινος δυσκολίας. Εἰς τὴν ὅχι πολυτελεῆ μὲν ἀλλὰ λίαν λαμπρὰν Αὐλὴν τοῦ Κόμητος ἔζων πλῆθος ἀνθρώπων καὶ πολλοὶ ἄλλοι εὕρισκον ἐργασίαν,

ἦν ἐχορήγει πρὸς σκοπὸν ἀγαθοεργόν. Πρὸς τούτοις δὲ ἀνεπτύχθη ἡ βιομηχανία κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐν μέρει ἀφ' ἐαυτῆς, καὶ ἐν μέρει ἐξ ἀνάγκης, διὰ τῆς ἀκριθείας, ἥτις ἐγεννήθη διαρκούντων τῶν θεινῶν τοῦ πολέμου καὶ ἄλλων δυστυχημάτων. Διὸ ᾗξησαν αἱ μεταξὺ τῶν βανύσεων ὑπάρχουσαι συντεχνίαι μὲ τὴν προσθήκην ἄλλων τεσσάρων, τῆς τῶν ΤΕΛΟΠΟΙΩΝ, ΒΥΡΣΟΔΕΨΩΝ, ΥΦΑΝΤΩΝ τοῦ ΛΙΝΟΥ καὶ ΕΥΛΟΥΡΓΩΝ. Ἡ γεωργία ὁμῶς ἔπρεπε νὰ βοηθηθῇ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀφ' ἐαυτῆς, ἐπειδὴ ὁ Ἀντώνιος Γυνθέρος ἐδίδαξε μόνον εἰς τοὺς ὑπηκόους του, ποῖα κέρδη ἠδύνατο νὰ προσκτήσῃ ὁ τόπος μας ἐκ τῆς ἵπποτροφίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Κυβέρνησις τῶν διαδόχων τοῦ Τιμαρίου. Ἀνανεωθεῖσαι ἀξιώσεις τῆς Πλοένης. Μονοκρατορία Δανίας.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου Γυνθέρου ἐξεπληρώθησαν αἱ διατάξεις του ἀκωλύτως, ὡς νὰ μὴν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἄλλως. Ὁ Κόμης Ἀντώνιος τῆς Ἀλδεμβούργης ἀνέλαβεν ὡς Κυβερνήτης εὐθὺς τὴν κατοχὴν τῆς Ὀλδεμβούργης καὶ Δελμενχόρστης, καὶ ἐκείνην τῆς Κνιπχαούσης, Φαρέλης, Ἰάδης καὶ τῶν λοιπῶν κληρονομικῶν κτημάτων. Ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἰευέρης καὶ οἱ ὑπῆκοι ὑπετάσσοντο εἰς τὸν ἡγεμόνα Ἰωάννην τῆς Ἀνχάλτης, καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐγένετο ἀπὸ μέρους τῆς Βρονσβίκο - Λυνεβούργης κατὰ τὰς συνθήκας, ἡ Τιμαρικὴ παραχώρησις τῆς Σταδινγερικῆς καὶ Βουδιαδινγερικῆς χώρας εἰς τοὺς Συνηγεμόνας Φεδερίκον τὸν Γ'. τῆς Δανίας, καὶ Χριστιανὸν Ἀλβέρτον τῆς Γοττόρπης (ε 1668). τῷ ἀπεδόθη δὲ καὶ τὸ τμήμα τῆς Ἀρπστέττης. Ἡ δὲ Κυβέρνησις τοῦ τόπου, ἂν καὶ ἐπαπειλουμένη ὑπὸ διαφόρων ἐπιβλαβῶν ἐπιρροῶν, ἠνωμένων μετὰ τῆς ξενοκρατίας, ἐξηκολούθει

τὸν συνήθη δρόμον της. Ταχέως ἐφάνη εἰς τοὺς Ὀλδεμβουργίους ἡ μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ ἐνὸς ἐγγχωρίου Ἡγεμόνος, οὕτως εἰπεῖν φυσικῇ ἀγάπῃ προσκολλημένου εἰς τοὺς ἰδικούς του, καὶ ξένων Ἡγεμόνων, οἵτινες ἐσκέπτοντο περὶ τοῦ συμφέροντός των· ὅθεν ἀπ' ἀρχῆς διήγειραν οὗτοι ὑποψίας, καὶ ἤθελον βεβαίως ἐπισύρει ἐφ' ἐαυτῶν ἀναποφεύκτως τὸ μῖσος τῶν Ὀλδεμβουργίων, ἐὰν αἱ προβληθεῖσαι ἀπαιτήσεις διεξήγοντο μετὰ μεγαλητέρας αὐθαιρεσίας. Ἐνεκα μιᾶς πανώλης, ἣτις ἐπεσκέφθη τὴν Ὀλδεμβουργικὴν χώραν μέχρι τοῦ ἔτους 1668, οἱ δύο Τιμαριάρχαι ἐπέβαλον ἑκτακτον φόρον, εἰς ὃν ἤθελον νὰ δώσωσι νόμιμον μορφήν, ὡς δῆθεν ἀναγκαῖον διὰ τὴν κατὰ πᾶσαν ἀλλαγὴν ἀεὶ ἐπικρατοῦσαν ΟΙΝΟΠΟΣΙΑΝ (Weinkauf), ἀλλ' ὅμως τὸν φόρον τοῦτον ἀπεποιήθησαν ἀποφασιστικῶς οἱ Βουδιαδινγέριοι· ἀπήτησαν (ε 1678) ἐπομένως μίαν δωρεάν (Donativ) αὐτοπροαίρετον, καὶ πρὸς τούτοις ἐκ νέου ἀπὸ τὴν πόλιν τοῦ Ὀλδεμβούργου μίαν ποσότητα 8,000 ταλλήρων. Ἀλλὰ τόσον ἐδῶ ὡς κ' ἐκεῖ ἀπέτυχον, ὥστε ἠναγκάσθησαν τέλος σιωπηλῶς νὰ παραιτηθῶσι τῶν ἀξιώσεών των.

Ἀλλ' ὅμως τὰ συμβάντα ἦσαν μᾶλλον σοβαρὰ διὰ τὴν τύχην τῆς Ὀλδεμβούργης. Ὅσον ἀσφαλῆ καὶ ἀμετάτρεπτα ἐφαίνοντο τὰ πάντα διατεταγμένα ὑπὸ τοῦ Κόμητος Ἀντωνίου Γυνθέρου, τόσον δὲν εἶχον ὑπὲρ αὐτῶν τὸ δίκαιον. Αἱ ὁμολογηθεῖσαι συνθήκαι, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ κατοχὴ, ἐγένοντο δυνάμει τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου, ὥς εἰ αἱ πράξεις αὗται ὑπὸ τὰς νῦν περιστάσεις, ὅτε ἐν Αὐτοκρατορικὸν δικαστήριον ἀπεφάσιζε περὶ τῆς αὐθαιρεσίας τοῦ μὲν ἢ τοῦ δέ, δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχωσι τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ἐπόθει καὶ ἠλπίζεν ὁ Ἀντώνιος Γυνθέρος. Ὁ Δοῦξ τῆς ΟΛΣΑΤΙΑΣ - ΠΛΟΕΝΗΣ ἐσυγγένευεν ἓνα βαθμὸν πλησιέστερον ἀπὸ τὸν Δοῦκα τῆς Γοττόρπης, καὶ κατὰ δύο βαθμοὺς πλησιέστερον ἀπὸ τὸν βασιλέα τῆς Δανίας, μετὰ τοῦ Ἀρχεγόνου Ὀλδεμβουργικοῦ οἴκου· δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ

ὑπεριχύσῃ κατὰ τῶν κραταιοτέρων, ἀλλ' ἔπρεπε μόνον νὰ προσμένη τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς νομίμου ἀποφάσεως. Ο ΙΩ-ΑΚΕΙΜ ΕΡΝΕΣΤΟΣ τῆς ΠΛΟΕΝΗΣ ἔπρεπε νὰ περιορισθῇ κατὰ τὸ παρὸν εἰς μίαν θετικὴν διαμαρτύρησιν κατὰ τῆς ὁμολογηθείσης συνθήκης καὶ κατὰ τῆς καταλήψεως τῆς κατοχῆς, ὅθεν καὶ εἰσήγαγε δίκην δι' ὅλας τὰς ἀξιώσεις του παρὰ τῷ Αὐλικῷ Συμβουλίῳ τῆς Αὐτοκρατορίας. Τὰ περαιτέρω ἐνήργει ὁ περίσκεπτος ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΓΙΕΝΣΗΣ, ὁ κληθεὶς μετὰ ταῦτα ὁ τῆς ΒΡΕΙΤΕΝΑΟΥΣΗΣ. Δὲν ἠδύνατο λοιπὸν ν' ἀπολέσῃ τοιαῦτα δικαιώματα, ὥστε ταχέως τὸ πᾶν ἐκλινεν ἀποφασιστικῶς πρὸς τὸ μέρος του. Τώρα διεδέχθη ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ὁ Ε'. (ε 1670) τὸν θανόντα πατέρα του ἐπὶ τοῦ Δανικοῦ θρόνου, καὶ οὗτος συμβουλευόμενος μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἔμφρονος ὑπουργοῦ του ΣΙΟΥΜΑΧΕΡ τοῦ μετὰ ταῦτα Κόμητος τῆς ΓΡΕΙΦΕΝΦΕΛΔΗΣ, ἤρχισεν ἐγκαίρως νὰ μὴν ἐμπιστεύηται πλέον, ὥστε δὲν ἐθεώρει ρίψοκίνδυνον ν' ἀγοράσῃ τὸ ἥμισυ μέρος τῆς Ὀλδεμβούργης διὰ συνθήκης παρὰ τοῦ Δουκὸς τῆς Πλοένης. Ὁ τελευταῖος εἶχεν ἤδη προσφέρει πρότερον εἰρηνικὴν συμφωνίαν. Ὁ δὲ Γοττόρπης ἐπέμενεν εἰς παραλόγους ἀπαιτήσεις, καὶ ἐδυσκόλευε πολὺ τὴν ὑπόθεσιν· μὴ περαιωμένων πολλῶν ὑποθέσεων διὰ τῶν μεταξὺ Πλοένης καὶ Δανίας ἐξακολουθουσῶν διαπραγματεύσεων, ἐπροσπάθει μετὰ ταῦτα νὰ συνεννοηθῇ περὶ τοῦ μέρους του μετὰ τῆς Δανίας καὶ ἐπανέκαμψε μὴ τηρῶν τὸν λόγον του· διὰ τοῦτο Χριστιανὸς ὁ Ε'. ἐδίωκε τόσον μάλλον τὰ συμφέροντά του, μὴ κηδόμενος τοῦ Γοττόρπης τοῦ Ἰωακίμ Ἐρνέστου τὰς ἀξιώσεις, καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμίσεως τῆς Κομητείας, ἀπέναντι παραχωρήσεως ἐνὸς ἄλλου τόπου, ἐκτιμηθέντος ἀξίας 100,000 ταλλήρων· καὶ ἔκλεισε διὰ τὸ ἄλλο ἥμισυ, τὸ ἐποῖον κατεῖχεν ὁ Γοττόρπης μίαν μυστικὴν συνθήκην, καθ' ἣν ὁ Ἰωακίμ Ἐρνέστος, εἴαν τυχὸν κερδίσῃ τὴν δίκην του, νὰ παραχωρήσῃ αὐτὸ εἰς τὸν Βασιλέα

ἀπέναντι χρηματικῶν ἀποζημιώσεων, ἀναβαινουσῶν εἰς ποσότητα 300,000 ταλλήρων (ε. 1671). ὁ Γοττόρπης ἔμαθε τὰ διατρέξαντα, καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ πράξῃ τί ἐναντίον, ἐζήτει νὰ ἐκδικηθῇ, συνεννοούμενος μετὰ τῶν τότε ἐχθρῶν τῆς Δανίας τῶν ΣΟΥΗΔΩΝ καὶ ΑΓΓΛΩΝ, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἐπιρροήν τινα ἐπὶ τῶν Ὀλδεμβουργικῶν ὑποθέσεων. Ὁ μετὰ ταῦτα ἐπισυμβὰς θάνατος τοῦ Δουκὸς Ἰωακείμ. Ἐρνέστου δὲν ἥλλαξεν ἄλλως τὴν ὑπόθεσιν, ἢ ὅτι αὕτη κατεδιώκετο μᾶλλον ἐπιζήλως ὑπὸ τῶν υἱῶν του, ὀνομαστὶ δὲ ὑπὸ τοῦ Δουκὸς ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ, εἰς ὃν εἶχον μεταβῇ τὰ δικαιώματα, διανομῆς γενομένης. Ἐνῶ ἡ Δανία συνήργει ὑπὲρ τῆς Πλοένης, ἡ δίκη ἐλαβε πέρας, καὶ ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη πρὸς ὄφελος τοῦ Αὐγούστου· ἡ Ρενδοβουργικὴ συνθήκη κατηργήθη (ε. 1673), ἡ διαμαρτύρησις τῆς Γοττόρπης ἐκηρύχθη ἐκ νέου ἀδύνατος (ε. 1674), καὶ ὁ Δουξ τῆς Πλοένης ἐγκατεστάθη ταχέως εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Κομητείας (ε. 1676.) Ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἐξετελέσθη κατὰ τὴν συνθήκην ἡ μεταβίβασις αὐτῆς εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Δανίας, ὅστις ἀπέστειλε κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος τὸν Σύμβουλον τοῦ Κράτους ΠΑΥΛΟΝ τῆς Κλιγγενβέργης νὰ δεχθῇ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἡγεμόνος. Τώρα δὲ ὁ Γοττόρπης δὲν εἶχεν ἄλλο νὰ φροντίσῃ παρὰ πῶς ν' ἀπαλλαχθῇ τὸ συμφερότερον τοῦ περιπεπλεγμοῦ τούτου, διότι εἶχε πρὸς τούτοις νὰ πληρώσῃ τὴν ἐπικαρπίαν καὶ τὰ ἔξοδα τῆς δίκης, ὅθεν καὶ ὡμολογήθη μία τελειωτικὴ συμφωνία μετὰ τῆς Πλοένης, (ε. 1681) καθ' ἣν ὁ Γοττόρπης ἔπρεπε νὰ πληρώσῃ ὑπὲρ τὰς 86,000 χιλιάδας ταλλήρων εἰς γαίας καὶ κτήματα, ἀντὶ τῆς προὔπολογισθείσης ποσότητος τῶν 177,727 ταλλήρων.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Μονοκρατορίας χριστιανοῦ τοῦ Ε'. Αἱ Ὀλδεμβουργικαὶ Κομητεῖαι ἐκινδύνευσαν, οὐχὶ μόνον νὰ ἀποσπασθῶσι τῆς Δανίας, ἀλλὰ καὶ νὰ διαμελισθῶσι. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ὁ ΙΔ'. ἐξεστράτευσεν μεθ' ὁ-

τῆς δυνάμεώς του κατὰ τοῦ Χριστιανοῦ ὑπὲρ τῆς Σουηδίας, ἥτις ἐπολεμεῖτο καὶ ἐστενοχωρεῖτο πολὺ ὑπὸ τῆς Δανίας, διὰ ν' ἀποκτήσῃ δυναστικῶς ἀφ' ἐνὸς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς Σουηδίας, καὶ ἀπ' ἄλλου τὴν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ Δουκὸς τῆς Γοττόρπης εἰς τὴν Ὀλσατικὴν ἐπικράτειάν του, ἀφαιρεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Χριστιανοῦ. Ἐλευθερωθεῖσα ἀπὸ τῶν προτέρων ἐχθρῶντης διὰ νικῶν ἢ συνθηκῶν εἰρήνης, ἡ Γαλλία ἠδύνατο νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν κελευστικὴν φωνὴν τῆς μετ' ἐπιμονῆς καὶ ἐνεργητικότητος· ὅθεν ἐδοκίμασαν αἱ Ὀλδεμβουργικαὶ Κομητεῖαι, οὔσαι τὸ πλησιέστερον δανικὸν μέρος, τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου. Μόλις εἶχεν ἀναλάβει ἡ πόλις τοῦ Ὀλδεμβούργου ἀπὸ τὰς λυπηρὰς συνεπείας μιᾶς φοβερᾶς πυρκαϊᾶς, ἥτις ἐγκατέλειψεν ὀλίγιστα μόνον κτίρια (ε. 1676), ἐκ τῆς εἰς αὐτὴν εἰσβολῆς ἐχθρικῶν στρατευμάτων, τὰ ὅποια τὴν 30 Ἰουνίου 1679 ὀδηγούμενα ὑπὸ τοῦ ΖΟΪΕΖΟΥ καὶ ἐρχόμενα δι' Ἀρπστέττης, εἰσέβαλον εἰς τὴν Δελμενχόρστην, διέβησαν παρὰ τῇ Βλακενβούργῃ τὸν Οὔντον ποταμὸν, πράττοντα παντοῦ λεηστείας, λεηλασίας καὶ ἐρημώσεις. Οἱ μὲν Γάλλοι δὲν εἶχον κανέν πάθος κατὰ τῆς ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΣ, ἀλλ' ἡ στενοχωρία τῆς ἔπρεπε νὰ ἀναγκάσῃ τὴν ΔΑΝΙΑΝ εἰς ὑποχώρησιν. Ἡ τελευταῖα ἐδύνατο μὲν νὰ ἀντισταθῇ μετὰ καρτερίας, ἀλλ' ἔπρεπεν ἐν τοσοῦτῳ νὰ ζητήσῃ μέσα σωτηρίας διὰ τὴν Ὀλδεμβουργικὴν χώραν, τὰ ὅποια τῆς ἦσαν βαρύτιμα. Καὶ ὅμως οἱ Ὀλδεμβουργικοὶ Σύμβουλοι δὲν εὔρον ἄλλην βοήθειαν ἵνα ἐνεργήσωσι τοῦτο μετὰ ζήλου· ἐδοκίμασαν νὰ ἀπελευθερωθῶσι τῶν δυσαρέστων ξένων δι' ἐνὸς πληρωτέου φόρου· ἀλλὰ τὰ πράγματα εἶχον καταντήσῃ εἰς τοιαύτην ἀκμὴν, ὥστε ἔπρεπε νὰ ὑποκύψωσιν εἰς πᾶσαν συμφωνίαν, καὶ ἐπρόκειτο μόνον, νὰ εὔρωσι τὰς ἀπαιτηθείσας ποσότητας· διότι ἐκτὸς τῶν στρατευμάτων ἐκείνων τοῦ Ἀντιστρατήγου ΖΟΙΕΖΟΥ, ἐστρατοπέδευσε τώρα καὶ ὁ Ἀντιστράτηγος ΚΡΕΚΑΣ

μετὰ πολυαριθμοτέρων ἐπὶ τῆς ΟΣΤΕΡΝΒΟΥΡΓΗΣ. Ὀλιγώτεροι ὄντες τὸν ἀριθμὸν ἠναγκάσθησαν οἱ Ὀλδεμβούργιοι Σύμβουλοι νὰ φύγῃσι καὶ νὰ μεταβῶσι κατὰ διαταγὴν τοῦ Χριστιανοῦ εἰς τὴν ΒΡΕΜΗΝ, ὅπου ἐσυμφώνησαν μετὰ τῶν Γάλλων περὶ τῆς ποσότητος 124,000 Ταλλήρων· μέρος αὐτῶν ἔπρεπε νὰ πληρωθῇ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν στρατευμάτων, τὸ ἄλλον τρεῖς ἡμέρας μετὰ ταῦτα, καὶ τὸ ἐπίλοιπον μετὰ 4 μῆνας ἐν ΚΟΛΩΝΙΑ. Τόσον οἱ ἄλλως ἀφορολόγητοι εὐγενεῖς, ὡς καὶ οἱ φορολογούμενοι ἔπρεπε νὰ συνεισφέρωσιν εἰς ταύτην τὴν χρηματολογίαν. Οἱ δὲ Γάλλοι ἀνεχώρησαν τῷ ὄντι συνεπεία τῆς συνθήκης ταύτης, καὶ ἐκλείσαν εἰρήνην μετὰ τῆς Δανίας ἐν ΦΟΝΤΕΝΕΒΛΩ (10 Αὐγούστου) ἣτις ἐξησφάλισεν αὐθις τὴν Ὀλδεμβούργην, καὶ ἐγκατέστησεν ἐκ νέου τὸν Δοῦκα τῆς Γοττόρπης εἰς τὴν ἐλευθέραν κατοχὴν τοῦ εἰς αὐτὸν ἀνήκοντος μέρους τῆς Ὀλσατίας, μεθ' οὗ ἡ χάρις ἐστὶν καὶ ἡ Σουηδία κατὰ τὴν ἐν ΛΟΥΝΔΗ εἰρήνην (3 7βρίου).

Εὐκόλως ἐννοεῖται ὅτι ἡ Ὀλδεμβούργη ἐξέπεσε πολὺ ἔνεκα τούτου, καὶ Χριστιανὸς ὁ Ε'. δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴν βοηθήσῃ, ὅσον καὶ ἂν ἔδειξε καλὴν θέλησιν ἐλθὼν αὐτοπροσώπως εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην (ε. 1681) ἵνα φωτισθῇ μόνος τοῦ περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ τόπου. Ἐνόμισε λοιπὸν ὅτι πρέπει πρὸ πάντων νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῆς ἐξωτερικῆς ἀσφαλείας, διὸ ἀπεφάσισε, διώκων καὶ τὴν ματαίαν δόξαν τοῦ νὰ κληθῇ θεμελιωτῆς μιᾶς νέας πόλεως, νὰ ἀνεγείρῃ ἐν Φρούριον εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ ΙΑΔΙΟΥ ποταμοῦ, καὶ νὰ ἐλκύσῃ ἐκεῖ διὰ διαφόρων προνομίων πολυαρίθμους νέους ἀποίκους. Ἡ ἤδη ἐκτελουμένη ἐπιχείρησις, ἔπρεπεν, ἀφοῦ ἐδαπανήθησαν πολλαὶ ποσότητες, νὰ παραμεληθῇ πάλιν ἔνεκα τοῦ βορβοροθέντος λιμένος, δι' οὗ ἤθελε χάσει πᾶσαν σημασίαν τὸ οὕτω κληθὲν ΦΡΟΥΡΙΟΝ τοῦ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ (Christiansberg).

Ἐντούτοις ἐξησφαλίσθησαν τώρα ὑπὲρ τῆς Δανίας αἱ Ὀλ-

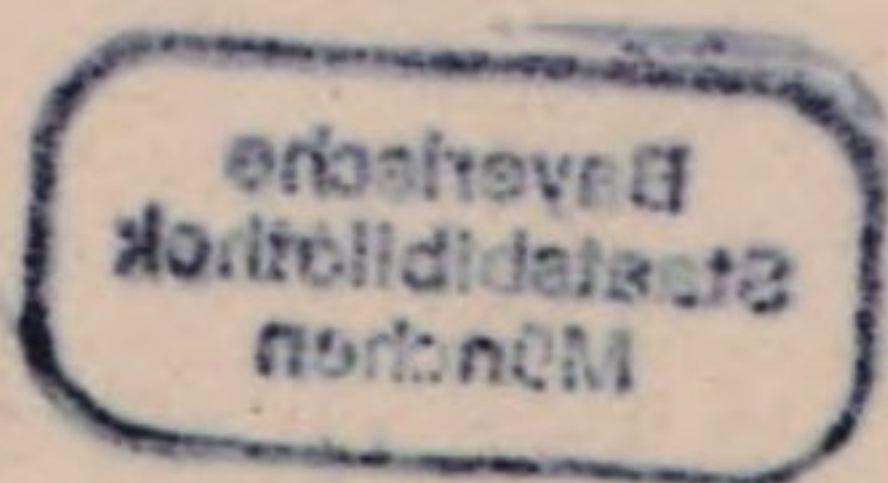
δεμβουργικαὶ Κομητεῖαι, ἀλλὰ νῦν ἀπέβη ὅ,τι εἶχον φοβηθῇ τότε οἱ Σύμβουλοι τοῦ Κόμητος Ἀντωνίου Γυνθέρου. Τὰ ὠφελήματα τὰ ὅποια παρεχωρήθησαν εἰς τὸν κληρονόμον τοῦ θανόντος Κόμητος, καθ' ὅσον ἀπέβλεπον τὰ ἀστυκὰ κτήματα, ἠδύναντο νὰ διαφιλονεικηθῶσι εἰς τὴν ἐνεστῶσαν μεταβεβλημένην κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ὡς καὶ διεφιλονεικήθησαν. Διὰ τῆς παρὰ τῆς ΠΛΟΕΝΗΣ ἀπολαυθείσης δικαστικῆς ἀποφάσεως κατηργήθη ἡ ΡΕΝΔΟΒΟΥΡΓΙΚΗ συνθήκη, καὶ οὕτω ἔπαυσαν αἱ πρὸς τὸν ἐκ διαδοχῆς Τιμαριάρχην ὑποχρεώσεις κατὰ τὰ ἐν αὐτῇ συνομολογηθέντα. Ἀφ' ἐνὸς μέρους ἡ ΠΛΟΕΝΗ ἐσυμφώνησε μετὰ τῆς Δανίας, ὅτι ἐν περιπτώσει ἐκλείψεως τῆς Δανικῆς γραμμῆς, αἱ Κομητεῖαι θέλουν ἐπιστρέψει εἰς αὐτήν, καὶ ἀπ' ἄλλου ἡ ἀποχώρησις τῶν ιδιωτικῶν κτημάτων ἔγινε τότε πρὸς μεγάλην ζημίαν τοῦ Τιμαρίου· διὸ ὁ ΔΟΥΞ τῆς ΠΛΟΕΝΗΣ ἐζήτησε νὰ γίνῃ ἀκριβῆς ἔρευνα τῶν ἐν Ὀλδεμβούργῃ γεγονότων, διὰ νὰ παράπονεθῇ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ συνθήκῃ πολλαὶ ἰδιοκτησίαι, ἀνήκουσαι ὡς θετικὰ τιμάρια εἰς τὴν Κομητείαν, ἐθεωρήθησαν ὡς ιδιωτικὰ κτήματα καὶ διενεμήθησαν εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ θανόντος Κόμητος. Τοῦτο δὲ δὲν ἐφρόνει μόνον ὁ Δοῦξ τῆς Πλοένης, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ τῆς ΔΑΝΙΑΣ. Κατὰ τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα ἐν τῇ Ρενδοβουργικῇ συνθήκῃ ὁ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντεῖπῃ εἰς τὰς ὑπαρχούσας ἐγκαταστάσεις. Οὕτω δὲ ἐκηρύχθη ἀλληλοδιαδόχως ἑκπτωτος τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματός του ἐπὶ τοῦ Ὀλδεμβουργικοῦ μεριδίου, καὶ ἐγκαθιδρύθη αὖθις εἰς τὰ νομίμως ἀποκτηθέντα δικαιώματα τῆς Πλοένης, ἀπαλλαχθεὶς ὅλων τῶν προτέρων ιδίων ὑποχρεώσεων, καθότι καὶ ἡ Πλοένη δὲν ὑπέκειτο εἰς αὐτάς, ἐπειδὴ δὲν εἶχε λάβει μέρος εἰς τὴν Ρενδοβουργικὴν συνθήκην.

Τοιοῦτοι λόγοι ἐνῶ μάλιστα ἐφάνη καὶ εἰς τὸν Βασιλέα Χριστιανὸν ὁ διαμελισμὸς τοῦ τόπου ὡς μᾶλλον ἐπιβλαβής,

ἐπέφερον ταχέως βιαιοπραγίας, αἵτινες οὐχὶ ὀλίγον συνέδραμον νὰ ἐκτείνωσιν αὐθις τὰ σύνορα τῆς Ὀλδεμβουργικῆς χώρας εἰς τὴν νῦν περιφέρειάν των· καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν Ἰευέρην, αὕτη ὡς τελευταῖον ἀποκτηθὲν Βραβαντικὸν τιμάριονδὲν ἔπεσεν εἰς τὸ κληρονόμημα τῆς Πλοένης. Ὁ Χριστιανὸς ἐζήτησε καὶ ἀπέκτησε παρὰ τοῦ Γάλλου Βασιλέως ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΔ'. ὡς ἐνεστῶτος ἡγεμόνος τῆς Βουργουνδίας τὴν ἀνωτέραν Τιμαριαρχίαν, καὶ ἐθεμελίωσεν ἐπὶ τούτου τὰς ἀξιώσεις του κατὰ τῆς ΑΝΧΑΛΤΗΣ-ΤΖΕΡΠΣΤΗΣ, ὅπου κατὰ τὸ παρὸν ὁ ΚΑΡΟΛΟΣ ΒΙΛΧΕΛΜΟΣ, καὶ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ ἡ Ἡγεμονὶς μήτηρ του ΣΟΦΙΑ ΑΥΓΟΥΣΤΑ, ἂν καὶ εἶχεν ἔτι κατὰ τὸ 1669 ἔτος συνομολογήσει μετὰ τῆς Δανίας καὶ Γοττόρπης μίαν ἀκριβεστέραν συνθήκην κατ' ἔννοιαν τῆς Ρενδοβουργικῆς, δὲν ἡδυνήθη ν' ἀνθέξῃ εἰς τὰς βιαιοπραγίας τοῦ Χριστιανοῦ. Οὗτος, βαρυνόμενος τὰς ἀκαταπαύστους ἀντιρρήσεις τῆς Ἰσπανίας, τὰς ἀφορώσας τὴν Τιμαριαρχίαν, (ἥτις ὡς μὴ ἀνήκουσα εἰς τὴν ΒΟΥΡΓΟΥΝΔΙΑΝ, ἀλλ' εἰς τὴν ΒΡΑΒΑΝΤΙΑΝ, δὲν ἡδυνήθη νὰ τοῦ παραχωρηθῇ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας), κατέλαβε τὴν κατοχὴν τῆς Ἰευέρης δι' ἐνόπλου δυνάμεως (ε. 1683)· καὶ ἐπροσπάθησε δυνάμει τοῦ Τιμαρικοῦ δικαιώματός τοῦ ν' ἀπολαύσῃ εἰσέτι παλαιὰς ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς κατοχῆς τοῦ τόπου. Αἱ διαπραγματεύσεις ἡργοπόρησαν, ἐπειδὴ τῷ ὄντι ἀπήτουν μεγάλας θυσίας παρὰ τοῦ Καρόλου Βιλχέλμου. Τέλος δὲ ὑπερασπίσθη τοῦτον ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ μετ' ὀλίγον, διὰ μεσιτείας πολλῶν Ἡγεμόνων, ὀνομαστὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Σουηδίας, τῶν Δουκῶν τῆς Ἄννοβέρης καὶ Τζέλλης, συνωμολογήθη εἰς ΑΛΤΟΝΗΝ συνθήκη περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ Δουκὸς τῆς Ὀλσατίας Γοττόρπης, ἥτις ἐπέφερε καὶ ἄλλην ἄνω ῥηθεῖσαν συνθήκην μετὰ τῆς ΑΝΧΑΛΤΗΣ-ΤΖΕΡΠΣΤΗΣ (ε. 1689). Κατ' αὐτὴν παρητεῖτο ὁ Χριστιανὸς κατὰ πάντα τῆς Ἰευερικῆς χώρας, ἐξαιρουμένου τοῦ

δικαιώματος τῆς διαδοχῆς ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελεν ἐκλείψει ἡ Τζερπστική γραμμὴ. Ὁ Ἡγεμῶν ὑπεχρεώνετο εἰς μίαν πληρωμὴν 100,000 Ταλλήρων, παραιτούμενος παντὸς ἄλλου κληρονομικοῦ κτήματος τοῦ Ἀντωνίου Γυνθέρου, ὡς καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς διαδοχῆς ἐπὶ τῶν ΑΛΔΕΝΒΟΥΡΓΙΚΩΝ κτημάτων καὶ δικαιωμάτων, ἐξαιρουμένης τῆς ΚΝΙΠΧΑΟΥΣΗΣ. Παρητήθη ἐπίσης τοῦ ἐνὸς τρίτου τῶν τελωνείων τοῦ Βεζέρου Ποταμοῦ.

Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ ἐπὶ τῶν ΑΛΔΕΝΒΟΥΡΓΙΚΩΝ κληρονομημάτων. Ὁ Κόμης Ἀντώνιος τῆς Ἀλδενβούργης εἶχε λάβει τὴν πρόνοιαν, εὐθὺς αποφασισθείσης τῆς κατοχῆς τῆς Ὀλδενβούργης ὑπὲρ τῆς Δανίας, δυνάμει τῶν δικαιωμάτων τῆς Πλοένης, νὰ ἐξασφαλίσῃ μετὰ μιᾶς συνθήκης μετὰ Χριστιανοῦ τοῦ Ε'. τὰ μέχρι τοῦδε κτήματά του, παραιτούμενος ὁμως τῶν τελωνείων τοῦ Βεζέρου, λαμβάνων ἀπέναντι τούτου τὸ κτῆμα ΧΑΝ ἐπὶ συμφωνίᾳ ὁμως, ὅτι νὰ δύναται νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ διὰ 4000 τάλληρα (ε. 1676). Ἐν τῷ μεταξύ ἀπέθανεν ὁ Ἀντώνιος τῆς Ἀλδενβούργης (ε. 1680) καὶ ἄφησε πέντε θυγατέρας ἐκ τοῦ πρώτου γάμου καὶ μίαν χήραν, ἥτις ἐγέννησε μετὰ τὸν θάνατόν του τὸν Κόμητα ΑΝΤΩΝΙΟΝ τὸν Β'. τῆς Ἀλδενβούργης (ε. 1681). Δύω γαμβροὶ Ἀντωνίου τοῦ Α., ὁ ΝΟΡΒΕΓΙΚΟΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΥΣ Κόμης ΓΥΛΔΕΝΛΕΥ καὶ ὁ Βαρῶνος ΦΡΕΙΤΑΓ ἐδέχθησαν μετὰ τῆς μητρὸς τὴν κηδεμονίαν τοῦ ἀνηλίκου τέκνου. Ἡ δὲ περὶ τῶν Ἀλδενβουργικῶν κτημάτων φιλονεικία εἶχεν ἀρχίσει μετὰ τὸν θάνατον Ἀντωνίου τοῦ Α. τῆς Ἀλδενβούργης δι' ὀριστικῶν θετικῶν προσβολῶν, ἐπειδὴ ὁ Χριστιανὸς τὰ κατέλαβε δι' ἑαυτὸν μεχρισότου διεξαχθῇ ἡ ὑπόθεσις (ε. 1681). Ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη διήρκεσαν νῦν αἱ διαπραγματεύσεις, μέρος μετὰ τῶν κηδεμόνων περὶ τῆς ἰδίας προικὸς των, μέρος μετὰ τῆς Κομήσσης μητρὸς περὶ τῶν κληρονομικῶν κτημάτων τοῦ υἱοῦ της.

Προτάσεις συνθήκης γενόμεναι ἐκ μέρους τῆς Δανίας, ἀν καὶ ὅχι τόσοι εὐάρεστοι ἐφάνησαν παραδεκταὶ ὑπὸ τῶν κηδεμόνων εἰς τὴν νῦν κατὰσασιν τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ὁμῶς ὑπὸ τῆς Κομήσεως, ἥτις δὲν νῦν χαριστεῖτο τόσοι εὐκόλως νὰ ἀποπερατωθῇ ἡ ὑπόθεσις ἀνευ αὐτῆς. Τοῦτο ἐγένετο μάλιστα διὰ μεσιτείας τοῦ ΒΡΕΙΤΕΝΝΑΟΥ εἰς τὴν ἐν ΚΟΠΕΝΧΑΓΗ γενομένην ΑΛΔΕΝΒΟΥΡΓΙΚΗΝ συνθήκην (ε. 1693). Οἱ κηδεμόνες παρητήθησαν δι' ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἐπιτροπευομένους των ἐκ νέου τῶν τελωνείων τοῦ Βεζέρου, τῆς ἐφορείας τῆς Ἰάδης, Σβέης καὶ εἰσέτι ἄλλων κτημάτων, ὡς καὶ τῆς ὑπὸ Ἀντωνίου τοῦ Α. δανεισθείσης ποσότητος καὶ ἄλλων ἀπαιτήσεων, μέρος προκυψασῶν ἐκ τῆς ἐπικαρπίας τῶν Ἀλδενβουργικῶν κτημάτων. Ὁ δὲ Βασιλεὺς παρεχώρησεν ἀπ' ἐναντίας τὴν κατοχὴν τῶν Ἐπαύλεων εἰς τὴν Βουδιαδινγερικὴν χώραν μετὰ ὑποτελοῦς κυριότητος, καὶ εἰς τὴν ἀπὸ τοῦδε οὕτω καλουμένην ΕΥΓΕΝΗ ΗΓΕΜΟΝΙΑΝ ΦΑΡΕΛ μίαν μᾶλλον ἐκτεταμένην δικαιοδοσίαν καὶ ἄλλα ὠφελήματα· τὰ πάντα ὁμῶς ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς Ὀλδενβουργικῆς Ἡγεμονίας καὶ τῆς ἐπιστροφῆς αὐτῶν, ἐν ἐλλείψει θηλυκῶν ὡς καὶ ἀρρένων ἀπογόνων· πρὸς τοῦτοις δὲ μετὰ πλήρους ἀνεξαρτησίας τὴν Ἡγεμονίαν Κνιπχαούσης καὶ λοιπῶν Ἀλδενβουργικῶν κτημάτων εἰς τὴν Ἰευερικὴν χώραν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπιστροφῆς. Ἄλλαι μὴ σημαντικαὶ συμφωνίαι δὲν δύνανται νὰ γνωστοποιηθῶσιν ἐνταῦθα χάριν συντομίας. Τοῦτο μόνον πρέπει εἰσέτι νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ Κόμης ΑΝΤΩΝΙΟΣ ὁ Β'. φθάσας εἰς ἐνηλικιότητα παρεδέχθη τὴν συνθήκην καὶ ἐφήρμοσε κατὰ ταύτην τὴν περίστασιν εἰς τὰ δικαστήριά του, τῆς Φαρέλης τὴν δικαιοδοσίαν μέχρι 200 ταλλήρων, ἐγκολπούμενος καὶ τινὰς ἄλλας ὠφελείας.

Μετὰ τῶν διαπραγματεύσεων περὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ προτιμήσεων τῶν κληρονόμων τῶν Κομητειῶν συνέχοντο πα-

ρομοίως καὶ αἱ προτιμήσεις, αἱ ἐλευθερίαι, καὶ τὰ προνόμια τῶν λοιπῶν κτημάτων τῶν εὐγενῶν καὶ ἄλλων, καθ' ὅσον οἱ ἰδιοκτῆται αὐτῶν κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους εἶχον φθάσει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ ἡγεμονικῶν παραχωρήσεων, δωρεῶν, ἀγορῶν, κτλ. κατ' ἐξοχὴν δὲ οἱ τῶν περιφραχθέντων γαιῶν, ἰδιοκτῆται εἰς τόσην κτηματικὴν κατάστασιν, ὥστε ἐζημίωσαν πολὺ τοὺς ὑποκειμένους εἰς σημαντικὰ δοσίματα, χάριν τῶν περιφραγμῶν τούτων καὶ ἄλλων ἐξόδων ἐπὶ τῶν παραλίων, ὡς καὶ ἔνεκα διατηρήσεως τῶν περιφραγμῶν τῶν ἀπελευθερωθέντων τμημάτων τοῦ τόπου. Τὰ περὶ τούτου παράπονα ἤκούοντο δημοσίως, καὶ ἡ Κυβέρνησις τὰ ἐθεώρει θεμελιωμένα· ἐσκέφθη πρὸς δὲ καὶ περὶ τῆς προκυπτούσης ἐκ τοιούτων ἐκποιήσεων ζημίας διὰ τὸν τόπον, ὅθεν ἐδημοσίευσε μετὰ ἐπανειλημμένας ἐρεῦνας κατὰ τὸ 1688 ἔτος καταλληλοτέρας διατάξεις, δι' ὧν διηροῦντο τὰ προνόμια ἑνὸς ἐκάστου εἰς 12 κλάσεις, μείναντες ὀλίγοι μόνον ἀπεριόριστοι, οἱ δὲ λοιποὶ ἔχαιρον ἐπεικεστέραν ἰσότητα κατὰ τὰς σχέσεις τῶν ὑπηκόων, ἥτις διέμεινε σχεδὸν καὶ μέχρι τῆς σήμερον. Ἐν τούτοις εἶχε προσηλώσει καὶ ὑπ' ἄλλην ἔποψιν τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπὶ τῆς γενικῆς φορολογίας· συνεισφοραὶ (Contribution) οἷον πρόσοδοι τῆς Κυβερνήσεως, δοσθήματα καὶ ἄλλοι φόροι οἰκοδομῶν, οἰκοπέδων ἐπαύλεων κτλ., ὡς καὶ ὁ ἤδη ὑπὸ τοῦ Κόμητος Γυνθέρου προσδιωρισθεὶς ἐτήσιος φόρος 60,000 Ταλλήρων δὲν ἐλήφθησαν πλέον ἀπὸ τὴν ὀλικὴν περιουσίαν, δηλ. ἀπὸ γαίας, κτήνη, κεφάλαια κτλ., ἀλλ' ὑπελογίζοντο ἀπὸ τοῦ 1682 ἔτους κατὰ τὰ ἀκίνητα κτήματα καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν ἡλαττώθησαν ἐπίσης οἱ φόροι τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ αἱ παρ' αὐτῶν ἀποδόσεις κατὰ τρόπον, ὥστε ἐνῶ πρότερον ὑπελογίζοντο καὶ ἀπεδίδοντο κατὰ τυχρὰς περιστάσεις, τώρα δὲ ἐτακτοποιήθησαν ν' ἀποδίδωνται ἐμπροθέσμως εἰς ὀρισμένην τιμὴν. οὕτως εἰσῆχθη μονίμως ἡ εὐταξία κατὰ τὸ 1694 ἔτος. Ὅργα-

νισμός κατάλληλος διὰ τὸν τόπον ὑπῆρξεν ὁμοίως ἡ νέα περὶ ἐκποιήσεως διάταξις (Vergatungs Ordnung) (ε. 1681), δι' ἧς εἰσῆχθησαν ΒΙΒΛΙΑ ΥΠΟΘΗΚΩΝ ἐγγυήσει τῆς ἀρχῆς, καὶ δι' ὧν ἐν χρηματενδείᾳ ἐβόηθεῖτο εὐκολώτερον ὁ καθ' ἕκαστος.

Μετὰ ταῦτα λοιπὸν εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν περιφραγμῶν καὶ προκυμαίων, καὶ ἐν γένει εἰς τὴν γενικὴν Διοίκησιν εἰσῆχθησαν οὐσιώδεις βελτιώσεις, δι' ὧν κατεστάθη ὁ Χριστιανὸς κύριος θεμελιωτῆς ἐνὸς σχεδὸν νέου πολιτεύματος, ὥσπερ ὑπάρχει εἰσέτι, καὶ τὸ ὁποῖον διὰ τῆς διαρκούσης ὑπάρξεώς του ἀποδεικνύει ἀρκούντως τὰ προτερήματά του. Ἀφοῦ ἐξηλείφθησαν οἱ ἐγχώριοι Ἡγεμόνες, ἀνέλαβε τὴν ἀνωτέραν ἐπιτήρησιν εἰς βασιλικὸς ὑπάλληλος ὑπὸ τὸ ὄνομα ANTI-ΒΑΣΙΛΕΥΣ ἢ ΑΝΩΤΕΡΟΣ ΔΡΟΣΤΟΣ (Oher landdroster). Μετὰ τὸν θάνατον Ἀντωνίου τῆς Ἀλδενβούργης κατεῖχον ἀλληλοδιαδόχως τὴν θέσιν ταύτην ὁ ΚΟΜΗΣ τῆς ΑΛΕΦΕΛΔΗΣ, ὁ Βαρῶνος τῆς ΧΑΕΤΧΑΟΥΣΗΣ, ὁ Κόμης τῆς ΒΕΔΕΛΗΣ, ὁ αὐλάρχης τῆς ΧΑΝΝΗΣ καὶ ὁ Σύμβουλος τοῦ Κράτους τῆς ΠΡΙΤΣΒΟΥΕΡΗΣ. Ἡ ΚΑΓΓΕΛΑΡΙΑ ἐξήσκει τὴν γενικὴν κυβέρνησιν καὶ ἐσχημάτιζε τὸ ἀνώτατον Δικαστήριον, ἀφ' οὗ διευθύνοντο αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις εἰς τὴν ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΝ ΚΑΓΓΕΛΑΡΙΑΝ, εἰς ΚΟΠΕΝΧΑΓΗΝ καὶ εἰς τὸν ΒΑΣΙΛΕΑ, καὶ σπανιώτερα εἰς τὸ Τιμαρικὸν Δικαστήριον τῆς αὐτοκρατορίας. Τὴν εἰσπραξιν ἐπιμελεῖτο ἰδιαιτέρα ἀρχή, συγκειμένη ἐξ ἐνὸς εἰσπράκτορος τοῦ τόπου καὶ τινων συμβούλων. Ὑπὸ τὴν γενικὴν λοιπὸν ταύτην διάταξιν ἐμορφοῦντο αἱ λοιπαὶ βελτιώσεις εἰς τὰς κατωτέρας διοικητικὰς ἀρχάς. Διὰ τῆς συστάσεως πέντε ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ τῶν ΔΡΟΣΤΙΩΝ (ε. 1686), τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ συνεδριάζωσι τετράκις κατ' ἔτος, ἤγουν εἰς ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΝ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΒΟΥΡΓΗΝ, ΟΦΕΛΓΟΕΝΝΗΝ, ΕΛΣΦΛΕΤΤΗΝ, καὶ ΔΕΛΜΕΝΧΟΡΣΤΗΝ, ἀπέκτησεν ἡ δικαιο-

σύνη μίαν κανονικωτέραν πορείαν. Ὄταν ἐπεστράφη ἡ Φαρέλη διὰ τῆς Ἀλδενβουργικῆς συνθήκης (ε. 1693), ἡ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟ-ΒΟΥΡΓΗ ἐδόθη εἰς αὐτὴν τὴν ἡγεμονίαν καὶ κατεστράφη, τὸ δὲ Δικαστήριον μετετέθη εἰς ΝΕΥΕΝΒΟΥΡΓΗΝ, καὶ τὸ ΤΜΗ-ΜΑ τῆς ΑΠΕΝΝΗΣ ἠνώθη μετ' αὐτοῦ (ε. 1698.) ἔπειτα δὲ ὑπετάχθησαν εἰς αὐτὸ καὶ ἡ ΙΑΔΗ, ἡ ΡΑΣΤΕΔΗ καὶ ἡ ΤΖΒΙ-ΣΕΝΑΝΝΗ, ἐνῶ ἡ Φαρέλη ἀπῆλαυσεν ἰδιαίτερον ἀνεξάρτητον Δι-καστήριον, αὕτη ὡς καὶ ἡ ΣΒΕΥΙΚΗ καὶ ΒΙΡΔΕΝΙΚΗ ΧΩΡΑ ἐτέθησαν ὑπὸ ἰδιαίτερα κτηματικά Δικαστήρια. Ἀπεδόθη καὶ εἰς τὴν πόλιν τῆς Δελμενχόρστης ἡ ἰδιαίτερα δικαιοδοσία της.

Δὲν διῆλθε πολὺ καὶ κατηργήθησαν αὐτὰ τὰ Δικαστήρια τῶν ΔΡΟΣΤΙΩΝ καὶ εἰσῆχθησαν ἀντ' αὐτῶν ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ (Landgerichte) (ε. 1699). Ἔργον τῶν τοπι-κῶν ἐφόρων (Landvögte) καὶ τῶν παρέδρων καὶ γραφέων των ἦτο νὰ τηρῶσι πᾶσαν τετάρτην ἐβδομάδα ταῦτα τὰ Δικαστή-ρια, ἔχοντα ἐν ἀρχῇ μὲν μικράν, ὕστερον δὲ μᾶλλον ἐκτε-ταμένην δικαιοδοσίαν. Τὰ τμήματα Ἀπένης καὶ Ραστέ-δης ὡς καὶ αἱ φορεῖαι Ιάδης καὶ Τζβισενάνης πρὸ πάντων δὲν ἠὺχαριστήθησαν, διότι οὔσης περιορισμένης τῆς δικαιοδοσίας των, τοῖς ἐπέβλήθη πολὺς κόπος ἔνεκα τῆς μεγάλης ἀποστά-σεώς των ἀπὸ τοῦ μέρους, ὅπου εἶχε τὴν ἑδραν του τὸ τοπικὸν Δικαστήριον. Καὶ ὅμως δὲν ἤλλαξεν ἐν γένει τί ὑπὲρ αὐτῶν. Ἡ δικαιοδοσία τῶν ἐφορειῶν καὶ τῶν λειμώνων ἐξασκουμένη ὑπὸ τῶν Δικαστηρίων τῶν Δροστίων καὶ ὑφ' ἐνὸς κατωτέρου δικαστηρίου εἰς Ἑλσφλέττην, ὑπήγετο καὶ τὰ νῦν ὑπὸ τὸ Ὀλδενβουργικὸν τοπικὸν Δικαστήριον.

Αἱ περὶ προκυμαίων ὑποθέσεις ὑπήγοντο ἐνώπιον τῆς Καγ-γεδαρίας τῆς Κυβερνήσεως, ἀπῆτουν δ' ἐτι πολὺν ἐπιμέ-λειαν. Κατὰ τὸ ἔτος 1680 διωρίσθη ὁ Ἀντισυνταγματάρχης τῆς ΜΙΝΝΙΧΗΣ ΕΦΟΡΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΚΥΜΑΙΩΝ (Deichgräfen) καὶ διάφορα σχέδια ἐπεξεργάσθησαν πρὸς καλητέραν δια-

νομήν τῶν βαρῶν τῶν προκυμαίων, ἀλλὰ πάλιν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀρχήν, καθ' ἣν ἕκαστος ἔπρεπε νὰ ἐπισκευάσῃ καὶ διατηρήσῃ τὸ αὐτῷ ἀπονεμηθὲν μέρος· ὅθεν εἰσῆχθη διὰ τὰς τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἄλλας ἀπελευθερωμένας γαίας εἰς οὕτω καλούμενος ΦΟΡΟΣ τῶν ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ (Deichfreiengeld) συνιστάμενος εἰς 18 Γροσίκια διὰ τὸ χωράφιον τῆς καλητέρας ποιότητος. Πρὸς τούτοις ἐσυστήθη διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἓν σημαντικὸν ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΚΥΜΑΙΩΝ (Deichcasse) (ε. 1694.) μολοντοῦτο ἔπρεπε νὰ προκαταβάλῃ τὸ Κυβερνητικὸν ταμεῖον 150,000 τάλληρα, ἐπειδὴ τὰ κύματα εἶχον αὖθις κατερμηώσει τὸν τόπον κατὰ τὰ ἔτη 1685 καὶ 1686.

Αἱ πρῶην ἐτήσιοι ἐπισκέψεις τῶν ἐκκλησιῶν προσδιωρίσθησαν δι' ἕκαστον τρίτον ἔτος, καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀνήκει παρομοίως ἡ εἰσαγωγή τῆς ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστοῦ Ἐφόρου ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΛΛΑΡΔΟΥ συνταχθείσης Κατηχήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Φεδερίκος ὁ Δ'. Χριστιανὸς ὁ Σ'. Φεδερίκος ὁ Ε'.

Χριστιανὸς ὁ Ζ'. Τέλος τῆς Δανικῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Δανικὴ Κυβέρνησις ἦτον ἀφ' ἐνὸς εὐεργετικὴ διὰ τὸν τόπον μας, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῦ Ὁλδεμβουργικοῦ Καγγελαρίου τῆς ΒΡΕΙΤΕΝΑΟΥΣΗΣ· ἐξ ἄλλου μέρους ὅμως αὕτη ἡ μετὰ τῆς Δανίας ἔνωσις συνωδεύετο αὖθις ὑπὸ πολλῶν ἐπιβλαβῶν συνεπειῶν. Χριστιανὸς ὁ Ε', ἀπέθανε (ε. 1699) ἐνῶ διήρκουν εἰσέτι αἱ μετὰ τῆς ΟΛΣΑΤΙΑΣ ΓΟΤΤΟΡΠΗΣ φιλονεικίαι, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ΦΕΔΕΡΙΚΟΣ ὁ Δ' τὰς ἐκκληρονόμησε μαζῇ μὲ τὸ κράτος. Κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος προέκυψαν μεγαλήτεραι ἐχθροπραξίαι. Ἦδη εἶχον ἐκστρατεύσει κατὰ τοῦ Φεδερίκου (ε. 1700) ΣΟΥΗΔΙΚΑ στρατεύματα, μετὰ καὶ ἄλλων συμμάχων, καθ' ἣν περίστασιν ἐν σῶμα ΣΟΥΗΔΩΝ καὶ ΑΝΝΟΒΕΡΑΝΩΝ εἶχεν

εισβάλει διὰ τῆς Δελμενχόρστης εἰς τὴν Ὀλδεμβουργικὴν καὶ συνάξει καταπιεστικὰς φορολογίας. Ἦθελεν εἶσθαι ἀμφίβολον, ἂν αἱ ἐνεργηθεῖσαι ἀντιτάξεις ἡδύναντο ν' ἀποτρέψωσι τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ μιᾶς περαιτέρω-εἰσβολῆς. Ἐξαίρετα δὲ ἐπεραίωσε ταῦτα ἡ μεταξὺ Δανίας καὶ Σουηδίας κλεισθεῖσα ἐν ΤΑΡΕΝΔΑΛΙΑ εἰρήνη (ε. 1700) συνεπεία τῆς ὁποίας ἡλευθερώθησαν τὰ Δανικὰ μέρη ἀπὸ ἐχθρικῶν στρατευμάτων. Ἡ προσωρινὴ σύστασις ἑνὸς μονίμου Συντάγματος εἰς Ὀλδεμβούργην, ἐξ 1222 ἀνδρῶν διὰ νὰ συντείνῃ πρὸς ἀποφυγὴν παρομοίων κινδύνων, ἦτο συνέπεια τοῦτου τοῦ συμβάντος (ε. 1704.) Ἀλλ' οἱ ἐγγχώριοι ἤρχισαν μετ' ὀλίγον νὰ παραπονεθῶσι πικρῶς περὶ τοῦτου χωρὶς νὰ ἴδωσι τινὰ βελτίωσιν, ἂν καὶ ὁ τόπος εἶχε νὰ πληρώσῃ προσέτι εἰς μετρητὰς σημαντικὰς ποσότητας ἀπέναντι τῶν εἰς τὸν Στρατὸν τῆς αὐτοκρατορίας χρεωστούμενων στρατευμάτων, καὶ τοῦτο οὐχὶ κατὰ τὴν ἐφαρμοσμένην ταξιαρχίαν εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην ὡς τόπον ἀνεξάρτητον, ἀλλὰ κατὰ τὴν σχέσιν τοῦ ΔΑΝΙΚΟΥ Κράτους πρὸς τὴν Γερμανικὴν Αὐτοκρατορίαν.

Φεδερῖκος ὁ Δ'. ἐφρόντισεν ἐν τούτοις λίαν πατρικῶς διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν Ὀλδεμβουργίων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δεικνύει, ὅτι ἐπ' οὐδεμιᾷ ὑποσχέσει παρεκινήθη νὰ παραιτηθῇ τῶν τελωνείων τοῦ Βεζέρου, διαφιλονεικουμένων ἐκ νέου ὑπὸ τῶν Βρεμαίων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου Γινθέρου, ἐωσότου ἀπήλαυσεν ἐκ νέου τὴν ἐπικύρωσίν των ὑπὸ τοῦ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΙΩΣΗΦ τοῦ Α'. (ε. 1707) Πρὸς δὲ ἐκδήδετο πολὺ τὸ ὑπὸ ΑΝΤΩΝΙΟΥ τοῦ Α'. εἰς Φαρέλην (ε. 1677) θεμελιωθὲν ὀρφανοτροφεῖον, ἀνοίγων ἀπὸ Ὀλδεμβούργης νέαν περίθαλψιν εἰς τὰ πολὺ ἐλαττωθέντα ἔνεκα τῶν πλημμυρῶν μέσα του. Ἐν γένει αἰτία τῆς κοινῆς εὐημερίας ὑπῆρξεν ἡ ἀξιέπαινος προσπάθειά του. Ἀξιολύπητον εἶναι μόνον ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεώς του, μάλιστα ἔνεκα τῶν πλημμυρῶν, αὐξηθεῖσα στενοχωρία τοῦ τόπου, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ ἰδικὴ του ἔνεκα

ἄλλων περιστάσεων, ὑπερέβησαν ταχέως τὴν καλὴν θέλησιν του.

Ὅταν περιεπλέκετο ἡ Δανία εἰς δυσκολίας, τότε ἡ Ὀλδεμβούργη καθ' ἓνα ἢ ἄλλον τρόπον ἔπρεπε νὰ συμμεθέξῃ αὐτῶν. Οὕτω καὶ ἐγένετο αὐθις. ΦΕΔΕΡΙΚΟΣ ὁ Δ'. ἀνανέωσεν ἀπερισκέστως τὸν μετὰ τῆς Σουηδίας πόλεμον (ε 1710), ἀφοῦ αὕτη ὑπῆρξεν ἄλλοτε δυστυχής. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐφαίνετο μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένη ἡ ἐκβασίς τοῦ πολέμου, καὶ τὸ κυριώτερον τῷ ἔλειπον καὶ τὰ χρήματα, ὁ Φεδερίκος συνέλαβε τὴν ιδέαν νὰ θέσῃ εἰς ἐχέγγιον ἓν μέρος τῆς Ὀλδεμβούργης. Τοῦτο καὶ ἐγένετο (ε 1710). εὐρών εἰς τὰς Βρονσβίκην, Λυνεβούργην - ANNOBERHN ἓνα πρόθυμον δανειστήν διὰ 712, 646 τάλληρα, ὑποθήκευσε τὰ εἰσοδήματα τῆς Κομητείας τῆς Δελμενχόρστης καὶ Ὀλδεμβούργης, τὰς ἐφορείας ΑΤΤΕΝΗΣ, ΒΑΡΔΕΝΒΟΥΡΓΗΣ, ΤΣΒΙΣΕΝΑΝΝΗΣ καὶ Βιστενλάνδης - ἄνευ τοῦ Μοναστηρίου τῆς Βλακενβούργης - ἐπὶ 20 ἔτη, καὶ ἐν περιπτώσει μὴ πληρωμῆς ἐπὶ ἄλλα 20 ἔτη σιωπηλῶς εἰς χεῖρας τῆς Ἀννοβέρης, μετὰ τῆς ρητῆς συμφωνίας ὅμως, ὅτι διαρκούντος τοῦ χρόνου τούτου δὲν δύναται νὰ μεταλλαχθῇ τι ἐν αὐτοῖς τοῖς τόποις. Κατὰ τὸ ἐπίλοιπον ὁ Δανικὸς πόλεμος δὲν εἶχε συνεπείας διὰ τὸν τόπον μας. Καλὰ ὅτι συνέβη οὕτω· ἄλλως πῶς ἔπρεπε νὰ καταπίεσθῇ ὀλοτελῶς ὑπὸ τὰ μεγάλα βάρη, διότι ὀλίγον μετὰ ταῦτα τὰ εἰσβάλλοντα κόμματα ἐπροξένησαν πάλιν φρικτὰς κατερημώσεις. Ἡ ἀρχὴ τοῦ 1715 ἔτους ἦτο μόνον ὁ πρόδρομος ἐκείνης τοῦ 1717 ἔτους καὶ ἡ ἀνάπαυσις ἐνὸς ἔτους δὲν συνεισέφερε τὸ παραμικρὸν, καθότι σμήνη Μυῶν (ποντικῶν) κατεβίβρωσκον τοὺς δρυμεῖς ἰδρῶτας τῶν κατοίκων. Φρικαλέα ἦτον ἡ πλημμύρα τῶν ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΩΝ, ἣτις τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς ταύτης κατὰ τὴν 24 Δεκεμβρίου εἰσέβαλεν ὅλως ἀπροσδοκῆτως μετὰ καταιγίδος, διὸ καὶ ὑπὲρ τὰς προκυμαίας

κατεδάφισε τὰς οἰκίας, καὶ ἀφήρπασε μαζῇ τῆς ἀνθρώπους καὶ ζῶα. Δὲν εἶναι ὁ ἀρμόδιος καιρὸς ἐνταῦθα νὰ ἔμβωμεν εἰς λεπτομερείας τῆς δυστυχίας ταύτης. Εἰς τὰς Κομητείας καὶ εἰς τὴν Ἰευερικὴν χώραν ἀφήρπασαν τὰ κύματα περίπου 4000, ἐν γένει καθ' ὅλα τὰ παράλια ἕως πέραν τῆς ἀνατολικῆς Φρεισίας περίπου 15,000 ἀνθρώπινα θύματα, καὶ περὶ τὰς 1000 οἰκίας κατερείπωσε καὶ ἀπεξύλισε. Ἡ ζημία εἰς ζῶα καὶ σιτηρὰ, εἰς κατεδαφισμένα προκυμαῖα κτλ. ἦτον ἔτι μεγαλητέρα. Ἐκ τούτου εὐκόλως ἐννοεῖται ἡ στιγμιαία στενοχωρία τῶν ἐγχωρίων. Πρὸς δὲ ἐπεκαλέσθη ἡ ἀνέγερσις τῶν προκυμαίων καὶ τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ εἶχε καταστρέψει ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὴν εὐφορίαν τοῦ τόπου. Συνδραμόμενοι πανταχόθεν, ἀλλὰ μικρόψυχοι, ἤρχισαν ἐν πρώτοις ν' ἀπαντήσωσι τὸν μέγιστον κίνδυνον διὰ τῆς ἀνεγέρσεως ἐνὸς προσωρινοῦ προκυμαίου ἀπὸ τῆς Βλεξένης μέχρι Φεδδερβάρδης, ἀλλὰ νέα πλημύρα (Ὀκτ. 1718) τὸ κατέστρεψε πάλιν. Κατὰ ἐνθερμον σύστασιν τοῦ Ἀνώτερου Δρόστου τοῦ τόπου, ΘΩΜΣΟΝΟΣ - ΣΕΧΕΣΤΑΙΤ, προκατέβαλεν ὁ Βασιλεὺς ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου τὴν ἀναγκαιοῦσαν ποσότητα, καὶ διέταξε μετὰ ταῦτα νὰ ληφθῶσι δραστηριώτερα μέτρα ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἐφόρου τῶν προκυμαίων, Συμβούλου τῆς Καγγελαρίας ΡΟΔΟΛΦΟΥ ΤΗΣ ΜΥΝΝΙΧΗΣ, ἀνεψιοῦ τοῦ ἤδη μνησθέντος καὶ ἄλλων ἱκανῶν ἀνδρῶν· ἀλλ' ἔτι μίαν φορὰν κατέστρεψεν ἡ πλημμύρα τοῦ νέου ἔτους (ε 1721) μέγα μέρος τῶν ἐργασιῶν. Ἡ πλημμύρα δὲ αὕτη ἦτον βιαία ἐκείνης τῶν Χριστουγενῶν. Ἡ αὐξουσα ἀνάγκη ἐπλήθυνε παρομοίως τὰς ἀσφαλιστικὰς ἐπιχειρήσεις, καὶ οὕτω κατορθώθη μετὰ πολυετεῖς ἀπείρους κόπους ἐφοροῦντος τοῦ δραστηρίου ΦΑΒΡΙΚΙΟΥ, νὰ δοθῇ εἰς τὸν τόπον μία ἀσφαλὴς ἐπαλξις κατὰ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης διὰ τῆς περαιτέρω παρατάσεως τῶν προκυμαίων, κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς ὁλοκλήρως νέας ἀνεγέρσεως τοῦ προκυμαίου τοῦ ΣΒΕΥΒΟΥΡ-

ΓΕΡΙΚΟΥ ΕΛΟΥΣ ἐνωθέντος μετὰ τῶν παρομοίως καθ' ὅλα δυνατῶν καὶ κυματοφόλων προχωμάτων τῆς Βουδιαδινγερικῆς χώρας. Ὁ ἄξιος Σεχισταῖτος ἐπενόησε καὶ ταύτην τὴν ἐξαίσιον ἐργασίαν, καὶ ὁ Εἰσιλεὺς προκατέβαλε γενναιοφρόνως τὰς ἀναγκαιούσας ποσότητας τῶν ἑκατοχιλιάδων, ἐδώρησε μάλιστα μετὰ ταῦτα ἐν τρίτον αὐτῶν (ε 1724) καὶ δεν ἀπήτησε τὴν συνεισφορὰν (φόρον) διὰ τὸ ἔτος 1724. Συνέπεια τούτων τῶν δι' ὑδάτων καταστροφῶν, ἦτον ὁμοίως ἐν μέρει ἡ σύστασις τῆς οὕτω θρυλλουμένης ΠΡΟΚΥΜΑΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (Commun-ion Bedeichung) ἣτις ἐπέβαλε τὴν ὑποχρέωσιν τῆς διατηρήσεως κατὰ προσδιορισμένα τμήματα (Deichbändern), εἰς ὁλόκληρον τὴν κοινότητα τῶν ἐγγχωρίων· ἐν μέρει δὲ ἔκαμε νέαν καταμέτρησιν καὶ ἐκτίμησιν τῶν γαιῶν τῶν λειμώνων (ε 1725 - 28) ἀποκαταστήσασα αὖθις τὴν ἰσορροπίαν εἰς τὰ ὑπὸ τῶν πλημμυρῶν πολὺ κατερμηωθέντα ἰδιαίτερα τεμάχια, προσδιώρισε τοὺς φόρους, καὶ κατάρθωσεν ὥστε διὰ τῆς ἐπιμελείας των οἱ κάτοικοι ν' αὐξήσωσιν αὖθις τὴν ποιότητα καὶ εὐφορίαν τῆς γῆς, πρὸς ἣν ἐστράφησαν ἐν πρώτοις κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν.

Ὁ Φεδερῖκος Δ'. ἀπέθανε κατὰ τὸ 1730 ἔτος. Εἰς τὰ διατάγματα τούτου ὀφείλονται αἱ βελτιώσεις, αἱ γενόμεναι κατὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων (ε 1720)· ὁ διορισμὸς τοῦ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ὡς ὑπῆρχεν ἐν Δανίῃ, καὶ ἡ αὐξήσις τῶν ἐσόδων τῆς Κυβερνήσεως σημαντικῶς διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ (ε 1701) ἔπειτα ἡ διάταξις περὶ προικίου (ε 1730) πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν εὐγενῶν τέκνων· ὁ περιορισμὸς τῶν συχνῶν ἐξοριῶν διὰ πραχθέντα ἐγκλήματα (ε 1724) (1731), ἡ πληρωμὴ τῶν ἐξόδων ἀπὸ ὅλου τοῦ τόπου, ἐνῶ πρότερον ἦτο μόνον εἰς βάρος τοῦ τμήματος ὅπου ἐπράχθη τὸ ἐγκλημα. Πρὸς τούτοις ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ ὑποθέσεις τῆς πόλεως τῆς Ὀλδεμβούργης, εἰς

ἃς ἀνεφάνησαν μεγάλαι ἀταξίαι· ἐφρόντισε διὰ τοὺς κλάδους τῶν ἐπιτηδευμάτων, περιώρισε τὴν ἀκόλαστον ἐλευθερίαν, καὶ εἰσῆξε μάλιστα ἐπιεικῶς τὸν οὕτω καλούμενον ΦΟΡΟΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ε 1730). Ἀπὸ τότε ἔπρεπε νὰ πληρωθῇ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο μία συνεισφορά ἀπὸ τοιαύτας οἰκίας, αἵτινες ἔκατοικοῦντο ὑπὸ νομίμων ἐλευθέρων, καὶ αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἐλεύθεραι στρατιωτικῶν καταλυμάτων.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ὁ Σ'. διάδοχος τοῦ Φεδερίκου, κατήργησεν εὐθὺς ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς Κυβερνήσεως κατὰ συνέπειαν διηνεκῶν παραπόνων τὸ ἐγχώριον Σύνταγμα, (ε 1730) ἂν καὶ ἡ ἔνεκα τῆς καταργήσεως ταύτης χαρὰ τῶν ὑπηκόων διήρκησε μόνον ὀλίγον χρόνον, διότι μετὰ ἑξ ἔτη ἐσυστήθη αὖθις ἐν παρόμοιον. Ὡς τόσον ἔδειξεν ὁ Χριστιανὸς κατ' ἄλλον τρόπον, ὅτι λυπεῖται διὰ τὰς στενοχωρίας τῶν Ὀλδεμβουργίων, ὅθεν ἐξασκῶν τὴν παρὰ τοῦ πατρός του κληρονομηθεῖσαν ἐλεοφροσύνην, ἠλάττωσε τὰς πρὸς προχυματισμὸν καθυστερουμένας προκαταβολὰς μέχρι 272,041 ταλλήρων ζητῶν τὴν πληρωμὴν τούτων μόνον μετὰ ἑξ ἔτη. Οὕτως ἠδύναντο νὰ ἐνεργηθῶσι περιφραγμοὶ ἐπὶ τοῦ ΕΛΔΕΝΣΕΡΙΟΥ ΓΡΟΔΕΝΟΥ (ε 1731) καὶ τοῦ ΒΑΠΕΝΕΡΙΟΥ ΓΡΟΔΕΝΟΥ (ε 1733).

Εὐθὺς κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Χριστιανοῦ συνέβη καὶ μία μεταβολὴ εἰς τὴν Ἡγεμονίαν τῆς ΦΑΡΕΛΗΣ, δι' ἧς ἐφθασεν αὐτὴ εἰς τὴν ἔτι κυβερνῶσαν αὐτὴν Κομητικὴν οἰκογένειαν τῶν ΒΕΝΤΙΓΚΩΝ. Κατὰ συνέπειαν τοῦ διὰ τῆς Ἀλδεμβουργικῆς συνθήκης (ε 1693) εἰς τοὺς ἄρρένας ἀπογόνους Ἀντωνίου τοῦ Β'. τῆς Ἀλδεμβούργης, περιορισθέντος κληρονομικοῦ δικαίου, ἐξησφαλίσθη εἰς τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ τὸν Κόμητα ΓΥΛΔΕΝΔΕΥ, ἡ διαδοχὴ τῆς Φαρέλης, ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως Ἀντωνίου τοῦ Β'. Ἄνευ ἀρρένων κατ' εὐθεΐαν γραμμὴν. Τῷ ὄντι εἶχεν οὗτος μίαν μόνον θυγατέρα, τὴν ΚΑΡΛΟΤΤΑΝ ΣΟΦΙΑΝ. Ἀλλ' ἐν τούτοις εἶχεν ἀποθάνει

ὁ Γουλδενλεϋ, καὶ εἶχε θέσει τὸν υἱὸν τοῦ ΑΝΤΩΝΙΟΝ ΚΟΜΗΤΑ τῆς ΔΑΝΕΣΚΙΟΛΔ ΛΑΟΥΕΡΒΙΓΗΣ εἰς δύσκολον θέσιν ἀπέναντι τοῦ Κόμητος τῆς Ἀλδεμβούργης, ἕνεκα ἐνὸς σημαντικοῦ κεφαλαιακοῦ χρέους, προσερχομένου ἐκ τῆς ἐπιτροπικῆς τοῦ κηδεμονίας, διὰ τὸ ὅποιον εἶχεν ἐναχθῇ αὐτὸς ὁ ἴδιος, καὶ τοῦτο ἐπέφερε τέλος πάντων τὴν παραχώρησιν τῶν δικαιωμάτων τῆς διαδοχῆς εἰς τοὺς ἐκ θηλυγονίας ἀπογόνους Ἀντωνίου τῆς Ἀλδεμβούργης, καὶ εἰς τὴν ΚΑΡΛΟΤΤΑΝ ΣΟΦΙΑΝ (ε 1732). Ὁ Βασιλεὺς ἐπεκύρωσε ταύτην τὴν συμφωνίαν καὶ ἐπεξεσφάλισε διὰ παντὸς τόσον εἰς τοὺς θηλυκοὺς, ὥς καὶ εἰς τοὺς ἄρρένας κληρονόμους τῆς Ἀλδεμβούργης τὴν κατοχὴν τῆς Φαρέλης καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἀνηκόντων, καὶ μόνον ἐν περιπτώσει καθ' ὁλοκληρίαν ἐκλείψεως τοῦ Ἀλδεμβουργικοῦ οἴκου ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ αὕτη εἰς τὸν Κόμητα τῆς Δανεσκιολδ - Λαουερβίγης ἢ εἰς τοὺς ἄρρένας κληρονόμους τοῦ. Ἡ Καρλόττα Σοφία ὑπανδρεύθη μετὰ τινα ἔτη (ε 1733) τὸν Ὁλλανδὸν Κόμητα τῆς ΒΕΝΤΙΓΚ - ΡΟΝΗΣ· ἀλλὰ δὲν ἔζησε μετὰ τούτου διὰ πολὺν χρόνον ἐν εὐχαριστήσῃ καὶ τὸν ἐστέρησε νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Ὁ Κόμης Βέντιγκ εἶδεν ἑαυτὸν ἠναγκασμένον πρὸς παῦσιν τῆς μάλιστα ἐξ αἰτίας πληθυνθέντων χρεῶν εἰσφρησάσης ἀταξίας, νὰ προσδράμῃ εἰς τὴν Δανίαν. Αἱ περιστάσεις ἐφάνησαν ἀρκούντως σοβαραὶ εἰς τὸν Βασιλέα διὰ νὰ κατὰσχῃ τὴν Ἡγεμονίαν καὶ νὰ πείσῃ τὴν Κόμησσαν νὰ συγκατανεύσῃ εἰς μίαν παραχώρησιν τῶν κτημάτων τῆς εἰς τοὺς υἱοὺς τῆς, καὶ ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν εἰς τὸν σύζυγόν τῆς τὸν Κόμητα Βέντιγκα (ε 1757).

Κατὰ τὰ λοιπὰ αἱ τῆς Ὀλδεμβούργης ὑποθέσεις ἐβιάδισαν καὶ ὑπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Χριστιανοῦ τὸν διὰ τῆς διατάξεως τῶν προηγουμένων Δανῶν Ἡγεμόνων κεκτημένον στερεὸν δρόμον. Ἡ πατρικὴ φιλοστοργία τοῦ, πολυδύναμος διὰ τῆς ἐνεστώσης εὐημερίας τῆς Δανίας, ἐπέφερεν ὅχι ὀλιγώτερα συμ-

φέροντα εἰς τὸν τόπον μας ἢ εἰς τὸν ἰδικόν του· τὸ δὲ μάλ-
λον ὑπὸ τοῦ Χριστιανοῦ πραχθὲν εὐεργέτημα, ἦτον ἡ διαχείρι-
σις ποσοτήτων οἰκονομηθεισῶν ἤδη ὑπὸ τοῦ πατρός του
πρὸς λύτρωσιν τοῦ ὑποθηκευθέντος εἰς τὴν Ἀννοβέρην μέρος τοῦ
τόπου, ὥστε τοῦτο ἐσχημάτισεν αὐθις ἀπὸ τοῦδε (ε 1731)
ἐν ὅλῳ μετὰ τοῦ καθολικοῦ Ὀλδεμβουργικοῦ τόπου· καὶ μετὰ
ταῦτα (ε 1736) ἐσυμβιβάσθησαν κατὰ μέγα μέρος καὶ αἱ πε-
ρὶ μεθορίων διενέξεις μετὰ τῶν Ἀννοβερικῶν τμημάτων τῆς
ΑΡΠΣΤΕΤΗΣ καὶ ΒΙΛΔΕΣΧΑΟΥΣΗΣ.

Ἄλλον σημαντικὸν συμβάν τοῦ χρόνου ἐκείνου, τὸ ὁποῖον
καθίστατο ταχέως σημαντικὸν διὰ τὴν Ὀλδεμβούργην, ἦτον ὁ
προβιβασμὸς δύνω Πριγγίπων τῆς ΟΛΣΑΤΙΚΟ-ΓΟΤΤΟΡΠΙΚΗΣ
οἰκίας ἐπὶ τῶν θρόνων τῆς ΡΩΣΣΙΑΣ καὶ ΣΟΥΗΔΙΑΣ. Ὅτε ἡ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΣΣΑ ΕΛΙΣΣΑΒΕΘ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ προσδιώ-
ρισε τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἄννης, ΚΑΡΟΛΟΝ ΠΕΤΡΟΝ,
ΟΥΛΕΡΙΧΟΝ τῆς ΟΛΣΑΤΙΑΣ-ΓΟΤΤΟΡΠΗΣ ὡς διάδοχόν της,
(ε. 1741) ὡς καὶ ἐνήργησεν ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἐν ΣΟΥΗΔΙΑ
τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαδόχου τοῦ θρόνου πρὸς ὄφελος τοῦ Πρίγ-
γιπος ΑΔΟΛΦΟΥ ΦΕΔΕΡΙΚΟΥ τῆς ΟΛΣΑΤΙΑΣ ΓΟΤΤΟΡΠΗΣ,
(ε. 1743) ἡ θέσις τοῦ Γοττορπικοῦ Οἴκου ἀπέναντι τῆς Δα-
νίας ἠλλαῖε τούτου ἔνεκα τόσον, ὥστε καὶ ἐφαίνετο νὰ προκη-
ρύττῃ τὸ ἀδιάλλακτον τῶν ἀρχαίων ἐχθρῶν.

Χριστιανὸς ὁ ΣΤ΄. ἀπεβίωσεν ἐν τῷ μεταξύ· ἀλλ' ὁ υἱὸς καὶ
διάδοχός του Φεδερῖκος ὁ Ε'. εἰρηνόφιλος Ἡγεμὼν ἐπροσπά-
θει νὰ ἀπαντήσῃ ἐγκαίρως τὸν κίνδυνον, καὶ προσέφυγε διὰ
τοῦτο εἰς προτάσεις συμβιβασμοῦ· ἀπήλαυσε δὲ τὸν σκοπὸν τοῦ
μόνον παρὰ τῷ ΑΔΟΛΦῳ ΦΕΡΔΕΡΙΚῳ· οὗτος παρητήθη ἐκ
μέρους τοῦ τῆς Σλεσβίγης καὶ τοῦ τυχὸν ἐπελευσομένου αὐτῷ
μεριδίου τῆς Ὀλσατίας, διὰ νὰ λάβῃ τὰς Ὀλδεμβουργικὰς
Κομητείας. (ε. 1749). Ἀλλὰ τὸ εἰρηνικὸν τοῦτο παράδειγμα
δὲν ἠδυνήθη νὰ νικήσῃ τὴν διὰ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως

ἔτι μᾶλλον ἐγερθεῖσαν ἀγανάκτησιν, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ μεγάλου Δουκὸς Καρόλου Οὐλερίχου Πέτρου, ὅστις ὡς Ἡγεμονέων Δουξ τῆς Ὀλσατίας-Γοττόρπης ἠσθάνετο ἴσως μᾶλλον πικρῶς τὴν προτέραν ἐξύβρισιν τῆς οἰκίας του. Ἀκαμπτος, ἀντεστᾶθαι εἰς τὴν κολακευτικὴν ἀποστολὴν τοῦ Δανοῦ πρέσβεως Κόμητος ΛΥΝΑΡ (ε. 1750) ὅπου κατὰ τύχην ἡ Ἐλισάβεθ διετήρει ἀκόμη τὴν ἰσορροπίαν, ἵνα μὴν ἐξοκείλῃ ἡ τοιαύτη διάθεσις εὐθὺς εἰς ἐχθρικότητα. Ἡ ἐπαχθὴς αὕτη σχέσις ἔπρεπε νὰ δυσανεστῇ βεβαίως πολὺ τὸν Βασιλέα τῆς Δανίας. Ἀλλ' ἀπ' ἄλλου μέρους δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὴν παραίτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ τόπου του. Οἱ σύγχρονοί του τὸν ἐπωνόμασαν ΑΓΑΘΟΝ, καὶ παρ' αὐτῷ εὕρισκετο ὁ τόσον δραστήριος, ὅσον φρόνιμος καὶ τίμιος σύμβουλος ΕΡΝΕΣΤΟΣ Κόμης τῆς ΒΕΡΝΣΤΟΡΦΗΣ. Διὸ ἴσως δὲν εἶχον ποτὲ περισσοτέρους λόγους οἱ Ὀλδεμβούργιοι ἢ τὰ νῦν, νὰ πανηγυρίσωσι μετ' ἐνδομύχου χαρᾶς τὸ τριακοσιετὲς χαρμόσυνον μνημόσυνον τῆς Δανο-Ὀλδεμβουργικῆς ἡγεμονίας (ε 1749). ἠδύνατο γὰρ νὰ δοθῇ μεγαλητέρα εὐεργεσία διὰ τοὺς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς Δανίας τοσάκις καὶ τόσον πικρῶς καταπισθέντων Ὀλδεμβουργίων, ἵνα ἀναφέρωμεν τοῦτο μόνον, παρὰ ἡ λύτρωσις των διὰ τῆς οὐδετερότητος τοῦ Φεδερίκου ἐν καιρῷ τῶν λυπηρῶν λεηλασιῶν τοῦ ΕΠΤΑΕΤΟΥΣ πολέμου (ε. 1756-63) ἀπὸ ἐχθρικῶν ἐπιδρομῶν; ἐνῷ ἄλλως ὁ θόρυβος τῶν μαχῶν ἠγγίξε μᾶλλον ἐπὶ μᾶλλον καὶ ἐπαπείλει ποτὲ ἐξ ΑΝΝΟΒΕΡΗΣ, ποτὲ ἐξ Ἑσσίας, ἄλλοτε καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς νῦν ΠΡΩΣΣΙΚΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΦΡΕΙΣΙΑΣ, ἡ Ὀλδεμβούργη ἀπ' ἐναντίας ἔχαιρεν ἐξ αἰτίας τῆς φρονίμου διαγωγῆς τῆς Δανίας καὶ ὀλόκληρον ἡσυχίαν, πρὸς τὰς ἄλλας ὠφελείας, τὰς ὁποίας ἀπελάμβανεν οὕτως πλησίον ἐνὸς ἐφοδιαστέου στρατοῦ διὰ τῆς πωλήσεως τῶν πρὸς ζωάρκειαν καὶ ἄλλων πραγμάτων. Φεδερίκος ὁ Ε' ἀντεστᾶθαι ἐντούτοις εἰς ὅλους τοὺς πειρασμούς, ἵνα ἐνεργήσῃ

ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου μέρους, ἔτι μᾶλλον δέ, ἀφοῦ ἐπέ-
 τυχε διὰ τῆς φρονίμου μεσιτείας τοῦ Κόμητος ΛΥΝΑΡ, τὰ
 νῦν Κυβερνήτου τῆς Ὀλδεμβούργης, νὰ ἐπιφέρῃ μίαν ἀνακωχὴν
 ὅπλων μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Πρώσων ἀπολεσθεῖσαν μάχην παρὰ
 τῷ χωρίῳ ΑΣΤΕΝΒΕΚΗΣ ἐν τῇ Ἀννοβερικῇ Ἡγεμονίᾳ Καλεν-
 βέργης (ε. 1757), καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ οὕτως ὀλοτελῶς τὴν
 Ὀλδεμβούργην· διότι ἐξ αἰτίας τῆς ἀνακωχῆς τὰ μαχόμενα
 μέρη ἀνεχώρησαν ἀπὸ ταῦτα τὰ μέρη πρὸς τὰ ἔσω τῆς Γερμα-
 νίας. Οὕτως ἡ Δανία καὶ ὁ μικρὸς ἡμῶν τόπος ἔμειναν ἀπαθεῖς
 ὡς πρὸς τὰ μετὰ ταῦτα ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐπελθόντα πολε-
 ρικὰ δεινὰ.

Ἐκτὸς τῆς οὐδετερότητος, ἥτις ὠφέλησε τὸν Φεδερίκον τὰ
 μέγιστα, συνέτεινε προσέτι εἰς τοῦτο ὅχι ὀλιγώτερον καὶ ἡ
 μεγάλη πολιτικὴ αὐτοῦ τὸ νὰ μὴ φαίνεται καθ' ὅποιονδῆποτε
 τρόπον, ὅτι διάκειται ἐχθρικῶς πρὸς τὴν Ῥωσσίαν. Ὅμως μό-
 λης ἡ Αὐτοκρατορίσσα ΕΛΙΣΣΑΒΕΘ ἐγένετο ἀφανὴς ἐξ ὀφθαλ-
 μῶν (ε. 1762), καὶ ἰδοὺ Κάρλος Οὐλερίχος Πέτρος νῦν Αὐτο-
 κράτωρ ΠΕΤΡΟΣ ὁ Γ'. ἀπήτησε παρὰ τοῦ Φεδερίκου τὴν ἐπι-
 στροφὴν τοῦ ἀπὸ τοῦ 1713 ἔτους κεκτημένου ΣΛΕΣΒΙΓΙΚΟΥ
 περιδίου, καὶ ἐξαπέστειλε στρατὸν κατὰ τῆς Δανίας. Ἀλλ'
 ἀμέσως μετὰ ταῦτα, ἡ ἰδίᾳ δυσαρεστημένη σύζυγός του, ἡ με-
 τέπειτα ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑ ἡ Β'. τὸν ἐστέρησε τοῦ θρόνου καὶ τοῦ
 βίου, καὶ οὕτω ἀπώλεσεν ἡ ἐπεχειρισθεῖσα ἐκστρατεία τὸν σκο-
 πὸν τῆς.

Ἐν ποσούτῳ ἐλήφθη ἡ ἀνήκουσα φροντίς διὰ τὰς ἀνάγ-
 χας τῆς Ὀλδεμβούργικῆς χώρας ὑπὸ τὴν ἐνδοξὸν σύμπραξιν
 τοῦ ὑπουργοῦ Κόμητος τῆς ΒΕΡΝΣΤΟΡΦΗΣ. Αἱ ἐργασίαι
 τῶν προκυμαίων προώδεον εὐχαρίστως ὑπὸ ἀκριβῇ ἐπιτήρη-
 σιν, καὶ αἱ ἔνεκα τῶν συχνῶν χρηματικῶν συνεισφορῶν πα-
 ρουσιαζόμεναι δυσარέσκειαι διεσκεδάσθησαν κατὰ τὸ δί-
 καιον καὶ τὴν ἐπιείκειαν. Ἡ βελτίωσις τῆς δικαιοσύνης εἶχεν

εἰς διαφόρους περιπτώσεις σκοπὸν ἀξιέπαινον τὴν πρόοδον τοῦ ἠθικοῦ βίου. Ἡ σύστασις διαφόρων καταστημάτων ὀνομαστί δὲ τοῦ φροντιστηρίου διὰ χήρας καὶ ὀρφανὰ (ε. 1756) ἡ ἀσφάλεια τῆς θαλασσοπλοΐας διὰ συστάσεως τοῦ σώματος τῶν ναυκλήρων (ε. 1763)· καὶ τὰ κατὰ τῶν πυρκαϊῶν ἀσφαλιστικά μέτρα (ε. 1764) ἀπέδειξαν τὴν ἀξιέπαινον φροντίδα του περὶ τῆς εὐημερίας ἐκάστου. Πρὸς δὲ συμπίπτει μὲ τὴν ἐποχὴν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Φεδερίκου καὶ ἡ ἐπιδιόρθωσις τῶν μεθορίων μετὰ τῆς Μυνστερικῆς χώρας. Ἀπέθανε κατὰ τὸ 1766 ἔτος καὶ ἐγκατέλειπε τὸ κράτος ὑπὸ καλοῦς οἰωνοῦς, μάλιστα ἐν καλῇ σχέσει μετὰ τῆς Ῥωσσίας, εἰς τὸν υἱὸν του Χριστιανὸν τὸν Ζ'. Τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ Βερνστόρφου διήρκει ὡς τὸσον ἔτι τινὰ χρόνον καὶ δι' αὐτοῦ καὶ ἡ εὐεργετικὴ ἐπιρροή του. Ἀλλὰ καὶ τὰ δεινὰ, τὰ ὅποια προέκυψαν ἐκ τῆς μετὰ ταῦτα ἀντικαταστάσεώς του, (ε. 1770) ὑπὸ τοῦ Κόμητος ΣΤΡΟΥΕΝΣΕΕ, πρότερον ἱατροῦ τοῦ Βασιλέως, ἐπενήργουν ὀλίγον ἐπὶ τῆς Ὀλδεμβούργης. Διάφορα καλὰ κατορθώθησαν καὶ κατ' αὐτὰς τὰς παριστάσεις εἰς τὸν τόπον μας, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρέπει μάλιστα νὰ ἀναφέρῃ τίς τὴν κατάργησιν τῶν βασανιστηρίων (Tortur) (ε. 1771), καὶ ἄλλας διατάξεις, ἂν καὶ ἐξῆλθον τῆς διανοίας τοῦ μᾶλλον ἀτίμου ΣΤΡΟΥΕΝΣΕΕ. Ἡ κατάργησις τῆς θανατικῆς ποινῆς ἔνεκα κλοπῆς, ὡς καὶ ἡ παραχώρησις μιᾶς ἀπεριορίστου, ἐπὶ παραβάσει μόνον τῶν νόμων, ὑπευθύνου ἐλευθεροτυπίας ἀνῆκον ἔτι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ Βερνστόρφου, ὡς καὶ ἡ αὕξησις τῶν φόρων, οἵτινες ὑπηγορεύθησαν ὑπὸ ἰσχυρῶν λόγων.

Εἰς τὸν τόπον τῶν καὶ πρότερον ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν εἰσπραττομένων ἐκτάκτων προστίμων ἀντεκατεστάθη (ε. 1757) εἰς μόνιμος ΚΕΦΑΛΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ, ὅστις ἦτο κατὰ μῆνα 6 γρόσια ἀπὸ ἕκαστον ἄτομον ὑπὲρ τὰ δώδεκα ἔτη. Προσετέθη εἰς τοῦτο (ε. 1768) ὁ φόρος ἐπὶ τῶν μισθῶν τῆς ὑπηρεσίας

καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ὁ ἐπὶ τῶν συντάξεων. Οὕτω εὐρίσκετο κατὰ τὰ τὸ παρὸν ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις πολὺ καλὰ μετὰ τῆς μικρᾶς Ὀλδεμβουργικῆς χώρας, διότι τὰ ἔσοδα ἀνέβησαν μεθ' ἑνὸς πληθυσμοῦ 79,000 ψυχῶν εἰς 350,000 τάλληρα, ἐξ ὧν ὀλίγα ἐδαπανῶντο διὰ τὴν ἐπιτόπιον ὑπηρεσίαν τῆς Κυβερνήσεως. Ἀσήμαντος ἦτον ἡ διαταχθεῖσα χρηματικὴ ἀπόδοσις ἐν γένει 2,100 ταλλήρων ἀντὶ τῶν μέχρι τοῦδε εἰς τὸν Δανικὸν Στρατὸν ἀποστελλομένων τριάκοντα στρατιωτῶν (ε. 1770).

Ὅταν ἐνεργήθη ἐκείνη ἡ διαίρεσις τῶν κλάδων τῆς ὑπηρεσίας, οἵτινες πρότερον ἀνῆκον ἀδιαιρέτως εἰς τὴν Καγγελαρίαν τῆς Κυβερνήσεως (ε. 1779) ὁ ΣΤΡΟΥΕΝΣΕΕ εἶχεν ἀποθάνει πρὸ πολλοῦ ἐπὶ τῶν πηγμάτων τοῦ δημίου κατὰ τὸ 1772 ἔτος κατὰ τὸ ἴδιον ἀπέθανε καὶ ὁ ΒΕΡΝΣΤΟΡΦΗΣ. Ἡ Καγγελαρία τῆς Κυβερνήσεως διετήρησε κατὰ ταύτην τὴν διαίρεσιν μόνον τὰς Ἡγεμονικὰς καὶ Τιμαρικὰς ὑποθέσεις καὶ ἐσυστήθη διὰ τὰς λοιπὰς ἐν ΑΝΩΤΕΡΟΝ ΕΦΕΤΕΙΟΝ. Εἰς τὸ Συμβούλιον τὸ πρότερον μόνον οἰκονομικὸν ἀπενεμήθη ἡ ἐσωτερικὴ κυβέρνησις τοῦ τόπου, ἡ τῶν προκυμαίων ἐργασία, καὶ ἐν ταυτῇ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἀπῆλαυσαν μισθὸν στερεόν.

Ἄλλ' ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Βερνστόρφου ἐνεργήθησαν τοῦλάχιστον ὅλαι αἰδυναταὶ καὶ μάλιστα εὐέλπιδες προετοιμασίαι, νὰ ἀποδοθῇ αὐθις ἰδιαίτερος ἡγεμονικὸς οἶκος εἰς τὴν οὕτως εἰπεῖν κατὰ τριακόσια ἔτη ὀρφανὴν Ὀλδεμβούργην, ἂν καὶ ἴσως τοῦτο δὲν ἦτον ὁ κύριος σκοπὸς του, ἀλλὰ μόνον ἡ τελειωτικὴ παῦσις τῆς φιλονεικίας. Αἱ ἀπὸ Πέτρου τοῦ Γ'. ἐπειχειρισθεῖσαι, ἐχθροπραξίαι, ἔλαβον τέλος, ὥς ἀνεφέραμεν ἐν καιρῷ διὰ τοῦ βιαίου θανάτου του· καὶ Αἰκατερίνη ἡ Β'. σύζυγος καὶ διάδοχος του, ἐφάνη πρόθυμος νὰ κάμῃ ἕνα προσωρινὸν συμβιβασμὸν μετὰ τῆς Δανίας, ἐν ὀνόματι τοῦ

ἐνῆλικος υἱοῦ τῆς τοῦ μεγάλου Δουκὸς Παύλου ΠΕΤΡΟ-
BITZ, κληρονόμου τῶν Ὀλσατιακῶν δικαιωμάτων (ε. 1767)
καὶ τοῦ Ὀλσατιακοῦ μεριδίου, νὰ ἀποκτήσῃ ἀντὶ τούτων
τὰς ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΙΚΑΣ ΚΟΜΗΤΕΙΑΣ ἐλευθέρως χρεῶν,
ὑποτελείας καὶ ἄλων ὑποχρεώσεων, καὶ νὰ παραχωρήσῃ τὸν
τόπον κατὰ τὸ δοκοῦν εἰς ἓνα συγγενῆ, καὶ ἐσυμφωνήθῃ
πρὸς τούτοις, ὅτι ὁ ΡΩΣΣΟΣ μέγας Δοῦξ καὶ διὰ τὸ
μέλλον ἕκαστος τῶν διαδόχων του νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντι-
πρόσωπος τοῦ Ὀλσατικοῦ Γοττορπικοῦ Οἴκου, καὶ νὰ δυ-
νηθῇ ὀνομαστὶ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῶν ῥηθειςῶν Κομητειῶν
μετὰ διατηρήσεως τῆς κατὰ συνήθειαν τιμαρικῆς κληρονομι-
κῆς διαδοχῆς.

Εἰς τοιαύτην ἔμεινε κατάστασιν αὕτη ἡ ὑπόθεσις μέχρι
τοῦ ἔτους 1773, χωρὶς νὰ ἀντιταχθῶσιν ἄλλαι δυσκολίαι,
καὶ οὕτω ὁ συμφωνηθεὶς συμβιβασμὸς ἐξετελέσθη κατὰ τὴν
ἐνηλικιότητα τοῦ μεγάλου ΔΟΥΚΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΤΡΟΒΙΤΖ.
Οὗτος οὐ μόνον τὸν ἐπεκύρωσε καθ' ὅλον τὸ περιεχόμενον
του, ἀλλὰ προσδιώρισεν ἐν ταυτῷ τὴν κατοχὴν τῶν Κομη-
τειῶν διὰ τὴν ΝΕΩΤΕΡΑΝ ΟΛΣΑΤΟ-ΓΟΤΤΟΡΠΙΚΗΝ γραμ-
μὴν καὶ εἰς τὸν ἐξ αὐτῆς ἐπίσκοπον τῆς Λυβέκης, ΦΕΔΕΡΙ-
ΚΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ, ὡς κληρονομικὴν ἰδιοκτησίαν κατὰ τὸ
δίκαιον τῆς ἄρρενο - πρωτοτοκίας ἐλευθέρων χρεῶν, ἀναπαλ-
λοτρίωτον καὶ μεθ' ὅλων τῶν ὄρων, ὡς καὶ παρεδέχθη ἡ
ΡΩΣΣΙΑ παρὰ τῆς ΔΑΝΙΑΣ, καὶ προσδιωρίσας ἐκτὸς τού-
του καὶ τὴν τάξιν τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς τῆς Ὀλσα-
τίας. Κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος (10 Δεκεμ.) ὁ μέγας Δοῦξ
παρέλαβε τακτικῶς διὰ πληρεξουσίων παρὰ τοῦ Δανοῦ πρέ-
σβευς τὸν τόπον, καὶ διέταξε τέσσαρας ἡμέρας ὕστερον
πρὸς μεγάλην χαρὰν τῶν Ὀλδεμβουργίων, οἵτινες ἠγνόουν
ἔτι τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ ἡγεμόνος ἐπισκόπου Φεδερίκου Αὐγού-
στου, νὰ ἀναγνωρίσωσι τούτου τὴν ἡγεμονίαν. Ὁ ἡγεμὼν οὐ-

τος, ὅστις ἀπανέφερε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ὀλδεμβούργης μετὰ τόσα ἔτη ἐξαρτήσεως ἀφ' ἑνὸς μακρινοῦ κράτους, ἐσυγγένευε κατ' ὀγδοὺν βαθμὸν μετὰ τοῦ ΔΙΤΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΕΥΔΑΙΜΟΝΟΣ καὶ ἦτον ἔγγονος ἐκείνου τοῦ Δουκὸς τοῦ ἐκ τοῦ Ὀλσατικοῦ Οἴκου καταγομένου, δι' ὃν εἶχε προσδιορίσει τότε ὁ Κόμης Ἀντώνιος Γυνθέρους τὸ ἥμισυ μερίδιον τῶν Ὀλδεμβουργικῶν Κομητειῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Κυβέρνησις τῶν Δουκῶν. Φεδερῖκος Αὐγούστος. Πέτρος Φεδερῖκος Λουδοβῖκος. Πρόσκτησις τῶν Μυστερικῶν Τμημάτων καὶ τῆς Βιλδεσχαούσης.

Διὰ τῆς εὐθὺς μετὰ ταῦτα γενομένης αὐτοκρατορικῆς ἐπικυρώσεως ταύτης τῆς κατοχῆς, καὶ τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Ὀλδεμβουργικῆς Κομητείας εἰς ΔΟΥΚΑΤΟΝ (ε. 1774) εἰς τὸ ὁποῖον μετεβιβάσθη ὕστερον καὶ ἡ τῆς ΟΛΣΑΤΙΑΣ-ΓΟΤΤΟΡΠΗΣ ὑπάρχουσα ψῆφος ἐν τῷ Συμβουλίῳ τῶν Πριγγίπων τῆς αὐτοκρατορίας (ε. 1778), ὁ τόπος μας ἀπῆλauseν ὑψηλοτέραν σημασίαν ὥς τὰς πρὸς τὸ Γερμανικὸν κράτος σχέσεις του. Διὰ τοὺς νῦν εἰς τὸν Στρατὸν τοῦ Γερμανικοῦ κράτους ἀποδοτέους 11 ἱππεῖς καὶ 44 πεζοὺς ὑπελογίζοντο 308 φιορίνια, καὶ ἡ ἐτησία συνεισφορά πρὸς διατήρησιν τοῦ Τιμαρικοῦ δικαστηρίου τῆς αὐτοκρατορίας προσδιωρίσθη εἰς 450 τάλληρα. Καὶ τώρα μὲν οἱ Ὀλδεμβούργοι δὲν εἶχον τὴν χαρὰν νὰ βλέπωσιν ἐν μέσῳ των διηνεκῶς τὸν ἡγεμόνα των· διότι οὗτος διέμενεν ὥς καὶ πρότερον εἰς τὴν ΕΟΥΤΙΝΗΝ· ἀλλ' ὅμως ὁ τόπος ἡσθάνθη ταχέως τὰς μεγάλας ὠφελείας τῆς μεταβληθείσης θέσεώς του, ἐπει-

δὴ ὁ ΦΕΔΕΡΙΚΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ καὶ ἀπὼν ἐκήδετο αὐτοῦ φιλοστόργως, καὶ ἐπρονόει τὰ λοιπὰ δι' ἱκανῶν ὑπαλλήλων. Ὁ μυστικοσύμβουλος Κόμης τῆς ΧΟΛΜΕΡΗΣ ἤρχισεν ὡς ἀνώτερος Δρόστος τοῦ τόπου, καὶ πρόεδρος τῆς Καγγελαρίας τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Συμβουλίου, τὴν ἐνεργητικὴν του σφαῖραν, ἣτις ἦτο λίαν εὐεργετικὴ διὰ τὴν Ὀλδεμβούργην, καὶ ἀντιπροσώπευε τὸ πρόσωπον τοῦ Ἡγεμόνος μετὰ περισκεψίας, φρονήσεως καὶ ἀξιοπροσπείας, ἐνῶ ἄλλως ἡ γενικὴ διοίκησις τοῦ τόπου ἔμεινε κατὰ μέγα μέρος ὡς πρότερον. Παράδειγμα τῆς ἀφιλοκερδίας του, ὅτε ἐπρόκειτο περὶ τοῦ καλοῦ τῶν ὑπηκόων τῆς Ὀλδεμβούργης, ἔδωκεν ὁ Φεδερῖκος Αὐγούστος εὐθὺς κατ' ἀρχὰς τῆς Κυβερνήσεώς του διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ κεφαλικοῦ φόρου καὶ ἄλλων ὑπὸ τῆς Δανικῆς Κυβερνήσεως ἐπιβληθέντων ἐκτάκτων φόρων, οἵτινες εἶχον καταπιέσει πολὺ καὶ δυσαρεστήσει τὸν τόπον. Ἀλλ' ἐπιπεσόντα δυστηχήματα, ποντικοζημίαι, ἀσθένειαι, ἀκαρπία καὶ ζωολοιμὸς, ὡς κῦξησαν μάλιστα εἰς τὰ μέρη τῶν λειμῶνων (ε. 1776-83), μόλις ἄφησαν νὰ αἰσθανθῇ τις τὴν εὐεργετικὴν ταύτην ἐλάφρωσιν· πρὸς τούτοις ἐβάρυναν τὰ ἀπέραντα ἔξοδα τῶν προκυμαίων, μάλιστα εἰς τὴν Βουδιαδινγενρικὴν χώραν κατὰ πολὺ τοὺς εἰς τοῦτο ὑποχρέους. Ὅμως καὶ ἐδῶ ἐπέφερεν ὁ ἡγεμὼν μεγάλην ἐλάφρωσιν εἰς τὰς ἡγεμονικὰς καὶ ἐκκλησιαστικὰς γαίας δι' αὐτοπροαιρέτων συνεισφορῶν ἀτόκων προκαταβολῶν, δωρημάτων κτλ.

Κατ' ἄλλον τρόπον ἐφρόντισεν ὁ Φεδερῖκος Αὐγούστος διὰ τὰς ἀνάγκας ἐκάστου, συσταίνων ἐν ταμεῖον διὰ τὰς χήρας καὶ ὀρφανὰ (ε. 1779) εἰς τὸ ὁποῖον ἐπρόσφερε μεγάλας ἐκδουλεύσεις ὁ πρῶν τμηματάρχης τῆς ΟΕΔΕΡΗΣ. Ἐκαστος ἠδύνατο νῦν, διὰ μιᾶς ἀσημάντου ἐτησίης πληρωμῆς, νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν μέλλουσαν ἀνάλογον διατήρησιν τῶν ἰδικῶν του, καὶ οἱ ὑπάλληλοι ὑπεχρεώθησαν μάλιστα νὰ συμμεθέξωσιν εἰς

τοῦτο. Ἡ ποσότης ὅμως 500 ταλλήρων συντάξεως εἶναι ἡ μέγιστη, ἥτις ἠδύνατο νὰ πληρωθῇ. Ἡ σύνταξις αὕτη διήρκει μέχρι τοῦ 25 ἔτους τῆς ἡλικίας, διὰ δὲ τὰ ὀρφανὰ καὶ τὰς χήρας ἄνευ ὅρου καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς. Τὸ μετ' αὐτοῦ ὕστερον ἐνωθὲν Ταμεῖον σιτηρεσίων ἐφ' ὅρου ζωῆς ᾠξήσεν ἀπὸ τότε τὰ κεφάλαιά του μέχρι μιᾶς ὑπερμεγέθους ποσότητος.

Κατὰ τὸ 1782 ἔγινεν ἀρχὴ μιᾶς νέας καταμετρήσεως τοῦ τόπου, ἥτις ἔπρεπε νὰ ἐκταθῇ κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ ΟΕΔΕΡΟΥ καὶ πέραν τῶν συνόρων τοῦ τόπου, ἐξηκολούθει δὲ αὕτη καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Οἰδέρου· τέλος πάντων δὲ παρετηρήθησαν αἱ μεγάλαι δυσκολίαι, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεφασίσθη νὰ ἐξαχθῇ μόνον γενικὸν τι ἀποτέλεσμα, διὸ καὶ ἐπεραιώθη τότε ἡ καταμέτρησις αὕτη κατὰ μᾶλλον περιορισμένον σχέδιον μόνον εἰς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τοῦ Δουκάτου. Ἐκ τῶν λοιπῶν ὠφελίμων διατάξεων σημειοῦμεν ἔτι ἐνταῦθα τὸν ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ ΠΕΡΙ ΝΑΥΚΛΗΡΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΩΝ πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς θαλασσοπλοΐας (ε 1776) πρὸς τούτοις τὰς ΟΔΗΓΙΑΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΣ (ε 1782) ἐν αἷς προσδιορίζονται εἰς αὐτοὺς τὰ χρέη καὶ αἱ εὐθύναι, ἅμα ἀναλάβωσι τὰ ἔργα των. Τινὲς περὶ μεθορίων διενέξεις μετὰ τῆς Ἀννοβέρης διωρθώθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1782, ἐνῶ ἄλλα τινὰ ἀκανόνιστα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσι εὐάρεστον πέρας.

Ἐν τούτοις εἶχεν ἐνασχολήσει πρὸ πολλοῦ τὸν Δοῦκα ἡ μέλ- λουσα διαδοχὴ τῆς Κυβερνήσεως, διότι κατὰ πικρὰν τύ- χην, ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ ΠΕΤΡΟΣ ΦΕΔΕΡΙΚΟΣ ΓΟΥ- ΛΙΕΛΜΟΣ ὑπέπεσεν εἰς ψυχικὴν νόσον, ὥστε ἡ κληρονομικὴ διαδοχὴ κατ' εὐθεΐαν γενεάν δὲν ἦτον ἐξησφαλισμένη, τοῦλάχιστον δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ ἐλπίδας ἐπὶ τοῦ παρόντος. Διὰ τοῦτο παρητήθη ὁ Πρίγγιψ καὶ τῆς θέσεως τοῦ ΣΥΜΒΟΗΘΟΥ (Coadjutor) εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Λιβέκκης

(ε. 1776)· καὶ ὁ Φεδερίκος Αὐγούστος διώρισε ἐν τῇ διαθήκῃ του ὡς κηδεμόνας τοῦ υἱοῦ του τὸν Βασιλέα τῆς Δανίας, καὶ τὸν ἐξάδελφόν του τὸν Πρίγγιπα ΠΕΤΡΟΝ ΦΕΔΕΡΙΚΟΝ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΝ, υἱὸν τοῦ θανόντος ἀδελφοῦ τοῦ Δουκὸς Γεωργίου Λουδοβίκου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν γενεὰν ἐξησφαλίσθη καὶ πρότερον ἢ ἐπέκτασις τοῦ Δουκάτου διὰ Αὐτοκρατορικοῦ ἐπικυρωτικοῦ ἐγγράφου (ε. 1774) ἐν περιπτώσει ἐκλείψεως τῆς γραμμῆς τοῦ Δουκὸς. Ὁ Πέτρος Φεδερίκος Λουδοβίκος διεδέχθη προηγουμένως τὴν θέσιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Δουκὸς, ὡς ΣΥΜΒΟΗΘΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ τῆς ΛΥΒΕΚΚΗΣ. Πρὸς τούτοις τῷ ἐπεβιδάσθη διὰ τὸ μέλλον ὑπὸ τοῦ Φεδερίκου Αὐγούστου ἐν ὀνόματι τούτου ἡπροσωρινὴ Κυβέρνησις τοῦ τόπου μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ δυστυχοῦς Πρίγγιπος, καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οὗτος ἤθελε μείνει ἀκληρονόμος, ἢ ἀπόλυτος διαδοχὴ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ τοῦτο ἐγένετο διὰ συναινέσεως τῆς Ῥωσσίας καὶ Δανίας. Οὕτω διέμειναν τὰ πράγματα μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Δουκὸς Φεδερίκου Αὐγούστου (ε. 1785). Τώρα ἀνεδέχθη ὁ Πέτρος Φεδερίκος Λουδοβίκος ἐν ὀνόματι τοῦ ἡλιθίου Πρίγγιπος τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Δουκάτου τῆς Ὀλδεμβούργης ὡς ΔΟΥΞ καὶ ΑΝΤΙΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ καὶ προσδιώρισε διὰ τὸν ἐξάδελφόν του μίαν ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν 20,000 ταλλήρων, τὰ ὅποια ἠδύνατο ν' ἀναλώσῃ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας αὐτῷ χορηγηθέντα κτήματα τῆς ΠΛΟΕΝΗΣ. Ὁ Πέτρος Φεδερίκος Λουδοβίκος ἦτο συζευγμένος μετὰ τῆς Πρίγγιπέσσης ΕΛΙΣΣΑΒΕΘ ΤΗΣ ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗΣ ἣτις ἀπέθανε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο· εἶχε δὲ γεννήσει ἤδη δύο Πρίγγιπας, τὸν ΠΑΥΛΟΝ ΦΕΔΕΡΙΚΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ καὶ τὸν ΠΕΤΡΟΝ ΦΕΔΕΡΙΚΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟΝ.

Εὐθὺς κατ' ἀρχὰς τῆς διὰ τὴν Ὀλδεμβούργην τόσον εὐεργιτικῆς Κυβερνήσεώς του, ἐπροσπάθει ὁ νέος Δοῦξ ν' ἀπαντήσῃ

τὴν μνησθεῖσαν ἀνάγκην τῶν πτωχῶν κατοίκων· εἰς ἑκάστην ἐνορίαν, ἥτις κατὰ δίκαιον ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῶν ἰδίων πτωχῶν τῆς, διωρίσθη μία κατωτέρα ἀρχὴ καλουμένη **ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ** (Special Direction) ἐκ τοιούτων ἀνδρῶν, οἵτινες ἠδύναντο νὰ γνωρίσωσι τὰ μάλιστα τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐκάστου καὶ τὰ μέσα τῆς διορθώσεως. Μία ἀνωτέρα ἀρχὴ **ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ** ἐπετῆρει τὸ ὅλον κατὰ γενικῶς προσδιωρισθείσας ἀρχάς. Ἐφόρευε πρὸς τούτοις τὸ κατὰστημα τῆς Βλακενβούργης, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ εὐεργετικὰ καταστήματα καὶ κεφάλαια. Ἐγίνε φροντὶς ὁμοίως περὶ ἐνὸς Οἰκονομικοῦ Ταμείου (Ersparungskasse) πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδεεστέρων· (ε 1786) καὶ διετάχθη μετὰ ταῦτα ἡ ἐτήσια δαπάνη 500 ταλλήρων ὡς πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Κόμητος Χριστοφόρου ἤδη διατεθέντα κεφάλαια πρὸς προίκισιν πτωχῶν καὶ τιμίων ὑπηρετριῶν, ἵνα χρησιμεύσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον (ε 1792). Ἰδιαιτέρα χαρὰ τοῦ Ἡγεμόνος τούτου ἦτο νὰ χορηγήσῃ πολυτρόπως τὸ ἀγαθὸν καὶ νὰ οἰκονομήσῃ ὅλας τὰς ἀνάγκας τῶν Ὀλδεμβουργίων του, τῶν ὁποίων προωρίσθη νὰ ᾔναι πατήρ. Ἐντεῦθεν ἡ ἐπιχειρηθεῖσα βελτίωσις καὶ ἀπλοποίησις τῆς διονομίας. (ε 1787) ἡ χορήγησις 50 ταλλήρων εἰς τοὺς Βουδιανγερίους καὶ τοὺς κατοίκους τῶν λειμώνων, καὶ ἡ ποσότης 25 ταλλήρων ἐτήσιος εἰς τὸ ξηρὸν Γκίστιον (Geest). Ἐντεῦθεν οὐχ ἦττον ἡ πρόβλεψις τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν διὰ τῆς λυτρώσεως τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἐφόρου (Général Supérieur) ἀπὸ τῶν χρεῶν ἐνὸς ἡμερηίου, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε μέχρι τοῦδε νὰ πληρώσῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Λαμβέρτου, ὡς καὶ διὰ τοῦ περιορισμοῦ καὶ τῆς μεταθέσεως τῶν ἐν συνηθείᾳ ἐκτετυκῶν ἡμερῶν καὶ ἐορτῶν. Συνέπεια τῆς προσοχῆς ταύτης τοῦ Ἡγεμόνος ἦτον ὁ ἐκ τούτου προκύψας ζήλος τῶν ἱεροκηρύκων, δι' οὗ μεταξὺ τῶν ἄλλων εἰσῆχθη ἐν νέον ψαλτήριον καὶ μία ἀρμολιωτέρα διδασκαλία εἰς τὰ πρωτόπειρα σχολεῖα.

κυρίως ἐτέθη εἰς χρῆσιν τὸ παρὰ τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλ. Ἐφόρου ΜΟΥΤΖΕΝΒΕΧΕΡΟΥ ἐκδοθὲν διδακτικὸν καὶ προσευχητικὸν βιβλίον. Ἐννοεῖται δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι ὁ λόγος ὑπάρχει ἐνταῦθα μόνον περὶ διατάξεων ἀφορωσῶν τοὺς διαμαρτυρουμένους ὁμοθρήσκους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνῆκεν ἡ ἀνωτέρα ἐφορεία εἰς τὸν Ἡγεμόνα. Πρὸς τούτοις ἐνήργησεν ὁ Δούξ νὰ περαιωθῇ ἐπὶ τὸ κάλλιον ἡ οἰκοδομὴ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Λαμβέρτου ἐν Ὀλδεμβούργῃ (ε 1795), ὥσπερ ἔχει τὴν σήμερον. Πρῶτον ἤδη εἶχε διαταχθῇ ὁ ἐνταφιασμὸς τῶν νεκρῶν ἐκτὸς τῆς πόλεως. Τὸ Κοιμητήριον ἢ (Νεκροταφεῖον) τῆς ΑΓΙΑΣ ΓΕΡΤΡΟΥΔΗΣ ἐνώπιον τῆς πύλης τοῦ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ἔλαβεν ἐπέκτασιν (ε 1791) καὶ τὴν σημαντικὴν καλλονὴν ἐνὸς ἡγεμονικοῦ ἐνταφιαστικοῦ παρεκκλησίου. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος (1791) ἡγοράσθη καὶ ἡ συλλογὴ τῶν βιβλίων τοῦ ΒΡΑΝΔΕΣΟΥ ἐκ 21000 τόμων, καὶ, ὀλίγον μετὰ ταῦτα αἱ τοῦ ΤΡΕΝΔΕΛΕΝΒΟΥΡΓΟΥ καὶ ΓΡΑΜΒΕΡΓΟΥ, ὡς καὶ μία σημαντικὴ συλλογὴ πινάκων (ε 1804). Ἡ πόλις ἀπέκτησε μεγαλητέραν ἔκτασιν διὰ καταδαφίσεως ἔτι ὑπαρξάντων ὀχυρωμάτων. Προσδιωρίσθη μία μεγάλη πλατεῖα ἔμπροσθεν τῆς πύλης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τὰς τέσσαρας ἐτησίας ἀγορὰς τῶν ἵππων, καὶ ἀνεσυστήθη ἡ πρὸ πολλοῦ παύσασα ἐβδομαδικὴ ἀγορὰ (1791). Εὐεργετικὴ ὑπῆρξεν, οὐχ ἥττον διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἐνασχολουμένους εἰς ταύτην τὴν βιομηχανίαν, ὡς καὶ διὰ τὴν εὐθυνοτέραν καὶ εὐχειρεστέραν προμήθειαν τοῦ προϊόντος, ἡ σύστασις ἐνὸς ὀρυκτείου ΦΥΤΑΝΘΡΑΚΩΝ (Torfgrabe) εἰς τὴν Χουνδεσμίλην (ε 1799).

Ταχέως ὅμως διαταράχθη δυσaréστως ἡ εἰρηνικὴ ἐνέργεια τοῦ Δουκὸς ὑπὸ τῶν γενικῶς ἐπελθουσῶν ταραχῶν καθ' ὅλην τὴν Γερμανίαν, κατὰ συνέπειαν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ Ὀλδεμβούργη, ὡς Γερμανικὸν κράτος συνερμερίζετο τὸ καλὸν καὶ κακὸν τῶν λοιπῶν δυνάμεων καὶ ὡς

ἀφ' ἑαυτῆς ἀσήμεντος δύναμις, ἦτον εἰς διηνεκῇ κίνδυνον νὰ γίνῃ παίγνιον τῆς τύχης, ἐνῶ μάλιστα αἱ σχέσεις τῆς Γερμανίας ἐμορφοῦντο τόσον ἰδιαιτέρως καὶ δυστρόπως ἀπέναντι τῶν ξένων κατακτητῶν. Ἡ ΟΛΛΑΝΔΙΑ καὶ ἡ ἀνεξαρτησία αὐτῆς εἶχε γίνῃ πλέον λεία τῶν Γάλλων (ε 1774) καὶ ἐκεῖθεν ἐπέκρεματο ὁ πλησιέστερος κίνδυνος διὰ τὸν τόπον μας, ἐὰν δὲν ἐξησφάλιζε πρὸς ὥρας τὴν ἡσυχίαν ἢ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος μεταξὺ ΠΡΩΣΣΙΑΣ καὶ ΓΑΛΛΙΑΣ συνωμολογηθεῖσα ΕΙΡΗΝΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ (ε 1795) εἰς ἣν συμπεριελήφθη ἡ Ὀλδεμβούργη μεταξὺ τῶν ΟΥΔΕΤΕΡΩΝ πολιτειῶν. Τὰ δὲ ἀναγκαιούντα νῦν μέτρα, ὡς καὶ τὰ προκύψαντα ἔξοδα ἐκ τῆς χρεωστούμενης συνεισφορᾶς εἰς τὸν πόλεμον τῆς Αὐτοκρατορίας συνίσταντο πρὸς ὥρας διὰ τὴν Ὀλδεμβούργην εἰς 800,000 τάλληρα. Πρὸς τούτοις ἐκινδύνευσαν εὐθὺς μετὰ ταῦτα τὰ διὰ τὸν τόπον τόσον σημαντικὰ τελωνεῖα τοῦ Βεζέρου ποταμοῦ ἢ μᾶλλον τῶρα ἤδη ἐνεργήθησαν τὰ ἐπιφέροντα μετὰ τινα ἔτη ὕστερον τὴν τελείαν κατάργησιν αὐτῶν. Οἱ πληρεξούσιοι τῆς Γαλλίας τὴν ἐπρότεινον πλέον κατὰ συνέπειαν τῶν περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεων εἰς Ραστάδην (ε 1798) καὶ τὴν ἐπανελάβον εἰς τὰς ἐν Ρατισβόνη διαπραγματεύσεις (ε 1802) τῶρα ὅμως ἐφαίνετο, ὅτι πρόκειται μόνον περὶ τῆς δοθησομένης ἀποζημιώσεως· καὶ τί δὲν εἶχε νὰ προσμεῖνῃ τις τοῦ χρόνου προϊόντος παρὰ τῶν κρατούντων Γάλλων; Οἱ Πληρεξούσιοι τοῦ Γερμανικοῦ Κράτους κατήργησαν τῷ ὄντι μετὰ ταῦτα τὰ τέλη τοῦ Βεζέρου (ε 1803) καὶ προσδιώρισαν διὰ τοῦτο ἀποζημιώσεις εἰς τὸν Δοῦκα, τὰς ὁποίας παντελῶς δὲν ἤθελε δεχθῆ, ἂν δὲν ἐπείθετο ὑπὸ τῆς ἀνάγκης. Αὗται δὲ ἦσαν, ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ τῆς ΛΥΒΕΚΚΗΣ ὡς ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΗΓΕΜΟΝΙΑ, τὸ Ἀννοβερικὸν τμήμα ΒΙΛΔΕΣΧΑΟΥΣΗΣ καὶ τὰ Μυνστερικά τμήματα Φέχτης καὶ ΚΛΟΠΠΕΝΒΟΥΡΓΗΣ. Αὗται δὲ εἶχον νὰ δοθῶσιν ὡς ἀποζημιώσεις καὶ δι' ἄλλας τινὰς ζη-

μίας, οἷον τῆς ΓΡΟΛΛΑΝΔΗΣ ἐν τῇ Βρεμικῇ καὶ τινῶν δικαιομάτων καὶ κτημάτων ἐν τῇ Λυξεκκικῇ χώρᾳ. Διὰ τῆς διηνεκοῦς ἀρνήσεως τοῦ Δουκὸς, τοῦ νὰ παραιτηθῇ τῶν τελῶν τοῦ Βεζέρου ὑπὸ ταύτας τὰς συμφωνίας, δὲν ἀπῆλαυσεν ὁ τόπος ἄλλο ἢ ὅτι παρεχωρήθη ἡ εἰσπραξις αὐτῶν ἔτι διὰ δέκα περαιτέρω ἔτη.

Σύντομός τις ἱστορία τῶν νέων τούτων μεριδίων τοῦ τόπου δὲν θελ' εἶσθαι ἐνταῦθα εἰς τόπον ἀνοίκειον. ἔρρέθη ἤδη ὅτι τὸ τμήμα τῆς ΒΙΛΔΕΣΧΑΟΥΣΗΣ, ἀφοῦ ἥλλαξε πρότερον συχνάκις ἡγεμόνας, ἐδόθη ἐν τῇ Βεστφαλικῇ εἰρήνῃ μετὰ τῆς Βρέμης εἰς τὴν Σουηδίαν. Μετὰ ταῦτα τὸ ἔλαβεν ὡς Τιμάριον ὁ γάθος υἱὸς τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΓΟΥΣΤΑΥΣΩΝ ΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΑΒΟΥΡΓΗΣ, καὶ ἐπειδὴ ἀπῆλαυσεν οὕτω ἓνα Ἡγεμόνα διαμαρτυρούμενον, διὰ τοῦτο μετέβησαν οἱ ἀρχικληρικοὶ τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Φέχτην, παραιτούμενοι χρείας τυχούσης τῶν ἐν Βιλδεσχαούσῃ ιδιοκτησιῶν των. Ἐλήφθη δὲ ἤδη κατὰ τὸ ἔτος 1675 τὸ ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ τῆς ΓΑΛΕΝΗΣ δοθέν ἐχέγγυον εἰς τὴν ΜΥΝΣΤΕΡΗΝ, τὸ ὁποῖον οἱ ἀρχικληρικοὶ ἐπέστρεψαν παρομοίως κατὰ τὸ 1699 ἔτος καθ' ὃ ἐξελυτρώθη, καὶ οὕτως οἱ τελευταῖοι ἐπέστρεψαν διὰ παντὸς εἰς τὴν Φέχτην. Ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἐδόθη ἡ Βιλδεσχαούση αὖθις ἐχέγγυον εἰς τὴν Ἀννοβέρην (ε 1700) ἕως οὔ ἠνώθη ἐν τῇ εἰρήνῃ τῆς Στοκχόλμης (ε 1719) σὺν τοῖς Δουκάτοις τῆς Βρέμης καὶ ΦΕΡΔΕΝΗΣ ὡς πραγματικὴ κληρονομικὴ ιδιοκτησία μετὰ τῆς Ἀννοβέρης.

Τὰ τμήματα ΦΕΧΤΗΣ καὶ ΚΛΟΠΕΝΒΟΥΡΓΗΣ ἀνῆκον κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ΛΕ-ΕΡΓΑΟΥΗΝ· ἀλλ' ἡ Φέχτη ἐγνωρίζετο ἤδη κατ' ὄνομα ὡς ἰδιαιτέρα Κομητεία, ἱστορικῶς ὁμῶς δὲν δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν τί περὶ τῆς περιφερείας, τῶν συνόρων ἢ τῶν Κομῆ-

των της. Κατὰ τὴν ΙΑ΄. ἑκατονταετηρίδα ἡ ΙΑΛΑ θυγάτηρ ἑνὸς τῶν Κομήτων τούτων τοῦ ΔΟΥΔΩΝΟΣ ἢ ΔΕΔΩΝΟΣ ἦτον ὑπανδρευμένη μετὰ τοῦ Κόμητος ΟΥΝΩΝΟΣ τῆς Ὀλδεμβούργης. Ἡ δὲ Κομητεία εἶχε τὰς ἰδίας σχέσεις πρὸς τὸ Γερμανικὸν Κράτος, ὅπως καὶ ἐπὶ Καρόλου τοῦ μεγάλου, αἵτινες μετετράπησαν ὕστερον σήμεντικῶς ἕνεκα τῶν μεταβεβλημένων περιστάσεων, μάλιστα δὲ διὰ τῆς καταστροφῆς ΕΡΡΙΚΟΥ τοῦ ΛΕΟΝΤΟΣ, καὶ τοῦ ἐλευθερωτηρίου ἐγγράφου τοῦ αὐτοκράτορος ΦΕΔΕΡΙΚΟΥ (ε 1232). ὀλίγον τι πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἦλθεν ἡ Κομητεία ὡς τιμάριον εἰς χεῖρας τοῦ Κόμητος ΕΡΜΑΝΟΥ τῆς ΡΑΒΕΝΣΠΕΡΓΗΣ διὰ αὐτοκρατορικοῦ δωρήματος, ἴσως μετὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς μεχρι τότε κυβερνώσης γενεᾶς τῶν Κομήτων, ἐνῶ ἡ ΚΛΟΠΕΝΒΟΥΡΓΗ ἢ ΦΡΕΙΣΟΗΘΗ καὶ ἡ ΣΑΤΕΡΛΑΝΔΗ ἀνῆκον εἰς τὸν Κόμητα τῆς ΤΕΚΛΕΝΒΟΥΡΓΗΣ. Ὁ Κόμης ΟΘΩΝ, υἱὸς τοῦ Ἑρμάνου ἐγκατέλιπε μίαν χήραν ΣΟΦΙΑΝ καὶ μίαν θυγατέρα, ΙΟΥΔΗΘ, ἣτις ἐν πρώτοις ὑπανδρεύθη ἑνα Κόμητα τῆς Τεκλενβούργης, καὶ ὕστερον τὸν ΒΑΔΡΑΜΟΝ εὐγενῆ τῆς ΜΟΥΖΩΑΣ. Οἱ τρεῖς οὗτοι, στενοχωρούμενοι ὑπὸ χρεῶν καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ὑπερασπισθῶσι τὰς ἰδιοκτησίας των κατ' ἐχθρικῶν γειτόνων, ἐπώλησαν ὅλα τὰ κτήματά των εἰς τὸν ἐπίσκοπον Ὄθωνα τῆς ΜΥΝΣΤΕΡΗΣ. (ε 1252). Κατὰ τὸ τέλος τῆς ΙΔ΄. ἑκατονταετηρίδος ἠνώθησαν οἱ ἐπίσκοποι τῆς Μυνστέρης καὶ Ὁσναβρύκης κατὰ τοῦ Κόμητος τῆς Τεκλενβούργης, τὸ ὁποῖον ἐπέφερε τὴν κατάκτησιν τῆς Κλοππενβούργης, Φρεισοήτης καὶ Σατερλάνδης. Οἱ δύο ἐπίσκοποι κατεῖχον τούτους τοὺς τόπους διὰ τινὰ ἔτη κοινῇ, ἕωσού ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ὁσναβρύκης παρεχώρησε τὸ μερίδιόν του εἰς τὴν Μυνστέρην ἀπέναντι μιᾶς ποσότητος χρημάτων (ε 1397). ἡ δὲ ἐκκλησιαστικὴ δικαιοδοσία ἐναπέκειτο ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἰς τὰ μέρη ταῦτα, εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Ὁσναβρύκης, καὶ ἔμει-

γεν εἰς αὐτὴν τῶρα ὁμοίως, ἕωσού ὁ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ τῆς ΓΑΛΕΝΗΣ μετέφερεν αὐτὴν ἐπὶ τῶν τμημάτων ΒΕΒΕΡΓΕΡΝΗΣ, ΚΛΟΠΠΕΝΒΟΥΡΓΗΣ, ΦΕΧΤΗΣ καὶ ΕΜΣΛΑΝΔΙΑΣ ἀπέναντι μιᾶς ποσότητος 10,000 ταλλήρων, δοθείσης ἀπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συγγελείου τῆς Ὁσναβρύκης εἰς τὴν Μυνστέρην, καὶ τὴν ἐξήσκει διὰ τοῦ ἐκεῖ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΞΑΡΧΕΙΟΥ (Generalvicariat) εἰς τὸ ὅποῖον ὑπέκειντο οἱ ἐν τῷ τόπῳ ΔΕΚΑΝΟΙ.

Ἡ Κυβέρνησις τῶν Μυνστερικῶν τμημάτων ἐξήσκειτο μέχρι τῶν νεωτέρων ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΙΚΩΝ χρόνων ὑπὸ Δροστῶν καὶ οἰκονομικῶν ἐπιτρόπων τῶν τμημάτων, μεθ' ἑνὸς δικαστοῦ, εἰσαγγελέως καὶ εἰσπράκτορος. Εἰς ἐκάστην ἐνορίαν ὑπέκειντο οἱ Ἐφοροὶ εἰς τοὺς Δρόστους καὶ εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς ἐπιτρόπους. Κατὰ τὰ λοιπὰ συνεμερίζοντο τὰ νῦν Ὀλδεμβουργικὰ τμήματα μετὰ τὴν ἑνωσίν των σὺν τῇ Μυνστερικῇ χώρᾳ ὅλας τὰς τύχας αὐτῆς. Ἡ Φέχτη καὶ ἡ Κλοππενβούργη ἦσαν ὠχυρομέναι καὶ εἶχον νὰ ὑποφέρωσι διὰ τοῦτο καὶ πλείονα δεινὰ ἢ τὰ λοιπὰ χωρία. Ν' ἀριθμήσωμεν δὲ ὅλα τὰ εἰς αὐτὰ ἀναφερόμενα συμβάντα εἶναι ἀνοίκειον ἐνταῦθα.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς θρησκευτικῆς μεταβολῆς εἶχε κάμει σημαντικὰς προόδους ἡ ΛΟΥΘΗΡΕΙΟΣ διδασκαλία, μάλιστα δὲ διὰ τῶν προσπαθειῶν τοῦ τότε ἐπισκόπου ΦΡΑΓΓΙΣΚΟΥ τῆς ΒΑΛΔΕΚΗΣ, ὥστε σχεδὸν ἐγκαθιδρύθησαν ἤδη παντοῦ ἱεροκήρυκες διαμαρτυρούμενοι. Ἀλλ' ὁ ἴδιος ἐπίσκοπος ἐφάνη μετ' ὀλίγου διατεθειμένος νὰ εἰσάξῃ ἐκ νέου τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν, ὀλίγον ὁμῶς ἐπεμελήθη τοῦτο καλῆτερα ἐφρόνουν. περὶ τούτου οἱ διαδεχθέντες αὐτὸν ἐπίσκοποι, ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ ΟΗΣ, ΕΡΝΕΣΤΟΣ καὶ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ὁ ΒΑΥΑΡΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ὁ ΓΑΛΕΝΗΣ καὶ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ὁ ΦΥΡΣΤΕΝΒΕΡΓΗΣ, βοηθούμενοι ὑπὸ τινων Ἰησουϊτῶν καὶ Φραγκισκάνων. Οἱ πλεῖστοι ἐπέστρεψαν εἰς τὴν ῥωμαϊκο-δυτικὴν ἐκκλησίαν, αἱ ἐκκλησίαι παρεχωρήθησαν αὐθις εἰς τοὺς Δυτικοὺς

καὶ ἡ Δυτικὴ πίστις ἔμενεν ἀπὸ τοῦδε, ὀλίγων ἐξαιρουμένων, ἐπιτόπιος θρησκεία.

Ὁ τόπος ἔπρεπεν ἐν τῷ μεταξύ νὰ ὑποφέρῃ δεινῶς διαρκούντος τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου. Κατὰ τὸ 1622 ἔτος ὁ Μανσφέλδης κατέλαβε τὴν Φέχτην, Κλοππενβούργην, μετὰ τῆς Μέππης καὶ Βιλδεσχαούσης, καὶ ὅταν ἀνεχώρησε μετὰ ταῦτα διὰ τὴν ἀνατολικὴν Φρεισίαν, εἰσέβαλεν ὁ πολυάριθμος στρατός τοῦ Τιλλῦ. Ἐρρέθη δὲ πρότερον ἤδη ποῖον τρόπον πολέμου εἶχον εἰς χρῆσιν, ἄνευ διακρίσεως ἐχθροῦ ἢ φίλου. Κατὰ τὸ 1633 ἐστρατοπέδευσαν οἱ Σουηδοὶ εἰς τὴν Φέχτην καὶ τὴν παρέδωκαν μετὰ δύο ἔτη μόνον ὕστερον εἰς τοὺς Αὐτοκρατορικοὺς. Κατὰ τὸ 1647 ἦλθον ἐκ νέου καὶ ἐπυρπόλησαν κατὰ τὸ ἥμισυ τὴν Φέχτην· ἡ φρουρὰ ἔπρεπε νὰ παραδοθῇ. Πολὺν χρόνον μετὰ τὴν Βεστφαλικὴν εἰρήνην ἀπῆλθον οἱ Σουηδοὶ (ε 1654)· ἔτι καὶ ἄλλην φορὰν ἐδεινοπάθησεν ἡ πόλις Φέχτη κατὰ τὸν ΕΠΤΑΕΤΗ πόλεμον· καὶ εἰς τὸ φρούριον τὸ ἀνεγερθὲν ὑπὸ Βερνάρδου τῆς Γαλένης ἔμεινε μέχρι τοῦ 1763 ἔτους μία φρουρὰ Ἀννοβερικὴ· ἐξ ἔτη μετὰ ταῦτα κατεδαφίσθη τὸ φρούριον. Ταῦτα εἶναι τὰ κυριώτερα ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν Μυστηρικῶν τμημάτων μέχρι τῆς Ὀλδεμβουργικῆς κατοχῆς, διότι αἱ ἄλλαι σχέσεις δὲν εἶναι ἄξιοι μνημονεύσεως.

Ὁ Δοῦξ ἠδύνατο ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις νὰ εὐχαριστηθῇ μετὰ τῆς προσφερθείσης ἀποζημιώσεως. Οὕτως ἀνεγνώρισαν τὴν Ἡγεμονίαν τοῦ τὰ τμήματα ΦΕΧΤΗΣ καὶ ΚΛΟΠΕΝ-ΒΟΥΡΓΗΣ τὴν 30 Ἰουνίου 1803. Ἡ Ἀννοβέρη καὶ ἡ ΒΙΛΔΕΣΧΑΟΥΣΗ κατεείχοντο ὑπὸ τῶν Γάλλων· διὸ καὶ δὲν ἔγεινεν, ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν, δημόσιός τις κατοχή, ἢ ἄλλη τις μεταβολή, ὅταν εἰσῆχθη εἰς τὰ Μυστηρικὰ τμήματα τὸ Ὀλδεμβουργικὸν πολίτευμα μεῖναν μόνον, ὅτι ἦτον ἀμετάβλητον κατὰ τὰς τοπικὰς σχέσεις. Ἐν τοσούτῳ δὲν ἦτον εὐκόλον πρόβλημα διὰ τὸ ἐπικρατοῦν μέγα μέρος τῶν Δυτικῶν εἰς τὸν τόπον

τούτον, ἀπέναντι τοῦ ἀρχαίου Ὀλδεμβουργικοῦ, νὰ ἐξομαλύνῃ τις τὰς πρὸς ἀλλήλους προλήψεις τῶν δύο θρησκευτικῶν δογμάτων, ὡς κατὰ δυστυχίαν δὲν κατορθώθη τοῦτο οὔτε μέχρι τῆς σήμερον. Ἐφορεῖα τις οἶαν ἐξήσκει ὁ Ἡγεμὼν ἐπὶ τῶν διαμαρτυρουμένων ὑπηκόων του, δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἐνταῦθα χώραν, καὶ ὅμως οὐ σπανίως αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ὑποθέσεις ἐπέμεινον ἐξωτερικῶς εἰς τὰς πολιτικὰς σχέσεις. Οἱ δυτικοὶ ἔμειναν διὰ τοῦτο ὑπὸ θρησκευτικὴν σχέσιν ἐνωμένοι μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Μυνστέρης καὶ ὑπέκειντο εἰς αὐτὴν ἀπολύτως ὡς πρὸς τὰς καθαρὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις· αἱ δὲ περὶ αὐτῶν διατάξεις ἔπρεπεν ἐκεῖθεν νὰ καθυποβληθῶσιν εἰς τὸν Ἡγεμόνα πρὸς κύρωσιν. Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης συγκρούσεως ἐσχηματίσθη μία ΕΠΙΤΡΟΠΗ καὶ διωρίσθη εἰς αὐτὴν εἰς Εἰσαγγελεὺς διὰ τὰς ὑποθέσεις τῶν Δυτικῶν (*Advocatus Præsum causarum* ε 1809.) Ἡ ἐπισκοπὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐσε-ρήθη τῶν εἰς Βιλδεσχαούσην, Δελμενχόρστην κ.τ.λ. κειμένων κτημάτων της. Ἡ διαχείρισις ὅλης τῆς ἔτι διαμεινάσης περιουσίας ἀνετέθη πρὸς ὄφελος τῶν δυτικῶν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, τὸ δὲ Συγγελεῖον τῆς ἐπισκοπῆς διετέθη εὐθὺς κατ' ἀρχὰς τοιοῦτο-τρόπως, ὥστε ἔπρεπε νὰ παύσῃ διαρκεία τοῦ χρόνου, καὶ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἄλλους ἐκκλησιαστικοὺς σκοποὺς μετὰ τὸν θάνατον ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Συγγελείου ἐν κεφάλαιον, αὐξη-θὲν ὑπὸ τῶν προτέρων ἐσόδων τούτων. Ὁ ἴδιος σκοπὸς ἐνηρ-γήθη καὶ διὰ τὸ μοναστήριον τῶν Φραγγισκάνων εἰς Φέχτην, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπηγορεύθη πρὸς ὥρας ἡ παραδοχὴ ἱερομαθητῶν (*Novicen*). Ἐν τούτοις ἐγκαθιδρύθη ἐν παρεκκλήσιον πρὸς τε-λετὴν τῆς θείας λατρείας διὰ τὴν ἐν τῇ πόλει Ὀλδεμβούργον αὐθις πληθύνουσιν δυτικὴν κοινότητα (ε 1807.) ὡς πρὸς τὴν τῶν διαμαρτυρουμένων ἐκπαίδευσιν ἀπέκτησεν ἡ Ὀλδεμ-βούργη διὰ σημαντικῶν μέσων, ἀπονεμηθέντων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρὰ τοῦ Ἡγεμονικοῦ Ταμεῖου (ε 1792) σημαντικὴν

βελτίωσιν. Τὰ κεφάλαια, αὐξανόμενα ἑτησίως μεθ' ἑνὸς μέρους τῶν εἰσερχομένων τόκων, καὶ προσέτι (ε 1804) μεθ' ἑτέρου κεφαλαίου 4,000 ταλλήρων συνέτεινον εἰς τὴν ἐντελῇ σύστασιν ἑνὸς διδασκαλείου (ε 1807) εἰς τὸ ὁποῖον τρέφονται καὶ ἐκπαιδεύονται πάντοτε ἀπ' ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἀριθμὸς τις προσδιωρισμένος νέων, οἵτινες σκοπεύουσι νὰ ἀφιερωθῶσιν εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο. Τὰ περὶ σχολείων ἔμειναν δὲ εἰς τὴν Μυνστερικὴν χώραν κατὰ τὴν προτέραν διάταξίν των, ἐπειδὴ οἱ ἀπαιτούμενοι διδάσκαλοι ἐμορφούντο εἰς τὸ διδασκαλεῖον τῆς Μυνστέρης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

Γαλλικὴ καταδυναστεία. Ἐπακόλουθα αὐτῆς δεινὰ. Κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν ἐγεννήθη διὰ τὴν Ὀλδεμβούργην πολλὰ διάφορος ἐξωτερικὴ σχέσεις. Ἡ δύναμις καὶ ἐαρύτης τοῦ **ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ** κατεστάθη αἰ μᾶλλον σημαντικὴ καὶ αἱ πλάναι τοῦ ἐπέραινον τὰ λοιπά. Αἱ μεσημβριναὶ καὶ δυτικαὶ Γερμανικαὶ πολιτεῖαι, δελεαζόμεναι ἀπὸ μίαν ἐπίπλαστον ἀνεξαρτησίαν ἐνηγκαλίσθησαν τὸ σύστημά του, ἀφοῦ ἐνόμισαν, ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐλπίσωσι πλέον ἀσφάλειαν ἐν τῇ μετὰ τοῦ Γερμανικοῦ κράτους συμμαχίᾳ των. Αὐτὰ ἐσύστησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ναπολέοντος τὸν οὕτω κληθέντα **ΔΕΣΜΟΝ ΤΟΥ ΡΗ-ΝΟΥ** καὶ ἀπεκήρυξαν τὴν μετὰ τοῦ Γερμανικοῦ κράτους συμμαχίαν των. (ε 1806) Ὁ Αὐτοκράτωρ **ΦΡΑΓΓΙΣΚΟΣ** τῆς **ΑΥΣΤΡΙΑΣ** ἐγκαταλειφθεὶς οὕτω ὀλοκλήρως καὶ μὴ δυνάμενος νὰ χορηγήσῃ αὐταῖς τόσην ἀσφάλειαν ὅσην ὁ **ΝΑΠΟΛΕΩΝ**, κατέθεσε, προσκληθεὶς εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς Γαλλίας, τὴν ἀρχηγίαν

του ἐπὶ τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἀπέλυσεν ὅλας τὰς τάξεις τῆς Αὐτοκρατορίας τῶν εἰς αὐτὸν χρεωστούμενων χρημάτων, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔπαυσαν ὁμοίως ῥητῶς τὰ ἀνωτέρω Αὐτοκρατορικὰ Δικαστήρια. Ἡ δὲ Ὀλδεμβούργη ἠλευθερώθη οὕτως ἀπὸ τῶν ὑποχρεώσεων, ἃς εἶχε λάβει ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἡγεμονίαν καὶ Τιμαριαρχίαν τῆς Αὐτοκρατορίας, χωρὶς νὰ γεννηθῶσιν ὅμως ἐκ τούτου σημαντικαὶ μεταβολαὶ εἰς τὰς ἐσωτερικὰς σχέσεις τοῦ τόπου.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὅμως ἦλθεν ἡ Ὀλδεμβούργη εἰς θέσιν, καθ' ἣν ἐπαπειλήθη νὰ καταβροχθισθῇ ὁλοκλήρως ὑπὸ τῆς πολεμίου δυνάμεως. Νέος πόλεμος εἶχεν ἐκραγῇ μετὰξὺ Γαλλίας καὶ Πρωσίας, συνεπεία τοῦ ὁποίου ὁ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΝΑΠΟΛΕΩΝ Βασιλεὺς τῆς Ὀλλανδίας, σύμμαχος τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ ἐνεργῶν πρὸς τὸ συμφέρον τούτου, ἔλαβεν εἰς τὴν κατοχὴν του πρὸς τὰς Βεστφαλικὰς ἐπαρχίας καὶ τὴν ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΝ, Φαρέλην καὶ Ίευέρην (5 9βρίου 1806) χωρὶς νὰ ἐπιχειρισθῇ ὅμως νὰ μεταβάλῃ τὰ καθεστῶτα ἢ τοὺς διορισμοὺς τῶν ὑπαλλήλων ἐκτὸς ὅτι, ἀντὶ τοῦ εἰς ΕΥΤΙΝΗΝ Διαμείναντος Δουκὸς, ΔΙΟΙΚΗΤΑΙ ἐξήσκουν ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα. Πρὶν ὅμως λάβῃ ἐκτέλεσιν μία ἤδη προετοιμασθεῖσα μεταβολὴ τοῦ πολιτεύματος, ἀπεδόθησαν ἀπροσδοκῆτως εἰς τὸν Δούκα πάλιν τὰ δικαιώματά του, καὶ οἱ Ὀλδεμβούργοι ἐώρταζον διὰ μιᾶς γενικῆς δοξολογίας τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ἡγεμόνος των (8 Ἰαννουαρίου 1807). ἐν τῷ μετὰξὺ συνεκροτήθη ἐπὶ τοῦ Γερμανικοῦ ἐδάφους καὶ μία ἄλλη αἱματηρὰ μάχη, ὅπου ἡ ἰσχὺς τῆς Πρωσίας κατεθραύθη ἐντελῶς, καὶ ἡ Ῥωσσία, ἥτις μετέπειτα εἶχεν ἐμφανισθῇ παρομοίως εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης κατὰ τοῦ Γάλλου Αὐτοκράτορος, ἐκλείσεν ὁμοίως μετὰ ἐπανειλημμέναις φρικτὰς ἡμέρας πάλης ἐν ΤΙΛΣΙΤΗ εἰρήνην μετὰ τοῦ Ναπολέοντος, εἰς ἣν παρεδέχθησαν καὶ τὴν ἡττηθεῖσαν Πρωσ-

σίαν (7 Ιουλίου). Ὁ Δούξ τῆς ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΣ ἐξησφαλίσθη ἐνταῦθα ῥητῶς εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς Ἡγεμονίας· ἀπ' ἐναντίας δὲ ἔμελλον νὰ φρουρηθῶσι προσωρινῶς οἱ λιμένες τοῦ τόπου ὑπὸ Γαλλικῶν στρατευμάτων. Ἡ δὲ Ἰευερικὴ χώρα συμπεριελήφθη εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, καὶ συνεργεία τῆς Ρωσσίας, ἥτις εὐρίσκετο τὸ νῦν εἰς κατοχὴν αὐτῆς, ἐκληρονόμησε τὸν Ἡγεμόνα τῆς ΑΝΧΑΛΤΗΣ - ΤΖΕΡΠΣΤΗΣ ΦΕΔΕΡΙΚΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ, τελευτήσαντα τὸ 1793. Ἀπέναντι τούτου ὑπεσχέθη ἡ Ὀλλανδία νὰ χορηγήσῃ εἰς τὴν χήραν τοῦ Φεδερίκου Αὐγούστου 60,000 Φιορίνια Ὀλλανδικὰ χήρειον σιτηρέσιον. Ἐν τούτοις ἐτέθησαν καὶ ἡ Φαρέλη καὶ Κνιπχαούση μετὰ τινὰς μῆνας ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν Ἡγεμονίαν τοῦ Βασιλέως τῆς Ὀλλανδίας (11 Νοεμ.), ἥτις πρότερον ἀνῆκεν εἰς τὸν Δούκα τῆς Ὀλδεμβούργης. Ἐν δ' αὐτῇ τῇ Ὀλδεμβούργῃ ἠλλάχθη ἡ Ὀλλανδικὴ φρουρὰ ὑπὸ Γαλλικῆς, ἐν ταυτῷ δ' ἐπανειλημμέναι δίοδοι στρατευμάτων κατεπίεζον πολὺ τὸν τόπον. Ἐκτακτος φόρος πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐξόδων ἦτον ἡ ἀναγκαῖα συνέπεια τούτου (4 Ἰαννουαρ. 1808). Τέλος πάντων εἶδε καὶ ὁ Δούξ ἑαυτὸν ἠναγκασμένον νὰ προσηλωθῇ εἰς τὸν Δεσμὸν τοῦ Ῥήνου (14 Ὀκτωβρίου), καὶ οὕτω τῷ ἐπεστράφησαν τὰ στερηθέντα ἐπὶ τῆς Φαρέλης δικαιώματά του, ἡ Κνιπχάουση ὁμῶς μετὰ τῆς Ἰευέρης ἔμειναν ὑπὸ τὴν Ὀλλανδίαν. Ὁ αὐξηθεὶς ἔνεκα τῆς σχέσεως πρὸς τὸν Δεσμὸν τοῦ Ῥήνου ἀριθμὸς τῶν στρατιωτῶν, ὅστις ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ ἐντοπίου Συντάγματος δὲν ὑπερέβη τὸν ἀριθμὸν 100 στρατιωτῶν, συγκροτούντων τὴν Σωματοφυλακὴν τῆς τιμῆς, ἀπῆτησε νέα ἔξοδα, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐτέθη εἰς οὕτω καλούμενος ΠΡΟΣΘΕΤΟΣ ἔγγειος φόρος, ὡς καὶ ἕτερος ἔμμεσος φόρος ἐπὶ τοῦ οἴνου καὶ ῥακίου. Ἀπῆτειτο μάλιστα εἰς τὰ παράλια μας νὰ ἐνεργηθῇ ὁ ἐμπορικὸς ἀποκλεισμὸς τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τῆς Ἀγγλίας διὰ μείζονος ἀριθμοῦ στρατιωτῶν, ἵνα διακοπῇ πᾶσα συγκοινωνία μετ' αὐ-

τῆς. Ὁ ἐμπορικὸς οὗτος ἀποκλεισμός ἐνηργήθη ὑπὸ τῶν Τελωνῶν (Donaniers), ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν ὁποίων ἐτέθησαν τώρα καὶ τὰ Ὀλδεμβουργικὰ στρατεύματα. Ἀλλ' ἡ Ὀλδεμβούργη κατεῖχε μίαν ἐξαίρετον θέσιν εἰς τὴν νῆσον ΕΛΓΟΛΑΝΔΗΝ, τὴν ἀποθήκην τῶν Ἀγγλικῶν ἐμπορευμάτων, καὶ ἐξησφαλίζετο προσέτι ὑπὸ πολλῶν ἄλλων ἐφελκτικῶν εὐκαιριῶν, ὥστε νὰ δύνανται οἱ Τελῶναι νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διηνεκῇ ἐπιχείρησιν τοῦ λαθρεμπορίου. Ὁ ἴδιος Δοῦξ ἐνόμισε χρέος του νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν Γαλλικὴν φρουράν, ἵνα ἀντισταθῇ ὅσον ἡδύνατο κατὰ τῆς ἠθικῆς ἀπωλείας τόσων ὑπηκόων του. Διὰ τοῦτο διέταξε παρομοίως ἐκ μέρους του κατ' οἶκον ἐρεύνας καὶ κατὰσχεςιν τῶν ἀπαγορευθέντων ἐμπορευμάτων, καὶ τὰ ἐκ τῆς δημεύσεως αὐτῶν προερχόμενα χρήματα, ἐχρησίμευσαν εἰς κοινοφελεῖς σκοπούς· ἀλλὰ τὰ πρὸς τὸ φθοροποιὸν τοῦτο ἔργον δελεάσματα δὲν κατετροπώθησαν ἐκ τούτου, ἔγιναν δ' ἔτι μᾶλλον ἐφελκτικά, ὅσον μεῖζον ἦτο τὸ προσδοκούμενον κέρδος. Οὕτω συνέβη, ὅτι πολλοὶ μὲν ἀπέκτησαν χρήματα, ἐμαράνθη ὅμως ἡ ἠθικὴ των φιλοτιμία ἐπεγεργοῦσα ἐπὶ πολλῶν ἄλλων, καὶ ὑποσκάπτουσα τὴν διατήρησιν τοῦ λόγου καὶ τῆς τιμῆς, ἂν καὶ ἄλλως ἦτο βία ἐγκληματικὴ (ὁ ἀποκλεισμός), ἥτις ἐπέβαλε ἐγωϊστικῶς εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἄδικα δεσμὰ, ἔφερε δὲ πολλοὺς εἰς ἀνάγκας καὶ ταλαιπωρίας, καὶ ὕψωσε τὴν τιμὴν τῶν πρὸς ζωὴν ἀναγκαίων διὰ τοὺς λοιπούς.

Ἐφαίνετο ἐντοσούτῳ, ὅτι τὸ ἐμπόδιον τοῦτο τῆς συγκοινωνίας θέλει μείνει προσώρας τὸ μόνον σημαντικὸν δεινόν, πρὸ κύπτου ἐκ τῆς πολεμίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων μετ' ἀλλήλων θέσεως, ἂν καὶ ὁ Δοῦξ παρεκινήθη, ἕνεκα μιᾶς ἔτι μεγαλητέρας ἐκτάσεως τοῦ ἐμπορικοῦ ἀποκλεισμοῦ (5 Αὐγ. 1810), καὶ ἕνεκα τῶν κατὰ τὸ φαινόμενον διὰ τοῦτον τὸν σκοπὸν προσελθόντων Γαλλικῶν στρατευμάτων, νὰ παραπονεθῇ

πικρῶς εἰς Παρισίους. Ἐν τῷ μεταξὺ προητοιμάσθη ὁμῶς καὶ ἄλλος αἰσθαντικὸς κεραυνὸς, ὅστις ἐπέπεσεν ὁμοίως ἐπὶ τοῦ τόπου μας μεθ' ὅλης τῆς βαρύτητός του. Ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων ἔκαμε μόνον συμμαχίας, ἵνα ἐξουσιάσῃ τοὺς συμμαχοὺς του, καὶ μόνον τὸ ἴδιόν του συμφέρον προσδιώρισε τὰς πράξεις του ἀπέναντι τόπων, οἵτινες ἐζήτησαν τὴν ἀσφάλειάν των ἐν πιστῇ πρὸς αὐτὸν ἀφοσιώσει. Ἄμα δὲ ἔβλεπε τὸ Γαλλικὸν σύστημα μίαν νέαν συμφέρουσαν πρόσκτησιν, ἔστω καὶ ἐκ περιουσίας φίλων δυνάμεων, τότε δὲν ὑπῆρχε πλέον δι' αὐτὸ οὐδεὶς δεσμὸς συνθηκῶν, καὶ οὐδεὶς δοθεὶς ἐγγυητικὸς λόγος ἀσφαλείας ὑπὲρ πιστῶς τηρηθεισῶν ὑποχρεώσεων, ὅστις νὰ προστατεύῃ ἐναντίον τῆς παντοδυνάμου θελήσεως τοῦ ὑπερκραταιοῦ. Ὅθεν ἐφάνη (ε. 1810 Δεκεμβρ. 13) μία διαταγὴ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ἐκήρυξε συμπληροῦντα μέρη τῆς Γαλλικῆς Αὐτοκρατορίας, τὴν Ὀλλανδίαν, τὰς Ἀνσεατικὰς πόλεις, καὶ ὅλα τὰ παράλια τοῦ Βορείου πελάγους μέχρι προσδιωρισθείσης τινὸς ἐκτάσεως, ἐν ἣ συμπεριελήφθη καὶ ἡ Ὀλδεμβούργη. Δὲν ἔμεινε πολὺν καιρὸν εἰς ἀμφιβολίαν ὁ Δοῦξ, περὶ τοῦ πῶς ἔμελλον νὰ ἀποβῶσι τὰ πράγματα. Ὁ Βαρῶνος ΒΑΧΕΡ ἔφθασεν ὡς πληρεξούσιος εἰς Ὀλδεμβούργην καὶ προσέφερεν ἐν ὀνόματι τῆς Γαλλίας μίαν ἀποζημίωσιν διὰ τὴν πραγματικὴν παραχώρησιν τοῦ τόπου. Ὅταν δὲ ὁ Δοῦξ, παρακινούμενος ὑπὸ οἰκογενειακῶν συνθηκῶν, καὶ ἐπιστηριζόμενος εἰς τὴν ἐγγύησιν τῆς ἐν Τιλσίτῃ εἰρήνης, ἀπῆντησε δι' ὀριστικῆς ἀποποιήσεως, τότε κατεσχέθησαν ὑπὸ τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων ἀπροσδοκῆτως ὅλα τὰ ταμεῖα (24 Δεκεμβρίου), καὶ μετὰ ταῦτα (ε. 1811. Ἰαννουρ. 23) ἐξεδόθη μία διαταγὴ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος διὰ νὰ κατασχεθῶσι τὰ συμπληροῦντα τὸ Δουκάτον μέρη μετὰ τῆς Φαρέλης, Ἰευέρης καὶ τῶν τελῶν τοῦ Βεζέρου· εἰς δὲ τὸν Δοῦκα ἀπεδόθησαν ὡς προσωρινὴ ἀποζημίωσις ἡ

Ἡγεμονία τῆς ΕΡΦΟΥΡΤΗΣ καὶ τὰ εἰσοδήματα τῶν Ὀλδεμβουργικῶν Ἡγεμονικῶν κτημάτων. Ἀποπειούμενος γενναιοφρόνως τὸ προσφερθὲν, καὶ προσδιορίζων μόνον τὰ αὐτῷ ἐγκαταλειφθέντα καθυστερούμενα ὡς καὶ τὰ εἰσοδήματα ἐκ τῶν κτημάτων τῶν ὠρισμένων κατὰ μέγα μέρος πρὸς περίθαλψιν τῆς ἐκ τοιούτων μέτρων γεννηθείσης ἀνάγκης τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Δουκάτου, ἀνεχώρησε κρυφίως διὰ τὴν Ῥωσσίαν (26 Φεβρ.), ἀφοῦ ἀπέλυσε πρότερον τοὺς ὑπηκόους του τῆς πρὸς αὐτὸν ὀρκοδοσίας των. Ἀπ' ἐναντίας ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἀρχηστρατήγου ΔΑΒΟΥΣΤΟΥ Πρίγγιπος τῆς ΕΚΜΥΛΗΣ, τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἄνσεα-τικῆς ἐπαρχίας, ὁ Νομάρχης τῆς ἐπαρχίας τοῦ ἄνω Ἑμσου, ὁ Κύριος τῆς ΚΑΙΦΕΡΒΕΡΓΗΣ εἰς Ὀλδεμβούργην, διὰ νὰ δεχθῇ τὴν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ὑποταγὴν τῶν κατοίκων (Φεβρ. 28). Ἡ Ὀλδεμβούργη διετμήθη εὐθὺς μετὰ ταῦτα κατὰ τὴν παντοῦ συνήθη Γαλλικὴν διαίρεσιν τοῦ τόπου. Ἡ ΑΡΧΑΙΑ ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗ, μὴ ἐξαιρουμένης τῆς ΒΥΡΔΕΝΙΚΗΣ χώρας, τῆς ἐνωμένης ἤδη μετὰ τῆς Βρεμερλέχης, ἐσυσσωματώθη ὡς ἰδιαιτέρον τμήμα μετὰ τῆς ἐπαρχίας ΤΩΝ ΣΤΟΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΒΕΖΕΡΟΥ. Τὰ ἀρχαῖα τμήματα τῆς Φέχτης, μεταξὺ τῶν ὁποίων συναριθμοῦνται ἡ ΤΒΙΣΤΡΙΓΓΗ μετὰ τοῦ τμήματος τῆς ΝΙΕΝΒΟΥΡΓΗΣ, ἡ ΚΛΟΠΠΕΝΒΟΥΡΓΗ, καὶ ΒΙΛΛΕΣΧΑΟΥΗΣ ἐσυσσωματώθησαν μετὰ τοῦ τμήματος τῆς ΚΒΑΚΕΝΒΡΥΚΗΣ-ἐπαρχίας τοῦ Ἄνω Ἑμσου. — Διὰ τῆς ἐγκαθιδρύσεως νέων πολιτικῶν ἀρχῶν, τῶν ΕΠΑΡΧΩΝ, οἵτινες ὑπέκειντο εἰς ἓνα Νομάρχην, καὶ τῶν ΔΗΜΑΡΧΩΝ, ἔμειναν ἀφ' ἐνὸς πολλοὶ τῶν προτέρων ὑπαλλήλων ἀνοικονόμητοι, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἠκολούθησαν διὰ τῆς ἀγνοίας τῶν νεοδιορισθέντων ὑπαλλήλων, μάλιστα τῶν Δημάρχων, ἀναρίθμητα λάθη, καὶ οὕτως ἐξεπληροῦντο τὰ συμφέροντα τῶν Γάλλων. Πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς ἀσφαλείας διωρίσθησαν ΑΣΤΥΝΟΜΟΙ, οἵτινες ἐνωμένοι μετ' ἄλλων ὑπαλλήλων καὶ ἀπείρων μυστικῶν ὠτακουστῶν καὶ καταδοτῶν, ἔφερον

εἰς κίνδυνον καθ' ἑκάστην στιγμήν, καὶ καθ' ἕκαστον μέρος τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν, συνειθισμένων εἰς μίαν Κυβέρνησιν μᾶλλον τακτικὴν καὶ ἐλευθέραν. Ἀντὶ τῶν προτέρων τακτικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς Καγγελαρίας τῆς Δικαιοσύνης ἐβλήθησαν εἰς ἐνέργειαν τὰ Εἰρηνοδικεῖα. Ἐν τῷ τμήματι τῆς Ὀλδεμβούργης ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῶν ὑποδιαίρέσεων ἐσυστήθησαν δέκα, τῶν ὁποίων ἐφεσιβάλλοντο αἱ ἀποφάσεις εἰς ἀνώτερα Πρωτοδικεῖα, καὶ τέλος πάντων τὸ ἐν ΑΜΒΟΥΡΓΗ Αὐτοκρατορικὸν ΕΦΕΤΕΙΟΝ. Οἱ Πρωτοδίκαι καὶ Εἰρηνοδίκαι ληφθέντες ἔτι ἐκ τῶν προτέρων νομομαθῶν ὑπαλλήλων ἐμισθοῦντο λίαν φειδωλῶς, ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας ἄλλοι ὑποδεέστεροι δικαστικοὶ ὑπάλληλοι οἷον, Συμβολαιογράφοι, δικαστικοὶ γραφεῖς, κλητῆρες, ὡς καὶ ταμίαι καὶ εἰσπράκτορες ἔζων ἀναλόγως ἄριστα, ἐπειδὴ τὰ ἔσοδά των προσδιωρίζοντο ἐκ τυχερῶν καὶ κατὰ τόσα τοῖς ἑκατόν. Διὰ τούτου τοῦ ὀργανισμοῦ κατεστράφη ὀλοτελῶς τὸ καθεστὸς πολίτευμα τοῦ τόπου, ἐνῶ ὁμοίως καὶ τὸ ἐγγώριον δίκαιον ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσῃ κατὰ πολλὰς περιπτώσεις, δίκαιον στηριζόμενον εἰς Γαλλικὸν ἐγωϊσμόν· διὰ δὲ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις λίαν εὐχαρίστου ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ εἰς πολιτικὰς καὶ ποινικὰς δίκας ἤθελον νὰ καλύψωσι τὴν καταστροφὴν τοῦ πολιτεύματος καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου ἀπεκοίμιζον τὰ πνεύματα. Προέκυψεν ὕστερον ἐκ τοῦ πνεύματος τῶν νόμων τούτων νέον πολυδάπανον σύστημα ὑποθηκῶν, ἡ κατάργησις παντὸς εἴδους τιμαρικῆς σχέσεως, καὶ ἡ διάταξις δι' ἧς τὰ χωρικὰ κτήματα νὰ δύνανται νὰ πωληθῶσι κατὰ τεμάχια καὶ νὰ γίνηται ἴση διανομὴ μεταξὺ πλειόνων κληρονόμων, καὶ ἡ εἰσαγωγὴ γενικῆς ἐλευθερίας τῶν ἐπιτηδευμάτων κτλ. Οἱ νεωτερισμοὶ οὗτοι, οἵτινες ἐφηρμόζοντο ὑπὸ τῶν Γάλλων παντοῦ δὲν ἀπέβλεπον ἀρκούντως εἰς τὰς ἰδιοτροπίας τῶν τόπων. Ἐν παρόδῳ εἰσῆχ-

θη, ὅπου ἦτο δυνατόν, ἡ Γαλλικὴ γλῶσσα καὶ ἡ χρῆσις τῆς Γερμανικῆς ἐν τοῖς Δικαστηρίοις ἐσυγχωρήθη μόνον πρὸς ὥρας. Μέτρον προϋπολογισθέν πρὸς τοῦτο καὶ ἀρκούντως ἐπικίνδυνον ἔλαβεν ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις νὰ ἀπελάσῃ ὁλοκλήρως τὸν Γερμανισμόν, νὰ φιλαδελφίσῃ τὸν ἔτι ὑπὸ ἀντιπαθείας πληρούμενον λαὸν μετὰ τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους, καὶ οὕτω νὰ τὸν συνενώσῃ πρὸ πάντων διὰ φυσικῶν μέσων. Κατὰ δυστυχίαν δὲν παρατηρήθη τόσον ὀξυδερκῶς ὁ δόλιος οὗτος σκοπός, ὅθεν ἕκαστος, ἂν καὶ ὑπὸ ἀνάγκης κινούμενος, ἐπροσπάθει νὰ ὁμιλῇ γλαφυρῶς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, ἐπειδὴ ἐκ τούτου ἐξηρτᾶτο κυρίως μία ἀναπότρεπτος, ἐντιμος ἢ λαμπρὰ κοινωνικὴ θέσις.

Βάρος πολὺ καταθλιπτικὸν ἐπεβλήθη εἰς τοὺς Ὀλδεμβουργίους εὐθύς κατ' ἀρχάς τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως καὶ παρεξῆς διὰ τῆς στρατολογίας. Αὕτῃ ἐνεργεῖτο διὰ τε τὴν ὑπηρεσίαν τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς, καὶ ἐξετελεῖτο αὐθαιρέτως καὶ μετὰ ἀπανθρώπου σκληρότητος μάλιστα διὰ τὴν πρώτην, μετὰ ὀδυρμῶν καὶ ὀλέθρων πολλῶν οἰκογενειῶν καὶ μετὰ προφανοῦς παραβιάσεως τοῦ νόμου. Οὐχ ἦττον καταπιστικοὶ ὑπῆρξαν οἱ ὑπὸ διάφορα ὀνόματα ἐπιβληθέντες φόροι, ἐξ ὧν οἱ ἀπ' εὐθείας κατὰ προσδιορισθεῖσαν ἐκτίμησιν ἐπιβληθέντες ΑΜΕΣΟΙ φόροι δὲν ἐπλησίαζον κατὰ πολὺ εἰς τὸν διεγερτικὸν χαρακτῆρα τῶν ΕΜΜΕΣΩΝ, ἐνῶ οὗτοι ἔπρεπε ν' ἀποδοθῶσι καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς ζωὴν ἀπολύτως ἀναγκαίων, ὡς καὶ ἀφ' ὅλων τῶν ἄλλων πραγμάτων, καὶ εἰσεπράττοντο κατὰ τρόπον ἀσυγχώρητον. Ἦξευραν πρὸς τούτοις νὰ μεταχειρισθῶσι καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματα ὑπὸ τινα πρόφασιν πρὸς χρηματολογίαν, ὥστε ὁ πτωχὸς λαὸς ἀπεγυμνώθη ἀνηλεῶς, χωρὶς νὰ ἐνεργηθῇ τί καλὸν ὑπὲρ τοῦ τόπου. Τὸ πλεῖστον κατέφυγεν εἰς ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ. Καὶ αὐτὰ τὰ εἰς τὸν Δοῦκα ἐξησφαλισθέντα καὶ ἐνεκα τῆς ἀγαθότητός του ἀπὸ 20 ἐτῶν ἐδῶθεν μὴ ἀπαιτηθέντα καθυστερούμενα, εἰσεσπράχθησαν ἄνευ ἐπιεικείας, χωρὶς νὰ ληφθῶ-

σιν ὑπ' ὅψιν αἱ νόμιμοι ἐνστάσεις τῶν ὀφειλετῶν· καὶ αὐτὰ τὰ κεφάλαια τῶν δημοσίων καταστημάτων, δὲν ἔμειναν ἀνέπαφα, τὰ εἰσέπραττον δῆθεν διὰ τὸ οὕτω καλούμενον αὐτοκρατορικὸν TAMEION τῆς ἀποτίσεως, καὶ ὑπέσχοντο νὰ πληρώσωσι τόκον ἀντὶ τῶν συνήθων 5 τοῖς ἑκατὸν, τρία καὶ ἥμισυ, διὰ δὲ τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου δὲν ἐξωδεύθη τὸ παραμικρόν. Τὰ πᾶν ἐδαπανᾶτο πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς βιαιοκρατίας. Αἱ ὑπὸ τῆς Ὀλδεμβουργικῆς Κυβερνήσεως χορηγηθεῖσαι συνδρομαὶ εἰς δημόσια κατastήματα, ἐκκλησίας καὶ σχολεῖα, δὲν ἀπενέμοντο πλέον εἰς τὰς ἐν ἀνάγκῃ τάξεις τῆς κοινωνίας· δὲν ἐπρονοοῦντο βοηθήματα, καὶ αὐτὴ ἡ πρότερον κηδεμονευομένη πτωχία ἔμεινεν ἀπροστάτευτος καὶ ἀπρομήθευτος. Μετὰ τόσης ὑποψίας καὶ φόβου ἐνεδρεύοντο τὰ συγγράμματα καὶ βιβλία, ὥστε οὐδὲν ἄρθρον, ἡμερησίς ἢ ἄλλον περιοδικὸν φύλλον, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο μακρόθεν ἀσύμφορον εἰς τοὺς Γάλλους δὲν ἠδύνατο νὰ διαφύγῃ τὰ ὄμματα τῆς λογοκρισίας, καὶ νὰ ὑπερπηδήτῃ τὰ σύνορα. Πολλὰ ἄλλα διεξοδικώτερα δὲν δύνανται νὰ μνημονευθῶσιν ἐνταῦθα· ἀλλ' ὅλα ταῦτα τὰ καταθλιπτικά, αἰσχρά, καὶ χαμερπῇ μέσα, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν βασιζόμενα αἰσθήματα, κατέστησαν τοὺς κατεπιστάς πρὸ πολλοῦ ἀντικείμενον τῆς ἀποστροφῆς καὶ περιφρονήσεως τῶν Ὀλδεμβουργίων. Ἀλλὰ πᾶς τις ἔπρεπε, ὑπακούων εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν περιστάσεων, νὰ πνίξῃ θαθέως τὸν πόνον τοῦ εἰς τὸ τεθλιμμένον στήθος τοῦ καὶ νὰ ἐλπίσῃ τόσῳ μᾶλλον ἐνδομύχως τὴν μέλλουσαν ἀπελευθέρωσιν. Φῆμαι σκοτεῖναι προηγοῦντο αὐτῆς τῆς ἐλπίδος, καὶ ὁ πεφοβισμένος τρόπος τῶν Γάλλων ἐβεβαίωσεν αἰ μᾶλλον, ὅτι δὲν ἦσαν ἀβάσιμοι. Τῷ ὄντι κατεκεραυνώθη ἀνιάτως ὁ μέχρι τότε ἀήττητος νικητὴς ἐνώπιον τῆς ΜΟΣΧΑΣ· ἀλλ' ἡ κρυφία αὕτη χαρὰ καὶ ἡ προσδοκία μελλούσης σωτηρίας, τότε μάλιστα ὅταν διεδόθη ἡ εἶδησις τῆς ἐλευθερώσεως τῆς ΑΜΒΟΥΡΓΗΣ ὑπὸ τοῦ Ρώσσου στρατηγοῦ TETTENBORNΟΥ καὶ τῆς περαιτέρω

νὰ μὴ διεγείρῳσιν ἔτι πλέον τὰ ἤδη συρρέουσάντα σμήνη τοῦ λαοῦ· ἀλλὰ τοῦτο μάλιστα ἐπηύξησε τρόπον τινὰ τὸ πείσμα τοῦ πλήθους. Διὸ ἀνεχώρησαν ἔφιπποι περὶ τὸ ἐσπέρας ἐκ τοῦ σταυλαρχείου, ὅπου εἶχον τραχιχθῆ, διασχίσαντες δρομαίως τὰ ταχέως τρομασθέντα σμήνη τοῦ λαοῦ, ὅστις τοὺς ἠκολούθει κατόπιν μὲ ὕβρεις καὶ λιθοβολισμοὺς, καὶ μὴν εὐρῶν ὕστερον νὰ πράξῃ ἄλλο τι ἐζήτησε νὰ χορτάσῃ τὴν ληστρικὴν του δίψαν εἰς τὰς ἀποθήκας, ἕωσοῦ ἠδυνήθησαν αἱ προσπάθειαι τοῦ ὑπεπάρχου Βαρῶνος τῆς ΦΡΥΣΙΩ νὰ ἐπαναφέρῃ, ἐοηθεία τῆς πολιτοφυλακῆς, τὴν τάξιν. Ἐν τούτοις καὶ ὁ ὑπέπαρχος ἐν Ὀλδεμβούργῃ δὲν ἦτον τόσον ἀσφαλῆς, στερηθεὶς μάλιστα διὰ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν χωροφυλάκων κατὰ μέγα μέρος τῆς ἀναγκαίας προστασίας. Ἔνεκα τούτου ἐνήργησε, πειθόμενος, καὶ οὕτως εἰπεῖν βιαζόμενος ἐν ταυτῷ ὑπὸ τῶν Ὀλδεμβουργίων, οἵτινες ἠθέλησαν ὑπὸ ταύτας τὰς περιστάσεις νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ, νὰ ἀνακληθῇ ὁμοίως εἰς Βρέμην, καὶ ἀνέθεσε τὴν ἐξουσίαν του ὡς καὶ τὰ δημόσια χρῆν τοῦ παρομοίως ἀναχωρήσαντος Δημάρχου, εἰς μίαν προσωρινὴν ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ ἐκ 5 μελῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν οἱ σύμβουλοι τῆς Καγγελαρίας Κύριοι τῆς ΦΙΝΚΗΣ καὶ πρόεδρος ὁ Κύριος τῆς Βεργέρης (ε 1813 Μαρτ. 19)· εἶχον διαταγὴν, δι' ἀρμοδίων μέσων, νὰ διατηρῶσι τὴν ἡσυχίαν καὶ δημόσιον ἀσφάλειαν ἐν ὀνόματι τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως. Αὕτῃ δὲ ἡ ἐπιτροπὴ εἶχεν ἀναλάβει λίαν ἐπικίνδυνον θέσιν ὡς Γαλλικὴ ἀρχή, ἐπικειμένων περιστάσεων, αἵτινες ὑπηγόρευον φρόνησιν, καὶ ἐμφυχουμένη πρὸς τούτοις ὑπὸ τοῦ μᾶλλον ἐνθέρμου πόθου ὑπὲρ τοῦ πατρίου Ἡγεμονικοῦ οἴκου, καὶ ἐλπίζουσα τὴν ἐγγίζουσαν ἐλευθέρωσιν, ἐξέδωκε μίαν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἐγχωρίους πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας καὶ ἐξασφάλισιν τῶν εἰσέτι ὑπαρχόντων γαλλικῶν δικαιωμάτων, ἐθεώρησε πρὸς τούτοις ἀρκούντως ἀναγκαῖον, νὰ διωρίσῃ καὶ ἓνα ΕΠΙΤΡΟΠΟΝ ἐπὶ

τῆς ΟΔΟΙΠΟΡΙΑΣ δι' ἐνδεχομένας στρατιωτικὰς διόδους. Τὴν θέσιν ταύτην ἔλαβεν ὁ Κύριος τῆς ΚΟΥΣΣΕΡΗΣ, ὅστις ἀντεμείφθη μετὰ ταῦτα, διὰ τὴν πιστὴν ἀφοσίωσίν του πρὸς τὸν ἀρχαῖον Γαλλικὸν Βασιλικὸν Οἶκον, ὡς καὶ διὰ τὴν Στρατιωτικὴν προσωπικὴν ἀνδρείαν του διὰ τῆς τιμητικῆς θέσεως τοῦ ΛΟΧΑΓΟΥ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΟΦΥΛΑΚΩΝ καὶ διὰ τοῦ παρασήμου τοῦ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ, καὶ ὅστις ἐμποδισθεὶς ὑπὸ διαφόρων ἀτυχημάτων ἐπολιτογράφη πολίτης τῆς Ὀλδεμβούργης· ἀνὴρ ἄξιος ἐφ' ἐνὸς νὰ φροντίζῃ ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῶν Γάλλων Συμπατριωτῶν του, καὶ οὐχὶ τοῦ Ναπολέοντος, καὶ ἀφ' ἐτέρου καὶ ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῶν ΣΥΜΠΟΛΙΤΩΝ ΤΟΥ, καὶ ὅστις ἠδύνατο πρὸ πάντων νὰ δικαιώσῃ τὸν διορισμὸν του διὰ τῆς φιλανθρώπου καὶ ἐξαιρέτου διαγωγῆς του.

Ἐν Ὀλδεμβούργῃ διήρκει ἐν τοσοῦτῳ ὁ ἀναβρασμὸς καὶ ἐτράπη εἰς φανεράν ἀγαλλίασιν, ἐπειδὴ ἐξηγοῦντο τὰ μέτρα τῆς ἐπιτροπῆς ὡς μία θεοαίως προκειμένη ὁλόκληρος ἐλευθερωσις ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς Κυριαρχίας. Τὰ γαλλικὰ στέμματα κατεξέσχίσθησαν καὶ τὸ Ὀλδεμβουργικὸν ἀνυψώθη. Ἐπὶ τοῦ πύργου τῶν εὐγενῶν ἐκυμάτιζεν ἡ πάτριος σημαῖα καὶ τὸ ἐσπέρας ἐφωτίζετο ἡ πόλις ἀπὸ χαρᾶς πυροβολισμούς. Ἀλλὰ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἤδη μετεβλήθησαν αἰφνηδίως αἱ περιστάσεις. Νέα στρατιωτικὴ δύναμις εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὴν Βρέμην ὑπὸ τὸν ΚΑΡΑ ΣΑΙΝΤ ΚΥΡΩΝΑ καὶ ἔδωσεν οὕτως εἰπεῖν νέαν ζωὴν εἰς τοὺς Γάλλους. Ὁ λαὸς κατελήφθη ἀπὸ ἀφωνίαν καὶ ἐξεσπάσθη ἀκούων τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον. Τῷ ὄντι ἀπεστάλη ἐκεῖθεν εὐθὺς ἐν στρατιωτικὸν Σῶμα-μία οὕτω καλουμένη ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΦΑΛΑΓΕ (Colonne Mobile) ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ταγματάρχου ΑΛΟΥ εἰς τὴν Βλέξην πρὸς νέαν κατοχὴν τοῦ κανονοστασίου, καὶ ἑαρεῖα ἐκδίκησις ἐξετελέσθη διὰ ληστείας, λεηλασίας καὶ βασάνων. Ἀπ' ἐκεῖ ἐκίνησαν διὰ τὴν Ὀλδεμβούργην· ἐνῶ εἰς Βλέξην καὶ κατὰ τὴν πο-

ρείαν ἐφονεύθησαν διὰ πυροβολισμοῦ ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἴκοσι ἐκ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες εἶχον καταλάβει τὸ κανονοστάσιον καὶ εἶχον ἀντισταθῇ ἐκ νέου ἐν αὐτῷ· οἱ τελευταῖοι δύο ἔπεσον ἔμπροσθεν τῆς πύλης τοῦ ἁγίου πνεύματος εἰς Ὀλδεμβούργον. (Μαρ. 27.) Τὴν δὲ πόλιν τοῦ Ὀλδεμβούργου ἀπῆλλαξεν ὁ Ἄλου ἀπὸ παρομοίας φρίκης, ἀπέναντι μιᾶς σημαντικῆς ποσότητος, ἃν καὶ ἐσυγχώρησεν ἄλλως πως εἰς τὸ ληστρικόν του σῶμα νὰ κάμῃ ὅλως αὐθαιρέτους ἀπαιτήσεις κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν τροφίμων.

Ἐν πρώτοις ἀνεκλήθη νῦν ἡ μνησθεῖσα **ΕΠΙΤΡΟΠΗ**. Ὑποπτεύοντο ὅτι ὑπεκίνησεν ἢ τοῦλάχιστον δὲν ἐμπόδισε τὴν στάσιν, χωρὶς νὰ δυνηθῶσιν ὅμως νὰ τὸ ἀποδείξωσι, καὶ διὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ ληφθῇ ἡ πρόφασις, ἐξ ἐκείνης τῆς δημοσιευθείσης διαταγῆς, γενομένης καθ' ὅλα πρὸς καθυσύχασιν τοῦ διεγερθέντος λαοῦ. Τὰ πέντε μέλη προσεκλήθησαν συνεπεία τούτου ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ **BANΔΑΜΟΥ** εἰς Βρέμην διὰ ν' ἀπολογηθῶσι, καὶ μετὰ μικροὺς λόγους οἱ σημαντικώτεροι αὐτῶν Κύριοι τῆς **ΦΙΝΚΗΣ** καὶ τῆς **ΒΕΡΓΕΡΗΣ** κατεδικάσθησαν καὶ ἐφονεύθησαν διὰ τουφεκισμοῦ (Ἀπρ. 10.) Συγχρόνως ἐδημοσιεύθη μία Αὐτοκρατορικὴ διάταξις, ἥτις κηρύττει τὰς τρεῖς **ΑΝΣΕΑΤΙΚΑΣ** ἐπαρχίας, εἰς ἃς ἀνῆκεν καὶ ἡ τῶν **ΣΤΟΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΒΕΖΕΡΟΥ** ἐκτὸς τῆς προστασίας τῶν νόμων· καὶ τὰς παραδίδει εἰς μίαν αὐθαίρετον Στρατιωτικὴν ἐξουσίαν, ἥτις ἐπέφερε μίαν δυστυχίαν κατόπιν τῆς ἄλλης, ὥστε οὐδεὶς ἦτον ἀσφαλὴς κατὰ τὴν περιουσίαν του ἢ καὶ μόνον κατ' αὐτὴν τὴν ζωὴν του. Φαίνεται ὅτι οἱ Γάλλοι προησθάνοντο ὅτι αὕτη θέλει εἶσθαι ἡ τελευταῖα καὶ βραχύχρονος μόνον ἐποχὴ λαφυραγωγίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον βεβαίως ὑπῆρξε πρόξενον μεγάλων δυστυχιῶν διὰ τοὺς ἀόπλους. Ο **ΝΑΠΟΛΕΩΝ** μετὰ τὴν πικρὰν ἐν **ΡΩΣΣΙΑ** ἥτταν εἶχεν ἐνεργήσει πᾶν δυνατὸν πρὸς νέαν ἐνίσχυσιν, καὶ ἔπρεπε νῦν νὰ μάχεται εἰς **ΛΕΙΨΙΑΝ** τὴν πικρὰν

μάχην ὑπὲρ ζωῆς ἢ θανάτου τῆς ἐξουσίας του. Ὑπέκυψε (Ὀκτωβ. 18.) καὶ ἔσωσε μόνον τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ του πέραν τοῦ Ῥήνου. Συνέπεια τούτου ἦτον ἡ ἐλευθέρωσις τῆς ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ. Ὅταν ἐκυρίευσαν οἱ Ῥῶσσοι τὴν πόλιν Βρέμην, ἐτράπη ὁ ὑπέ-
παρχος τῆς Ὀλδεμβούργης μετὰ τῶν λοιπῶν Γάλλων εἰς φυγὴν ἀλλ' ἠχμαλωτίσθη μετ' αὐτῶν ὑπὸ τῶν καταδιωκόντων αὐτοὺς ΚΟΖΑΚΩΝ (ὑβρ. 5). Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐκαθαρίσθη ὅλη ἡ Ὀλ-
δεμβουργικὴ χώρα ἀπὸ τῶν Γάλλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Ἐπιστροφή τοῦ Δουκός. Τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς Κυ-
βερνήσεώς του.

Μεγάλην χαρὰν ἐπροξένησεν ἡ ἐπιστροφή τοῦ Δουκός, ὅστις ἀφίχθη ἤδη κατὰ τὴν 27 Νοεμβρίου εἰς Ὀλδεμβούργον. Με-
γάλην μὲν ἔνεκα τῆς αἰεὶ διατηρηθείσης ἀφοσιώσεως, ἔτι μεγα-
λητέραν δὲ ἔνεκα τῆς κατὰ τὴν ἀπουσίαν του τόσον πολυτρό-
πως καὶ πικρᾶς ὑποφερθείσης στενοχωρίας τῆς ξενοκρατίας. Ἀλλὰ
τόσῳ ἐπιμελέστεραι ὑπῆρξαν αἱ προσπάθειαι τοῦ Ἡγεμόνος νὰ
ιάνη τὰς αἱματοσταγεῖς πληγὰς. Καὶ ἡ ἡγεμονία τῆς ΙΕΥΕ-
ΡΗΣ ἔλαβε τὴν εὐτυχίαν νὰ ἐνωθῇ αὐθις ἐκ νέου μετὰ πολυ-
χρόνιον χωρισμὸν, μετὰ τῆς Ὀλδεμβούργης. Αὕτῃ εἶχε προ-
σηλωθῇ τὴν 9 Ἰουλίου 1810 παρομοίως εἰς τὴν Γαλλικὴν
αὐτοκρατορίαν καὶ ἐπωνομάσθη ἀπὸ τότε μετὰ τινων ἄλλων
γειτνιαζόντων τόπων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ ἀνατολικοῦ Ἑμσου
τὸ ΤΜΗΜΑ (Arrondissement) τῆς Ίευέρης. Εὐθὺς ἐπανῆλ-
θεν ἔπειτα εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Ῥωσσίας (Νοεμβρίου 25)
καὶ ὁ Δούξ εἶχε προσώρας νὰ χορηγήσῃ τὸ ἐτήσιον σιτη-
ρέσιον, τὸ ὁποῖον ἐσυμφωνήθη κατὰ τὴν διὰ τῆς εἰρήνης ἐν
Τιλσίτῃ γενομένην παραχώρησιν, διὰ τὴν ἐπιμείναςαν χήραν

τοῦ τελευταίου Ἡγεμόνος τῆς Ἀνχάλτης-Τζέρπστης· παρεδόθη εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Δουκὸς καὶ ἡ χώρα Κνιπχάουση, ἣτις κατελήφθη ὁμοίως ὑπὸ τῶν Ρώσων μετὰ τῆς Ἰευέρης. Μεταγενέστεραι διαπραγματεύσεις προσδιώρισαν τὰς σχέσεις των.

Ἐν τῷ μεταξὺ παντοῦ ἐφαίνοντο ἵχνη τῶν δεινῶν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Γάλλων, καὶ ὅμως δὲν ἠδύναντο νὰ μετριασθῶσι προσώρας, μηκέτι ἀποπερατωθέντος τοῦ πολέμου· σημαντικαὶ στρατιωτικαὶ νεοσυλλεξίαι ὑπῆρχον καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐπόμενα βάρη· πρὶν ἢ ὅμως τελειώσῃ ἡ Ὀλδεμβούργη τοὺς ἐφοπλισμούς της καὶ ἀποπέμψῃ τὸ ἀπαιτούμενον στρατιωτικὸν εἰς τὸν στρατὸν τῆς Συμμαχίας, ἀπεκατεστάθη αὖθις εἰς ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ ἡ τάξις τῶν πραγμάτων, καθηρέθη ὁ ΝΑΠΟΛΕΩΝ τοῦ θρόνου, ἀνηγέρθη ὁ πρόην Βασιλεὺς, καὶ ἐσυστήθη αὖθις ἡ δημόσιος ἀσφάλεια διὰ τῆς ΠΡΩΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ τῶν ΠΑΡΙΣΙΩΝ (ε 1814 Μαΐου 31.) Τόσῳ μᾶλλον ἦτο δυνατόν εἰς τὸν Δουκά νὰ ἐπιμεληθῇ ἐνθέρμως τῆς σχεδὸν ἐκ νέου πλαστουργητέας εὐημερίας τοῦ τόπου. Ὅθεν κατηργήθησαν οἱ ΕΜΜΕΣΟΙ γαλλικοὶ φόροι, ἀπεναντίας ἔπρεπε νὰ διατηρηθῶσιν ἔτι διὰ τὸ ἔτος 1814 οἱ ἄμεσοι. Πρὸς τούτοις κατηργήθησαν ὅλαι αἱ λοιπαὶ εἰς τὸν τόπον μας μὴ ἀρμόζουσαι ἢ ἀνεπιεικεῖς διατάξεις· διετηρήθη διὰ τὸ μέλλον ὅμως ὅ,τι κατὰ τὰς δοκιμασθείσας πείρας ἐφαίνετο σύμφορον εἰς τὸν τόπον, καὶ ὅ,τι καλὸν, ἔστω καὶ παρὰ μισουμένων ἐχθρῶν πεπραγμένον, ὑπῆρχεν. Ἡ γαλλικὴ νομοθεσία διετηρήθη ἔτι ἕνεκα λόγων ἰσχυρῶν μέχρι τῆς 1 Ὀκτωβρ. 1814, μετὰ ταῦτα δὲ εἰσήχθη αὖθις τὸ Ὀλδεμβουργικὸν δίκαιον τροπολογηθὲν ἀναλόγως τῆς καταστάσεως καὶ τῶν εἰσφρησασῶν σχέσεων τῶν ὑπηκόων (25 Ἰουλ.) Ἐν ταυτῷ εἰσήχθη νέος ποινικὸς νόμος καὶ ἀμέσως ὕστερον μετεβλήθη ἡ Κυβέρνησις τοῦ τόπου κατὰ διάφορα μέρη (26 Ἰουλίου). Ὅλον τὸ Δουκάτον συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἡγεμονίας Ἰευέρης διηρέθη εἰς ΕΠΤΑ ΝΟΜΟΥΣ ὡς ἐπὶ τὸ

πλεῖστον κατὰ τὰς ἤδη ὑπαρχούσας περιφέρειας τῶν τοπικῶν Δικαστηρίων· ἕκαστος νομὸς διηρεῖτο εἰς 3 ἢ 5· τμήματα (Aemter) καὶ αὐτὰ πάλιν εἰς ΕΝΟΡΙΑΣ. Οἱ ὑπάλληλοι αὐτῶν ἔλαβον ἀκριβεῖς ὁδηγίας περὶ τῶν καθηκόντων των καὶ ἐμισθοδοτοῦντο καλῶς ὥς καὶ οἱ λοιποὶ δημόσιοι ὑπηρεταί· αἱ ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἐνὸς τμηματάρχου (Amtmann) συγκροτηθεῖσαι συνελεύσεις τῶν ἐγκατοίκων ἐνὸς χωρικοῦ, καταστήματος, ἐνορίας, ἢ ἐνὸς ὁλοκλήρου τμήματος πρὸς σύσκεψιν κοινωφελῶν ὑποθέσεων ἠδύναντο νὰ παρέχωσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σημαντικὰ ἀποτελέσματα κατὰ τὰς τοπικὰς σχέσεις.

Ἡ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ὥς νέα ἀνωτέρα διοικητικὴ ἀρχὴ ἔκαμε διορισμοὺς ἀναλόγως τοῦ κύκλου τῶν ἐργασιῶν τῆς, ὥς καὶ εἰς τὰ τῆς δικαιοσύνης ἐγένοντο ἀρμόδιοι διορισμοὶ τῆς ἐποχῆς. Ἐκαστον τμήμα ἐνεργεῖ τὰς ἀποπείρας τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ ἐκδίδει ἀποφάσεις μέχρι τῶν 25 ταλλήρων, ὁμοίως καὶ ποινικὰς ἀποφάσεις μέχρι φυλακίσεως 24 ὥρων. Ἐν περιπτώσει ἐφέσεως ἡ ὑπόθεσις ἔρχεται εἰς τὸ τοπικὸν Δικαστήριον τοῦ νομοῦ, ἐκεῖθεν εἰς τὴν Καγγελαρίαν τῆς δικαιοσύνης, καὶ τελευταῖον εἰς τὸ ἀνώτερον ἐφετεῖον, καθ' ἑκάστην φορὰν μετ' ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν ὁρίων τῆς δικαιοδοσίας τῶν ἰδιαιτέρων ἀρχῶν. Τὸ ἐκκλησιαστικὸν συνέδριον περιορίσθη εἰς ἀποφάσεις περὶ διενέξεων μεταξὺ συζύγων.

Ἦτον ἀναγκαῖον νὰ ἐξομαλυνθῶσιν αἱ μεταξὺ διαφόρων ἐντοπίων εὐγενῶν ὑπάρχουσαι διενέξεις περὶ διαδοχικῆς δικαιοδοσίας. Ἐνεκα τῶν ἡγεμονικῶν δικαιωμάτων ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας Φαρέλης ἠγέρθησαν δυσκολίαι μετὰ τοῦ Κόμητος τοῦ Βεντίγκου, διὸ ἐγκαθιδρύθη ἐκεῖ προσώρας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς Τμηματάρχης, καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐναπετέθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ τοπικὸν δικαστήριον τῆς Νεῦενδούργης (ε 1814) καὶ ἔπειτα ἀπενεμήθη ὑπ' ἰδιαιτέρου δικαστηρίου εἰς αὐτὴν τὴν Φαρέλην. (1818). Ἡ Κνιπχάουσα, περὶ τῶν σχέσεων τῆς ὁποίας ἐπρό-

σμενεν ὁ Δούξ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣ-
ΣΙΑΣ καὶ τῶν συμμάχων του, ἐτέθη ὑπὸ τὸ τμῆμα TETTE-
NHΣ, καὶ μετὰ ταῦτα ὑπὸ ἐκεῖνο τῆς Μινσένης.

Ὁ Δούξ ἐποθοῦσε μὲν πολὺ νὰ οἰκονομήσῃ ὅσον ἔνεστι τοὺς
ὑπηκόους του, καὶ νὰ τοὺς εὐκολύνῃ τὴν ἀνάκτησιν τῆς εὐημε-
ρίας των ἀπὸ τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑποφερθέντων δεινῶν·
ἀλλ' ἤδη κατὰ τὸ 1815 ἔτος εὐρέθη εἰς ἀνάγκην, ἕνεκα τῆς
ὀρμῆς τῶν περιστάσεων, δι' ὧν κηξήθησαν αἱ ἀνάγκαι τοῦ κρά-
τους, νὰ προσφύγῃ εἰς νέας φορολογίας. Αὗται ἦσαν μία οὕτω
καλουμένη ΠΡΟΣΘΕΤΟΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ, τὸ δόσιμον ἀπὸ τῆς
ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΣ τῶν ΠΥΡΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ, εἰς
φόρος ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ, ἕτερος ἐπὶ τινων ποτῶν καὶ ἐμπορευ-
μάτων, καὶ τέλος τὰ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΙΚΑ
ΤΕΛΗ· ἀπέναντι δέ τούτων ἔπαυσαν τὰ ἐντόπια τέλη.

Ὅ,τι δ' ἐλήφθη τόσον συμφερόντως ὑπ' ὅψιν κατὰ τὰς δια-
πραγματεύσεις τοῦ ἐν BIENNEH ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΗΓΕΜΟ-
ΝΩΝ, ἦτο ν' ἀποδοθῇ ἡ Ὀλδεμβούργη κατὰ μέγα μέρος
εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῆς ΠΡΩΣΣΙΑΣ καὶ ΡΩΣΣΙΑΣ. Κατὰ τὴν
πρὸς τὸν ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΔΕΣΜΟΝ σχέσιν τῆς ἡ Ὀλδεμβούργη
ἀπῆλαυσεν εἰς τὴν ΜΕΓΑΛΗΝ Συνέλευσιν τοῦ Δεσμοῦ ὑπὲρ
ἑαυτῆς μίαν ψῆφον, εἰς τὴν ΜΙΚΡΑΝ μαζῇ μετὰ τῶν Ἡγεμό-
νων τῆς ΑΝΧΑΛΤΗΣ καὶ ΣΒΑΡΤΖΒΟΥΡΓΗΣ τὴν δεκάτην
πέμπτην ψῆφον. Ὁ Ἡγεμὼν ἀπῆλαυσε πρὸς τούτοις ἐκτὸς τοῦ
τίτλου τοῦ Μεγάλου Δουκὸς, τοῦ ὁποίου δὲν ἔκαμεν ὁμῶς πε-
ραιτέρω χρήσιν, τὴν ἐπικύρωσιν ἐνὸς ἰδιαιτέρου Ἀνωτέρου Ἐφε-
ταίου, καὶ μίαν τοπικὴν αὐξήσιν 20,000 ψυχῶν ἐν τῇ προ-
τέρᾳ Γαλλικῇ ΕΠΑΡΧΙΑ τοῦ ΣΑΑΡΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ, ἣτις
ἔκειτο τόσον μακρὰν τῆς Ὀλδεμβούργης, καὶ ἣτις δὲν ἐφά-
νη κατὰ τὴν στιγμὴν τόσον ἐπιθυμητὴ, ὥς ἡ ὑποσχεθεῖσα
τοπικὴ ἔκτασις ἐκ τοῦ συνορεύοντος κράτους τῆς Ἀννοβέρης,
ἀν καὶ συνίστατο μόνον ἐκ 5,000 ψυχῶν. Ἀμφότεραι αἱ

ὑποσχέσεις ἐξετελέσθησαν μόνον μετὰ τινὰ ἔτη. Μετὰ τῆς Ἀννοβέρης ὑπῆρξαν ἤδη ἀπὸ τῶν Μυνστερικῶν χρόνων περὶ συνόρων διενέξεις, τὰς ὁποίας ἐπροσπάθουν νὰ διαλύσωσι διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ. Ὅθεν ἐγκατελείφθησαν εἰς τὴν Ὀλδεμβούργην τὰ διαφιλονεικούμενα ἐνορικά χωρία ΔΑΜΜΗ καὶ ΝΕΥΕΝΚΙΡΧΗ μετὰ τῆς περιοχῆς τῶν ὡς νεοσχηματισθὲν τμήμα, καὶ ἡ ἐνορία ΤΟΛΔΕΝΣΤΕΤΗΣ — ὅσον ἐξ αὐτῆς κεῖται ἐντεῦθεν τοῦ Οὔντου ποταμοῦ — ὡς μέρος τοῦ τμήματος τῆς Φέχτης· ἀπ' ἐναντίας ἀπεδρόθη ἡ ἀπὸ τῆς Ὀλδεμβούργης κεχωρισμένη ἐνορία τῆς ΤΒΙΣΤΡΙΓΓΗΣ μετὰ τοῦ προτέρου εἰς τὴν ΓΟΛΔΕΝΣΤΕΤΗΝ ἀνήκοντος μέρους εἰς τὴν Ἀννοβέρην (ε 1817). Ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἐξετελέσθη καὶ ἡ κατοχὴ τοῦ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐπαρχίᾳ τοῦ Σάαρου ὑποσχεθέντος μέρους, ἥτις ἐβράδυνε τόσον ἔνεκα τοῦ νεοεκραγέντος πολέμου, (9 Ἀπριλ.) ἢ καὶ ἐσύμφερε μᾶλλον ἄλλη τις ἀνταλλαγὴ μεθ' ἑνὸς οἰκειότερου μέρους· τοῦτο δὲ εἶναι ἡ Βιρκενφέλδη ἐγερθεῖσα ὕστερον εἰς Ἡγεμονίαν, περιέχουσα περίπου ὀκτὼ τετραγωνικὰς λεύγας καὶ σχηματισθεῖσα ἐκ τῶν ιδιοκτησιῶν διαφόρων εὐγενῶν. Μείνασα κεχωρισμένη ἀπὸ τοῦ Δουκάτου εἶχεν ἰδιαιτέραν Κυβέρνησιν, καὶ ἐν ταυτῷ ὑπέκειτο ἀμέσως ὑπὸ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἡγεμονικοῦ γραφείου, ἔχουσα προσέτι μίαν Ὀλδεμβουργικὴν στρατιωτικὴν ἐπιτροπὴν, ἐν Ἀνώτερον Ἐφετεῖον καὶ μίαν ἐξεταστικὴν ἀρχήν.

Ὁ μνησθεὶς νέος οὗτος πόλεμος ἐγεννήθη ἔνεκα τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ναπολέοντος ἀπὸ τῆς νήσου Ἑλβης (1 Μαρτ. 1815). Ἦτον αἱματηρὸς καὶ δυστυχὴς, ἐπέφερεν ὅμως σωτηρίους συνεπείας καθ' ὅσον ἔθραυσε διὰ παντὸς τὴν αὐθαίρετον ἐξουσίαν τοῦ Ναπολέοντος, καὶ ἐπανέφερεν εἰς τὴν Εὐρώπην τὴν ποθουμένην εἰρήνην, (20 9βρίου) καὶ οὕτω ἐξησφαλίσθη διὰ τῆς οὕτω καλουμένης ΙΕΡΑΣ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ (26 7βρίου) τῶν Μοναρχῶν ΡΩΣΣΙΑΣ, ΑὔΣΤΡΙΑΣ καὶ ΠΡΩΣΣΙΑΣ, ἥ προσεκολλή-

θησαν ὕστερον ὁ Δουξ μετὰ καὶ ἄλλων Ἡγεμόνων (1 Μαΐου 1817). Ἐν Σύνταγμα Ὀλδεμβουργικὸν ἐκ 1200 ἀνδρῶν εἶχε συνδράμει ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ Πρωσσικοῦ Στρατηγοῦ ΚΛΕΙΣΤΟΥ εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς ΜΕΖΙΕΡΗΣ καὶ ΜΟΝΤ-ΜΕΔΗΣ, μετὰ δὲ τὴν παράδουσιν τῶν Φρουρίων τούτων ἐπέστρεψε χωρὶς νὰ περάσῃ πολὺ αἱματηρὰς ἡμέρας, ὅθεν καὶ ὀλίγοι τινὲς ἦσαν μόνον οἱ ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ φονευθέντες. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ πολέμου, ὅστις δὲν συνωδεύετο ἄλλως ὑπὸ σημαντικῶν διὰ τὴν Ὀλδεμβούργην συνεπειῶν, ἐνησχολήθη ἡ Κυβέρνησις μάλιστα εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν ἐκ πολυετῶν δυσκόλων σχέσεων προκυψάντων χρεῶν.

Αὐτὰ ἐπήγασαν κατὰ μέρος ἀπὸ δάνεια ὀφειλόμενα εἰς διαφοροὺς ὑπηκόους ἢ καὶ εἰς ὁλόκληρα τμήματα, ἐνεκα διαφορῶν θυσιῶν καὶ προμηθειῶν· τὸ δὲ δι' ὅλον τὸ κράτος ἐπισωρευθὲν χρέος, αὐξηθὲν διαρκείᾳ τῶν στενοχώρων ἐποχῶν μέχρι νῦν ἀνέβαινεν εἰς 1,200,000 τάλληρα. Διὰ τὰ πρῶτα διωρίσθη μία πρὸς ὥρας ἄτοκος προκαταβολὴ 190,000 ταλλήρων ἐκ τῆς ιδιωτικῆς περιουσίας τοῦ Δουκὸς, διὰ τὰ δεύτερα εἰσεπράχθη εἰς κατὰ περιουσίαν καὶ εἰσοδήματα προσδιωρισμένος φόρος πολέμου καὶ ἐξισώσεως (1815 - 1818)· καὶ τὸ ἐπίλοιπον ἐσβέσθη δι' ἄλλων προχείρων μέσων. Τώρα εἰσέρρουσαν καὶ ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως σημαντικαὶ ποσότητες λόγῳ ἀποζημιώσεως, ἐξ ὧν μέγα μέρος ἐδαπανήθη διὰ κοινωφελεῖς σκοπούς. Ἐκτὸς τῶν εἰς διάφορα μέρη νεοοικοδομηθισῶν φυλακῶν, πρέπει ν' ἀναφέρονται ἐνταῦθα κατ' ἐξοχὴν τὰ δι' ὅλον τὸ κράτος προσδιωρισθέντα ΦΥΛΑΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ Εἰς ΦΕΧΤΗΝ, ὅπου αἱ οἰκοδομαὶ τοῦ πρῶην ἐν τῇ Γαλλικῇ ἐποχῇ καταργηθέντος Μοναστηρίου προσέφερον εὐρυχωρίαν ἀρκοῦσαν δι' ἐν δεσμωτήριον, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ λίαν ὠφελίμως ὡς σωφρονιστήριον, καὶ ἡ ὀπλοθήκη, ἥτις εἶναι τὸ μόνον κτίριον τὸ μεῖναν ἐκ

τῶν πρῶην ὀχυρώσεων. Ἡ σύστασις τοῦ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΑΛΑΛΩΝ καὶ ΚΩΦΩΝ εἰς τὴν ΒΙΛΔΕΣΧΑΟΥΣΗΝ, τὸ ὁποῖον ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ἡγεμονικοῦ ταμείου καὶ δι' ἄλλων συνδρομῶν (ε 1819). Τὸ ἐν Ὀλδεμβούργῃ Γυμνάσιον διὰ τὸ ὁποῖον παρεχωρήθη ἤδη τινὰ ἔτη πρότερον (ε 1819) ἡ πρῶην αὐλικὴ οἰκία τοῦ Κόμητος Χριστοφόρου, ἀπῆλause σημαντικὴν βελτίωσιν ἐκ τῶν πόρων τοῦ Κράτους. Ὁμοίως δ' ἐπροστατεύθη καὶ ἐβελτιώθη ἡ ἐν ΙΕΥΕΡΗ Σχολή.

Οὕτως ἐγένετο ἀρμόδιος χρῆσις τῶν μικρῶν μέσων πρὸς δημιουργίαν τῆς εὐημερίας τῶν ὑπηκόων. Κατὰ δυστυχίαν ηὔξησαν σημαντικῶς αἱ ἀνάγκαι τοῦ κράτους, μάλιστα ἕνεκα τῆς αὐξηθείσης στρατιωτικῆς δυνάμεως, προσδιορισθείσης ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς συμμαχίας κατὰ τὸ 1822 ἔτος ἐν περιπτώσει πολέμου, ἄνευ τῆς ἐφεδρείας (Reserve) συνισταμένης εἰς 2800 στρατιώτας· ἂν καὶ οἱ μὴ χρειάζομενοι στρατιῶται ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀπεστάλησαν εἰς τὰ ἴδια δι' ἀδείας. Πολὺ δ' ἀπώλεσεν ἡ Ὀλδεμβούργῃ διὰ τῆς ἐνεστώσης παύσεως τῶν τελῶν τοῦ Βεζέρου (7 Μαΐου 1820), τὰ ὁποῖα εἶχε διατηρήσει ὁ Δουξ μέχρι τότε ἐξ αἰτίας μὴ ἀρκούντως δοθείσης ἀποζημιώσεως, καὶ τὰ ὁποῖα οἱ Βρεμαῖοι διεκδίκουν παρὰ τῇ Γερμανικῇ Διαίτη. Ἡ δὲ Ὀλδεμβούργῃ, καταργηθέντων νῦν τῶν τελῶν, ἐφρόντισε περὶ τῆς ὅσον ἐνεστὶν ἐξασφαλίσεώς τῆς ναυπλοΐας της καθ' ὅσον ἐξηρτᾶτο ἀπ' αὐτῆς, διότι αὕτη ἐξωγοῦναι τὰ συμφέροντά της ὡς πρὸς τὴν συγκοινωνίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Μία ὀλίγον μετὰ ταῦτα συνθήκη μεταξὺ ὅλων τῶν δυνάμεων, τῶν ἔχουσιν συμφέροντα κατὰ τὸν Βέζερον ποταμὸν, ἤγουν τοὺς τόπους διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται ὁ Βέζερος κατὰ τὸν ῥοῦν του, ἔλαβε χώραν (ε 1823 10 76ρίου) ἡ ναυτιλία τοῦ Βεζέρου, ἐτέθη τέλος εἰς ἐνέργειαν ἀπαλλαχθεῖσα ὁλοκλήρως ἀφ' ὅλων τῶν προτέρων ἐμποδίων, καὶ ἐπιβαρυνθεῖσα μόνον μεθ' ἐνὸς μετρίου γενικοῦ

φόρου· συνάμα δὲ ἐχρησίμευε τὰ μέγιστα καὶ ἡ ὑπὸ τῶν Γάλλων γενομένη ὁδοποιΐα, ὡς καὶ ἡ σύστασις τῶν ταχυδρομείων.

Οὕτω προώδευσεν ὁ τόπος ἐπὶ τὰ κρείττω ὑπὸ τὴν προστασίαν ἑνὸς προβλεπτικοῦ καὶ ἀόκνως ἐνεργοῦντος Ἡγεμόνος, ἐλήφθησαν σωτήρια μέτρα περὶ τῆς κοινῆς υἱείας διὰ τοῦ διορισμοῦ ἑνὸς ἱατροῦ (Physicus) εἰς ἕκαστον νομόν, δι' αὐστηρᾶς ἐπιβλέψεως ἐπὶ τῶν ἐξεταζομένων ὑπὸ τοῦ εἰς Ὀλδεμβούργην συστηθέντος Ἰατροσυνεδρίου, διὰ βελτιώσεως τοῦ λοχείου καὶ τοῦ φαρμακευτικοῦ κλάδου, διὰ τῶν διατάξεων περὶ δαμαλίδος κτλ. Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις διευθύνθησαν αἱ ἐνέργειαι τῶν κατοίκων πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ μάλιστα πρὸς τὴν γεωργίαν, ἥτις εὔρεν οὐ μικρὰν ἐμψύχωσιν διὰ τῆς διανομῆς τῶν γαιῶν τῶν κοινοτήτων, ἥ καὶ διὰ τῆς κατὰ μέρος προνοίας ὑπὲρ διαφόρων χωρικῶν νεωστὶ ἐγκατασταθέντων, ἐξ οὗ προέκυψεν ἡ ἐπιμελεστέρα ἐπιχείρησις τῆς διὰ τὸν τοπον μας τόσοῦ σημαντικῆς κτηνοτροφίας καὶ ἱπποτροφίας, ἐνῶ προσδιωρίσθησαν ἐν ταυτῷ διὰ τὴν τελευταίαν βραβεῖα ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος καὶ προσεφέρθησαν πολλὰ ὠφελήματα εἰς ὅλην τὴν καλλιέργειαν τοῦ τόπου, δι' ἐγέρσεως τοῦ κοινοῦ ζήλου, καὶ τῶν πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς Γεωργίας συστηθεισῶν ἐταιρειῶν. Πρὸς τούτοις ὑψώθη περισσότερον καὶ ἐνεδυναμώθη τὸ προκύμαιον τοῦ Γροδένου τῆς ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ (ε 1821) καὶ ἀπεκτήθη διὰ περιφραγμοῦ τὸ ΝΕΥΒΕΠΕΛΛΙΚΟΝ Γρόδονον (ε 1822), ἐκτὸς τούτου ἐλήφθη γενικὴ πρόνοια περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν προκυμαίων, τὰ ὅποια παρημελήθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Γάλλων, καὶ ὡς παράδειγμα ἀναφέρομεν τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ΦΕΔΔΕΡΒΑΡΔΕΡΙΚΗΣ Σείλης.

Οὐ μικρὰς δυσκολίας παρεῖχον αἱ ὑπὸ τῆς Γαλλοκρατίας παυθεῖσαι δουλοπαροικίαι, ἐπειδὴ δὲν ἐδόθη ἔτι ἀποζημιώσεις τις διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς ἀπομείναντα δικαιώματα τῶν Κυρίων

τῶν κτημάτων, ὥς ἔπρεπε νὰ γίνη, διὰ νὰ μὴν ἀναστηθῇ ἡ ἀπάνθρωπος δουλεία. Πρὸς τοῦτο ἠδύνατο ἐν πρώτοις νὰ ἐνεργηθῶσι μόνον προκαταρκτικὰ μέτρα (ε 1820). Πρὸς τούτοις ἐλήφθη πρόνοια περὶ τῆς ἔτι ὑπαρχούσης τιμαρικῆς ἐξαρτήσεως διαφόρων ἰδιαιτέρων κτημάτων ἀπὸ τοῦ Ἡγεμόνος τοῦ τόπου, καὶ ὁ Δοῦξ ἐφάνη πρόθυμος νὰ τὴν καταργήσῃ ἀπέναντι μιᾶς χρηματικῆς πληρωμῆς, περὶ ἧς ἤθελον προηγουμένως συμφωνήσῃ, καὶ ἥτις ἤθελε ληφθῇ ὡς ἔντοκον κεφάλαιον (3 8⁵ρ. 1822). τὰ δημοτικὰ ὤδευον διὰ τῶν χωριστῶν ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ἐκάστης πόλεως ὡς ὑπῆρχον ἐξ ἀρχῆς, ἢ ἐδημιουργήθησαν κατὰ μέρος ἐκ νέου. Κατὰ τὴν 25 Δεκεμβρίου 1820· τοιοῦτον διοργανισμὸν ἀπήλαυσαν καὶ αἱ Μυστηρικαὶ πόλεις.

Διάφοροι θλιβεραὶ περιστάσεις συνέβησαν ἐν τούτοις εἰς τὴν Δουκικὴν οἰκογένειαν. Ἡ σύζυγος τοῦ Πρίγγιπος Διαδόχου, τὸ γένος Πριγγιπέσσα τῆς ΑΝΧΑΛΤΗΣ - ΒΕΡΝΒΟΥΡΓΗΣ - ΣΙΑΟΥΜΒΟΥΡΓΗΣ, ἀφηρπάσθη ὑπὸ τοῦ θανάτου ἤδη μετὰ τρία ἔτη (7⁶βρίου 13 1820). ἐν ἔτος πρότερον ἀπέθανεν ἡ ἐπιζῶσα χήρα τοῦ Πρίγγιπος ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ἡ μετὰ ταῦτα Βασίλισσα τῆς ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗΣ, μήτηρ φιλόστοργος τῶν δύο ἀνηλίκων Πριγγίπων (9 Ἰαννουαρ. 1819). Τέλος πάντων ἀπεβίωσεν ὁμοίως ὁ Δοῦξ ΠΕΤΡΟΣ ΦΕΔΕΡΙΚΟΣ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ἐν ἡλικίᾳ 69 ἐτῶν (2 Ἰουλίου 1823). Κατὰ συνέπειαν τοῦ τελευταίου τούτου θανάτου ἡ Κυβέρνησις τοῦ τόπου περιῆλθε νῦν διαδοχικῶς εἰς χεῖρας τοῦ μέχρι τοῦδε Ἡγεμόνος τοῦ τόπου ΠΕΤΡΟΥ ΦΕΔΕΡΙΚΟΥ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ, (Ἰουλίου 5). Ἀνηγορεύθη δὲ ὁμοίως τῆς Ἰεσσερικῆς χώρας Ἡγεμὼν συνεπείᾳ μιᾶς ἐντελοῦς ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας ἀπὸ τῆς 18 Ἀπριλ. 1818. (Αὐγ. 7). Τούτου ἕνεκα ἠγέρθη μεγάλη ἔρις περὶ τῆς ΚΝΙΠΧΑΟΥΣΗΣ ἑωσοῦ συνεβιβάσθησαν μεσιτεία τῆς Ῥωσσίας, Αὐστρίας καὶ Πρωσ-

ρίας, καὶ ὁ Κόμης τοῦ BENTIGKOU ἐγκαθιδρύθη αὐθις δι' ἐ-
αυτὸν καὶ τοὺς κληρονόμους του εἰς ὅλα τὰ Ἡγεμονικὰ δικαι-
ώματα ἐπὶ τῆς Κνιπχαούσης, ἡ δὲ Ἀνωτέρα Ἡγεμονία διετη-
ρήθη ὑπὲρ τοῦ Δουκὸς κατὰ τὴν προτέραν ἀπόφασιν τῆς Γερ-
μανικῆς Αὐτοκρατορίας (Ἰαννουαρ. 8 1825). Ὁ δὲ Κόμης τῆς
ΓΑΛΕΝΗΣ παρεχώρησε δι' ἐντελοῦς ἀποξενώσεως εἰς τὸν Δου-
κα τὴν δικαιοδοσίαν καὶ διάφορα ἄλλα δικαιώματα ἐπὶ τοῦ
κτήματος τῆς Διγκλάγης, διατηρῶν ὑπὲρ ἑαυτοῦ μόνον ἀσή-
μαντα τινὰ δικαιώματα (ε 1826). Ἡ περιοχὴ τῆς Διγ-
κλάγης προσετέθη τότε εἰς τὸ τμήμα ΣΤΕΙΝΦΕΛΔΗΣ. Συγ-
χρόνως δ' ἐνηργήθη ἐκ μέρους τῆς Ἀννοβέρης ἡ ἀπὸ τῆς Γαλ-
λικῆς ἐποχῆς ἀφεθεῖσα ἐντελὴς ἀπόλυσις τῶν ἐγχωρίων τοῦ
τμήματος Βιλδεσχαούσης ἀπὸ τῆς ἡγεμονίας της.

Κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος ἐσυστήθη εἰς Ὀλδεμβούργην ἐν πτω-
χοκομεῖον καὶ ἐργαστάσιον τῶν πενήτων, τὸ ὁποῖον διευθύνετο
ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς (Special Commission), καὶ διετηρεῖτο
διὰ τῶν συνεισφορῶν τῶν πλουσιωτέρων καὶ τῆς συνδρομῆς
τοῦ Δουκὸς. Οὕτως ἠδυνήθησαν ν' ἀπαλλαχθῶσι μᾶλλον οἱ
πρὸ πολλοῦ χρόνου ὑποχρεούμενοι εἰς ὑπὲρ πτωχῶν συνεισφο-
ράς, αἵτινες δὲν ἐδαπανῶντο πλέον ὑπὲρ ὀκνηρῶν καὶ ἀργῶν.
Αὕτῃ ὡς καὶ ἡ ἄλλως ἐνεργηθεῖσα γενικὴ πρόνοια ὠφέλησε τῷ
ὄντι λίαν, ἐνῶ αἰεὶ ἔτι ὑπῆρξεν ἑλλειψις μετρητῶν, ἡ δὲ πώλη-
σις τῶν προϊόντων τοῦ τόπου ἐδυσκολεύετο ἀπὸ τινων ἐτῶν
ἐνεκα διαφόρων περιστάσεων. Ἐκτὸς τούτου ἡ καταστρεπτικὴ
ὁρμὴ τῶν κυμάτων εἶχεν ἐπιφέρει νέα δυστυχήματα (4 καὶ 5
Φεβρουαρίου 1825). Ὁγδοήκοντα ἑξ ἄνθρωποι ἐχάθησαν καὶ
πολλοὶ ἄλλοι ἀπώλεσαν τὴν περιουσίαν των καὶ ἐπὶ πολλὰ
ἔτη τοὺς καρποὺς ἐπιπόνου ἐπιμελείας. Ἡ καλητέρα κατά-
στασις τῶν ἐργασιῶν τῶν προκυμαίων ἀπέτριψε μόνον ἔτι
μεγαλητέρας συμφοράς, αἵτινες ἄλλως ἴσως ἤθελον ὑπερβῇ τὰς
φρικτὰς ἐκείνας καταστροφὰς τοῦ 1717 ἔτους. Ἡ προκύψασα

ζημία ὑπελογίσθη εἰς 134,108 τάλληρα, μὴ συμπεριλαμβανομένης τῆς ζημίας τῶν προκυμαίων. Πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς ζημίας ταύτης διωρίσθησαν σημαντικαὶ ποσότητες ἐκ τοῦ ἡγεμονικοῦ ταμείου, καὶ ἡ εὐεργετικὴ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συμπάθεια, μάλιστα ἐκ μέρους τῆς πόλεως BREMHΣ, ἐπρομήθευσεν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην βοήθειας τὴν ποσότητα 45,006 ταλλήρων, ἐκτὸς τῶν ἄλλων προσφορῶν, συνισαμένων εἰς ἐνδύματα καὶ ἄλλα πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Πρὸς ἐπισκευὴν τῶν προκυμαίων ἀπητεῖτο διὰ τὴν Ὀλδεμβούργην καὶ Ίευέρην ἡ ποσότης 628,268 ταλλήρων, καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐφρόντισε νὰ τὴν προμηθεύσῃ διὰ τοῦ ἥττον πιεστικοῦ τρόπου. Πρὸς τούτοις ἐνεψύχωσε τὴν βιομηχανίαν καὶ κατέστησεν εὐκολωτέραν τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς, καὶ ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν τὰ (1826) συστηθέντα εἰς ΔΑΜΜΗΝ καὶ NEYENKIPXENHN ἐργαστάσια τοῦ λινοῦ πανίου, (Leggeanstalten) ὁμοίως καὶ τὴν ἐμπορικὴν συνθήκην, ἣν ἔκαμον μετὰ τῶν 14 πολιτικοὶ τῆς Μέσης Γερμανίας (ε 1828)· συνωμολογήθη ἔτι ἰδιαιτέρα συμφωνία μετὰ τῶν ANNOBERΗΣ καὶ ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΗΣ (1829) δι' ἧς ἀπῆλαυσε μεγάλην σημασίαν τὸ ἐμπόριον τῶν ζώων, ὃν τόσον σημαντικὸν διὰ τὴν τελευταίαν.

Ἐν τῷ μετὰ εἶχε γεννήσει ἡ τοῦ διαδόχου Πρίγγιπος ΠΑΥΛΟΥ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ δευτέρα σύζυγος (Ἰουν. 24 ε 1825) Πριγγιπέσσα ΙΔΑ ἀδελφὴ τῆς θανούσης πρώτης, τὸν Πρίγγιπα ΝΙΚΟΛΑΟΝ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΝ ΠΕΤΡΟΝ (Ἰουλ. 6 ε 1827)· ἀλλ' ὁ ἄωρος θάνατος τῆς μητρὸς ἐπέφερε νέαν βαθεῖαν θλίψιν εἰς τὸν τόπον (Μαρτ. 31 1828).

Τέλος δὲ ἀπηλλάχθη τοῦ βίου καὶ ὁ εὐεργετικὸς γέρων ΔΟΥΞ ΠΕΤΡΟΣ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΣ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. Ἀπέθανε τὴν 21 Μαΐου 1829 εἰς ΒΙΣΒΑΔΗΝ, ὅπου κατὰ τὴν πολυετῇ συνήθειάν του εἶχε μεταβῆ πρὸς χρῆσιν τῶν λουτρῶν. Ὁ νεκρὸς

του μετεφέρθη εἰς Ὀλδεμβούργην καὶ ἀπετέθη εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀνοικοδομηθὲν οἰκογενειακὸν Νεκροταφεῖον. (Ἰουλ. 10) Ἐΐησε 74 ἔτη καὶ ἐκυβέρνησε περὶ τὰ 44 ἔτη ὡς ἀγαθὸς πατὴρ τοὺς ὑπηκόους του. Ἡ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ θέλει εἶσθαι προσφιλὴς καὶ τὸ ὄνομά του θέλει προφέρεσθαι μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐγνώμοσύνης ἀπὸ ἑκαστον Ὀλδεμβούργιον, ἀναλογιζόμενον εἰς τίνα βαθμὸν ἔφθασεν ἡ πατρίς μας κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἡμικατονταετηρίδα οὐ μόνον ἐξαιρετικῶς διὰ τῆς δραστηριότητος τοῦ θανόντος ΗΓΕΜΟΝΟΣ, ἀλλ' ὅμως κατὰ μέγα μέρος διὰ μιᾶς σοφῆς καὶ μεγαλεπιβούλου χρήσεως τῶν περιστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Πρῶτα ἔτη τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Μεγάλου Δουκὸς Παύλου Φριδερίκου Αὐγούστου.

Ἡ ἑναρξίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ μέχρι τοῦδε διχδόχου Πρίγκιπος Παύλου Φριδερίκου Αὐγούστου ἐγένετο τὴν 28 Μαΐου, ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ Μεγάλου Δουκὸς, ἀναγνωρισθέντα ὑπὸ τοῦ ἐν ΒΙΕΝΝῃ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ· συγχρόνως δὲ καὶ τὴν ἀναγκαιοῦσαν ἐπικύρωσιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Δουκάτου καὶ τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων τοῦ τόπου εἰς τὰς μέχρι τοῦδε θέσεις των. Αἱ ἔνεκα τῆς παραδοχῆς τοῦ τίτλου τοῦ Μεγάλου Δουκὸς ἀναγκαιοῦνται μεταβολαὶ εἰς τὰς ἐπωνυμίας τῶν ἀρχῶν, ὡς καὶ εἰς τὸ Ὀλδεμβούργικόν στέμμα ἐπεξετάθησαν μέχρι τέλους τοῦ ἔτους (28 9ερίου), ἐνῶ ἤδη κατὰ τὸν Αὐγούστον εἶχε γίνεῖ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πρόσκλησις πρὸς νέαν παραδοχὴν τῶν Ἡγεμονικῶν Τιμαρίων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀπητεῖτο ἀναγκαίως ἔνεκα τῆς ἀποβιώσεως ἐκείνου.

Ὅσον ὀδυνηρὰ καὶ εἰλικρινὴς ὑπῆρξεν ἡ λύπη ὑπὲρ τοῦ ἀποβιώσαντος, τόσον περισσότερον ἠδύνατο νὰ προσμένῃ τις παρὰ τοῦ νέου Ἡγεμόνος ἀγαθότητα καὶ ἐνεργὸν δραστηριότητα· αἱ πρῶται λέξεις, ἃς ἐπρόφερεν ὁ Ἡγεμὼν πρὸς τοὺς Ὀλδεμβουργίους του, ἦσαν ἀρκούντως ἐγκάρδιοι καὶ παρηγορητικαί, ὥστε νὰ συλλάβῃ τις τὰς πλέον φαιδρὰς ἐλπίδας. Ἀλλ' ἡ πολιτεία δὲν ὠφελεῖται ἐκ τῶν συχνῶν νεωτερισμῶν καὶ αἰφνιδίων μεταβολῶν, ἀλλὰ προοδεύει μᾶλλον ἀφ' ἐνὸς μέρους μὲ τὴν διατήρησιν τῶν καθεστώτων, ὅπως ἀπέδειξε μία σειρά ἐτῶν, ἀφ' ἐτέρου μὲ τὴν περαιτέρω μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν αὐτῆς ἐσωτερικῶς μὲν κατὰ τὰς ἐνεστώσας ἀνάγκας, ἐξωτερικῶς δέ, πολλαπλασιαζομένων τῶν πολιτικῶν σχέσεων. Οὕτω καὶ ἔπραξεν ὁ νέος ἡμῶν πατὴρ τῆς πατρίδος. Διὰ τῆς πολυετοῦς συμπράξεώς του εἰς τὰ δημόσια πράγματα ἀπέκτησε πεῖραν πολλήν, ἐαδίζων ἐπὶ τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν τοῦ ἀποβιώσαντος· δὲν παρεκινήθη προσώρας νὰ δημιουργήσῃ τι οὐσιωδῶς νέον, ἀλλ' ἔσπευσε μόνον νὰ κινήσῃ δραστηρίως τὴν διοικητικὴν μηχανὴν καὶ νὰ θεμελιώσῃ ἐπὶ τῶν ἐνεστώτων σχέσεων καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὸ καλὸν τοῦ τόπου. Δὲν δύναται τις ὁμῶς νὰ σχεδιάσῃ ἱστορικὴν εἰκόνα ἐν τῷ διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν, τὰ ὅποια συντείνουν ἴσως πρὸς μόρφωσιν ἢ στερέωσιν τῆς βάσεως μιᾶς νέας ζωῆς τῆς πολιτείας· μία τοιαύτη εἰκὼν ἤθελε παρουσιάζει τὴν ἀληθοῦς σημασίαν τῆς μόνον ἐνουμένων τῶν συμβεβηκότων μὲ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διεξαγωγὴν τῶν προσπαθειῶν καὶ σκοπῶν τοῦ δημιουργοῦντος πνεύματος. Τούτου ἕνεκα πρέπει νὰ εὐχαριστηθῶμεν προσώρας μὲ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν τελευταίων ἐτῶν καὶ τὴν περιγραφὴν τῶν ἐν ἐκάστῳ γινομένων βελτιώσεων καὶ διατάξεων.

Πρῶτον, ἀφοῦ προσδιωρίσθησαν προηγουμένως μᾶλλον ἀκριβῶς αἱ πολιτικαὶ σχέσεις τῶν Ἰουδαίων ἐγκαθιδρύθη εἰς τὴν πόλιν Ὀλδεμβούργον εἰς ἀνώτερος Ῥαββῖνος (Ἰούνιον)· ὡς

πρὸς τὰς ἐργασίας τῶν προκυμαίων, αἵτινες ἂν καὶ διηνεκῶς τελειοποιηθεῖσαι, ἀπῆλθον αἰεὶ ἔτι σοβαρὰν μέριμναν, ἐλήφθη ἐκ νέου πρόνοια δι' ἀκριβῶν ὁδηγιῶν τῶν καθηκόντων καὶ χρεῶν τῶν ἐπιτηρούντων αὐτὰς πρὸς ἀσφάλειαν καὶ ὄφελος τῶν κατοίκων τῶν λειμῶνων (Αὐγ. 26), καὶ συγχρόνως διὰ μιᾶς ἰδιαιτέρας διατάξεως περὶ τῆς διαδοχικῆς ἡγεμονίας τῆς Ἰευέρης.

ὑπῆρξαν δὲ κατὰ πολλὰ ἔτη δυσάρεστοι διαφωνίαι μετὰ τοῦ Κόμητος τοῦ Βεντίγκου, ἔνεκα τῆς ἡγεμονίας Φαρέλης καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἀνηκουσῶν ἐπαύλεων. Ὁ Κόμης, ὅστις, ὡς ἐρρέθη, εἶχε λάβει αὐθις μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Γάλλων τὴν κατοχὴν τοῦ τόπου του, ἀπαρνηθεὶς δὲ τὸν ὄρκον τοῦ Τιμαριώτου ἢ ὑπηκόου, ἐπαύθη ὑπὸ τῆς Ὀλδεμβούργης τῆς θέσεώς του. Ὅθεν ἦσαν αἱ Φαρελικαὶ δικαστικαὶ ἀρχαὶ μόνον προσωριναί. Αἱ σχέσεις αὗται μετεβλήθησαν μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Μεγάλου Δουκὸς, διότι ὁ Κόμης προσκληθεὶς ἐκ νέου νὰ ὀρκισθῇ ἐφάνη πρόθυμος εἰς τοῦτο. Διὸ ἤρχισαν διαπραγματεύσεις πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων, αἵτινες ἦλθον εἰς φιλικὴν ἐξομάλυνσιν κατ' ἀρχὰς τοῦ ἐπομένου ἔτους (Ἰαννουάρ. 1830). Τὸ μέχρι τοῦδε προσωρινὸν ἐν Φαρέλῃ Τμηματαρχεῖον καὶ Τμηματικὸν Δικαστήριον, ἐπωνομάσθη Τμηματαρχεῖον καὶ Τμηματικὸν Δικαστήριον τοῦ Κόμητος Βεντίγκου, καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατ' ἴδιον τρόπον καὶ μετὰ τῶν ἰδίων δικαιωμάτων τῶν λοιπῶν τμηματαρχείων τοῦ Μεγάλου Δουκὸς, τὸ δὲ τελευταῖον ὡς ἀνέκλητον δικαστήριον μέχρι 25 παλλήρων. Εἰς δίκας ὑπερβαινούσας τὴν ποσότητα ταύτην ἐδίκαζεν ὡς πρωτόκλητον· καὶ ὡς πταισματοδικεῖον εἰς ἀνακριτικὰς καὶ ποινικὰς ὑποθέσεις. Πρὸς τούτοις ἐσυγχωρήθη εἰς τὸν Κόμητα ἡ ἐγκαθύδρισις ἐνὸς οὕτω καλουμένου ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΙΚΟῦ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ, σχηματιζομένου ὑπὸ τοῦ Τμηματικοῦ Δικαστηρίου, καὶ δύο Παρέ-

δρων, ἵνα ἀποφασίζῃ ὡς ἀνώτερα ἀρχὴ εἰς ἰδιαιτέρας ὑποθέσεις, αἵτινες ὑπήγοντο πρότερον ἀμέσως ἐνώπιον τῆς Ὀλδεμβουργικῆς Καγγελαρίας τῆς Δικαιοσύνης. Ὑποθέσεις ἄλλαι ἔπρεπε νὰ εἰσαχθῶσιν ὡς πρότερον εἰς τὴν Καγγελαρίαν τῆς Δικαιοσύνης τοῦ Μεγάλου Δουκάτου, καὶ τελευταῖον εἰς τὸ Ἐφετεῖον. Εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα παρήτησεν ὁ Κόμης τὴν σύστασιν τοῦ μνησθέντος Ἐπιθεωρητικοῦ Δικαστηρίου καὶ τὰ νέα Δικαιώματα ἔμειναν λοιπὸν περιορισμένα εἰς τὸ τοῦ Κόμητος Τμηματαρχεῖον καὶ Τμηματικὸν Δικαστήριον εἰς Φαρέλην. Ἡ ἐνέργεια ὅμως καὶ τὸ κῦρος τῶν ἀρχῶν τούτων ἐπεξετάθη μετὰ μικρῶν ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων παρουσιαζομένων τροπολογιῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἐπαύλεων τοῦ Κόμητος, κειμένων ἐκτὸς τῆς Ἡγεμονίας Φαρέλης· εἰς ὑποθέσεις σχολείων, ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων θρησκευτικῶν ἀντικειμένων ἔμεινε τὸ ἐν Ὀλδεμβούργῃ ἐκκλησιαστικὸν Συνέδριον ὡς ἀρχή, διετηρήθησαν δὲ μόνον ἀπεριορίστως εἰς τὸν Κόμητα τὰ οὕτω καλούμενα προστατευτικὰ δικαιώματα (Patronatsrechte) ὡς καὶ ἡ πλησιεστάτη ἐφορεία ἐπὶ τῶν ἐκκλησιῶν, σχολείων κτλ. καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ δικαιώματος νὰ συστήσῃ διὰ τὰς ὑποθέσεις ταύτας μίαν ἰδιαιτέραν ἀρχήν, ἥτις ἐγκαθιδρύθη τῷ ὄντι μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Κόμητος, ὠνομασθεῖσα Ἐκκλησιαστικὸν Συνέδριον τῆς Ἡγεμονίας Φαρέλης. Οὕτω δὲ ἔλαβεν ἡ Ὀλδεμβουργικὴ Ἀνώτερα Ἡγεμονία παντοῦ κῦρος ἀπεριόριστον καὶ ῥητῶς ἡ γενικὴ Νομοθεσία κατεστάθη ἐν τῇ Ἡγεμονίᾳ Φαρέλης ἀορίστως ὑποχρεωτική.

Τὰ πάντα ταῦτα δὲν ἀπέβλεπον τὴν Κνιπχάουσην, ἐπειδὴ ὁ Κόμης εἶχε λάβει αὐθις κατὰ τὸ 1825 ἔτος ἤδη ἐντελῇ κατοχὴν τῆς Ἡγεμονίας τῆς. Μεταγενέστεραι δὲ διενέξεις ἐπροκάλεσαν μετὰ ταῦτα καὶ ἐνταῦθα ἓνα περὶ αὐτῆς συμβιβασμὸν, ὥστε ἐπεκυρώθη διὰ τινὰς δικαστικὰς ὑποθέσεις ὡς ἀνέκλητος δικαστικὴ ἀρχὴ τὸ Ὀλδεμβουργικὸν Ἀνώτερον Ἐφε-

τεῖον, δι' ἄλλας δέ, ἀνηκούσας πρότερον εἰς τὸ Τιμαρικὸν Δικαστήριον τῆς Αὐτοκρατορίας, ἐδόθη δικονομία εὐχαριστοῦσα ἀμφοτέρω τὰ μέρη καὶ ἐν γένει προσελήφθησαν ὅσον ἦτο δυνατόν ὅλαι αἱ τυχοῦσαι διὰ τὸ μέλλον διαφοραί (ε 1834).

Εἰς δὲ τὸ Ὀλδεμβούργον ἐφέροντο διάφοροι ὑποθέσεις τῆς δημοσίου ἀρχῆς, αἵτινες ὑπέκειντο εἰς τὸ οἰκονομικὸν Συμβούλιον, ὀνομαστὶ δὲ αἱ ἀφορῶσαι τοὺς φόρους καὶ τὰ κεφάλαια τῶν κοσμικῶν κοινοτήτων, τὸ ἐμπόριον, καὶ τὴν ναυπλοΐαν, αἱ ὑποθέσεις τῶν προκυμαίων, ὡς καὶ ἐκεῖναι τῆς καταμετρήσεως τοῦ τόπου, τῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν ταχυδρομείων (Μαρτίου 15). Ἀπεναντίας δὲ ἐτέθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμέσως ὑπὸ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἡγεμονικοῦ Γραφείου ἄλλαι Κυβερνητικαὶ ὑποθέσεις, αἵτινες μάλιστα ἀφορῶσι τὴν πολιτικὴν ὑπηρεσίαν (Μαρτίου 19). Κατὰ διαταγὴν τοῦ προνοητικοῦ Ἡγεμόνος αἱ Ἀρχαὶ ἔπρεπε νὰ ἐργάζωνται μᾶλλον δραστηρίως ἐκάστη εἰς τὸν ἴδιον κλάδον τῆς.

Παρὰ τὰς διατάξεις ταύτας ὠφέλησαν καὶ ἄλλοι διορισμοὶ τὸν τόπον. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ πτωχοκομεῖα ὡς καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ ἐκπαιδευτικὰς ὑποθέσεις, δύναται νὰ παρατηρηθῇ ἐνταῦθα μόνον ἐν γένει, ὅτι ἡ ἐφορεία ἐνεργηθεῖσα μεθ' ὅλης τῆς βαρύτητος καὶ τοῦ αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον ἀπαιτοῦν αἱ ὑποθέσεις αὗται, οὐ μόνον ἐξερίζωσε τὰ ἐπικρατοῦντα κακὰ, ἀλλ' ἔκαμεν ὅ,τι ἡδύνατο πρὸς βελτίωσιν καὶ τελειοποίησιν τῶν ὑπαρχόντων συστημάτων, ὥστε ἀναμφιβόλως ἤθελον ἀποβῆναι τὰ ἀποτελέσματα ἐτι σημαντικώτερα, ἐὰν ὑπῆρχον πλείονα μέσα. Κατὰ ταύτην τὴν περίστασιν δὲν δυνάμεθα νὰ παρατρέξωμεν τὴν προαγωγὴν τῆς βιομηχανίας, κατὰ συνέπειαν τῆς ὁποίας ἐσυστήθησαν ἐκ νέου αἱ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Γαλλικῆς καταδυναστείας καταργηθεῖσαι συντεχνίαι μὲ ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῶν ἐπιτηδευμάτων, καὶ ὅσον ἐσυγχωρεῖτο ἐκτεταμένην. (Ἰανουαρ. 18.) Ἐτακτοποιήθησαν τὰ φαρμακεῖα (Ἀπρ. 14),

ἐδόθησαν νέαι ὁδηγίαι περὶ ἐξετάσεων τῶν πολυτῶν τοῦ δικαίου, τῆς ἱατρικῆς κ.τ.λ. (Μαρτ. 20) ἅτινα ὅλα ἐμφαίνουν τὴν γενικὴν εὐημερίαν.

Ὅ,τι δὲ θέλει προξενήσει βεβαίως σημαντικὰ ὠφελήματα εἰς ὅλον τὸν τόπον διὰ τῆς ἀμοιβαίας συγκοινωνίας, καὶ ὅ,τι ἐπροξένησεν ἤδη κατὰ μέγα μέρος εἶναι ἡ μετὰ ζήλου ἐνεργουμένη ὁδοποιία, ἥτις εἶχεν ἤδη ἀρχίσει ἐπὶ τῆς προτέρας Κυβερνήσεως. Ἄν καὶ ἡ ἐπίπονος αὕτη καὶ πολυδάπανος ἐργασία θέλει περαιωθῇ κατὰ τὴν γενικὴν ἐπιθυμίαν μόνον μετὰ ἔτη, ἀλλ' ὅμως ἡ ἀκολουθοῦσα ἐπιμέλεια μᾶς ἐγγυᾶται ἐν ποθητὸν ἀποτέλεσμα καὶ μᾶς δίδει χρηστὰς ἐλπίδας. Ἡ διὰ τὸ ἐμπόριον λίαν λυσιτελὴς θέσις τοῦ τόπου μας, ὅστις δὲν δύναται πρὸς τούτοις ν' ἀποκτήσῃ τόσον σημαντικὰ πλούτη διὰ τῶν φυσικῶν προϊόντων, ἔπρεπε νὰ συνεπιφέρῃ ἀφ' ἑαυτῆς τὴν ἐμπορικὴν ἔνωσιν ὅλων τῶν γειτνιαζουσῶν πολιτειῶν (ε 1828), ἥτις ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ μ' ὅλα τὰ σημαντικώτατα ἐμπόδια. Ἐπειτα ἐξετάθη καὶ ἡ διάρκεια ἐκείνης τῆς κυρίας συνθήκης μετὰ τινων προστεθεισῶν παρατηρήσεων ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1834 μέχρι τοῦ 1841 ἔτους. Εἰς τοῦτο προσετέθη νῦν ἡ συμφωνία μετὰ τῆς Πρωσσίας περὶ ἰσοτελείας τῶν πλοίων εἰς τοὺς λιμένας ἀμφοτέρων τῶν δυνάμεων (Ἰουλ. 26). ὠφέλησε δὲ οὐκ ὀλίγον καὶ ἡ παρὰ τῶν Συμπολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἀπολαυθεῖσα σύμφορος παραδοχὴ τῶν Ὀλδεμβουργικῶν πλοίων. Οὕτως δι' ὅλων τούτων τῶν ἀλληπαλλήλων προσπαθειῶν ἠνεώχθη ἀναμφιβόλως μία ἄφθονος καὶ αἰεὶ μᾶλλον αὖξουσα πηγὴ εὐημερίας.

Εἶχε δὲ ἐν τῷ μεταξὺ ἀποπερατώσει τὰς ἐργασίας της μία εἰς τὴν πόλιν Φέχτην (ε 1820) συστηθεῖσα ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέτασιν τῶν σχέσεων τῶν ἰδιοκτητῶν πρὸς τοὺς χωρικοὺς κατὰ τὰς διαιρέσεις τὰς γινομένας κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τοῦ Τιμαρικοῦ συστήματος, καὶ καταργηθείσας ἐπομένως ὑπὸ τῆς Γαλ-

λικῆς αὐθαιρεσίας καὶ μὴ ἐπανασυστηθείσας ὑπὸ τῆς Ὀλδεμβουργικῆς Κυβερνήσεως, καὶ οὕτω εἶχον (1814) μείνει ἄνευ ἀποζημιώσεως οἱ ἰδιοκτῆται. Ἐντεῦθεν παρεκινήθη ὁ Ἡγεμὼν νὰ διατάξῃ ἓνα ἐπιεικῆ ἐξισασμὸν (Αὐγούστου 2) ἀποβλέποντα ἐν γένει τὴν σῶον διατήρησιν τῶν κατὰ τοὺς προηγουμένους χρόνους ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν τόσον καταπατηθέντων ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ ὁμοίως τοὺς τυχόν ἀδικουμένους ἰδιοκτῆτας διὰ δικαίων ἀποζημιώσεων, πρὸ πάντων δὲ ἔμελλον τῶν τελευταίων τούτων αἱ ἀξιώσεις νὰ τελειώσωσι διὰ συμβιβασμοῦ, καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ μνησθεῖσα ἐπιτροπὴ δὲν ἤθελε τοὺς συμβιβάσει, τότε νὰ αποφασίζωνται κατὰ διδομένας ὑπὸ τούτου ὁδηγίας.

Κατὰ δυστυχίαν ἔμελλον τώρα νὰ ἐμπνεύσωσι φόβους εἰς τὸν τόπον μας αἱ θλιβεραὶ εἰδήσεις αἱ διαδοθεῖσαι ἐκ μακρινῶν καὶ μετ' ὀλίγον ὁμοίως ἐκ πλησιοχώρων μερῶν, καὶ νὰ διαταράξωσι σημαντικῶς τὰ εἰρηνικὰ ἔργα ταῦτα, ἃν καὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὰ διακόψωσι. Εἶναι γνωστὸν πῶς, μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Γαλλίας, ἐγεννήθησαν δυσχερεῖς ἀναβρασμοὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Γερμανίας προκαλεσθέντες ὑπὸ ἀληθινῶν ἢ νομιζομένων παραπόνων, ἔτι μᾶλλον δὲ ὑπὸ κακῶν παραδειγμάτων, οἵτινες μετεβλήθησαν κατὰ διάφορα μέρη εἰς φαιλοπραξίας. Ἀλλ' οἱ Ὀλδεμβούργοι ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὸν Ἡγεμόνα των, ἃν καὶ τὸ ἄκαρπον ἔτος ἠύξῃσεν τὴν ἀνάγκην καὶ πολλοὶ ἐδυσκολεύθησαν διὰ τοῦτο νὰ ἀποδώσωσι τοὺς ὑπάρχοντας φόρους. Ἐν τοσούτῳ προκατέλαβε καὶ ὁ ΜΕΓΑΣ ΔΟΥΞ δι' εὐχαρίστων ὑποσχέσεων τὰς μετρίας ἐπιθυμίας τῶν ὑπηκόων του· (5. Ὀκτωβ.) Αὗται ἀπέβλεπον κυρίως τὴν εἰσαγωγὴν ἐνὸς κατὰ κοινωνικὰς τάξεις Συντάγματος, καθὼς εἶχε προδιωρισθῇ πρότερον διὰ νὰ εἰσαχθῇ εἰς ὅλα τὰ Γερμανικὰ Κράτη ἐν καιρῷ τοῦ ἐν BIENNEH Συνεδρίου. Αἱ πρὸς τοῦτο προπαρασκευαί, ἐνεργήθησαν λοιπὸν καὶ συνεπεία τούτου ἐσυστήθη

μία ἐπιτροπή (Δεκεμβρίου 28) ἔχουσα διαταγὴν νὰ σχεδιάσῃ προηγουμένως ἓνα νέον Ὁργανισμόν τῶν Κοινοτήτων· διότι διὰ νὰ γνωρισθῶσιν αἱ ἐπιθυμίαι ὅλων, καὶ νὰ ληφθῶσιν ὅσον ἔνεστιν ὑπ' ὄψιν εἰς τὸ μέλλον, ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ ἐνεργηθῇ τοῦτο διὰ νὰ εὑρεθῶσιν εἰς κατάστασιν αἱ Κοινότητες τῆς ἐξοχῆς νὰ συμβουλευθῶσι μετὰ τῶν ἤδη ὑπαρχόντων Κοινοτήτων τῶν πόλεων περὶ τῶν συμφερόντων των, νὰ ἀποφασίσωσι μόναι των περὶ τῶν τυχόν ἀντιπροσώπων των, καὶ νὰ ἀνακοινώσωσι πρὸς ἀλλήλας εἰλικρινῶς τὰς ἐπιθυμίας καὶ ἐλπίδας των. Οὕτως ἠδύνατο κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ Ἡγεμόνος νὰ διαρκέσῃ τὸ Σύνταγμα. Τὰ ἀποτελέσματα ἐφάνησαν μόνον μετέπειτα.

Πρῶτον ἔπρεπε τῶρα νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἐπικειμένη εἰς τὸ ΜΕΓΑ ΔΟΥΚΑΤΟΝ, ὡς ἀποτελοῦντος μέρος τοῦ Γενικοῦ δεσμοῦ, ὑποχρέωσις ἡ ἀφορῶσα τὴν αὐξήσιν τοῦ Στρατοῦ, διότι ὁ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΔΕΣΜΟΣ ἔπρεπε νὰ ᾔηται ἐτοιμόμαχος ἐν πάσῃ ἐναντία περιπτώσει, ἕνεκα τῶν εἰς ὅλα τὰ μέρη ἐκραγόντων ἐπικινδύνων συμβεβηκότων. Ὅθεν ἔπρεπε καὶ ἡ Ὀλδεμβούργη νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῇ μέρος τῶν Στρατιωτῶν. (Bundes Contigent) καὶ νὰ θέσῃ μέρος αὐτῶν εἰς πολεμικὴν ἐφεδρείαν· καὶ ὁ Ἡγεμὼν ἕνεκα τούτου ἐνήργησε πᾶν τὸ ἀναγκαῖον κατὰ τὸν ἀρμοδιώτερον καὶ ἐλαφρότερον τρόπον τὸν ὑπαγορευόμενον ὑπὸ τοιούτων περιστάσεων (ε 1831). Κατ' εὐτυχίαν ὅμως ἡ Γερμανία διετήρησε τὴν εἰρήνην καὶ ὁ τόπος μας ἔμεινε μὲ τὰς τοιαύτας προπαρασκευάς.

Ἐν τούτοις εἶχον φέρεи νῦν ἐν τελειωτικὸν ἀποτέλεσμα αἱ ἤδη ὑπὸ τοῦ ἀποβιώσαντος Δουκὸς εἰσαχθεῖσαι διαπραγματεύσεις περὶ τῶν ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις βαρετῶν σχέσεων τῶν ὑπηκόων τοῦ δυτικοῦ δόγματος τῆς Ὀλδεμβούργης, οὕτως, ὥστε αἱ σχέσεις αὗται ἠδύναντο νὰ τεθῶσιν εἰς καλητέραν κατάστασιν διὰ συστάσεως μιᾶς ἐντοπίου ἀνωτέρας ἀρ-

χῆς διὰ τὰς μέχρι τότε ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον τῆς Όσναβρύκης διατελούσας ἐφημερίας τῆς Δάμμης, Νεϋενκίρχης καὶ Όλδόρφης, ὡς καὶ διὰ τὸ μείζον μέρος, τὸ ὁποῖον ἀνῆκεν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Μυνστέρης. Συνεπεῖα μιᾶς συνθήκης μεταξὺ τοῦ Όλδεμβουργικοῦ Ὑπουργείου τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἡγεμονικοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἑρμιλάνδης, ἐκτελεστοῦ τῆς διὰ τὰς ἐπισκοπὰς τοῦ Πρωσσικοῦ Κράτους (ε 1821) ἐκδοθείσης Παππικῆς ἐγκυκλίου (Circumscriptions Bulle) ἐγκαθιδρύθη ἡ μνησθεῖσα ἀρχὴ διὰ τὴν Όλδεμβουργικὴν περιφέρειαν εἰς Φέχτην (4 Μαΐου) ὑπὸ τὸ ὄνομα ἑνὸς ἀξιωματείου (officialats), συγκειμένου ἐκ τοῦ προεδρεύοντος ἀξιωματούχου (official), δύο ἱερατικῶν καὶ δύο λαϊκῶν παρέδρων καὶ ἑνὸς Γραμματέως. Εἰς τὸ ἀξιωματεῖον τοῦτο ἐπεβιβάσθησαν ὅλαι αἱ τακτικαὶ δυνάμεις τοῦ ἐπισκόπου, οὐ μόνον τὰ συνήθη δικαιώματα ἑνὸς γενικοῦ ἀντιπροσώπου (general Vikariat) ἀλλὰ καὶ ὅλαι αἱ μὴ ἐπιφυλαχθεῖσαι ὑποθέσεις, περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο ῥητῶς μνεία. Ἀπὸ μέρους τῆς πολιτείας ἀντεκατέστησε μία νέα ἐπιτροπὴ τὴν προτέραν διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς Ῥωμαιο-Δυτικὰς ὑποθέσεις, καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Ἀξιωματείῳ διωρίσθη καὶ εἰς ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΤΩΝ ΕΥΣΕΒΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (advocatus piarum causarum) ὡς πληρεξούσιος τοῦ ΜΕΓΑΛΟΥ ΔΟΥΚΟΣ.

Μετὰ τοῦ Ἀξιωματείου τούτου ἠνώθη ἐνταυτῷ ἐν νέον ἐκπαιδευτικὸν κατὰστημα διὰ μέλλοντας διδασκάλους σχολείων, ἐνῷ οὗτοι ἐδιδάσκοντο πρότερον εἰς τὴν πόλιν Μυνστέρην. Σημαντικώτερα διὰ τοὺς δυτικούς ὑπηκόους τῆς Όλδεμβούργης ἦτον ἡ πρὸ πολλοῦ ποθουμένη, τὰ νῦν καθ' ἐν σχέδιον λίαν ἐλλειπὲς συνταχθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν καιρῷ ἀξιωματούχου, ἐπιχειρισθεῖσα βελτίωσις τῆς ἐν Φέχτῃ Λατινικῆς σχολῆς.

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπεπεράτωσε τὰς ἐργασίας τῆς ἡ προμνησθεῖσα ἐπιτροπὴ σκεφθεῖσα περὶ τῶν

εἰσακτέων κοινοτήτων τῆς ἐξοχῆς. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο τοιοῦτον, ὥστε ἔδιδε καλλίστας ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον, καὶ ὁ Ἡγεμὼν δὲν ἔλειψε νὰ φέρῃ νῦν τὸ σχέδιον εἰς θετικὴν ἐκτέλεσιν (Δεκεμβ. 28). ἡ ὑπάρχουσα ἐνοριακὴ ἔνωσις ἔμεινεν ὡς βάσις, καὶ δὲν ἠλλαξεν ἐν γένει ἡ σχέσις τῆς ἐνορίας πρὸς τὸ Τμῆμα ἢ πρὸς ὅλην τὴν περιφέρειαν. Δὲν δύνανται νὰ περιγραφῶσιν ἐνταῦθα ὅλαι αἱ εἰς τὰ καθ' ἕκαστα γινόμεναι μεταρρυθμίσεις, σκοπὸν ἔχουσαι τὴν μετέπειτα ἐγκαθίδρυσιν τοῦ ἐπὶ τῶν τάξεων βασιζομένου Συντάγματος, καίτοι ἄλλως ἀρκούντως γνωσταί. Ὅ,τι δ' ἀφορᾷ τὰ περαιτέρω βήματα εἰς ταύτην τὴν τόσον σημαντικὴν ὑπόθεσιν, δυνάμεθα νὰ ἡμεθα βέβαιοι, ὅτι ταῦτα, διὰ νὰ παρέξωσι τὶ καλὸν εἰς τὸν τόπον, καθὼς καὶ διὰ νὰ ἐμποδίσωσιν ὅσον ἔνεστι τὰς ἐλλείψεις, τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς κακὰς συνεπείας, αἵτινες ἀπεδείχθησαν μᾶλλον ἢ ἦττον ἐπιβλαβεῖς εἰς ἄλλας πολιτείας, δὲν ἠδυνήθησαν ἔτι ἔνεκα τῶν περιστάσεων νὰ ἀκμάσωσι πρὸς ὀριστικὸν ἀποτέλεσμα, ἡγουν πρὸς εἰσαγωγὴν τοῦ Συντάγματος, ἂν καὶ τοῦτο ἡδύνατο ἴσως νὰ ἐγγυᾶται εὐκολωτέραν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἐξ ἀνάγκης προκυψάντων μέτρων.

ὑπὸ ταύτην τὴν ἐποψιν ἔχομεν πρῶτον μὲν καὶ κυρίως νὰ κάμωμεν μνειάν τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἐμμέσου φόρου. Μέχρι τότε ὁ πληρωνόμενος ἀπὸ τὰ ἐμπορεύματα κατὰ τὴν εὐσυνείδητον δηλοποίησιν τῶν καταναλωτῶν οὗτος φόρος δὲν εἶχε πληρωθῇ. Ἀλλὰ τὸ ἐκ τούτου εἰσπραττόμενον ποσὸν δὲν ἤρκει ἀναλόγως τῆς καταναλώσεως, διὰ ν' ἀπαντηθῶσι τὰ ἐξοδα τοῦ Κράτους. Διὰ τοῦτο ἦτον ἀνάγκη νὰ προσφύγῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς δραστηριώτερα μέτρα. Θέλουσα ὁμῶς νὰ προξενήσῃ ἐλάφρυσιν τινὰ εἰς τοὺς κτηματίας καὶ λοιποὺς φορολογουμένους ἔθεσεν ὑπὸ αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν ἀπὸ τῆς ἀ. Σεπτεμβρίου 1833 τὴν τεχνουργίαν καὶ τὴν κατανάλωσιν· καὶ ὁ φόρος εἰσεπράχθη τοιοῦτοτρόπως κατὰ τὴν προτίραν ἐν ἰσχύει κλίμακα. Καὶ

ἐπειδὴ αἱ λεπτομερέστεραι διατάξεις περὶ τῆς νέας ταύτης μεταρρυθμίσεως εἶναι ἀρκούντως γνωσταί, ἤθελεν εἶσθαι ἐνταῦθα περιττὴ πᾶσα διεξοδικωτέρα διήγησις.

Σημαντικὸς, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὰ γενικὰ τοῦ τόπου, ἦτον ὁ νέος ὀργανισμὸς τῶν πόλεων, ὅστις ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν εἰς τὸ Ὀλδεμβούργον (ε 1834).

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐπράχθησαν καὶ πολλὰ ἄλλα διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου, ἀφ' ὧν προσδοκῶνται διὰ τὸ μέλλον σημαντικὰ ὠφελήματα. Εἰς ταῦτα πρέπει νὰ συμπεριλάβωμεν ῥητῶς τοὺς ἀναγκαίους διορισμοὺς διδασκάλων εἰς τὰ χωρικά σχολεῖα, τὴν βελτίωσιν τῆς κτηνοτροφίας, τὰς προπαρασκευὰς διὰ μίαν νέαν καταμέτρησιν τοῦ τόπου, καὶ τὴν μετὰ διπλῆς ἐπιμονῆς ἐνεργουμένην ὁδοποιίαν, τῆς ὁποίας ἡ ἐργασία πρὸ πολλοῦ ἤδη ἤρχισε, καὶ διάφοροι ἀμμώδεις τόποι ἐγένοντο ὁδεύσιμοι.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐξετελέσθη τὸ σχέδιον μιᾶς λεωφόρου ὁδοῦ, διαπερώσεως ὅλον τὸν τόπον· ἡ τόσον σημαντικὴ διὰ τὸν τόπον καὶ τὴν μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς συγκοινωνίαν ἐπιχείρησις αὕτη ἤρχισε μὲ τόσον ζῆλον, ὥστε δὲν μένει ἀμφιβολία πλέον, ὅτι θέλει ταχέως ἀποπερατωθῇ.

Ὁφελιμωτάτη θέλει κατασταθῇ δι' ὅλον τὸν τόπον ἡ ὡς ἐλεύθερος λιμὴν κηρυχθεῖσα ΒΡΑΚΗ, ἐὰν τὸ μέτρον τοῦτο ἐπαναγάγῃ τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου τούτου ἀποκάμψασαν θαλασσοπλοΐαν, ἕνεκα τῶν ἐγκαθιδρυθέντων ἄλλων ξένων λιμένων.

Ἐκ τῆς ἱστορίας λοιπὸν τῶν νεωτάτων χρόνων ἐξάγομεν ἤδη, ὅτι ἡ πατρίς ἡμῶν προοδεύει αἰεὶ πρὸς τὰ κρείττω, καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ὀλδεμβούργης δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην πρὸς τὰ καλὰ, τὰ ὅποια ἀπολαύουσι ὑπερέχοντες πολλῶν ἄλλων τόπων, νὰ ποθῶσιν αὐτόσοφοι καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ μεγάλου ὅλου, συμφέροντα, τὰ ὅποια ἴσως συντελοῦσιν ὀλίγον ἢ μηδαμῶς εἰς τὸ γενικὸν καλὸν, μᾶλλον δὲ εἰς τὸν ἐγωϊσμὸν τοῦ μὲν ἢ τοῦ δέ.

Πολλαὶ ἐπιθυμίαι συλλαμβάνονται κατὰ νοῦν εὐκολώτερον παρ' ὅτι δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσι. Τοῦτο δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ ποτὲ πᾶς τίμιος ἄνθρωπος ἐμπιστευόμενος εἰς τὴν πατρικὴν στοργὴν καὶ ἀγάπην, ἥτις ἐφορᾷ ἐφ' ἡμᾶς.

Ἡ Ἱστορία αὕτη δυστυχῶς φθάνει μέχρι τοῦ ἔτους 1834, καὶ ἐπομένως δὲν συμπεριλαμβάνει τὴν εὐτυχῇ ἐποχὴν, ἀφ' ἧς χρονολογεῖται τὸ συνοικέσιον τῆς ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ἡμῶν ΑΜΑΛΙΑΣ μετὰ τοῦ ΟΘΩΝΟΣ πρώτου ΒΑΣΙΛΕΩΣ τῆς ΕΛΛΑΔΟΣ. Ἀναπληροῦντες ἐνταῦθα τὸ κενὸν τοῦτο, εἴμεθα εὐέλπιδες, ὅτι εὐαρεστοῦμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν.

Ὁ ἀρχαῖος καὶ ἐνδοξος Οἶκος τῆς ΟΛΣΑΤΙΑΣ-ΓΟΤΤΟΡΠΗΣ ἐκτὸς τῶν Βασιλέων, τοὺς ὁποίους, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω διήγησιν, ἔδωκεν εἰς τὴν ΔΑΝΙΑΝ, ΝΟΡΒΕΓΙΑΝ καὶ ΣΟΥΗΔΙΑΝ, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ῬΩΣΣΙΑΝ, τῆς ὁποίας ἡ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν κατὰγεται ἀπ' αὐτοῦ, συνέδεσε προσέτι δεσμοὺς δυναστείας καὶ μετὰ τῆς ΕΛΛΑΔΟΣ. Ἡ ΑΝΑΣΣΑ ἡμῶν ΑΜΑΛΙΑ εἶναι πρωτότοκος θυγάτηρ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τοῦ νῦν εὐτυχῶς ἡγεμονεύοντος ΜΕΓΑΛΟΥ ΔΟΥΚΟΣ ΠΑΥΛΟΥ-ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ. Ἐγεννήθη δὲ τὴν 21 Δεκεμβρίου 1818. Ἦθελεν εἶσθαι δύσκολον εἰς ἡμᾶς τοῦ νὰ μὴ παραλείψωμεν τι ἀφ' ὅ,τι ὑπάρχει ὠραῖον εἰς τὸν ΠΡΙΓΓΙΠΙΚΟΝ ΑΥΤΗΣ βίον· μεταξὺ τόσης ποικιλίας θέλομεν ἐκλέξει τινὰ ἀνθη, ὅχι ἴσως τὰ ὠραιό-

τερα, ἀλλὰ τὰ μᾶλλον γνωστὰ εἰς ἡμᾶς. Ἡ ἀρετὴ, ἣτις ἐλαμπεν ἀνέκαθεν εἰς ὅλας τὰς πράξεις ΤΗΣ ΤΗΝ ὕψωσε κατὰ τοσοῦτον ὑπὲρ τὰς ἄλλας ἀδελφάς ΤΗΣ, ὥστε ὁ λαὸς τοῦ ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΟΥ συνέλαβε κατὰ νοῦν μίαν βεβαίαν πεποίθησιν, καὶ ἐν προφητικὸν προαίσθημα, ὅτι αὕτη ἐμελλε νὰ γενῇ σύζυγος ΒΑΣΙΛΕΩΣ λαμπροῦ ΤΙΝΟΣ ΕΘΝΟΥΣ· τὸ προαίσθημα τοῦτο ἀπέβη κατὰ τὰς ἐλπίδας τῶν Ὀλδεμβουργίων· αἱ ἀρεταὶ ΤΗΣ εἴλκυσαν τὰ βλέμματα τοῦ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ἡμῶν ΟΘΩΝΟΣ, ΟΣΤΙΣ καὶ ΤΗΝ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν πατέρα ΤΗΣ· καὶ συνομολογηθέντος τοῦ γαμικοῦ συναλλάγματος, οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν τὴν 10 (22) Νοεμβρίου 1836 εἰς Ὀλδεμβούργον.

Οἱ νέοι οὗτοι σύζυγοι, ἡ δόξα καὶ ὁ ὀφθαλμὸς τῆς ΕΛΛΑΔΟΣ, συνωδευμένοι ὑπὸ τῶν ἐγκαρδίων εὐχῶν ὅλων τῶν κατοίκων τοῦ Ὀλδεμβούργου δικαίως ἀγαλλομένων εἰς τὴν νέαν ταύτην λαμπρότητα τοῦ Ἡγεμονικοῦ των Οἴκου, καὶ δορυφορούμενοι ὑπὸ τῆς ἀγάπης ὅλων τῶν ΕΛΛΗΝΩΝ, ἐφθασαν εὐτυχῶς εἰς ΑΘΗΝΑΣ τὴν 3 (15) Φεβρουαρίου 1837.

Ὅστις ἠδύνατο τώρα νὰ συλλέξῃ τὰς ἀρετὰς καὶ ὠραίας πράξεις ΤΩΝ καὶ νὰ τὰς συναρμολογήσῃ ἀξίως, ἤθελε πλέξῃ ἓνα στέφανον λαμπρότερον καὶ πολυτιμότερον ἐκείνου, ὅστις ἐκόσμει ΤΑΣ ΚΕΦΑΛΑΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑΝ ΤΩΝ ΓΑΜΩΝ ΤΩΝ. Ἡ δόξα καὶ ἡ φήμη ΤΩΝ ἤθελον σχηματίσῃ τὸν κύκλον· αἱ ἀγαθοεργίαι ΤΩΝ ἤθελον εἶσθαι οἱ κλάδοι καὶ ἡ χαρακτηρίζουσα ΑΥΤΟΥΣ ἀγαθότης, ὁ ἐγκάρδιος πατρικὸς ἔρως, τὸν ὁποῖον δεικνύουσι παντοιοτρόπως διὰ

τὴν εὐτυχίαν τῶν ὑπηκόων ΤΩΝ, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἐπιεί-
κεια, ἡ εὐμένεια καὶ μυρία ἄλλαι ἀρεταί, ἤθελον ἐπέ-
χει τὸν τόπον τῶν ἀδαμάντων καὶ ἄλλων πολυτίμων
λίθων.

Ἄς στεφανώσωμεν λοιπὸν μυρίοις ἐπαίνοις τὸ ΒΑ-
ΣΙΛΙΚΟΝ ΤΟΥΤΟ ΖΕΥΓΟΣ. Ἄς εὐχώμεθα ὅπως ἡ
θεία πρόνοια διατηρῇ τὰς ἡμέρας ΤΟΥ, καὶ διασώζη
ΑΥΤΟ σῶον ἄχρι τέλους! Τὰ ὀνόματά ΤΩΝ ἃς ἀνυ-
ψωθῶσιν ὑπεράνω τῶν ἄλλων Βασιλέων! καὶ πρὸς συμ-
πλήρωσιν ὅλων τῶν εὐχῶν μας, ἃς ἀξιωθῶμεν νὰ ἀπο-
λαύσωμεν ἐκ τῆς βελτίστης ταύτης дуάδος βέλτιστον
διάδοχον!

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ.

Ἡ Α. Ε. ὁ Κύριος Πισκατόρης	Σώμ. 5
---------------------------------------	--------

ΡΩΣΣΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ.

Ἡ Α. Ε. ὁ Κύριος Περσιάνης	2
» » » ὁ Αὐλικὸς Σύμβουλος Κ. Παππαρηγόπουλος	2
Ὁ Κύριος Π. Λέντζ	1

ΑΥΣΤΡΙΑΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ.

Ὁ Κύριος Βάϊσ Σταρκενφέλς ἐπιτετραμμένος	2
--	---

ΒΑΥΑΡΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ.

Ὁ Κύριος Φάβερ ἐπιτετραμμένος	2
---	---

ΠΡΩΣΣΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ.

Ὁ Κύριος Β. Ῥεχενδέργης ἐπιτετραμμένος	2
» » Χάν	1

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ.

Ἡ Α. Ε. Ὁ Κύριος Μουσοῦρος	5
Ὁ Κύριος Ι. Ἀδαμαντίδης	1
» » » Κονεμένος	1

ΣΟΥΗΔΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ.

Ἡ Α. Ε. ὁ Κύριος Χαϊδεστάν	2
--------------------------------------	---

ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΝ ΤΗΣ Α. ΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΠΠΑ.

Ὁ Κύριος Γαλλιάνης ἐπιτετραμμένος	1
---	---

ΥΠΟΥΡΓΟΙ.

Ἡ Α. Ε. ὁ Κύριος Πρωθυπουργὸς Ἰ. Κωλέττης	10
» » » Ὑπουργὸς τῶν Στρ. Κ. Τζαβέλλας	3
» » » Ὑπουργὸς τῶν Ναυτ. Κ. Κανάρης	2
» » » Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομ. Πονηρόπουλος	5

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ.

	Σώμ.
Ὁ Κύριος Θεόδωρος Κυριακοῦ	1
» » » Α. Ι. Χαραλάμπης.	1
» » » Δ. Σ. Φοιτοιάρας.	1
» » » Σουλτάνης.	1
» » » Σ. Θωματζίκος.	1
» » » Μ. Ν. Σισίνης	1
» » » Γ. Δουκας.	1
» » » Κ. Νάκος	1
» » » Π. Δαρειότης.	1
» » » Π. Κάλκος	1
» » » Ν. Κολπονδῖνος	1

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ.

Ὁ Κύριος Βαλιάνος συνταγματάρχης	1
» » » Σμόλεντζ ἀντισυνταγματάρχης.	1
» » » Ἐπαμινώνδας Βασιλείου Ταγματάρχης.	1
» » » Δ. Ῥίζος ὑπεπιμελητής.	2
» » » Γ. Μωλλᾶς λοχαγός	1
» » » Γ. Πετμεζᾶς λοχαγός ὑπασπιστῆς τοῦ Κ. ὑπουργοῦ	1
» » » Ἐμμανουὴλ Φωτιάδης ἐπικαταλυματίας.	1
» » » Β. Μαριέλος » » »	1
» » » Ε. Ῥάλλης » » »	1
» » » Θ. Κωνσταντέλης ὑπολοχαγός	1
» » » Κ. Στουρνάρης ὑπολοχαγός	1
» » » Ε. Μαυροκορδάτος ὑπίλαρχος.	1
» » » Μοσχόπουλος καταλυματίας.	1
» » » Π. Μισαραλιώτης » »	1
» » » Ι. Κασσιέρης » »	1
» » » Γ. Πανταζῆς » »	1
» » » Ν. Φώτιος φαρμακοποιός	1
» » » Στ. Γκιώνης ὑπουρ. γραμματεὺς.	1
» » » Α. Κορνιοτόπουλος. » » »	1
» » » Ι. Δημητριάδης » γραφεύς.	1
» » » Ι. Κοντογιάννης. » » »	1
» » » Δ. Σισίνης.	1
» » » Κ. Δ. Ἰωαννίδης ἐπιλοχίας	1
» » » Θεοδ. Μουσάκης » »	1
» » » Στ. Ἀποστολίδης Σιτιστής.	1
» » » Π. Χριστίδης λοχίας	1
» » » Α. Γραμματικόπουλος » »	1
» » » Γ. Χατηριάδης » »	1
» » » Ν. Δικαῖος. » »	1
» » » Κ. Ι. Γιολδάσης δεκαενεύς.	1
» » » Α. Σκουπίτζας.	1
» » » Κ. Ῥάδος Νομάρχης Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.	1

	Σώμ.
Ὁ Κύριος Α. Οἰκονομιάδης ἐκπληρῶν χρέη Νομάρχου Εὐβοίας.	1
» » » Γ. Βελισάριος Νομοῖατρός.	1
» » » Α. Γ. Ἰωαννίτης ὑπογραμμ. τῆς Νομαρχίας	1
» » » Γ. Σάββας. γραφεὺς	1
» » » Ἀποστ. Γκορτζῆς. γραφεὺς	1
» » » Α. Π. Σουλῆς πρωτοκολλιστής	1
» » » Π. Νέγκας Νομάρχης Ἀρκαδίας	1
» » » Σπυρίδων Θ. Σπυρόπουλος.	1
» » » Θεοδ. Δ. Κοντονικολάκας	1
» » » Κωνσταντῖνος Δούκας Νομάρχης Ἀχαϊοῦλιδος	1
» » » Ἰωαν. Χ. Βουλπιώτης ἑπαρχὸς Κορινθίας.	1
» » » Εὐστράτιος Πετρίδης ταγματάρχης καὶ ἑπαρχὸς Σκοπέλου.	1
» » » Κωνστ. Μπέλλας ἑπαρχὸς Βονιτζῆς	1
» » » Κ. Δ. Ἀμπελᾶς	1
» » » Μ. Βιτάλης ἑπαρχὸς Μεγαρίδος.	2
» » » Χ. Νικολαΐδης Γραμμ. ἑπαρ. Πυλίας.	1
» » » Χαρ. Λοντοτζακήρης ἑπαρ. Ἐπιδ. Λιμηρᾶς	1
» » » Π. Γαλάνης ἑπαρχὸς Εὐρυτανίας	1
» » » Ἰ. Σαρατσόπουλος Γραμμ. ἑπαρχίας Τριφυλλίας.	1
» » » Γρ. Μανοῦσος	1
» » » Κ. Καλαμίδας ἑπαρχὸς Καλαβρύτων.	2
» » » Ν. Σ. Κανούσης ἑπαρχὸς Ναυπακτίας	1
» » » Μ. Μιχαλόπουλος Δήμαρχος.	1
» » » Κωνστ. Ἰ. Ξάνθης	1
» » » Ἰωάννης Σωμάκης ταχ. ἐπιστ. Τριπόλεως.	1
» » » Μ. Λιάσκαλος Δασονόμος Λεβαδίας.	1
» » » Ἰωάννης Λεοναρδίδης.	1
» » » Δ. Ἰ. Νάκος ἐκτελῶν χρέη ἐπαρχοῦ Λεβαδίας	1
» » » Αν. Δαρειότης ἑπαρχὸς Γόρτυνος	1
» » » Ἰωάν. Σπυλιάδης Γραμματεὺς	1
» » » Φώτιος Δάρας ταμίας.	1
» » » Εὐθύμιος Παππαπετρίδης γραφ.	1
» » » Δ. Κόκκελης ἐκπληρῶν χρέη γραμμ. Δωρίδος	1

ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ.

Ὁ Κύριος Στρ. Πίσσας συνταγματάρχης	1
» » » Ἐμ. Ῥεννιέρης ὑπεπιμελητής.	5
» » » Μ. Λαμνῆς καταλυματίας	1
» » » Γ. Κριτζουτάκης ἐπιλοχ.	1

ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΝ ΝΑΥΠΛΙΟΥ.

Ὁ Κύριος Ἀλμείδης ὑποστράτηγος.	3
» » » Ἰωαν. Σκένδερ λοχαγός.	1

ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΝ ΧΑΛΚΙΔΟΣ.

Σώμ.

Ὁ Κύριος Σωτηριάδης Λοχαγός.	4
« » Γ. Κρήτης ἀνθυπολοχαγός.	4

ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΝ ΠΑΤΡΩΝ.

Ὁ Κύριος Ἀπόστ. Ρέγκος ταγματάρχης.	4
» » Η. Πανᾶς μοίραρχος.	4
» » Πέτρος Βακάλογλους ὑπομοίραρχος.	4
» » Παναγῆς Ε. Φωκᾶς.	4
» » Σύψωμος ὑπολοχαγός.	4
» » Εὐστ. Ν. Πέλτας ταγματάρχης.	4
» » Θεόδωρος τζένος.	4
» » Α. Ῥίζος ἀνθυπασπιστής.	4
» » Θ. Χρυσανθόπουλος.	4
» » Ἰ. Πράτσικας ἀνθυπολοχαγός.	4
» » Ἀθ. Χαϊδόπουλος στρατιώτης.	4
» » Ν. Δημητρίου δεκανεύς.	4

ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΝ ΑΡΓΟΥΣ

Ὁ Κύριος Π. Μπελλίνος Ταγματάρχης.	4
» » Σ. Παγώνης ἀνθυπίλαρχος.	4

ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΝ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ.

Ὁ Κύριος Ν. Τζαβέλλας συνταγματάρχης.	4
» » Ν. Βότζαρης ταγματάρχης.	4
» » Χαραλάμπης Στρίμπερης ἀνθυπολοχαγός.	4
« » Κωνσταντῖνος Καινούριος ὑπολοχαγός.	4
» » Κ. Σκαρπιᾶς.	4

ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΝ ΒΟΝΙΤΖΗΣ.

Ὁ Κύριος Ἀντωνόπουλος ἀνθυπασπιστής.	4
--------------------------------------	---

ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΝ ΑΓΡΙΝΙΟΥ.

Ὁ Κύριος Κ. Νταγλῆς συνταγματάρχης.	4
» » Γ. Α. Γεωργόπουλος.	4

ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΝ ΜΕΘΩΝΗΣ.

Ὁ Κύριος Ἀγγελος Σταῖκος ἀνθυπολοχαγός.	4
---	---

ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΝ ΛΑΜΙΑΣ.

Ὁ Κύριος Βασιλειάδης ταγματάρχης.	4
» » Δημητριάδης δικαστής.	4
» » Κ. Γαβαθᾶς Δικηγόρος.	4

ΦΡΟΥΡΑΡΧΑΙΟΝ ΠΥΛΟΥ.

Σώμ.

Ὁ Κύριος	Λ. Στλέβαχ	λοχαγός.	1
»	»	Γ. Γενίσερλης	1
»	»	Στέφανος Κρήτης	1
»	»	Α. Βαρσόπουλος	1
»	»	Π. Γεωργόπουλος	1
»	»	Σκουπίτζας	1
»	»	Γ. Κερασοβατόπουλος	1
»	»	Ματεΐδης	1
»	»	Ἰωάν. Φούχης	1
»	»	Δουρδούμας	1
»	»	Ν. Κονταράτος	1

ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΝ ΡΙΟΥ.

Ὁ Κύριος	Φώτιος Ἀγγελίδης	ταγματάρχης	1
----------	------------------	-------------	---

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ.

Ὁ Κύριος	Γ. Σκοῦφος		2
----------	------------	--	---

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΚΟΠΕΙΟΥ.

Ὁ Κύριος	Ἰωάν. Καρπούνης	λοχαγός.	1
»	»	Μπονισέρης.	1

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΙΜΑΤΙΣΜΟΥ.

Ὁ Κύριος	Σ. Φωντάνας	ταγματάρχης	1
»	»	Ν. Κουτζουλιέρης	1

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΙΠΠΟΦΟΡΒΙΟΥ.

Ὁ Κύριος	Κ. Μαραμυθιώτης	ὕπிலάρχος.	1
----------	-----------------	------------	---

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΟΠΛΟΣΤΑΣΙΩΝ.

Ὁ Κύριος	Π. Κορωναῖος	λοχαγός.	1
»	»	Ἰ. Ἀξελός	1
»	»	Λικούδης	1
»	»	Γ. Ναννίδης	1

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΠΟΙΝΗΤΗΡΙΟΝ.

Ὁ Κύριος	Στ. Γονατᾶς	Ἀντισυνταγματάρχης	1
»	»	Γιαννούλης	1
»	»	Χρῆστος Χατζόγλους	1
»	»	Σ. Ζαλακώστας	1
»	»	Ἰωάννης Δόμπλερ	1
»	»	Γεώργιος Μαρνέρης	1
»	»	Ἀντώνιος Σμύθ	1
»	»	Γεώργιος Καροῦσος	1

ΕΦΟΡΙΑ ΤΟΥ ΟΡΥΧΙΟΥ ΚΥΜΗΣ.

Σώμ.

Ὁ Κύριος Π. Κριτζοῦτας Ἀνθυπολοχαγός 1

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΟΝ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΝ.

Ὁ Κύριος Ἰ. Σωνιέρης Συνταγματάρχης 1

Α΄. ΔΙΑΡΚΕΣ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΝ.

Ὁ Κύριος Ν. Ζορπᾶς λοχ. Β. ἐπίτροπος 1

» » » Ἀλμηράντης λοχ. ἀντεισηγητής 1

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ.

Ὁ Κύριος Α. Ζωγράφος ταγματάρχης ὑπασπιστής 1

ΧΩΡΥΦΥΛΑΚΗ.

Ὁ Κύριος Μ. Δεληγεώργης ἀντισυνταγματάρχης 1

» » » Ε. Παθασκῶλ ὑπομοίρ. ὑπασπ. 1

» » » Ν. Πανταζόπουλος μοίραρχος 1

» » » Γενοβέλης μοίραρχος 1

» » » Ν. Φιλάρετος ὑπομοίραρχος 1

» » » Π. Ἰωαννίδης ὑπομοίρ. 1

» » » Ἑμμ. Συνετάκης ὑπομοίρ. 1

» » » Γ. Παππαδόπουλος ὑπομοίρ. 1

» » » Δ. Καρπούνης ὑπομοίραρχος 1

» » » Κ. Ῥίζος ὑπομοίρ. 1

» » » Βουρνᾶς ἐπικαταλυματίας 1

» » » Χ. Βλάσσης λογιστής 1

» » » Κ. Πεταλᾶς λογιστής 1

» » » Ν. Παππαρέσκος σιτιστής 1

» » » Κ. Μώραλης ἐνωματάρχης γραμματεὺς 1

» » » Ἡλίας Ἀντωνίου ἐνωματάρχης 1

» » » Ἀναστάσιος Τζατζαράγκος χωροφύλαξ 1

» » » Δημήτριος Γεωργίου Χωροφύλαξ 1

» » » Κ. Χριστοδούλου 1

» » » Ἀνδρέας Ἰ. Κριεζῆς 1

Α΄. ΠΕΖΙΚΟΝ ΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ.

Ὁ Κύριος Ἰωαννίδης ἀνθυπολογ. ὑπασπιστ. 1

» » » Π. Βασιλείου λοχαγός 1

» » » Βασιλ. Κουβέλης ἀνθυπολοχαγός 1

» » » Β. Μπὸν ἀνθυπασπ. 1

» » » Μακρὸς Ἀνθυπασπ. 1

» » » Γ. Λιμπερόπουλος ἐπιλογ. 1

» » » Λ. Βασιλείου ἐπιλογ. 1

» » » Α. Φεταλίδης ἐπιλογ. 1

Β'. ΠΕΖΙΚΟΝ ΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ.

		Σώμ.
Ὁ Κύριος	Κ. Βεΐκος ταγματάρχης.	1
» » »	Γ. Καλὸς λοχαγός.	1
» » »	Κ. Ζορμπᾶς λοχαγός.	1
» » »	Λ. Μάνεσης καταλυμ.	1
» » »	Σ. Παππαδάκης ὑπολογ. εἰσηγ.	1
» » »	Γ. Ἀσημακόπουλος ἀνθυπολογ.	1
» » »	Α. Καναβατζιόλος ἐπιλογίας	1
» » »	Γ. Θεοδώρου ἐπιλογ.	1
» » »	Δ. Ἀντωναρόπουλος ἐπιλογ.	1
» » »	Κωνστ. Μπάρκας σιτιστής	1
» » »	Ἀνδρέας Ῥαφαλέας σιτ.	1
» » »	Π. Ζαχαρόπουλος δεκ.	1
» » »	Ν. Ταπούρος δεκ.	1
» » »	Δ. Μόσχου δεκ.	1
» » »	Γ. Ἀλεξάνδρου ὑποδ.	1
» » »	Σ. Γ. Πετμεζᾶς λογίας	1

III ΠΕΖ. ΤΑΓΜΑ (ΑΚΡΟΒΟΛΙΣΤΑΙ).

Ὁ Κύριος	Δ. Σπυλιωτόπουλος Ταγματάρχης.	1
» » »	Κωνσταντῖνος Ἰωαννίδης καταλυματίας.	1
» » »	Δ. Τζήρος Ἀνθυπολοχαγός	1

IV ΠΕΖ. ΤΑΓΜΑ (ΑΚΡΟΒΟΛΙΣΤΑΙ).

Ὁ Κύριος	Νικολαΐδης Ταγματάρχης	1
» » »	Μ. Ῥοδίτης Λοχαγός.	1
» » »	Α. Μεσηνέζης Ὑπολ.	1
» » »	Δ. Κοσκινᾶς »	1
» » »	Γ. Ῥοδοβίτης Ἀνθυπολ.	1
» » »	Πετράκης Πετρουνάκος σιτιστής.	1

ΜΟΙΡΑ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ.

» » »	Σχινᾶς ταγματάρχης.	1
» » »	Μονφεράτος λοχαγός.	1
» » »	Σαπουντζάκης.	1

Β'. ΛΟΧΟΣ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ.

Ὁ Κύριος	Ἀντωνιάδης λοχαγός.	1
» » »	Ν. Δημητρίου ἐπιλογίας.	1
» » »	Κ. Π. Ναούμ σιτιστής	1

ΜΟΙΡΑ ΛΟΓΧΙΣΤΩΝ.

Ὁ Κύριος	Ἰωάννης Καλογηρόπουλος ἀντισυνταγματάρχης.	1
» » »	Γ. Κόκκινος ἑλαρχος.	1
» » »	Α. Κουτκουτάκης ὑπὲλαρχος.	1

Σώμ.

Ὁ Κύριος Ν. Καραγιαννόπουλος	ἀνθυπίλαρχος ὑπασπ.	4
» » » Γ. Καλλάρης	ἀνθυπίλαρχος	4
» » » Βλάσσης	ἀνθυπίλαρχος	4
» » » Π. Α. Μαυρομηχάλης	ἀνθυπίλαρχος	4
» » » Λ. Ί. Μαυρομηχάλης	ἀνθυπασπιστής	4
» » » Ἰωάν. Πίσσας	καταλυματίας	4
» » » Ἀγγελόπουλος	ὑπίλαρχος	4

ΔΙΔΟΧΙΑ ΑΚΡΟΒΟΛΙΣΤΩΝ.

Ὁ Κύριος Γ. Σέχος	ταγματάρχης	4
» » » Ν. Κ. Κασομούλης	λοχαγός	4
» » » Γ. Κουμουνδουράκης	ὑπολοχαγός	4
» » » Ἡ. Δημητρακαράκος	ὑπολ.	4
» » » Καστανάκος	ὑπολ.	4
» » » Δ. Σκαρβέλης	ἀνθυπολ.	4

Α'. ΕΛΑΦΡΟΝ ΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

» » » Νικόλαος Γκέκας	λοχαγός	4
» » » Γ. Λιανόπουλος	λοχαγ.	4
» » » Ν. Τερτίπης	λοχαγός	4
» » » Ἰωάν. Κιώκιος	ὑπολοχ.	4
» » » Ἰωάννης Ζίσης	σιτ.στής	4

Β'. ΕΛΑΦΡΟΝ ΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Ὁ Κύριος Δ. Μακρόπουλος	λοχαγός	4
» » » Ἰωάννης Κάτζικας	ὑπολ.	4
» » » Ν. Στραυτόπουλος	ὑπολ. ὑπασπ.	4
» » » Ν. Παππαδόπουλος	ἐπιλοχίας	4

Γ'. ΕΛΑΦΡΟΝ ΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Ὁ Κύριος Ζουμπούλης	ἀνθυπολοχαγός ὑπασπιστ.	4
» » » Γεώργιος Κόντος	ὑπολοχαγός	4
» » » Δ. Λασκαρίδης		4

Γ'. ΛΟΧΟΣ ΤΟΥ Γ'. ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Ὁ Κύριος Δημητριάδης	λοχαγός	4
» » » Ν. Βλαχογιάννης	ὑπολοχαγός	4
» » » Γεράκης Δήμου	ἀνθυπολοχ.	4
» » » Κωνσταντῖνος Διολέτης	ἐπιλοχίας	4
» » » Π. Παππαδόπουλος	ἐνωμοτάρχης	4

Δ'. ΕΛΑΦΡΟΝ ΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Ὁ Κύριος Ν. Ἀνδρέου	λοχαγός	4
» » » Α. Παππαδόπουλος	λοχαγός	4
» » » Ν. Κονδύλης	ἀνθυπολοχαγός	4

Ε'. ΕΛΑΦΡΟΝ ΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

		Σώμ.
Ὁ Κύριος	Σ. Γρίδας ἀντισυνταγματάρχης.	1
» » »	Ἰωαν. Πετροκόκκινος ὑπολοχ. ὑπασπ.	1
» » »	Λεωνίδας Κόντογλους καταλυματίας.	1
» » »	Ἡλίας Χορμόδας στρ. ἱατρός.	1
» » »	Δ. Ζῶτος Ἀρχιμανδρίτης στρ. ἱερεύς.	1
» » »	Ἀθ. Δ. Ζέρβας λοχαγός.	1
» » »	Ἰωαν. Παναγιώτου ἀνθυπολ.	1
» » »	Πύλιος Καζνέτζης ὑπολ.	1
» » »	Ν. Χαντζάρας ἀνθυπολογ.	1
» » »	Ἡλίας Μυρτίτης ἀνθυπολ.	1
» » »	Γ. Παναγιώτου ὑπολογ.	1

Ζ'. ΕΛΑΦΡΟΝ ΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Ὁ Κύριος	Γεώριος Βάγιας ἀντισυνταγματάρχης.	1
» » »	Εὐστ. Χ. Πέτρου λοχαγός.	1
» » »	Δ. Γάτζος λοχαγός.	1
» » »	Χ. Κουτζονίκας λοχαγός.	1
» » »	Α. Μπίνος λοχίας σιτιστής.	1
» » »	Γεωργούσης Κωλέττης λοχ. σιτιστής.	1
» » »	Γεώργιος Σκαρμέντζος λοχ. σιτιστής.	1
» » »	Ἰωάν. Παππαδημητρίου ὑπολογ.	1

Η'. ΕΛΑΦΡΟΝ ΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Ὁ Κύριος	Ἀναστάσιος Β. Πασᾶς ὑπολοχαγός.	1
» » »	Δ. Θέμας σημαιοφόρος.	1
» » »	Μαλάμος λοχίας.	1

ΟΙΚΟΝΟΜ. ΕΠΙΘ. Δ'. Ζ'. ΚΑΙ Η'. ΤΑΓ. ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Ο Κύριος	Μ. Καλπάκας καταλυματίας.	1
----------	---------------------------	---

ΟΙΚΟΝΟΜ. ΕΠΙΘ. Ε'. ΚΑΙ Σ'. ΤΑΓ. ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Ὁ Κύριος	Κωνστανστῆνος Παλαιολόγος καταλυματίας.	1
----------	---	---

ΠΑΡΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Ὁ Κύριος	Γ. Σκυλοδήμος ταγματάρχης.	1
» » »	Ν. Χ. Γεωργίου ὑπολοχαγός.	1
» » »	Παναγ. Λαζόπουλος ἀνθυπασπιστής.	1
» » »	Γεώργιος Σούλης λοχίας.	1

Α'. ΤΕΤΡΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΦΑΛΑΓΓΟΣ.

» » »	Χ. Χατζῆ Πέτρου ὑποστράτηγος.	1
» » »	Κ. Μπαλάσκας ταγματάρχης.	1
» » »	Ἀναγνώστης Ν. Μόστρας ταγματάρχης.	1

Σώμ.

Ὁ Κύριος	Γ. Λοβέρδος ταγματάρχης	1
» » »	Ν. Στράτος ἀντισυνταγματάρχης	1
» » »	Κ. Ἀσπρογέρακας ἀνθυπολοχαγός	1

Γ'. ΤΕΤΡΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΦΑΛΑΓΓΟΣ.

Ὁ Κύριος	Π. Ζερβουδάκης συνταγματάρχης	1
» » »	Ἰωάννης Κουτζαυτόπουλος ταγματάρχης	1
» » »	Λάμπης Δελαπόρτας λοχαγός, ...	1
» » »	Ἰωάννης Γερασιώτης λοχαγός	1
» » »	Ἰωάν. Πολιουδάκης ὑπολοχαγός	1

Δ'. ΤΕΤΡΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΦΑΛΑΓΓΟΣ.

Ὁ Κύριος	Π. Ι. Καπετανάκος συνταγματάρχης	1
» » »	Κ. Μαυρομηχάλης λοχαγός	1
» » »	Φανδράκης σιτιστής	1

Α. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ.

Ὁ Κύριος	Δ. Ἰγγλέσσης λοχαγός	1
» » »	Χ. Χρυσοβέργης ἀνθυπολοχαγός	1
» » »	Ν. ὁ Παλαμᾶς ἀνθυπολοχαγός	1
» » »	Γ. Εἰάνθης λογιστής	1
» » »	Γ. Ἐμμανουήλ ἐπιλοχίας	1
» » »	Π. Σπυρόπουλος λοχίας	1

Γ'. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ.

Ὁ Κύριος	Δ. Γεωργίου λοχαγός	1
----------	-------------------------------	---

Δ'. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ.

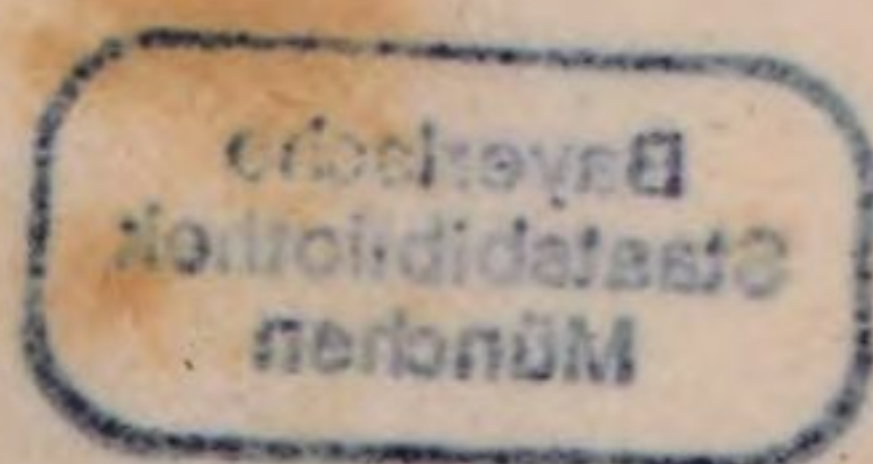
Ὁ Κύριος	Δ. Τριγγέτας ὑπολοχαγός	1
» » »	Π. Ἐξαρχος ἀνθυπολοχαγός	1

ΛΟΧΟΣ ΑΠΟΜΑΧΩΝ.

Ὁ Κύριος	Ν. Ταμπακάκης ὑπολοχαγός	1
» » »	Π. Ῥόζας ἀνθυπολοχαγός	1
» » »	Ν. Γεωργόπουλος λοχίας	1
» » »	Ἀ. Κοντουφᾶς Στρ. ἱατρός	1
» » »	Σπύρος Σκύπης ἐπιλοχίας	1
» » »	Μ. Φραγκόπουλος ἐπιλοχίας	1
» » »	Δ. Μπουβαλάκας ἐπιλοχίας	1

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΟΙΚΟΔ. ΦΑΛΑΓΓΙΤΩΝ.

Ὁ Κύριος	Ἰωάννης Δ. Φωκᾶς λοχαγός	1
» » »	Π. Δ. Στεφανίτζης ἀρχιατρός	1

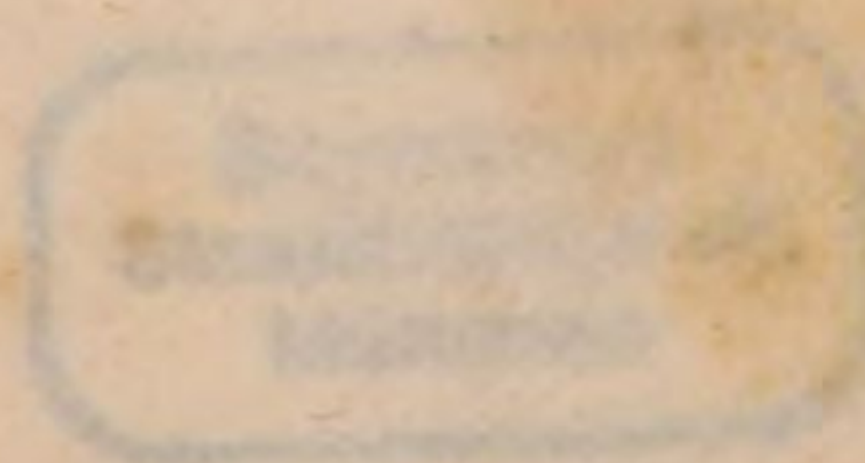

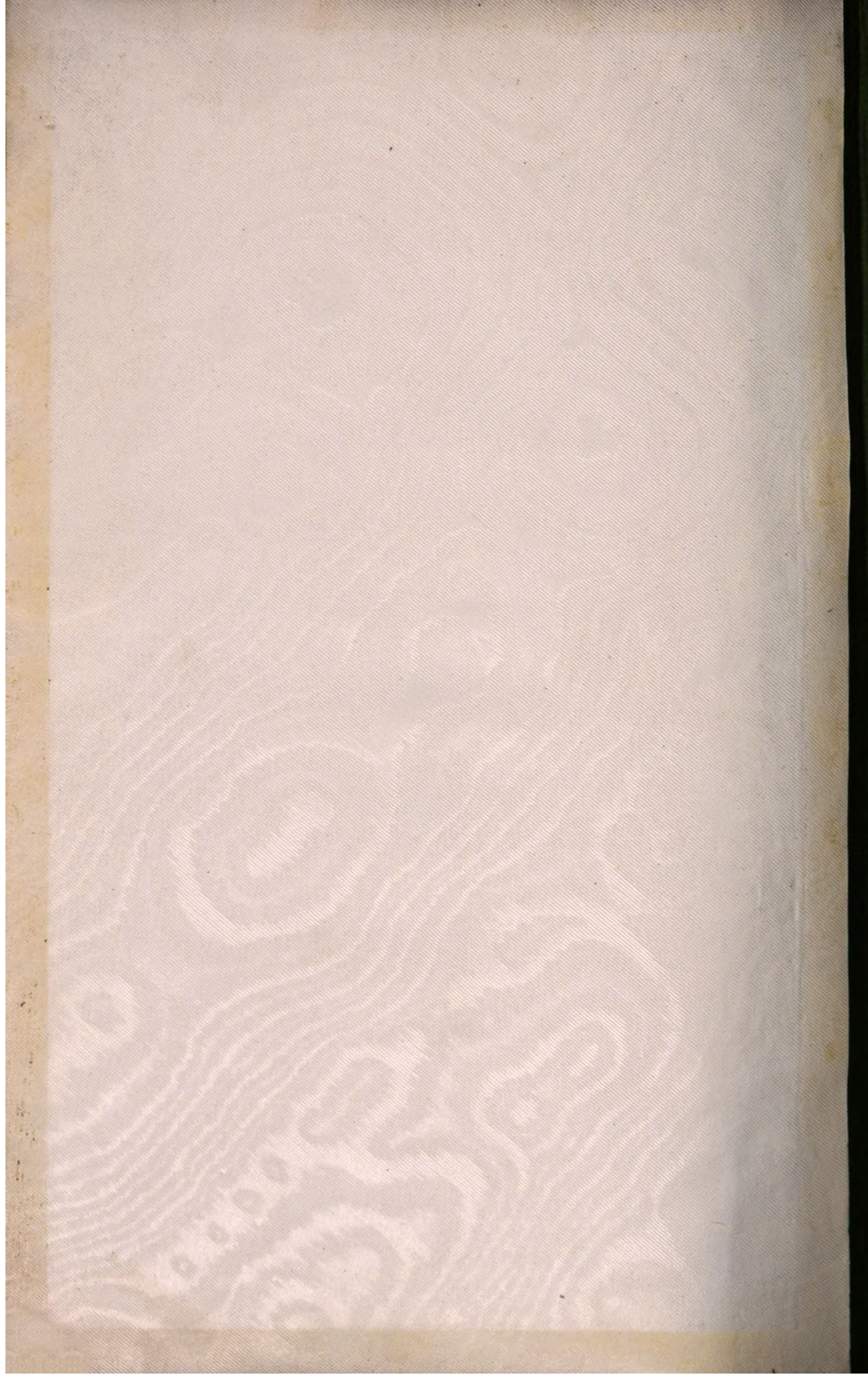
Ὁ Κύριος	Μηχαήλ Μάγγελ	ὕπολοχαγός διευθυντής τῶν Μουσικῶν	1
»	»	» Ἀντώνιος Δ. Πασκουάλης ταγματάρχης	1
»	»	» Ἑμμ. Μανιατάκης λοχαγός	1
»	»	» Θ. Κομνηνός	1
»	»	» Δ. Ἡσαΐας ἀνθυπολοχαγός	1
»	»	» Χ. Βυζάντιος λοχαγός ἐκδ. Στρ. Ἀγγέλ.	1

»	»	» Ἰωάννης Κώνιαρης Δικηγόρος	10
»	»	» Κωνσταντῖνος Κοντογόνης Καθηγητής	1
»	»	» Ἀναστάσιος Οἰκονόμος	1
»	»	» Δ. Γεωργίου	1
»	»	» Αὐγουστος Βερνάου	1
»	»	» Χέρμανος Βερνάου	1
»	»	» Δ. Ἡλιόπουλος	1
»	»	» Μ. Χ. Πρίμας	1
»	»	» Σ. Μανολάτος	1
»	»	» Ἀ. Παππαδιαμαντόπουλος	1
»	»	» Ἀνδρέας Ὁθωναῖος	1
»	»	» Κωνσταντῖνος Ἀντωνόπουλος	1
»	»	» Ζ. Ι. Βάλβης	1
»	»	» Χρῆστος Μέρκ ἰδιαιτέρος γραμματεὺς τοῦ Κ. Πρέσβως τῆς Αὐστρίας	1
»	»	» Κωνσταντῖνος Σταματάκης	1
»	»	» Ἀριστείδης Κ. Κουμπάρης	1
»	»	» Γ. Φραγκούλης	1
»	»	» Δ. Παππαδόπουλος Βρετός	1
»	»	» Μαρῖνος Παππαδόπουλος Βρετός	1
»	»	» Λεωνίδας Ι. Βασιλείου	1
»	»	» Ἀθανάσιος Τζίνης	1
»	»	» Ἀλέξανδρος Τζίνης	1
»	»	» Ἀναστάσιος Τζίνης	1
»	»	» Α. Μωραϊτίνης Ἀρεοπαγίτης	1
»	»	» Ν. Μωραϊτίνης	1
»	»	» Ε. Μωραϊτίνης	1
»	»	» Θ. Πρίμας	1
»	»	» Ν. Ν. Μελιγγός ὁ Πατραῖος	1
»	»	» Π. Παππιολάκης	1
»	»	» Γαβριήλ Δεστούνης	1

The following is a list of the
 names of the persons who
 have been elected to the
 office of the Board of
 Directors of the
 City of New York, for the
 year 1898.

J. B. McLaughlin
 J. B. McLaughlin
 J. B. McLaughlin
 J. B. McLaughlin
 J. B. McLaughlin
 J. B. McLaughlin
 J. B. McLaughlin
 J. B. McLaughlin

Fortmann, Heinr.

Geschichte von Oldenburg [Nichtlateinische Schriftzeichen]

1846

Germ.sp. 145 i

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10019089-2